

САРА ГРУЪН ВОДА ЗА СЛОНОВЕ

Превод от английски: Мариана Христова, 2007

chitanka.info

*На Боб,
все още моето тайно оръжие*

*И ето, говоря с открито лице,
че слонът е верен. От цяло
сърце!
„Хортън мъти яйцето“*

Тиъдор
Шос Гейзел,
1940

Тази творба е художествена измислица. Докато, както е при всички романи, литературните възприятия са базирани на опита, всички имена, герои, места и инциденти, споменати в книгата, са или плод на въображението на авторката, или са използвани фиктивно. Всяка прилика с действителни лица е случайна и в нея не бива да се търси никакъв скрит умисъл.

БЛАГОДАРНОСТИ

Задължена съм на следните хора за приноса им в създаването на тази книга:

На фантастичния екип в „Алгонкуин“: Чък Адамс, Майкъл Текинс, Еме Родригес, Катрин Уърд, Елизабет Шарлат и Ина Стърн. Специални благодарности на Крейг от „Попелърс“, който видя нещо специално в тази книга и накара книжарите да повярват в нея. Изказвам благодарност на всички ви от цялото си сърце.

На първите ми читатели: Карин Алът, Маги Дейна, Кристи Киърнан, Морийн Огъл, Катрин Пъфит (която случайно ми се пада майка) и Терънс Бейли (който случайно ми се пада баща) за любовта и подкрепата им и задето периодично ме убеждаваха да не се отказвам.

На Гари К. Пейн за всичките му отговори на въпросите ми за цирка, за анекдотите, които ми разказваше, и задето провери точността на ръкописа ми.

На Фред Д. Пфенинг Трети, Кен Харк и Тимъти Тег, задето любезно ми позволиха да използвам фотографии от техните колекции. Специални благодарности на Фред, задето ми помогна да подобра вида на текста.

На Хайди Тейлър, помощник–архивар в музея на изкуството „Ринглинг“, затова че ми помогна да открия различни фотографии и да придобия права над тях, и на Барбара Фокс Маккелър, задето ми позволи да използвам снимката на баща й.

На Марк й Кели Кабък заради гостоприемството им, както и затова че ме запознаха с бившите повереници на Марк в зоологическата градина в Канзас Сити.

На Андрю Уоласчек, задето ми осигури и провери превода на изразите на полски.

На Кейт Кронин за полезните критики, както и задето измисли заглавието на книгата.

На Ема Суини, задето продължава да бъде всичко, за което мечтая у един агент.

И най-накрая, на моя съпруг Боб — моята любов и най-голям герой.

ПРОЛОГ

Под червено-бялото чергило на мазната будка за сандвичи бяхме останали само трима души: Грейди, аз и готвачът. Аз и Грейди седяхме на една очукана дървена маса и пред всеки от нас бе сложен по един сандвич в тенекиена чиния. Готвачът стоеше зад тезгяха и стържеше тигана си с домакинска шпатула. Преди известно време бе изключил печката, но миризмата на мас продължаваше да тежи във въздуха.

Останалата част от алеята, доскоро задръстена от хора, сега бе пуста. Виждаха се единствено неколцина от нашите хора и една малка група мъже, които чакаха да ги заведат до палатката за стриптийз и се оглеждаха нервно на всички страни, нахлупили ниско шапки и напъхали ръце дълбоко в джобовете. Положително нямаше да останат разочаровани: някъде отзад вече ги очакваха Барбара и нейните преливащи чарове.

Останалите хора от града — селяндурите, както ги наричаше чичо Ал — вече бяха успели да минат през палатката с животните и да влязат в голямата шатра, която се тресеше от лудешка, шумна музика. Оркестърът минаваше от едно към друго парче от репертоара си с обичайната оглушителна сила на звука. Можех да кажа наизуст всяка подробност от изпълнението: в този миг последните участници в спектакъла напускаха сцената и Лоти, акробатката, се катереше да изпълни номера си в централния кръг.

Погледнах към Грейди, опитвайки се да разбера какво казва. Той се огледа наоколо и се наклони по-близо до мен.

— Освен това — подхваща и задържа погледа ми — струва ми се, че точно сега ти имаш какво да губиш, и то много — той вдигна вежди, за да подчертае думите си. За миг сърцето ми спря да бие.

В шатрата избухна буря от аплодисменти и без да губи нито миг, групата се впусна във валса на Гуно. Инстинктивно се обърнах към менажерията, защото това бе знакът за началото на номера на слона. Марлена или се подготвяше да се качи на Роузи, или вече седеше върху главата ѝ.

— Трябва да вървя — рекох.

— Седни — нареди ми Грейди. — Яж. Ако смяташ да си обираш крушите, скоро може да нямаш възможност да се докопаш до някаква храна.

В този момент мелодията се извиси до остър, пронизителен звук и замря. А после избухна експлозия от звуци, каквато не бях чувал досега — месингови и дървени духови инструменти се бореха с ударните, тромбони и пикола се сблъскаха в дива какофония, извиси се звукът на туба, а кухият звън на цимбал се промъкна вън от голямата шатра, заби се в мозъка ни и заглъхна.

Грейди застина на мястото си, както си бе наведен над сандвича си, с изпънати кутрета и широко отворена уста.

Огледах се наоколо. Никой не помръдваше, всички очи бяха вперени в голямата палатка. Няколко стръкчета сено се валиха из праха наоколо.

— Какво е това? Какво става? — попитах.

— Шшт! — изсъска Грейди.

Групата отново засвири, този път „Звезди и тигри завинаги“.

— О, Исусе Христе! Майната му! — Грейди захвърли сандвича си на масата и скочи, преобръщайки пейката.

— Какво? Какво става? — креснах след него, защото той вече се отдалечаваше тичешком.

— Маршът на бедите! — викна ми през рамо.

Обърнах се към готвача, който вече припряно смъкваше престилката си.

— Какво има предвид, по дяволите?

— Маршът на бедите — повтори готвачът и изхлузи престилката през главата си. — Означава, че нещо се е объркало, и то много.

— Какво например?

— Може да е всичко: пожар в голямата шатра, внезапна паника на хората или на животните, какво ли не. И, мили боже, горките селяндури дори не го знаят все още — наведе се, за да мине под чергилото на входа и излетя навън.

Навсякъде цареше пълен хаос — продавачи на бонбони прескачаха щандовете, занаятчиите излизаха, клатушкайки се, изпод чергилата на палатките, общите работници забързано си пробиваха път през тълпата. Всичко живо, което имаше някаква връзка с „Най-

великолепното шоу на земята на братя Бензини“, се бе втурнало към шатрата.

Диамантения Джо ме задмина със скоростта на галопиращ кон.

— Якоб, менажерията! — изкрещя той. — Животните са на свобода. Върви, върви, върви!

Нямаше нужда да ми го повтаря. Там беше Марлена! Като се приближих, ме достигна ръмжене, което се просмука на вълна през тялото ми и ме уплаши до смърт, защото бе по-ниско от всеки звук, който бе възможно да долови човешкото ухо. Земята започна да се тресе под краката ми.

Вмъкнах се вътре, клатушкайки се, и се сблъсках с един як, голям като каменна стена — огромни, покрити с козина гърди и чаткащи копита, издути червени ноздри и очи, които се въртяха обезумяло във всички посоки. Устремен напред в лудешкия си бяг, якът премина толкова близо до мен, че отскочих назад, за да избегна набождането на един от извитите му рокове и излетях навън заедно с чергилото. В раменете му се бе вкопчила обезумяла хиена.

Стойката за номера в средата на шатрата бе съборена на земята и на нейно място кипеше жива маса от петна и ивици — задници, крака, опашки и нокти и всички те ревяха, виеха, пищяха и цвилеха. Една полярна мечка се извисяваше над останалите и махаше слепешком напред-назад с огромните си лапи. Улучи една от ламите и я повали. Буу-ум! Ламата се строполи на пода, разперените ѝ на различни страни крака и врат наподобяваха петолъчна звезда. Шимпанзетата надаваха писъци и бръщолевеха, докато се люлееха на въжетата, за да са подалече от котките. Зебра с обезумял поглед се олюля твърде близо до снишен до земята лъв, който замахна към нея, не я уцели и побягна вън от шатрата, така снишен, че коремът му почти се опираше до земята.

Очите ми светкавично обходиха палатката, търсейки отчаяно Марлена. Вместо това видях как една котка се провира през платното, което водеше до шатрата. Беше пантера и докато гъвкавото ѝ черно тяло изчезваше под чергилото, аз събрах смелост. Ако селяндурите не знаеха какво става, сега щяха да разберат. Преди да чуя звука, минаха няколко секунди, но накрая все пак го чух — един дълъг, ужасен писък, последван от друг, а после и от трети, и тогава цялата шатра сякаш избухна от чудовищния шум на човешки тела, които се опитваха

да се махнат от пейките, да се измъкнат преди другите и да се спасят. Музиката отново се извиси до кресчендо и замря и този път не засвири отново. Затворих очи. „Моля те, господи, направи така, че да излязат през задния вход. Моля те, господи, не им позволявай да се опитат да минат оттук.“

Отворих очи и отново пребродих с поглед шатрата с трескавата надежда да я зърна. Колко трудно можеше да бъде да намериш едно момиче и един слон, за бога?

Едва не извиках от облекчение, когато най-последно мярнах розовите й пайети, а може и наистина да съм извикал, не помня.

Тя стоеше от отсрещната страна, до платното, спокойна и ведро като топъл летен ден. Пайетите й проблясваха като диаманти — ярко блещукащ факел между разноцветната окраска на животните. И тя ме видя, улови погледа ми и го задържа за, както ми се стори, цяла вечност. Беше спокойна и равнодушна, дори се усмихваше. Започнах да си проправям път към нея, но нещо в израза на лицето й ме накара да замръзна на място.

Онзи кучи син стоеше с гръб към нея. Лицето му беше почервенияло и той ревеше с пълно гърло, размахваше ръце и люлееше бастуна си със сребърен връх. Коприненото му бомбе лежеше на сламата до него.

Тя се пресегна към нещо. Помежду ни профуча жираф, дългият му врат се полюшваше грациозно дори в паниката му и когато отмина, видях, че е взела един железен прът. Държеше го хлабаво, подпряла края му на твърдата земя. Отново ме погледна изумено. А после очите й се преместиха на голия му тил.

— О, Иисусе! — промълвих, внезапно осъзнал какво си е наумила. Залитнах напред и изкрещях, въпреки че нямаше надежда гласът ми да стигне до нея: — Не го прави! Не го прави!

Тя издигна пръта високо във въздуха и замахна надолу, разцепвайки главата му като пъпеш. Черепът му зейна отворен, очите му се разшириха, а устните му образуваха едно „о“. Той се свлече на колене и после се строполи в сламата.

Бях прекалено изумен, за да помръдна, дори когато един млад орангутан обви гъвкавите си ръце около краката ми.

Беше така отдавна. Така отдавна. Но споменът все още ме преследва.

Не говоря много за онези дни. Никога не съм го правил. Не знам защо — работил съм в различни циркове в продължение на почти седем години и ако това не е тема за разговор, тогава не знам какво е.

Всъщност знам: защото никога не съм имал доверие на самия себе си. Боях се, че все някога ще се изпусна и ще го изрека. Знаех колко е важно да запазя тайната ѝ и я запазих; запазих я до края на живота ѝ и дори след това.

В продължение на седемдесет години не я изрекох пред нито една жива душа.

1.

На деветдесет години съм. Или на деветдесет и три. Или едното, или другото.

Когато е на пет, човек знае възрастта си с точност до месец. Дори между двайсетте и трийсетте пак знае точно на колко години е. На двайсет и три години съм, казваш, или на двайсет и седем съм. Когато обаче преминеш трийсетте, започва да става нещо странно. В началото е просто един кратък миг, един момент на колебание. „На колко си години?“ „О, на...“ — започваш уверено и после спираш. Канел си се да кажеш на трийсет и три, но не е вярно. На трийсет и пет си. И тогава започваш да се тревожиш да не би това да е началото на края. Което, разбира се, е, но преди да го признаеш, ще минат десетилетия.

Започваш да забравяш някои думи; на върха на езика ти са, но вместо накрая да излязат от устата ти, те си остават там. Отиваш на долния етаж да вземеш нещо и докато слезеш по стълбите, вече си забравил какво търсиш. Наричаш детето си с имената на другите си деца плюс това на кучето, преди най-сетне да си спомниш неговото. Понякога забравяш кой ден е. И накрая забравяш и годината.

В действителност работата не е там, че съм забравил чак толкова много неща. По-скоро съм престанал да ги следя. Сега сме в новото хилядолетие, това поне знам — такова суетене и шум без никаква реална причина, всички онези младежи, които кипяха от тревога и купуваха храна в консерви само защото някой го е домързяло и е оставил място за две цифри, вместо за четири — но това може да е било както миналия месец, така и преди три години. И освен това има ли някакво значение? Каква е разликата между три седмици и три години или дори три десетилетия на блудкав грах, тапиока и бельо от „Дипендс“?

На деветдесет години съм. А може би на деветдесет и три. Или едното, или другото.

Или е станала някаква злополука, или навън има надбягване, защото цяло ято възрастни дами стоят залепени до прозореца в края на коридора като деца или пък като затворници. Всички те са тънки и крехки, с фина като мъгла коса. Повечето са поне с десет години по-млади от мен и това ме удивлява. Дори когато тялото ти те предава, съзнанието ти го отрича.

Паркиран съм в коридора заедно с проходилката си. Имам голям напредък след онази фрактура на бедрото и благодаря на бога за това. За известно време мислех, че никога няма да прохода отново, това бе главната причина, поради която се оставих да ме уговорят да се преместя тук, но сега на всеки два-три часа ставам и правя по няколко крачки и с всеки изминал ден стигам до малко по-далеч, преди да изпитам необходимост да се обърна и да поема обратно. Може все още да има живот у старото куче.

В момента са пет на брой: белокуси старици, сгушени една до друга, с изкривени пръсти, които сочат към прозореца. Изчаквам да видя дали няма да поемат нанякъде. Не го правят.

Свеждам поглед, за да се уверя, че спирачките ми са спуснати и внимателно се надигам, подпирайки се на страничната облегалка на инвалидната количка, докато завърша опасното прехвърляне в проходилката. След като се привеждам в пълна бойна готовност, сграбчвам сивите гумени подложки за ръцете и изтласквам проходилката напред, докато лактите ми се изпънат, което се оказва дължината на точно една плочка на пода. Изнасям напред левия си крак и след като се уверявам, че е изпънат, премествам до него и другия. Бутане, изнасяне напред, чакане, изнасяне напред. Бутане, изнасяне напред, чакане, изнасяне напред.

Коридорът е дълъг и краката не ми се подчиняват така както някога. Не съм куц като Кемъл, слава богу, но така или иначе това ме забавя. Горкият стар Кемъл, от години не съм се сещал за него. Стъпалата му се подгъваха ужасно, затова трябваше да повдига високо коленете си и да ги изнася рязко напред. Моите се влачат така, сякаш са натежали, и понеже гърбът ми е превит, се оказвам вперил поглед в чехлите си по-точно в онези части от тях, които не са скрити от проходилката.

Докато стигна до края на коридора, минава известно време, но най-после успявам, и то без чужда помощ, единствено със силата на

собствените си крака. Доволен съм до немай-къде, макар че след като стигнах дотам, осъзнах, че ми предстои да измина и обратния път.

Възрастните дами се разделят, за да ми отворят място. Това са жизнените дами, онези, които или могат да се придвижват сами, или имат приятелки, които да карат количките им напред-назад. Тези стари момичета все още не са изкукуригали и се държат добре с мен. На това място присъствието ми е рядкост — един-единствен старец сред цяло море от вдовици, които все още страдат за покойните си съпрузи.

— О, ето — киска се Хейзъл, — хайде да оставим Якоб да погледне.

Тя издърпва количката на Доли няколко фута назад и се дотътря до мен, като пляска въодушевено с ръце. Бледите ѝ очи блестят.

— О, толкова е вълнуващо! Тук са цяла сутрин!

Изтласквам се нагоре до прозореца и повдигам лице, присвивайки очи срещу слънцето. Светлината е толкова ярка, че ми трябват няколко мига, преди да разбера какво се случва и неясните форми да се избистрят пред очите ми.

В парка, на края на сградите е опъната огромна шатра, дебело нашарена с бели и пурпурни ивици и ясно забележим заострен връх...

Сърцето ми подскача толкова силно, че притискам ръка до гърдите си.

— Якоб! О, Якоб! — виква Хейзъл. — О, боже, о, боже! — размахва ръце и се обръща към коридора. — Сестра! Сестра! Побързайте! Господин Янковски!

— Добре съм — успокоявам я, като кашлям и се тупам по гърдите. Това им е лошото на тези мили старици — постоянно се боят, че ще се гътнеш и ще умреш. — Хейзъл! Добре съм!

Но вече е късно. Чувам стържещия звук на гумени подметки и само няколко мига по-късно съм заобиколен от медицинските сестри. Предполагам, че няма да ми се наложи да се тревожа как ще се добера обратно до количката все пак.

— И така, какво имаме за вечеря? — муся се аз, докато ме вкарват в трапезарията. — Овесена каша? Разварен грах? Или нещо по-изискано? О, нека да предположа: тапиока, нали така? Не е ли тапиока? Или тази вечер го наричаме „оризов пудинг“?

— О, господин Янковски, голям сте чешит — отвърща сестрата с равен глас. Няма нужда да отговаря и тя го знае. Днес е петък, следователно имаме обичайната хранителна, но скучна комбинация от месно руло, стара царевица, древно пюре от картофи и соев сос, няколко капки от който може някога да са попаднали върху парче говеждо в миналото.

А те се чудят защо постоянно губя тегло.

Знам, че някои от обитателите на този дом нямат зъби. Аз обаче имам и искам задушено. По-точно задушено на жена ми, подправено с дафинови листа. Искам моркови. Искам картофи, сварени с кожичките. И искам хубаво, ароматно каберне совиньон, за да прокарам всичко това, а не ябълков сок от кутия. Но най-вече искам царевица от кочан.

Понякога си мисля, че ако мога да избирам между кочан царевица и това да правя любов с жена, ще избира царевицата. Не че не би ми харесало да изчукам някоя за последен път — все пак съм мъж, а някои неща никога не умират, но само при мисълта за онези сладки зрънца между зъбите ми от устата ми потича слюнка. Знам, че е само полет на въображението ми. Нито едното, нито другото ще се случи някога, ала просто обичам да претеглям възможностите, като че ли съм застанал пред самия цар Соломон: едно последно чукане или един кочан царевица. Каква възхитителна дилема. Понякога заменям царевицата с ябълка.

Всички в столовата говорят за цирка или поне тези, които все още могат да говорят. Мълчаливите, онези със скованите лица и вцепенените крайници или онези, чиито глави и ръце треперят прекалено силно, за да държат приборите, седят в ъглите на стаята, придружавани от помощнички, които пъхат в устата им малки хапки храна и ги придумват да ги сдъвчат. Напомнят ми на новоизлюпени птичета, само че за разлика от птичетата, на тях им липсва какъвто и да било ентусиазъм. Като се изключи лекото опъване на челюстта, лицата им остават спокойни и ужасяващо празни. Ужасяващо, понеже знам, че същото очаква и мен. Все още не съм стигнал дотам, но и това ще стане. Има само един начин да го предотвратя и не мога да кажа, че тази перспектива ме блазни особено.

Сестрата ме паркира пред порцията ми. Сосът върху месното руло вече е образувал коричка. Забучвам експериментално вилицата си

в месото и менискусът подскача, като че ли ми се подиграва. Отвратен, вдигам поглед и срещам очите на Джоузеф Макгинти.

Седнал е точно срещу мен — новодошъл натрапник, който си пъха носа навсякъде. Адвокат в пенсия с квадратна челюст, надупчен от шарка нос и големи клепнали уши. Тези уши ми напомнят за Роузи, при все че с това приликата помежду им се изчерпва. Роузи бе нежна душа, а той е... е, той е пенсиониран адвокат. Не мога да си представя какво общо могат да имат един адвокат и един ветеринарен лекар, но сестрите очевидно са си въобразявали, че има нещо; онази първа вечер паркираха количката му на мястото срещу моето и продължиха да го правят всяка вечер.

Той ме поглежда свиреп, а челюстта му се движи енергично нагоре-надолу като на преживяща крава. Невероятно. Наистина яде тази храна.

Възрастните дами си бърбят като ученички в блажено неведение за всичко, което става около тях.

— Ще бъдат тук до неделя — съобщава Дорис. — Били се отби, за да ги попита.

— Да, две представления в събота и едно в неделя. Рандъл и момичетата му ще ме заведат утре — заявява Норма и се обръща към мен: — Якоб, ти ще дойдеш ли?

Отварям уста, за да отговоря, но преди да успея, Дорис изтърсва:

— А видяхте ли конете? Мили боже, прекрасни са. Когато бях момиче, отглеждахме коне. О, как обичах да яздя — тя поглежда в далечината и за част от секундата мога да видя колко красива трябва да е била като млада.

— Спомняте ли си, когато циркът пътуваше с влак? — пита Хейзъл. — Плакатите се появяваха няколко дни преди пристигането му и покриваха всички стени и табла в града! Не можеше да се види и една тухла!

— О, да, помня, и още как — отвръща Норма. — Веднъж залепиха плакати дори от външната страна на нашия хамбар. Казах на татко, че използват специално лепило, което ще изчезне два дни след представлението, но, дявол да го вземе, ако не е вярно, хамбарът ни стоя облепен с плакати месеци наред! — тя се подсмихва и клати глава. — Татко беше направо разярен.

— И тогава, няколко дни по-късно, влакът пристигаше на гарата. Винаги на зазоряване.

— Баща ми всеки път ни водеше долу да ги гледаме как разтоварват и ей богу, гледката си заслужаваше. И после парадът! И миризмата на фъстъците!

— И на карамелизирани пуканки!

— И бонбони, и сладолед, и лимонада!

— Ами стърготините! Влизаха направо в носа на човека.

— Едно време носех вода за слоновете — изтърсва Макгинти.

Захвърлям вилницата си и вдигам поглед към него. Направо се е надул от самодоволство и чака момичетата да заахкат от възхищение.

— Не си — отсичам.

За миг наставка абсолютна тишина.

— Моля? — пита той.

— Не си носил вода за слоновете.

— Да, носих им.

— Не, не си.

— Лъжец ли ме наричаш? — изрича той бавно.

— Ако казваш, че си носил вода за слоновете, да, тогава си лъжец.

Момичетата ме зяпат с отворена уста. Сърцето ми се блъска силно в гърдите. Знам, че не бива да го правя, но незнайно защо не мога да се спра.

— Как смееш! — Макгинти обляга възлестите си ръце на ръба на масата и жилите му изпъкват.

— Слушай, приятелче — процеждам. — От десетилетия слушам как дърти глупаци като теб разправят, че са носили вода за слоновете и те уверявам, че нито един от тях не го е правил.

— Дърт глупак? Дърт глупак? — Макгинти се оттласва от масата и се изправя; инвалидната му количка отлита назад. Той насочва изкривен пръст към мен, а после се олюлява, като че ли под краката му е избухнала бомба, и изчезва под ръба на масата с облещени от изумление очи и все още отворена уста.

— Сестра! О, сестра! — викват възрастните дами.

Чувам познатия шум на гумени подметки; миг по-късно две сестри вече са уловили Макгинти за ръцете и са го повдигнали от пода. Той мърмори недоволно и прави слаби опити да ги избута настрана.

Появява се трета сестра — закръглено чернокожо момиче, облечено в бледорозово, която застава до края на масата и обляга ръце на хълбоците си.

— Какво, за бога, става тук? — пита тя.

— Този дърт кучи син ме нарече лъжец, това става — виква Макгинти, вече безопасно настанен отново на стола си. Изпъва ризата си, вдига покритата си със сиви косми брадичка и скръства ръце на гърдите си. — А също така и дърт глупак.

— О, сигурна съм, че господин Янковски не е имал предвид това — успокоява го момичето в розово.

— Точно това имах предвид — заявявам аз. — Точно такъв е. Пфу! Носил вода за слоновете, как ли пък не. Имате ли някаква представа колко вода му трябва на един слон?

— Никога не съм... — въздъхва Норма, като свива устни и поклаща глава. — Наистина не знам какво ви става, господин Янковски.

О, разбирам, разбирам. Ето каква била работата.

— Това е оскърбление! — сумти Макгинти и леко се навежда към Норма, тъй като разбира, че в момента тя е на негова страна. — Не виждам причина да позволя на когото и да било да ме нарича лъжец!

— И дърт глупак — напомням му.

— Господин Янковски! — повишава глас чернокожото момиче, застава зад мен и освобождава спирачките на инвалидната ми количка. — Струва ми се, че ще е по-добре да прекарате няколко часа в стаята си. Докато се успокоите.

— Я чакайте малко! — крясвам, докато тя ме обръща с гръб към масата и с лице към вратата. — Не ми трябва да се успокоявам. И освен това не съм се нахранил!

— Ще ви донеса вечерята в стаята — обажда се зад мен.

— Не я искам в стаята си! Върнете ме обратно! Не можете да ми причините това!

Обаче изглежда, че може. Избутва количката ми вън от залата със скоростта на светлината и с рязък завой ме вкарва в стаята ми. Пуска спирачките толкова силно, че цялата количка подскача.

— Просто ще се върна — тросвам се, докато повдига облегалките за краката ми.

— Нищо такова няма да направите — отвърща тя и поставя краката ми на пода.

— Не е честно! — в гласа ми се прокрадва скимтяща нотка. — Седя на тази маса от сто години. Той дойде преди две седмици. Защо всички са на негова страна?

— Никой не е на ничия страна — тя се навежда напред, пъхва рамо под моето. Като ме вдига от количката, главата ми се отпуска до нейната. Косата ѝ е изкуствено изправена и ухае на цветя. Когато ме поставя на ръба на леглото, очите ми се оказват на едно ниво с бледорозовите ѝ гърди. Както и с табелката с името и.

— Розмари — казвам.

— Да, господин Янковски?

— Той наистина лъже, нали знаете.

— Не знам нищо такова, нито пък вие.

— Не, аз го знам. Бил съм на такова място.

Тя примигва, очевидно раздразнена.

— Какво искате да кажете?

Поколебавам се и после си променям мнението.

— Няма значение — отвърщам.

— Да не сте работили в цирк?

— Казах, че няма значение.

Следва дълъг миг неловко мълчание.

— Господин Макгинти можеше сериозно да се нарани, нали знаете? — укорява ме тя, докато нагласява краката ми. Работи бързо, сръчно, но спира точно в мига, преди да може да се каже, че действа безцеремонно.

— Не, не можеше. Адвокатите са неразрушими.

Тя се взира в мен и остава така дълго време; наистина ме гледа, не просто като пациент, а като човек. За миг ми се струва, че чувам работата на мозъка ѝ, а после тя отново се връща към задълженията си.

— Семейството ви ще ви заведе ли на цирка през почивните дни?

— О, да — отвърщам с някаква гордост. — В неделя винаги идва някой. Като по часовник.

Тя разгръща едно одеяло и го разстила върху краката ми.

— Бихте ли желали сега да ви донеса вечерята?

— Не — отговарям.

Неловко мълчание. Осъзнавам, че е трябвало да добавя „благодаря“ към отказа си, но вече е твърде късно.

— Добре тогава — съгласява се и добавя: — След известно време ще се върна, за да видя дали нямате нужда от още нещо.

О, да. Сто на сто ще се върне. Нали всички така казват.

Но по дяволите, ето я тук!

— Не казвайте на никого — предупреждава ме тя, влизайки забързано в стаята, и разтваря над скута ми масичката за хранене, която едновременно ми служи и за тоалетна масичка. Отгоре ѝ слага хартиена салфетка, пластмасова вилица и купичка с плодове, които действително изглеждат апетитни — ягоди, диня и ябълка. — Бях си го донесла за обяд през почивката. На диета съм. Обичате ли плодове, господин Янковски?

Щях да ѝ отговоря, но ръката ми е притисната към устата и трепери. Господи, ябълка!

Тя ме потупва по другата ръка и излиза от стаята, като тактично се преструва, че не забелязва сълзите ми.

Пъхвам в устата си парченце ябълка и с наслада усещам вкуса на сока ѝ. Флуоресцентната лампа над главата ми облива с жестока светлина изкривените ми пръсти, докато те посягат към парченцата плод в купичката. Изглеждат ми чужди и непознати. Това не може да са моите пръсти, със сигурност не.

Възрастта е жесток крадец. Точно когато си успял да се научиш как се живее, тя подгъва краката ти и превива гърба ти. Потапя те в болки, замъглява разсъдъка ти и безмълвно разпространява рака в тялото на съпругата ти.

„Метастази — каза докторът. — Въпрос на седмици или месеци“. Но моята любима бе крехка като птиче и умря девет дни по-късно. След шейсет и една години, прекарани заедно, тя просто хвана ръката ми и изпусна последния си дъх.

Въпреки че има мигове, в които съм готов да направя всичко, за да я върна, се радвам, че си отиде първа. Загубата ѝ бе като прорез в тялото ми и остави зейнала празнина в самия мен. Това бе мигът, в който целият ми свят се срина. Не бих искал тя да преживее същото. Понякога да останеш жив е ужасно.

Навремето си мислех, че остаряването е за предпочитане пред другото, но сега не съм сигурен. Понякога монотонността на бингото, напевните гласове на сестрите и съсухрените старци, паркирани в залата в инвалидните си колички, ме кара да копнея за смъртта, особено когато си спомня, че и аз съм един от тези древни хора, подредени в редица като някакви безполезни чочке^[1].

Но нищо не мога да направя. Мога единствено да отброявам дните в очакване на неизбежното и да гледам как призраците от миналото смуцават празното ми, лишено от смисъл настояще. Блъскат се един в друг, трополят и се чувстват като у дома си, най-вече защото няма кой да им се противопостави. Отдавна съм спрял да се боря с тях.

Призраците, които се блъскат един в друг и трополят и сега, в този момент.

Чувствайте се като у дома си, момчета. Останете тук за малко. О, извинете, виждам, че вече сте го направили.

Проклети призраци.

---

^[1] Tchotchke — на идиш означава малки играчки, фигурки и украшения — Б.р. ↑

2.

На дваайсет и три години съм и седя до Катрин Хейл, по-скоро тя седи до мен, защото влезе в аудиторията след мен и небрежно се плъзна навътре на пейката, докато бедрата ни се докоснаха, а после се отдръпна и се изчерви, като че ли допирът бе случаен.

Катрин е една от общо четирите жени във випуск 1931 и жестокостта ѝ няма граници. Вече не си спомням колко пъти съм си мислил „О, боже, о, боже, сега вече ще ми позволи“, само за да може върху ми да се стовари следващата мисъл: „Мили боже, нима иска да спра сега?“

Доколкото знам, аз съм най-старият девственик от мъжки пол в историята на света. Или поне никой на моята възраст няма желание да направи подобно признание. Дори и Едуард, моят съквартирант, обяви победа на фронта, макар да съм склонен да вярвам, че най-близкият контакт, който е имал с гола жена, е този със страниците на порнографските му списания. Не много отдавна момчетата от моя отбор по футбол платиха на някаква жена по четвърт долар на човек, за да им позволи да го направят с нея един след друг в обора. Колкото и да се надявах да загубя девствеността си в „Корнел“, не можах да се заставя да взема участие. Просто не можех.

И така, десет дни по-късно, след шест дълги години, прекарани в дисекции, кастрации, заплождане на коне и пъхане на ръка под опашката на кравите повече пъти, отколкото мога да преброя, аз и вярната ми сянка, Девствеността, ще напуснем Итака и ще се присъединим към ветеринарния кабинет на баща ми в Норич.

— А тук можете да видите доказателство за удебеляването на периферното тънко черво — обяснява професор Уилърд Макгавърн с равен, безизразен глас. Показалката, която държи, се забобда вяло в преплетените черва на мъртва, с пъстра козина коза. — Това, в съчетание с увеличените лимфни възли на мезентерия, е симптом на очевидно...

Вратата се отваря с остро скърцане и Макгавърн се обръща нататък, без да отмества все още заровената в корема на мъртвата коза показалка. Дийн Уилкинс влиза със забързани стъпки в залата и се изкачва по стълбите, които водят към подиума. За известно време двамата мъже се съвещават оживено, застанали тъй близо един до друг, че челата им почти се докосват. Макгавърн се вслушва в припрения шепот на Уилкинс, а после се обръща и преброжда редиците студенти с тревожен поглед.

Из цялата зала студентите започват да се въртят неспокойно по местата си. Катрин вижда, че я гледам, прехвърля крак връз крак и приглажда полата си с вяло отпуснати пръсти. Преглъщам с усилие и отклонявам погледа си.

— Якоб Янковски?

Така се стряскам, че изпускам молива си, той се завърта на пода и пада в краката на Катрин. Прочиствам гърлото си и бързо се надигам. Над петдесет чифта очи се извързват към мен.

— Да, сър?

— Може ли да поговорим, ако обичате?

Затварям тетрадката си и я оставям на пейката. Катрин вдига молива ми и задържа пръстите върху моите, докато ми го подава. Проправям си път към пътеката между редовете, като се блъскам в нечийи колене и стъпвам на нечийи пръсти. Следван от вълна от шепот, се отправям към предната част на залата.

Дийн Уилкинс се взира в мен.

— Елате с нас — нарежда той.

Провинил съм се в нещо, това поне е ясно.

Излизам след него в коридора. Макгавърн върви по петите ми и затваря вратата. За миг и двамата остават безмълвни, със скръстени на гърдите ръце и суров израз на лицата.

Умът ми препуска и се опитва да подложи на дисекция всяко мое действие през последните дни. В общата спалня ли бяха влезли? Дали не бяха намерили алкохола на Едуард, или дори порнографските списания? Мили боже, ако ме изключат, баща ми ще ме убие, сто на сто ще ме убие. Каквото и да причини това на майка ми. Добре де, може и да съм сръбнал малко уиски, но това не е същото като да си бил участник в онова фиаско в обора...

Дийн Уилкинс поема дълбоко дъх, вдига очи към моите и слага ръка на рамото ми.

— Синко, станало е нещастие — кратка пауза. — Автомобилна катастрофа — нова пауза, този път по-дълга. — С родителите ти.

Гледам го с желание да продължи да говори.

— Те...? Ще се...?

— Съжалявам, синко. Станало е незабавно. Никой не е могъл да направи нищо.

Взирам се в лицето му, опитвам се да задържа погледа му, но е трудно, защото той се отдръпва настрани, изгубва се в мрака на някакъв дълъг черен тунел. В периферното ми зрение избухва порой от звезди.

— Добре ли си, синко?

— Какво?

— Добре ли си?

Изведнъж Уилкинс отново се озовава пред мен. Примигвам, стремейки се да разбера какво иска да каже. Как, по дяволите, бих могъл да съм добре? После осъзнавам, че ме пита дали ще заплача.

Той прочиства гърло и продължава:

— Ще трябва да се върнеш у вас още днес. Да идентифицираш телата. Ще те закарам до гарата.

Полицейският началник, член на нашата конгрегация^[1], ме очаква на перона в цивилно облекло. Поздравява ме със сковано кимване и вдървено ръкостискане, след което, като че ли се е сетил със закъснение, ме прегръща прекалено силно. Енергично ме потупва по гърба и ме отблъсква с високо подсмърчане. После ме закарва до болницата със собствената си кола, двегодишен „Фаетон“ — сигурно му е струвал цяло състояние. Колко много неща хората биха направили по различен начин, ако знаеха какво ще се случи през онзи съдбоносен октомври.

Следователят по смъртни случаи ни отвежда на първия етаж и изчезва през една врата, като ни оставя сами в коридора. След няколко минути се появява медицинска сестра, която отваря вратата и я задържа така в мълчалива подкана.

В стаята няма прозорци. На една от стените е закачен часовник, но като се изключи това, в помещението няма никакви мебели. Подът е покрит с линолеум в бяло и маслинозелено, а в средата на стаята са поставени две легла с колелца и на всяко от тях лежи покрито с чаршаф тяло. Не мога да асимилирам случващото се. Дори не знам от кой край са главите им и от кой — краката.

— Готов ли сте? — пита следователят, като застава между двете легла.

Преглъщам и кимвам. Една ръка ме потупва по рамото — тази на полицейския началник.

Следователят открива първо лицето на баща ми, а после и това на майка ми.

Тези двамата изобщо не приличат на моите родители и все пак не могат да бъдат никои други. Смъртта е полепнала навсякъде по тях: по многоцветния десен на смазаните им тела, синьо-виолетово на фона на безцветно, лишено от кръв бяло; в дълбоко хлътналите очни гнезда. Лицето на майка ми, която в живота бе толкова красива и спретната, в смъртта е сковано в замръзнала гримаса. Косата ѝ е сплъстена и покрита с кръв, полепнала по вдлъбнатината на черепа ѝ. Устата ѝ е отворена, а челюстта увиснала, като че ли хърка.

Извързвам се настрана, докато от устата ми изригва струя бълвоч. Някой се притичва към мен с леген в ръка, но аз не успявам да го улуча и чувам как течността се плисва по пода и се разбива на пръски в стената — чувам, защото очите ми са здраво стиснати. Отново повръщам, а после пак, докато в стомаха ми не остава нищо. Въпреки това обаче оставам превит на две, разтърсван от нови и нови пристъпи на гадене, и започвам да се чудя дали е възможно човек да се обърне с вътрешностите навън.

Отвеждат ме някъде и ме слагат да седна на някакъв стол. Една любезна сестра с колосана бяла униформа ми донася кафе, което остава на масата до мен, докато стане студено като лед.

По-късно местният свещеник влиза и сяда до мен. Пита ме дали има някого, на когото да се обади вместо мен. Смотолевям, че всичките ми роднини са в Полша. Той ме пита за съседите и членовете на нашата църква, но аз не мога да си спомня нито едно име; не бих

могъл, дори и животът ми да зависеше от това. Нито едно. Не съм сигурен, че щях да се сетя как е собственото ми име, ако ме бе попитал за това.

Щом си тръгва, аз се измъквам навън. Разстоянието до къщата ни е приблизително две мили и пристигам точно когато последните слънчеви лъчи угасват на хоризонта.

Алеята за колата е празна. Разбира се.

Влизам в задния двор, стиснал в ръка раницата си, с поглед, прикован в дългата, боядисана в един цвят сграда зад къщата. Над вратата е поставена нова табела с черни блестящи букви:

Е. ЯНКОВСКИ И СИН
Ветеринарни лекари

След известно време се обръщам към къщата, изкачвам се на верандата и отварям задната врата.

Най-ценното притежание на баща ми — едно радио „Филко“ — е поставено на плота в кухнята. Синият пуловер на майка ми виси от облегалката на един стол. На масата са постлани изгладени ленени покривчици, а в средата има ваза с увяхващи теменужки. Обърната с дъното нагоре купа за салата, две чинии и няколко прибора за хранене са сложени да се сушат върху карирана кърпа за съдове, простряна до мивката.

Тази сутрин бях имал родители. Тази сутрин моите родители бяха закусвали.

Падам на колене там, на верандата и надавам вой, заровил лицето си в ръце.

Жените от нашата църковна общност, предварително уведомени за завръщането ми от съпругата на полицейския началник, връхлетяват върху ми след по-малко от час.

Все още стоя на верандата, притиснал лице към коленете си. Чувам как чакълът изскърцва под натиска на гуми, шум от затръшване на автомобилни врати и преди да разбере какво става, съм обкръжен от бледи лица, басма на цветя и ръце в ръкавици. Отново и отново ме

притискат към нечия мека гръд, в ребрата ми се забиват върховете на шапки с воалетки, а ароматът на жасмин, лавандула и розова вода ме задушават. Смъртта е тържествено събитие и всички те са облечени в най-хубавите си неделни дрехи. Потупват ме по гърба и се суят и най-вече къткат като квачки.

Колко жалко, колко жалко. И да се случи на такива добри хора. Трудно е да се открие някакъв смисъл в такава една трагедия, но плановете на добрия бог се осъществяват по неведоми пътища. Те ще се погрижат за всичко. Стаята за гости в дома на Джим и Мейбъл Нойратер вече е приготвена. Не трябва да се безпокоя за нищо.

Вземат раницата ми и ме подкарват към кола със запален двигател. Зад волана е Джим Нойратер, който стиска волана с две ръце.

Два дни след като погребях родителите си, ме викат в кабинета на Едмънд Хайд, ескуайър^[2], за да чуя подробностите около имуществото им. Сядам на един твърд кожен стол точно срещу ескуайъра, докато постепенно осъзнавам, че няма нищо за обсъждане. Отначало си мисля, че ми се подиграва. Очевидно баща ми е приемал заплащане под формата на фасул и яйца в продължение на почти две години.

— Фасул и яйца? — гласът ми става дрезгав от недоверие. — Фасул и яйца?

— И пилета. И други храни.

— Не разбирам.

— С това разполагат хората, синко. Тукашната общност бе ударена доста жестоко и баща ти се опитваше да помогне на хората. Не можеше просто да стои и да гледа как се мъчат животните.

— Но... Не разбирам. Дори и да е приемал заплащане под формата на, тъъ... както и да е, как така всичко принадлежи на банката?

— Те не можеха повече да си плащат ипотеката.

— Родителите ми нямаха ипотека.

Той изглежда смутен и скръства пред гърдите си изпънатите си пръсти.

— Тъъ, в действителност имаха.

— Не, нямаха — възразявам. — Живееха тук от почти трийсет години. Баща ми спестяваше всеки спечелен цент.

— Банката фалира.

Присвивам очи.

— Стори ми се, че току-що казахте, че всичко отива в банката.

Той въздъхва дълбоко.

— Това е друга банка. Сключи с тях договор за ипотеката, когато тяхната банка фалира — обяснява и не мога да преценя дали се опитва да си придаде търпелив вид и се проваля с гръм и трясък, или ми прави откровен намек да напусна кабинета му.

Не бързам с отговора си, преценявам възможностите, с които разполагам.

— А мебелите в къщата? И онези в кабинета? — питам накрая.

— Всичко отива при банката.

— А ако реша да се боря?

— Как?

— Ако се върна и поема кабинета и се опитам да плащам вноските по ипотеката?

— Нещата не стават по този начин. Кабинетът не е твой, за да го поемеш.

Взирам се в Едмънд Хайд, облечен в скъпия си костюм, седнал зад скъпото си бюро, пред подвързаните си с кожа книги. Зад гърба му слънчевите лъчи се промъкват в стаята през скрепените с олово стъкла на прозореца. Изведнъж ме залива вълна от презрение: обзалагам се, че този човек никога през живота си не е приемал заплащане под формата на фасул и яйца.

Навеждам се напред и срещам погледа му. Искам това да се превърне и в негов проблем.

— Какво трябва да направя? — питам бавно.

— Не знам, синко. Ще ми се да знаех. Страната ни изживява тежки времена и това е факт — обляга се назад на стола си с все още изпънати пръсти и накланя глава настрани, като че ли току-що му е хрумнало нещо. — Предполагам, че би могъл да отидеш на запад — размишлява на глас той.

И аз осъзнавам, че ако не изляза от кабинета му още в този миг, ще му прасна един. Надигам се, нахлупвам шапката си и напускам.

Когато стигам до тротоара, изведнъж осъзнавам и нещо друго. Не мога да измисля друга причина, поради която родителите ми да имат нужда от ипотека, освен една: да могат да платят обучението ми в „Бръшляновата лига“^[3].

Болката от това внезапно откритие е толкова силна, че се превивам на две, стиснал корема си с ръце.

Тъй като не ми идва наум никаква друга възможност, се връщам в училището — едно временно в най-добрия случай решение. Стаята и храната са ми платени предварително до края на годината, но дотогава остават само шест дни.

Пропуснал съм цяла седмица лекции. Всички горят от желание да ми помогнат. Катрин ми подава бележките си и после ме прегръща по начин, който загатва, че ако направя обичайния си опит, може да срещна по-различен прием. Отдръпвам се. За пръв път откакто се помня, сексът не ме интересува.

Не мога да ям. Не мога да спя. И със сигурност не мога да уча. Взирам се в един и същи абзац в продължение на четвърт час, но не мога да разбера написаното. Как бих могъл, когато зад думите на бялата хартия на страницата виждам да се върти безкрайна лента на смъртта на родителите ми? Когато виждам как бледобежовият им буик прелита през мантинелата на моста и се прекатурва надолу, за да избегне сблъсъка с червения камион на стария господин Макферсън? Стариият господин Макферсън, който, докато го отвеждали оттам признал, че не бил съвсем сигурен от коя страна на пътя е трябвало да кара и си мисли, че може би е натиснал газта вместо спирачките? Стариият господин Макферсън, който на един паметен Великден се появи в църквата без панталон?

Прокторът^[4] затваря вратата и сядва на мястото си. Поглежда към часовника на стената и изчаква, докато стрелката за минутите треперливо се придвижва напред.

— Можете да започвате.

Петдесет и две листовки с въпроси се отварят с шумолене. Някои от студентите ги прелистват, за да им хвърлят един общ поглед. Други започват да пишат незабавно. Аз не правя нито едното, нито другото.

Четиридесет минути по-късно моливът ми все още не се е докоснал до листа. Взирам се отчаяно в листовката. Страниците са изпълнени с диаграми, цифри, линии и схеми — върволици от букви с пунктуационни знаци накрая; някои са точки, други въпросителни и нито едно от тези неща няма смисъл. За миг се чудя дали всичко това

изобщо е написано на английски. Опитвам се да го превода на полски, но и това е безполезно. Със същия успех може да е написано и с йероглифи.

Някаква жена се изкашля и аз подскачам на мястото си. На челото ми се появява капка пот и пада върху хартията. Избърсвам я с ръкава си и вдигам листа.

Може би ако го доближа до очите си... Или ако го задържа подалеч от тях — да, сега мога да видя, че текстът наистина е на английски. Или по-скоро, че отделните думи са на английски, но не мога да прочета две от тях една след друга и да ги свържа в общ смисъл.

От челото ми пада втора капка пот.

Оглеждам залата. Катрин пише бързо, светлокестенявата ѝ коса пада по лицето ѝ. Тя е левачка и тъй като пише с молив, лявата ѝ ръка е оголена от китката до лакътя и прилича на изваяна от сребро. До нея Едуард рязко се изправя на крака, хвърля изпълнен с паника поглед към часовника и отново се прегърбва над изпитния лист. Извързвам се настрана с лице към прозореца.

През листата на дърветата надзъртат късчета небе — мозайка от синьо и зелено, която плавно се изменя с всеки полъх на вятъра. Взирам се в нея, оставил погледа си да се рее отвъд листата и клоните. Една катерица, която не страда от недохранване, пресича с подскоци зрителното ми поле с високо вдигната пухкава опашка.

Изтласквам стола си назад, при което се разнася пронизителен стържещ звук. Изправям се. Челото ми е покрито с пот, а ръцете ми треперят. Петдесет и две лица се извързват към мен.

Би трябвало да познавам тези хора. И наистина ги познавах допреди седмица. Знаех къде живеят семействата им. Знаех какво работят бащите им. Знаех дали имат братя и сестри и дали ги обичат. Дявол да го вземе, дори си спомнях онези, които трябваше да напуснат след Срива: Хенри Уинчестър, чийто баща прекрачи през перваза на прозореца на Търговската камара в Чикаго; Алистър Барне, чийто баща се простреля в главата; Реджиналд Монти, който се опита безуспешно да живее в една кола, когато семейството му вече не можеше да плаща за стаята и храната му; Бъки Хейс, чийто безработен баща просто бе отпрашил нанякъде. Но другите, онези, които бяха останали? Нищо.

Взираам се в тези лица без черти, в празните овали, заобиколени от коса; гледам ги един след друг с нарастващо отчаяние. До слуха ми достига някакъв тежък хриплив звук; звук, който, както осъзнавам, идва от самия мен. Не мога да си поема дъх.

— Якоб?

Лицето, което се намира най-близо до мен, има устни и те се мърдат. Гласът е боязлив, несигурен.

— Добре ли си?

Примигвам, неспособен да фокусирам погледа си. Миг по-късно вече съм пресякъл залата и хвърлям изпитния лист на бюрото на проктора.

— Свършихте ли вече? — пита той и посяга към него. Чувам шумоленето на хартията, докато вървя към вратата. — Чакайте! — провиква се той след мен. — Та вие дори не сте започнали! Не можете да си тръгнете. Ако напуснете, не мога да ви позволя да...

Вратата се затваря, преди да чуя последните думи. Докато марширувам през вътрешния двор, хвърлям поглед към кабинета на Дийн Уилкинс. Виждам, че стои на прозореца и ме гледа.

Вървя, докато стигам края на града, след което сменям посоката, за да следвам релсите на железопътната линия. Вървя, докато се спуска нощта, а луната се издига високо в небосвода и после още няколко часа. Вървя, докато краката започват да ме болят, а на стъпалата ми излизат пришки. Тогава спирам, защото съм уморен и гладен и не знам къде се намирам. Като че ли съм сомнамбул, който броди насън и изведнъж се е събудил на съвсем непознато място.

Единственият белег на цивилизацията е линията на железопътните релси, поставени върху издигната основа от чакъл. От едната ѝ страна има гора, а от другата — малко сечище. Чувам, че някъде наблизо капе вода и се устремявам в посока към звука, воден от лунната светлина.

Потокът е широк най-много метър. Тече покрай линията на дърветата от другия край на сечището и после се връзва в гората. Изхлузвам обувките и чорапите си и сядам на брега.

Когато за пръв път потапям крака в ледената вода, ме пронизва такава болка, че веднага ги издърпвам обратно. Упорствам, като ги

потапям още няколко пъти и ги държа вътре все по-дълго и по-дълго, докато студът най-после успокоява пришките ми. Отпускам стъпалата си на каменистото дъно и оставям водата да се плиска между пръстите ми. Най-после усещам друга болка, този път предизвикана от студа, и лягам по гръб, облягайки глава срещу гладкия камък, докато краката ми съхнат.

Някъде в далечината вие който — звук, който ми прозвучава едновременно самотно и познато. Въздъхвам и оставям очите си да се затворят. Когато обаче на воя на койтота отговаря джафкане на не повече от десетина-петнайсет метра от мен, веднага се изправям до седнало положение.

По-далечният който отново надава вой и този път му отговаря свирка на влак. Нахлузвам на краката си чорапите и обувките и се надигам, приковал поглед в края на сечището.

Сега влакът е по-близо, гърми и треци срещу мене. Трак-а-трак-трак-а-трак-а...

Избърсвам ръце в бедрата си и тръгвам към релсите; спирам на няколко метра от тях. Ноздрите ми се изпълват с острата миризма на масло. Свирката отново изпищява...

Огромна машина изсвистява покрай завоя и бързо подкарва по-нататък. Толкова е голяма и минава така близо до мен, че вдига мощна вихрушка, която се блъсва в мен. Избухват огромни кълба от облаци дим, дебело черно въже се извива над следващите вагони. Гледам зашеметен, докато половин дузина неясни сенки профучават покрай мен, приличат на фургони, макар че не мога да ги видя ясно, защото луната се е скрила зад облак.

Изтръгвам се от вцепенението си. В този влак има хора. Няма значение накъде пътува той, важното е, че където и да отива, то със сигурност е по-далеч от койтотите и по-близо до цивилизацията, храната и възможния работодател; може би дори към Итака, въпреки че нямам и пукнат цент в джоба си и нямам причина да вярвам, че в колежа ще ме приемат обратно. А дори и да ме приемат, какво? Нямам дом, в който да се върна, нито кабинет, към който да се присъединя.

Преминават още вагони, натоварени с нещо, което изглежда като телефонни стълбове. Гледам след тях, като се напъвам да видя какво идва след тях. За миг луната се скрива, а после пак се показва,

хвърляйки синкавата си светлина върху това, което би могло да бъдат товарни вагони.

Затичвам се в същата посока като на влака. Краката ми затъват в натрупания чакъл, чувствам се така, все едно бягам по пясък и се мъча да наваксам забавянето, като се накланям напред. Препъвам се и започвам да се олюлявам в опит да си върна равновесието, преди някоя част от тялото ми да се е озовала заклещена между огромните метални колелета и релсите.

Успявам да се изправа и набирам скорост, като оглеждам всеки вагон за нещо, за което да се уловя. Покрай мен профучават три един след друг; следват ги вагони за добитък, чийто врати са отворени, но от тях стърчат краищата на многобройни конски опашки. „Това е толкова странно“ — успявам да отбележа наум, въпреки че тичам покрай движещ се влак наред никъде.

Намалявам скоростта си до тръс и накрая спирам. Останал без дъх и почти без надежда, обръщам глава. Три вагона по-назад има отворена врата.

Отново се хвърлям напред, като ги броя, докато отминават нататък.

Един, два, три...

Посягам към желязната ръчка на вратата и скачам нагоре.

Левият ми крак и лакътят ми са първото, което се удря в нея, а после и брадичката ми се забива в металния ѝ ръб. Вкопчвам се с всичка сила във вратата с две ръце и един крак. Шумът е оглушителен, а челюстта ми се удря ритмично върху желязната ръб. Усещам мирис, който може да е или от кръв, или от ръжда, и за миг се питам дали пък не съм си разбил зъбите, преди да осъзная, че този въпрос е на път да се превърне в упражнение по съвсем безполезно теоретично разсъждение: увиснал съм опасно на ръба на вратата, а десният ми крак е насочен към колелетата. С дясната си ръка се вкопчвам в ръчката, а с лявата се улавям за пода на вагона така отчаяно, че изпод пръстите ми се откъртват парченца дърво. Знам, че съм загубена кауза — нямам почти никаква опора под краката си, а левият ми крак се полюшва към вратата в равномерни тласъци. Десният ми крак е увиснал толкова надолу под влака, че просто знам, че ще го загубя. Дори се подготвям за това, като стискам здраво очи и зъби.

След няколко мига откривам, че все още съм невредим. Отварям очи и преценявам с какви възможности разполагам. Има само два варианта и тъй като не мога да скоча от влака, без да попадна под колелетата му, броя до три и се оттласквам нагоре колкото сили имам. Успявам да прехвърля лявото си коляно през ръба. Борейки се с крак, коляно, брадичка и нокти, успявам да пропълзя във вагона и се сгромолясвам на пода, където оставам да лежа напълно изтощен.

После осъзнавам, че срещу мен има някаква слаба светлина. Успявам с рязко движение да се изправя на лакът.

Четирима мъже са насядали върху груби конопени чували и играят карти на светлината на един керосинов фенер. Един от тях, съсухрен старец с набола брада и хлътнало лице, държи до устните си глинена стомна — изглежда, така се е стреснал от появата ми, че е забравил да я свали. Сега го прави и избърсва уста с опакото на ръкава си.

— Тъй, тъй — изрича той бавно. — Какво имаме тук?

Двама от мъжете седят съвсем неподвижно и ме гледат над разперените карти в ръцете си, а четвъртият се надига и прави крачка напред.

Насреща си виждам едър, тежко сложен грубиян с дебела черна брада. Дрехите му са мръсни, а периферията на шапката му изглежда така, сякаш някой е забил зъби в нея и е отхапал една хапка. Някак си се изправям на крака и се олюлявам напред, преди да осъзная, че няма къде да избягам. Завъртам глава настрани и установявам, че съм застанал срещу един от многото вързопи с брезенти.

Когато се обръщам обратно, лицето на мъжа е толкова близо до моето, че усещам вонящия му на алкохол дъх.

— На този влак нямаме място за скитници, братко. Можеш да се омиташ още сега.

— Чакай, чакай малко, Блеки — обажда се старецът с каната. — Няма да правиш нищо необмислено, чуваш ли?

— Нищо необмислено — повтаря Блеки и посяга към яката ми. Отблъсквам ръката му. Той посяга с другата и аз се завъртам, за да го спра. Чува се пукот, когато ръцете ни се удрят една в друга.

— Охоооо! — киска се старецът. — Внимавай, приятелче. Не се заяждай с Блеки.

— На мен ми се струва, че по-скоро Блеки се заяжда с мен — крясвам, докато отразявам втори удар.

Блеки отново напада. Падам върху едно руло брезент и преди дори главата ми да се удари в него, Блеки отново ме дръпва грубо напред. Само миг по-късно дясната ми ръка е извита зад гърба ми, краката ми висят над празното пространство над отворената врата, а пред погледа ми започват да се нижат едно след друго дървета, които отминават с бясна скорост.

— Блеки! — излайва старецът. — Блеки! Пусни го. Пусни го, ти казвам, и то тук, вътре във влака!

Блеки извива ръката ми зад врата ми и ме разтърсва.

— Блеки, казвам ти! — крещи старецът. — Не ни трябва беля! Пусни го!

Блеки ме провесва още няколко сантиметра по-навън от вратата, а после се завърта и ме запраща срещу навитите на руло брезенти. След което се връща при другите, грабва глинената стомна и преминава право покрай мен, като прекрачва брезентите и се връща в най-отдалечения ъгъл на вагона. Наблюдавам го внимателно, докато разтривам ръката, която допреди малко е извивал.

— Не се вживявай, хлапе — обажда се старецът. — Блеки обича да хвърля хора под влаковете, намира го за много ободряващо. Едно от любимите му занимания, а сега няма да му се наложи да го прави за известно време. Хайде — подканва ме той, потупвайки по пода с опакото на ръката си, — ела тук.

Отново поглеждам към Блеки.

— Хайде, хайде — поощрява ме старецът. — Не се срамувай. Оттук нататък Блеки ще се държи прилично, нали така, Блеки?

Блеки изсумтява и си сръбва от стомната.

Надигам се и предпазливо се отправям към останалите.

Старецът ми подава дясната си ръка. След миг колебание я поемам.

— Аз съм Кемъл — представя се той. — А този тук е Грейди. Това е Бил. Смятам, че вече си се запознал с Блеки — усмихва се, разкривайки няколкото зъба в устата си.

— Добър ден — поздравявам.

— Грейди, я донеси пак тук тази стомна, става ли? — казва Кемъл.

Грейди поглежда към мен и аз отвърщам на погледа му. След малко той става и безмълвно се отправя към Блеки.

Кемъл с усилие се изправя на крака така сковано, че в един миг се пресягам и го хващам за лакътя, за да му помогна да запази равновесие. След като веднъж е станал, той протяга керосиновата лампа към мен и на светлината ѝ оглежда лицето ми, а после и дрехите ми. Разглежда ме от глава до пети.

— Какво ти казах, Блеки? — провиква се ядосано. — Този тук не е никакъв скитник. Блеки, дотътри се тук и го виж. Разбери каква е разликата.

Блеки изсумтява, глътва една последна глътка и примирено отстъпва стомната на Грейди.

Кемъл вдига поглед към мен.

— Как каза, че ти е името?

— Якоб Янковски.

— Косата ти е червена.

— И аз така съм чувал.

— Откъде си?

Не отговарям веднага, колебая се. От Норич ли съм, или от Итака? Дали мястото, откъдето си, е там, откъдето идваш или там, откъдето са корените ти?

— Отникъде — отвърщам.

Лицето на Кемъл добива сурово изражение. Той се полюшва на леко свитите си в коленете крака и светлината от фенера, който държи в ръка, става треперлива.

— Да не си направил нещо, момко? От полицията ли бягаш?

— Не — въздъхвам. — Нищо такова.

Той продължава да се взира в мен дълго време и после кимва.

— Добре тогава. Не ми влиза в работата. Накъде си тръгнал?

— Не съм сигурен.

— Търсиш си работа?

— Да, сър, струва ми се, че търся.

— Нищо срамно няма — казва той. — Какво можеш да правиш?

— Почти всичко — отвърщам.

Грейди се връща със стомната и я предава на Кемъл. Той избърсва устата ѝ с ръкава си и ми я връчва.

— Хайде, сръбни си.

Вижте, не че не съм опитвал алкохол, но това спиртно питие е съвсем друга история. Подпалва огън в гърдите и главата ми. Едва си поемам дъх и се мъча да преглътна сълзите си, но гледам Кемъл право в очите дори когато ми се струва, че дробовете ми ще се пръснат.

Кемъл наблюдава реакцията ми и после бавно кимва.

— Утре сутрин ще пристигнем в Утика. Ще те заведа да те запозная с чичо Ал.

— Кой? Какво?

— Алън Бункел, ръководител на цирка, господар и владетел на всички знайни и незнайни светове.

Трябва да съм изглеждал смаян, защото беззъбата уста на Кемъл се отваря и той избухва в смях.

— Хлапе, не ми казвай, че не си видял.

— Какво да видя? — питам.

— Майната му, момчета — кикоти се той и хвърля поглед към останалите. — Той наистина не знае!

Грейди и Бил се подсмиват. Само Блеки, изглежда, не е заразен от веселото настроение. Вместо това се намръщва и нахлупва шапката си още по-ниско над лицето.

Кемъл се извъръща към мен, прочиства гърлото си и казва бавно, подчертавайки всяка дума:

— Ти не се покатери на някой случаен влак, момко. Ти се покатери в Летящия ескадрон на „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“.

— В кое? — питам.

Сега смехът на Кемъл е толкова силен, че се превива на две.

— О, но това е страхотно, наистина страхотно — подсмърча и си бърше очите с опакото на ръката. — О, боже! Набутал си си задника в цирк, момко.

Примигвам насреща му.

— Това тук е голямата палатка — обяснява той, като повдига керосиновата лампа и размахва изкривен пръст към голямото руло брезенти. — Един от вагоните с платницата взе няколко завоя не както трябва и я разнебити много лошо, тъй че ето какво стана. Е, защо да не си намерим някое местенце за спане? Остават ни още няколко часа, преди да пристигнем. Само недей да лягаш прекалено близо до

вратата, това е всичко. Понякога вземаме тези завои наистина много остро.

---

[1] Конгрегация — обединение на католически общини в пределите на един религиозен орден, религиозно братство — Б.р. ↑

[2] В Съединените щати това звание се използва за човек, завършил право, без значение дали практикува, или не. — Б.пр. ↑

[3] Бръшляновата лига (Ivy league) е създадена през 1954 г. В нея членуват осемте най-престижни университета в САЩ — Харвард, Браун, Дартмут, Йейл, Колумбийският университет, Корнел, Принстън, Университетът в Пенсилвания — Б.р. ↑

[4] Проктор — длъжностно лице в университет, в чиито задължения влизат надзор на студентите, даване на консултации, методическа помощ и т.н. — Б.р. ↑

3.

Събуждам се от дългия свистящ звук на спирачки. Притиснат съм доста по-навътре между рулата брезент, отколкото бях, когато заспах. Замаян съм и ми трябва една секунда, преди да си спомня къде се намирам.

Влакът се разтриса силно, спира и изпуктява. Блеки, Бил и Грейди се претъркулват настрана, изправят се и без да кажат дума, скачат през вратата навън. След като излизат, Кемъл доуцуква до мен, навежда се и ме смущава.

— Ставай, хлапе — нарежда ми. — Трябва да си се омел оттук, преди да пристигнат хората за брезентите. Ще се опитам да те прикача към Шантавия Джо за тая сутрин.

— Шантавия Джо? — повтарям, докато се надигам. Пищялите ме сърбят, а вратът ме боли зверски.

— Отговорникът за конете — отвръща Кемъл. — И по-точно за превозването на животните. Август не го пуска даже да припари до шатрата за представления. Всъщност май Марлена е тази, която не му позволява, но това няма значение. Тя и теб няма да пусне да припариш там. С Шантавия Джо поне извади късмет. Застигна ни лошо време, затънахме в голяма кал, а доста от неговите хора се умориха да работят като китайци и отпрашиха нанякъде. Това малко го изнерви.

— Защо го наричат Шантавия Джо?

— Всъщност не знам — отвръща Кемъл, бръква с пръст в ухото си и изследва находките си. — Мисля, че е бил в пандиза за известно време, но не знам защо. Съветвам и тебе да не го питаш — избърсва пръст в панталона си и се отправя бавно към вратата. — Хайде, идвай! — казва и поглежда назад към мен. — Не разполагаме с цял ден! — закрепва се на ръба на пода и внимателно се смъква надолу.

За последен път безнадеждно почесвам пищялите си, завързвам си обувките и тръгвам след него.

Застанали сме до обширен участък, покрит с трева. Зад него се простират няколко разпръснати тухлени сгради, озарени от сиянието,

което предшества появата на зората. От влака се изсипват стотици мръсни, небръснати мъже и го заобикалят както мравки захар, които псуват и палят цигари. Рампи и улеи за спускане се блъскат с тропот в земята, след което сякаш от нищото изникват шейсет и осем конски впряга и се разполагат на земята. Продължават да се появяват кон след кон — першерони^[1] с къси опашки, които слизат, трополейки по рампите, като пръхтят и дишат тежко. От двете страни на плъзгащите се врати неколцина мъже държат крилата притиснати отстрани на рампите, за да не позволят на животните да стъпят твърде близо до ръба.

Към нас се запътва група мъже с наведени глави.

— Добрутро, Кемъл — поздравява този, който върви най-напред, когато минава покрай нас и се качва във вагона. Останалите тежко се покатерват след него, събират се около едно руло брезент и го повличат към изхода, пъхтейки от усилието. Брезентът изминава около половин метър и се стоварва на земята сред облаци прах.

— Добрутро, Уил — отвръща Кемъл. — Я кажи сега, имаш ли да почерпиш един старец с цигарка?

— Сто на сто — мъжът се изправя и потупва джобовете на ризата си. Започва да рови в единия и измъква ръчно свита цигара. — „Бул Дърам“ е — навежда се и я протяга към Кемъл. — Извинявай.

— Свита на ръка цигара ме устройва идеално — отвръща Кемъл. — Благодаря, Уил.

— Длъжник съм ти.

Уил замахва с палец към мен.

— Кой е този?

— Един, дето е още зелен. Якоб Янковски.

Уил ме поглежда, после се обръща настрана и се изплюва на пода.

— Колко нов? — продължава да се обръща все така към Кемъл.

— Съвсем нов.

— Нае ли го вече?

— Не.

— Е, късмет тогава — вдига шапка към мен. — Недей да спиш прекалено спокойно, хлапе, ако разбираш какво имам предвид — и изчезва във вътрешността на вагона.

— Какво означава това? — питам, но Кемъл вече е тръгнал нанякъде. Забързвам, за да го настигна.

Конете, които слизат сред мръсните мъже, са станали стотици. На пръв поглед зрелището ми се струва хаотично, но до времето, когато Кемъл си запалва цигарата, няколко дузини двойки са впрегнати и се движат покрай вагоните, теглейки фургоните към дървените писти. Веднага щом предните колела на фургона докоснат наклонените дървени трупи, човекът на капрата скача в страни от пътя. Кое е много уместно, защото тежко натоварените фургони започват да се търкалят надолу по трупите и не престават, преди да изминат няколкото метра, които ги делят от долния край.

В бледата светлина на утрото забелязвам това, което не бях видял предната нощ: фургоните са боядисани в яркочервено, със златиста украса и колела с формата на слънце с лъчи и на всеки от тях е изписано името „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“. Веднага щом впряговете застават пред фургоните, першероните се присвиват в хамутите си и повличат тежкия си товар през полето.

— Внимавай — предупреждава ме Кемъл, като сграбчва ръката ми и ме притегля към себе си. С другата си ръка придържа шапката на главата си, а зъбите му здраво стискат неугледната цигара.

Трима мъже, възседнали коне, минават в галоп покрай нас, завиват и пресичат полето по дължина и после отново се обръщат с лице към нас. Този в средата извива глава, преценяващо оглежда земята пред себе си с поглед на познавач. Събира двете юзди в едната си длан, а с другата ръка вади от кожена кесийка няколко колчета и ги забива в почвата.

— Какво прави? — интересувам се.

— Очертава мястото, където да спрат фургоните — отвърща Кемъл и спира пред един вагон с добитък. — Джо! Хей, Джо!

От вратата се подава една глава.

— Тук имам един зелен. Направо от щайгата. Дали би могъл да го използваш за нещо?

Тялото, към което е прикачена главата, излиза на рампата. Собственикът му повдига ръба на шапката си с ръка, от която липсват три пръста, оглежда ме внимателно, изплюва струя тъмнокафяв тютюнев сок с ъгълчето на устата си и хлътва обратно във вагона.

Кемъл ме потупва по ръката, като че ли ме поздравява.

— Вече си вътре, момче.

— Така ли?

— Аха. Сега върви и изрини малко лайна. Ще те настигна по-късно.

Във вагона с добитък мръсотията е безбожна. Работя заедно с хлапе на име Чарли, чието лице е гладко като на момиче. Гласът му дори не е мутирал все още. След като изринахме, както ми се стори, поне един тон животински тор, спирам за малко, като измервам с поглед мръсотията, която тепърва ни предстои да чистим.

— Всъщност колко коне превозват в този вагон?

— Двайсет и седем.

— Господи! Сигурно са така скупчени един до друг, че не могат дори да помръднат.

— Това е целта. След като веднъж се спусне преградата, никой от тях не може да падне.

Сега разбирам откъде са дошли щръкналите опашки, които видях снощи.

Джо се появява на вратата.

— Знамето е вдигнато — изръмжава.

Чарли захвърля настрана лопатата си и се устремява към вратата.

— Какво става? Къде отиваш? — питам го.

— Вдигнали са знамето на готварницата.

Поклащам глава.

— Съжалявам, все още не разбирам.

— Кльопачка — уточнява той.

Това вече го разбирам. И на свой ред захвърлям лопатата.

Навън по земята като гъби са изникнали многобройни палатки, въпреки че най-голямата — очевидно шатрата — все още лежи неразпъната на земята. Около отделните ѝ части са се привели мъже, които ги зашиват заедно. По централната линия стърчат внушителни дървени колове с опнати по тях въжета; вече се развява американското знаме — имам чувството, че се намирам на палубата на платноход.

Около периметъра ѝ група от осмина мъже набива с чук колчета в земята. Когато един от чуковете удари кола, пет други вече замахват във въздуха. Шумът, който идва оттам, наподобява трещене на картеница и е ясно различим дори сред всеобщата врява.

Други групи издигат над земята огромни стълбове. Двамата с Чарли отминаваме десетина мъже, които се хвърлят с цялата си тежест върху едно-единствено въже, докато единадесетият, малко по встрани от групата, крещи:

— Дръпнете, разклатете, намалете! Пак! Дръпнете, разклатете, намалете! А сега забийте!

Очевидно е коя от палатките е готварницата, дори без да поглеждам знамето в оранжево и синьо или казана, който клоkochи в задната ѝ част, или пък потока от хора, устремен към нея. Миризмата на храна ме удря право в носа. Не съм ял от онзи ден и стомахът ми се свива от глад.

Страничните платнища на готварницата са вдигнати, за да улеснят влизането на наплива от хора, но по средата я разделя завеса. Масите от тази страна, която виждам, са застлани с покривки на бели и червени карета, със сребърни прибори и цветя. Контрастът с върволицата мръсни мъже, които треперят зад масите с вдигаща се над тях пара, е направо безумен.

— Мили боже — казвам на Чарли, когато заемаме местата си в редицата. — Само погледни всичко това.

Масите са отрупани с ядене от кайма и зеленчуци, наденици и препълнени кошнички с хляб. Нарязана на спирала шунка, приготвени по всевъзможни начини яйца, цели буркани конфитюр, безброй купи, пълни с портокали.

— Това не е нищо — осведомява ме той. — Освен всичко това, голямата Берта е имала дори и сервитьори. Просто сядаш и те ти носят всичко на поднос на масата.

— Голямата Берта?

— „Ринглинг“^[2] — отвръща той.

— Работил си за тях?

— Тъж... не — отвръща той смутено. — Но познавам хора, които са!

Грабвам една чиния и изсипвам в нея планина от картофи, яйца и наденички, като същевременно се опитвам да не изглеждам като умиращ от глад. Миризмата е божествена. Отварям уста и вдъхвам дълбоко аромата на храната, струва ми се, че е манна небесна. И наистина е такава.

Кемъл се появява пред нас изневиделица.

— Ето. Дай това на оня приятел там, в края на опашката — и пхва в свободната ми ръка едно билетче.

Мъжът в края на редицата е седнал в един сгъваем стол и лицето му е полускрито под периферията на меката му шапка. Протягам му билетчето и той вдига поглед към мен и скръства ръце на гърдите си.

— Отдел? — пита.

— Моля? — казвам.

— Кой е твоят отдел?

— Ъъъ... не съм сигурен — отговарям. — Прекарах цялата сутрин да рина мръсотията от вагоните с животни.

— Това нищо не ми говори — казва той, все така без дори да поглежда към билета ми. — Това може да бъде вагонът с животните за арената, вагоните с нещата на животните или менажерията. Кое от тях е?

Не казвам нищо. Със сигурност знам, че Кемъл спомена за поне два от гореизброените отдели, но не си спомням подробностите.

— Щом не си знаеш отдела, значи не си от шоуто — отсича мъжът, — тъй че кой си, по дяволите?

— Наред ли е всичко, Езра? — пита Кемъл, като се приближава иззад мен.

— Не е. Някакъв селяндур ми се е довлякъл тук и се опитва да си отмъкне закуска от шоуто — Езра се изплюва на земята.

— Никакъв селяндур не е — заявява Кемъл. — Нов е и е с мен.

— Тъй ли?

— Тъй.

Мъжът повдига нагоре ръба на шапката си и ме измерва от глава до пети, след което мълчи още няколко мига.

— Добре, Кемъл. Щом ти гарантираш за него, това ми стига — ръката му се смъква от шапката и сграбчва билета ми. — И още нещо. Научи го как да говори, преди някой да му е скъсал задника от бой.

— Значи, кой е моят отдел? — питам и се запътвам към една от масите.

— А, не, не оттук — спира ме Кемъл и ме сграбчва за лакътя. — Тия маси не са за такива като нас. Докато се научиш да се оправяш тук, ще стоиш близо до мен.

Минавам след него от другата страна на завесата. Масите в тази половина на палатката са дълги, проснати от единия до другия край и

на тях има сложени само солница и пиперница. Нито едно цвете.

— Кой се храни от другата страна? Артистите ли?

Кемъл ме стрелва с поглед.

— Мили боже, хлапе. Дръж си устата затворена, докато се научиш как се говори тук, става ли?

Сяда на една маса и незабавно натъпква в устата си половин филия хляб. Следващата минута прекарва в дъвчене, после поглежда към мен.

— О, не се вживявай. Просто се грижа за теб. Видя какъв е Езра, а той е като котенце в сравнение с останалите. Сядай.

Гледам го още един миг, след което прекрачвам през пейката. Слагам чинията си на масата, поглеждам към изцапаните си с тор ръце, избърсвам ги в панталона си, установявам, че не са станали по-чисти и така или иначе ги заравям в храната си.

— И тъй, как се говори тук? — питам най-накрая.

— Наричат се „шантавелници“ — изтърсва Кемъл, без да престава да дъвче хапката си. — А твоят отдел са вагоните с багажа на животните. Засега.

— А къде са тези шантавелници?

— Всеки миг ще пристигнат. Две отделения на влака все още не са стигнали до гарата. Шантавелниците си лягат късно, стават късно и пристигат точно навреме за закуска. И докато сме на тази тема, никога не ги наричай шантавелници пред самите тях.

— А как да ги наричам?

— Артисти.

— Тогава защо просто не ги наричам артисти през цялото време? — питам и в гласа ми се прокрадва нотка на раздразнение.

— Те са едно, ние сме друго, а ти си един от нас — обяснява Кемъл. — Нищо, ще се научиш — в далечината се чува свирка на влак. — Като говорим за дявола...

— Чичо Ал с тях ли е?

— Да, но не си прави никакви илюзии. Няма и да припарваме до него, преди да измине много време. Винаги е като мечок, който го боли зъб, когато се настаняваме. Я кажи, как се справяш засега с Джо? Омръзна ли ти вече от конската тор?

— Нямам нищо против.

— Да, добре, предполагам, че ставаш за нещо повече от това. Говорих с един приятел — смачква между пръстите си още едно парче хляб и обира с него мазнината от чинията си. — Ще се навърташ около него целия ден днес и той ще каже някоя и друга добра дума за теб, където трябва.

— Какво ще правя?

— Каквото ти каже той. Съвсем сериозно говоря — и вдига вежда, за да подчертае думите си.

Приятелят на Кемъл е дребничък мъж с голям корем и гръмовен глас. Говорител е на една от допълнителните атракции и се казва Сесил. Оглежда ме изпитателно и обявява, че ставам за работата, с която разполага в момента. И така, аз, Джими и Уейд — двамата други мъже, провъзгласени за достатъчно представителни да се смесят с хората от града — трябва да заемем места в три от краищата на тълпата и когато чуем сигнала, да пристъпим напред и да ги избутаме към входа.

Насред централната алея бръмчи оживена дейност. От едната страна група чернокожи се мъчи да опъне знамената на шоуто. От другата отекват крясъци и дрънчене, докато бели мъже в бели жокейски куртки поставят една върху друга чаши с лимонада, образувайки пирамиди върху щандовете си на червени и бели ивици. Въздухът е изпълнен с миризма на пуканки, печени фъстъци и под всичко това едва се доловя острият мирис на животни.

В края на алеята, зад входа за билети е разположена огромна палатка, в която докарват всевъзможни създания — ламы, камили, зебри, маймуни, една полярна мечка и безброй клетки с котки.

Сесил и един от чернокожите се суят около плакат, на който е изобразена невероятно дебела жена. След няколко секунди Сесил плясва другия мъж по главата.

— По-бързо свършвай, момче! След една минута тук ще гъмжи от младоци. Как ще ги вкараме вътре, ако не могат да видят Лусинда в цялото ѝ великолепие?

Чува се остро изсвирване и всички замръзват на местата си.

— Вратите! — прогърмява мъжки глас.

И тогава настава абсолютният хаос. Продавачите на стоки с отстъпка се втурват зад сергиите си, като припряно правят последни поправки на начина, по който са изложени дрехите и шапките. С

изключение на клетника, който все още се занимава с плаката на Лусинда, всички негри се изнизват през брезентите и се скриват от поглед.

— Опъни най-после този проклет плакат и се разкарай оттам! — крясва Сесил. Мъжът за последен път намества рекламата и изчезва.

Извъръщам се. Към нас се приближава жива човешка стена, начело на която вървят цвъртящи от въодушевление деца, повлекли родителите си за ръка.

Уейд ме смушква в хълбока.

— Псссст... Искаш ли да видиш менажерията?

— Кое да видя?

Той кима към палатката, която се намира между нас и шатрата за представления.

— Протягаеш врат натам още откакто дойде. Искаш ли да хвърлиш едно око?

— А той какво ще каже? — питам и извъръщам поглед към Сесил.

— Ще се върнем, преди дори да е усетил, че ни няма. Освен това няма какво да правим, докато не се събере голяма тълпа.

Уейд ме повежда към входа за билети, обслужван от четирима мъже, седнали зад червени подиуми. Трима от тях не ни обръщат внимание. Четвъртият поглежда бегло Уейд и кима.

— Давай. Хвърли един поглед — подканва ме Уейд. — Аз ще държа под око Сесил.

Надниквам вътре. Палатката е огромна — стига почти до небето. Поддържат я дълги, прави колове, стърчащи под различни ъгли. Платнището е опънато и почти прозрачно: през брезента проникват слънчеви лъчи и се отразяват вътре, осветявайки най-големия щанд за сладкиши, който съм виждал досега; и той е поставен по средата на менажерията, окъпан в блестяща светлина и заобиколен от плакати, рекламиращи сарсапарила^[3], карамелизирани пуканки и яйчен крем.

Великолепно боядисани в червено и златно клетки закриват долната част на две от четирите стени. Вратите им са отворени и предлагат гледката на лъвовете, тигри, пантери, ягуари, мечки, шимпанзета, маймунки, има даже и един орангутан. Камили, ламы, зебри и коне стоят зад ниско опънати въжета с глави, заровени в купи сено. Два жирафа стоят в пространство, оградено с телена мрежа.

Оглеждам се наоколо с напразната надежда да видя някой слон и изведнъж погледът ми пада върху една жена. Толкова много прилича на Катрин, че дъхът ми секва: чертите на лицето ѝ, прическата, стройните бедра, които винаги съм си представял, че се крият под благоприлично спуснатите ѝ поли. Застанала е пред редица бели и черни коне, носи трико с розови пайети и сатенени чехли и говори на мъж с цилиндър и фрак. Потупва муцуната на един от белите коне — изумителен арабски жребец със сребърна грива и опашка. Вдига ръка, отмята назад кичур от светлокестенявата си коса и наглася шапката си. После посяга и намества перчема на коня така, че да щръкне назад. Сграбчва ухото му в юмрука си и го оставя да се плъзне измежду пръстите ѝ.

Чува се могъщ тътен. Обръщам се и установявам, че вратата на най-близката клетка се е затръшна. Когато отново се извърщам, виждам, че жената ме гледа. Челото ѝ е сбръчкано, като че ли ме е разпознала отнякъде. След няколко секунди се досещам, че трябва да се усмихна, да извърна очи или изобщо да направя нещо, но не мога. Най-накрая мъжът с цилиндъра слага ръка на рамото ѝ и тя се извърща, но бавно, неохотно. След няколко секунди отново хвърля крадешком поглед към мен.

Връща се Уейд.

— Хайде — казва и ме удря по гърба, между лопатките. — Време е за шоуто.

— Дами-и-и-и и господа-а-а-а! Само дваисет и пет минути до голямото шоу! Дваисет и пет мину-у-ути! Остава ви повече от достатъчно време да се насладите на изумителните, невероятните, въ-ъ-ълшебните чудеса, които сме събрали от четирите краища на света и все пак да можете да си намерите хубаво място в голямата шатра. Предостатъчно време, за да видите странностите, недоразуменията на природата, зрелищата! Нашата колекция е най-зашеметяващата в целия свят, дами и господа, няма равна! Няма равна, казвам ви!

Сесил се е изправил на една платформа до входа на страничните атракции. Крачи важно напред-назад и жестикулира превзето. Една тълпа от около петдесетина души се поколебава дали да се вслуша в

призова му. Все още не са се наකанили да разгледат допълнителните атракции и са не толкова спрели, колкото поспрели на местата си.

— Елате насам, за да видите ослепителната, огромната, Прекрасната Лусинда — най-красивата дама дебелана на света! Четиристотин килограма тлъсто съвършенство, дами и господа! Елате и вижте човека щраус — той може да погълне и да повърне всичко, което му дадете. Само опитайте! Портмонета, часовници и дори електрически крушки! Само назовете предмета и той ще го погълне! И не забравяйте Франк Ото, човека с най-много татуировки в целия свят! Бил е държан като заложенник в най-мрачните джунгли на Борнео и осъден за престъпление, което не е извършил. А наказанието му? Е, приятели мои, наказанието му е описано върху цялото му тяло с мастило!

Тълпата е напрегната; любопитството на хората се е пробудило. Аз, Джими и Уейд се смесваме с онези от тях, които са застанали най-отзад.

— А сега... — Сесил, прави многозначителна пауза. Поставя пръст на устните си и предлага на тълпата гротескно подобие на намигване — жест, който изтегля ъгълчето на устата му нагоре към окото. Вдига ръка във въздуха, призовавайки към тишина. — А сега... моите извинения, дами, но това е само за господата, единствено за господата! Тъй като се намираме в смесена компания, в името на деликатността не мога да кажа нищо повече от следното: господа, ако сте чистокръвни американци, в чиито вени тече гореща кръв, тогава има нещо, което за нищо на света няма да искате да пропуснете. Ако последвате това момче — ей онова там, точно там — ще видите нещо, което е толкова изумително, толкова шокиращо, че със сигурност ще...

Замлъква, затваря очи и повдига ръка, след което със съжаление поклаща глава.

— Но не — продължава той. — В името на благоприличието и с оглед на това, че се намираме в смесена компания, не мога да кажа нищо повече от това. Нищо повече не мога да кажа, господа. Освен следното: наистина не искате да го пропуснете! Просто подайте своя четвърт долар на онова момче, то ще ви заведе право там. Веднага ще забравите за парите, които сте похарчили днес тук, но никога няма да забравите това, което ще видите сега. Ще говорите за това до края на дните си, господа. До края на дните си.

Сесил се изпъва в цял ръст и намества карираната си жилетка, подръпвайки подгъва с две ръце. Лицето му придобива изпълнено с почитителност изражение и той с широк замах посочва към входа на срещуположната страна.

— И, дами, ако сте така добри да се съгласите да тръгнете нататък, разполагаме и с чудеса, подходящи за вашите деликатни възприятия. Един джентълмен никога не бива да забравя дамите, особено когато са красиви като вас — с тези думи той се усмихва и затваря очи. Жените в тълпата стрелкат с нервни погледи отдалечаващите се мъже.

Разразява се същинска битка. Една от жените се е уловила здраво за ръкава на съпруга си с едната си ръка, докато го налага с другата. Той криви лице и се мръщи, навеждайки се, за да се спаси от ударите ѝ. Когато най-после се измъква от ръцете ѝ, оправя реверите си и пронизва с мрачен поглед нацупената си жена. Докато отива към входа, за да плати своя четвърт долар, някой в тълпата изкътква като кокошка. Сред тълпата се понася вълна от смях.

Останалите жени, може би защото не искат да правят публични сцени, недоволно гледат как мъжете им се отправят към входа и се строят един зад друг. Сесил вижда настроението им, слиза от платформата си и се запътва към тях. Целият е изтъкан от загриженост и галантно отношение и деликатно насочва вниманието им към по-приятни въпроси.

По едно време докосва лявото си ухо и аз незабележимо правя крачка напред. Жените се приближават по-плътно до Сесил, а аз се чувствам като овчарско куче, което събира овцете.

— Ако тръгнете насам — продължава Сесил, — ще ви покажа нещо, което не сте виждали никога досега, дами. Нещо толкова необикновено, толкова изключително, че не сте посмели и да мечтаете, че е възможно да съществува, и все пак нещо, за което спокойно можете да говорите в църквата в неделя или да разкажете за него на баба и дядо на масата за вечеря. Елате и дайте пари на малкия ни приятел, ето този тук. Това е строго семейно развлечение. Елате да видите кон, чиято глава е там, където трябва да е опашката! Това е чистата истина, дами. Същество, чиято опашка е на мястото на главата му. Можете да го видите със собствените си очи. И когато разкажете за това на съпрузите си, може би тогава ще им се прииска да бяха

останали със своите прекрасни дами. О, да, скъпи мои. Наистина ще им се прииска.

По времето, когато речта на Сесил свършва, вече съм заобиколен от всички страни от жени. Мъжете са изчезнали и аз се оставям да бъда повлечен от потока от богомолци и жени, от млади момчета и останалите нечистокръвни американци.

Конят, чиято опашка се намира там, където би трябвало да е главата му, е точно това — кон, запънат в право положение в една тясна като кутия клетка, така че опашката му виси в кофата му за хранене.

— О, за бога! — възкликва една жена.

— Никога не би ми хрумнало! — обажда се друга, но общата реакция е по-скоро тази на изпълнен с облекчение смях, защото, ако това е конят с опашка, която се намира там, където би трябвало да е главата му, колко лошо би могло да бъде зрелището, предвидено специално за мъже?

Отвън долита шум от боричкане.

— Проклети кучи синове такива! Дяволски си прав, че си искам парите обратно! Наистина ли смяташ, че ще платя четвърт долар, за да видя чифт скапани жартиери? Говореше за истински американци — добре, наистина съм чистокръвен и така нататък. Искам си обратно скапаните пари!

— Извинете, госпожо — казвам и провирам рамо между две застанали пред мен жени.

— Хей, господине! За къде сте се разбързали толкова?

— Извинете. Простете — опитвам се да си пробия път към края на палатката.

Сесил и някакъв мъж с почервенияло лице са застанали в отбранителна позиция като боксьори. Мъжът прави крачка напред, поставя и двете си ръце върху гърдите на Сесил и го блъсва назад. Тълпата се разделя и Сесил се стоварва върху раздвоените краища на платното, с което е застлана платформата му. Клиентите пристъпват по-близо и дори се вдигат на пръсти, за да виждат по-добре.

Пробивам си устремно път през тях и стигам до Сесил в същия миг, в който другият мъж се приготвя за удар и се завърта към него. Юмрукът му е едва на няколко сантиметра от брадичката на Сесил, когато аз го сграбчвам във въздуха и го извивам зад гърба му.

Премиятам ръка зад врата му и го дърпам назад. Той започва да пръска слюнки и да ме дращи, като посяга към ръката ми. Затягам хватката си, докато сухожилията ми не се притискат до дихателната му тръба и наполовина влачейки го, наполовина принуждавайки го да върви сам, двамата стигаме до края на алеята. После го блъсвам върху пръстта. Той остава да лежи там сред облак прах и да хрипти, стискайки гърлото си.

След броени секунди двама мъже в официални костюми бързо преминават край мен, хващат го за ръцете, изправят го и го задърпват, все още кашлящ, към града. Навеждат се към него, потупват го по гърба и тихичко го окуражават, после наместват шапката му, която като по чудо е останала на мястото си.

— Добра работа — хвали ме Уейд и ме потупва по рамото. — Добре се справи. Сега се връщай на мястото си. Те ще го поемат оттук нататък.

— Кои са те? — питам, докато разглеждам върволицата от резки и избилата по тях кръв, набраздила ръката ми.

— Умиротворителите. Те ще го успокоят и ще го накарат да се почувства по-добре. Така няма да трябва да се разправяме с разярен посетител — обръща се с лице към тълпата, плясва силно с длани и започва да потрива ръце пред себе си. — Добре, приятели мои. Всичко е наред. Тук няма какво повече да се види.

Хората явно нямат желание да си ходят. Когато разгневеният посетител и двамата му придружители най-после се скриват зад една сграда от червени тухли, тълпата започва да отстъпва, но продължава да поглежда с надежда през рамо, да не би да пропусне нещо.

Джими си пробива път сред борещите се.

— Хей, ти — вика ме той. — Сесил иска да те види.

И ме повежда към задната част на тълпата. Сесил е приседнал на ръба на един съваем стол. Краката му с обутите в гети стъпала са изпънати напред. Лицето му е червено и мокро и той си вее с една програма. Свободната му ръка изпитателно потупва един след друг всички джобове и накрая се пъха в ризата му, откъдето измъква плоска четвъртита бутилка. Устните му се извиват назад и той изважда запушалката със зъби, след което вдига шишето нагоре. Точно тогава ме забелязва.

За миг не прави нищо, само ме гледа, допрял до устните си бутилката и без да отпива, отново я навежда и я подпира на кръглия си корем. Започва да барабани с пръсти по нея, без да сваля очи от мен.

— Добре се справи преди малко — продумва най-последно.

— Благодаря, сър.

— Къде си се научил да се биеш така?

— Не знам. От футбола. От училище. Докато обуздавах стария бик, който проявяваше крайно нежелание да се раздели с тестикулите си.

Сесил продължава да ме гледа със свити устни още една секунда, без да престава да барабани по бутилката.

— Кемъл вече наел ли те е към шоуто?

— Не официално. Не, сър.

Следва ново продължително мълчание. Очите на Сесил се превръщат в две тесни цепки.

— Умееш ли да си държиш устата затворена?

— Да, сър.

Той отпива дълга глътка от бутилката си и очите му се отпускат.

— Добре тогава — кимна бавно.

Сега е вечер и докато шантавелниците забавляват тълпата в голямата шатра, аз съм застанал до гърба на една много по-малка палатка, която се намира в далечния край на територията на цирка, зад цяла редица вагони за багаж; хората разбират за съществуването ѝ само чрез приказки, които се носят от уста на уста, и получават достъп срещу такса от петдесет цента. Вътрешността ѝ е потънала в сенки; единствената светлина идва от струя червени електрически крушки, която обвива с топло сияние жената, сваляща методично дрехите си една след друга.

Моята задача е да поддържам реда и периодично да изплющявам по стените на шатрата с една метална тръба, за да стресна зяпачите, които се опитват да надникнат вътре, или по-скоро да окуража зяпачите да заобиколят палатката, да минат от предната ѝ част и да заплатят своите петдесет цента. Трябва освен това да съм нащрек и в готовност да обуздавам поведение като това, което видях по-рано на

страничните атракции, въпреки че не мога да не си помисля, че онзи приятел, който бе толкова разочарован следобеда, тук не би се оплакал.

Сгъваемите столове са подредени в дванайсет редици и всеки от тях е зает. Бутилката контрабанден алкохол се предава от човек на човек и всички те я поемат пипнешком, без дори да я погледнат, защото никой не иска да свали дори за миг очи от сцената.

Жената е благословена със съвършено изваяно тяло, червена коса, мигли, които са толкова дълги, че в никакъв случай не могат да бъдат естествени, и малка бенка, изрисувана точно до пълните ѝ устни. Краката ѝ са дълги, хълбоците закръглени, а гърдите ѝ карат всички да онемееят. Тялото е прикрито едва-едва от чифт прашки, прозрачен шал от някаква блестяща материя и великолепно запълнен сутиен. Тя раздвижва рамене и заедно с малката група музиканти, разположени от дясната ѝ страна задържат вниманието на зрителите, които изобщо не забелязват как тече времето.

Прави няколко крачки, като изкусително се плъзга по сцената в покритите си с пера пантофки. От дъното на барабана излиза тракащ звук и тя застива на мястото си с разтворени в престорена изненада устни. Отхвърля глава назад, разкривайки гърлото си, и плъзга ръце към чашките на сутиена си, после се навежда напред и стиска гърдите си, докато зърната се подуват между пръстите ѝ.

Обхождам с поглед стените на палатката. Изпод края на брезента се подават чифт обувки. Отправлям се натам, движа се плътно до стената. Когато заставам точно пред обувките, замахвам с тръбата и удрям платното над тях. Разнася се пъшкане и обувките изчезват. Стоя неподвижен, притиснал ухо до брезента, и след малко се връщам на поста си.

Червенокосата се полюшва в ритъма на музиката, галейки шала си с пръсти, завършващи с лакирани нокти. В материята са втъкани златни или сребърни нишки, които искрят, докато жената плъзга шала напред и назад върху раменете си. Изведнъж тя се привежда рязко в кръста, отмята глава назад и цялото ѝ тяло затрептява.

Мъжете започват да крещят. Двама или трима скачат на крака и я окуражават с вдигнати юмруци. Поглеждам към Сесил и стоманеният му поглед ми нарежда да не ги изпускам от очи.

Жената се изправя, обръща се с гръб към зрителите и се приплъзва до центъра на сцената, а после прокарва шала между

краката си и бавно започва да се извива срещу него. Сред публиката се понасят стенания. Тя се обръща с лице към нас и продължава да плъзга шала напред-назад, като го дърпа толкова силно, че се показва отворът на вулвата ѝ.

— Свали го, скъпа! Свали всичко!

Мъжете стават все по-гръмогласни; сега вече повече от половината са на крака. Сесил ми махва да отида напред. Приближавам се до редиците сгъваеми столове.

Шалът полита към пода и жената отново се обръща с гръб към нас. Разтърсва коса и тя се спуска на вълни по раменете и гърба ѝ; вдига ръце така, че се срещат над закопчалката на сутиена ѝ. Сред тълпата се разнася вълна от аплодисменти. Тя спира за миг, хвърля поглед през рамо и намигва, спускайки кокетно и бавно ивиците на тънките презрамки надолу по ръцете си. После оставя сутиена да падне на пода и отново се извъръща към нас, обхванала гърдите си с ръце. От устата на мъжете изригва протестен рев.

— Ауу, хайде, захарче, покажи ни какво имаш!

Тя поклаща глава и се цупи с престорена свенливост.

— Хайде де! Платил съм петдесет цента!

Жената разтърсва глава, примигвайки с престорено благоприличие към пода. Изведнъж очите и устата ѝ се отварят и тя отдръпва ръцете си.

Великолепните кълба падат надолу, а после внезапно спират и започват нежно да се полюляват във въздуха, при все че тя стои съвършено неподвижно.

Чувам колективно поемане на дъх и миг изпълнено с благоговение мълчание, преди мъжете да започнат да крещят от удоволствие.

— Браво, малката!

— Божия благодат!

— Страхотна е, дявол да го вземе!

Тя започва да се гали, да повдига и размачква гърдите си, да върти зърната между пръстите си. Хвърля сладострастни погледи надолу към мъжете, прокарва език по горната си устна.

Разнася се думкане на барабан. Тя сграбчва втвърдената плът между палеца и показалеца си и издърпва едната си гърда така, че зърното сочи към тавана. Докато тежестта на гърдата се

преразпределя, формата ѝ изцяло се променя, а после тя я пуска да падне внезапно, почти грубо. Продължава да държи зърното между пръстите си, докато повдига другата си гърда в същата извита нагоре арка. Сменя гърдите, като с всяка размяна увеличава скоростта на вдигане. Вдига, пуска, вдига, пуска, вдига, пуска. По времето, когато звукът на барабана секва като отрязан и на негово място идва тромбонът, ръцете ѝ се движат толкова бързо, че приличат на петно, а плътта ѝ наподобява разлюляна, постоянно напompвана маса.

Мъжете надават одобрителен рев.

— О, да!

— Страхотно, скъпа! Страхотно!

— Има господ на този свят!

Барабанът отново започва да думка. Тя се привежда в кръста и тези великолепни цици се полюшват толкова тежко, толкова ниско — поне половин метър дълги, по-широки и закръглени в краищата, като че ли във всяка от тях е пъхнат по един грейпфрут.

Тя свива рамената си, първо едното, после другото, така че гърдите ѝ се люшват в обратни посоки. Докато движенията ѝ се ускоряват, гърдите ѝ описват все по-широки кръгове, удължавайки се при ускорението, и съвсем скоро се срещат в центъра и във въздуха отеква плясъкът от блъскането им една в друга.

Господи! Ако в тази палатка вземе да избухне бунт, няма дори да разбере. В мозъка ми не е останала нито капка кръв.

Жената се изправя и после се привежда в реверанс. Когато отново се надига, доближава едната гърда до лицето си и плъзва език по зърното, а после го пъхва в устата си. Така и остава, безсрамно засмукала собствената си цица, а мъжете размахват шапки, вдигат тържествуващо юмруци към тавана и крещят като животни. Тя пуска гърдата си, извива за последен път мокрото зърно и изпраща на зрителите въздушна целувка. После се навежда, за да вземе прозрачния си шал и изчезва от погледа им, като държи ръката си вдигната, така че шалът остава да се вее след нея като блещукащо знаме.

— Добре, момчета — вика Сесил, като плясва с ръце и се изкачва на сцената, — нека да аплодираме нашата Барбара!

Мъжете надават рев, подсвиркват и ръкопляскат с високо вдигнати ръце.

— Е, кажете, не е ли страхотна? Каква жена само! Днес е щастливият ви ден, момчета, защото тази вечер, само днес, тя ще приеме ограничен брой посетители след представлението. Това е истинска чест, приятели мои. Тя е същинска перла, нашата Барбара. Перла.

Мъжете групово се упътват към изхода, потупвайки се един друг по гърбовете и вече отдали се на спомени.

— Видяхте ли тези цицки?

— Боже, какво мъчение. Какво ли не бих дал да можех да си поиграя с тях.

Радвам се, че тази вечер намесата ми не се налага, защото ми е трудно да запазя спокойствие. За пръв път виждам гола жена и знам, че никога вече няма да бъде същият.

---

[1] Порода товарни коне — Б.пр. ↑

[2] „Компания за класически и комични номера на братя Ринглинг“ — цирк, основан от петимата братя Ринглинг през 1870. През 1929 Джон Ринглинг купува „Американската циркова корпорация“, с което става собственик на всички пътуващи циркове в САЩ. — Бел.пр. ↑

[3] Тонизиращо питие с екстракт, извлечен от корена на американско тропическо дърво. — Б.пр. ↑

4.

Следващите четирийсет и пет минути прекарвам на пост пред палатката на Барбара, докато тя забавлява джентълмените. Само петима са готови да се разделят с исканите за достъп два долара и тези петимата, намусени, са се строили в линия. Първият влиза в палатката и след седем минути пуфтене и пъшкане, долитащи отвътре, излиза, борейки се с копчетата на панталона си. Отдалечава се с клатушкане и влиза следващият.

След като и последният си тръгва, Барбара се показва в отвора на входа. Ако не смятаме ориенталската копринена роба, която не си е направила труда да пристегне, може да се каже, че е гола. Косата ѝ е разрошена, а устните — изпоцапани с размазано червило. В едната си ръка държи горяща цигара.

— Това е краят, миличък — пропъжда ме тя и с ръка. Усещам уиски в дъха ѝ, а също и в блясъка на очите ѝ. — Тази вечер няма безплатни подаръци.

Връщам се в палатката за стриптийз, за да наредя столовете един върху друг и да помогна на останалите да махнат подиума, докато Сесил брои парите. В края на вечерта съм с един долар по-богат и схванат от глава до пети.

Голямата шатра е там, блестяща като призрачен стадион и вибрираща от шума на музиката. Взирам се в нея, омагьосан от реакциите на публиката. Те се смеят, плясат с ръце и подсвиркват. Понякога чувам колективно поемане на дъх или изблик на ужасени писъци. Поглеждам часовника си: десет без петнайсет.

Помислям си дали да не се опитам да хвана края на представлението, но се боя, че ако отида там, ще си навлека на главата някоя нова задача. Общите работници, прекарвали почти целия ден заспали в кой какъвто ъгъл си е намерил, сега разглобяват брезентовия град със същата скорост, с която са го издигнали по-рано. Палатки падат на земята и колове рухват един след друг. Конете, каруци и хора кръстосват земята, влачейки всичко обратно към релсите.

Смъквам се на земята и отпускам глава на свитите си колене.

— Якоб? Ти ли си?

Вдигам поглед нагоре. Кемъл докуцуква до мен, присвил очи насреща ми.

— По дяволите ти си — мърмори той. — Тези стари зъркели вече хич не ги бива.

Той се намества на земята до мен, измъква малка зелена бутилка, изважда запушалката и отпива.

— Започвам да ставам прекалено стар за това, Якоб. В края на деня всичко ме боли. Дявол да го вземе, че то и сега ме боли, а денят дори не е свършил. Летящият ескадрон вероятно няма да приключи номера си, преди да минат поне два часа, а трябва пак да захванем проклетото нещо само пет часа по-късно. Казвам ти, това не е живот за стар човек.

Подава ми бутилката.

— Какво, по дяволите, е това? — питам, взирайки се в гадната на вид течност.

— Джейк^[1] — отвърща той и си взема шишето обратно.

— Пиеш екстракт?

— Да, и какво от това?

За минута никой от двамата ни не казва нищо.

— Проклетата забрана — изрича накрая Кемъл. — Този екстракт си имаше чудесен вкус точно какъвто трябва, преди правителството да реши да промени това. Все още върши работа, но вкусът стана отвратителен. Срамота, защото ако нещо поддържа тези стари кости живи, то е това питие. Така и така почти съм свършил. За нищо не ставам освен да продавам билети, а смятам, че за това пък съм прекалено грозен.

Хвърлям поглед към него и решавам, че е прав.

— Няма ли нещо друго, което да можеш да правиш? Може би зад завесата?

— Продаването на билети е последната стъпка преди края.

— А какво ще правиш, когато вече не можеш с нищо да се справяш?

— Предполагам, че тогава ще се разбере с Блеки. Хей — поглежда ме с надежда, — да ти се намират цигари?

— Не, съжалявам.

— Не съм и допускар, че ще имаш — въздъхва той.

Продължаваме да седим в мълчание и гледаме как екипите влачат оборудване, животни и брезенти обратно към влака. Артисти излизат през задния вход на голямата шатра, изчезват в палатките за преобличане и се появяват отново, пременени в ежедневни дрехи. Стоят на групички, смеят се и си приказват. Някои все още продължават да бършат лицата си. Дори и без театралните костюми пак са ослепителни. Невзрачните работници се суеят напред-назад в същата вселена, но очевидно в различно измерение. Между едните и другите не съществува никакво сцепление.

Кемъл прекъсва замечтаното ми мълчание.

— Ти колежанче ли си?

— Да, сър.

— Така си и мислех — отново ми предлага бутилката, но аз поклащам глава. — Завърши ли?

— Не.

— Защо не?

Нищо не казвам.

— На колко си години, Якоб?

— На два̀сет и три.

— Някога имах момче на твоята възраст.

Музиката е заглъхнала и зрителите започват да се изнизват от голямата шатра. Спират се озадачени и се чудят какво се е случило с менажерията, през която са минали на влизане. Докато те напускат от предната страна на шатрата, през задната се вмъква цял батальон хора и започват да товарят скамейки, столове и стъпала, които шумно стоварват в претъпканите фургони. Преди още зрителите да са си тръгнали, голямата шатра е обърната с главата надолу.

Кемъл започва да кашля и усилието разтърсва цялото му тяло. Поглеждам да видя дали не му трябва потупване по гърба, но той протяга ръка да ме спре. Поема си дъх, кашля и после се изплюва. Накрая пресушава бутилката, избърсва уста с опакото на ръката си и поглежда към мен, измервайки ме от глава до пети.

— Слушай — започва той, — няма да се опитвам да си пъхам носа в твоите работи, но мога да кажа, че не си започнал да скита̀ш отдавна. Прекалено си чистичък, дрехите ти са хубавки и нямаш нищо свое в целия свят. По пътя човек събира разни неща, може би не

приятни неща, но ги събира тъй или иначе. Не че се опитвам да си чеша езика или нещо подобно, но момче като теб не бива да скита по пътищата. Аз съм скитал и ти казвам, че това не е никакъв живот — ръцете му се отпускат върху свитите му колене, а лицето му се извърща към моето. — Ако имаш живот, към който да се върнеш, смятам, че точно това трябва да направиш.

Минава миг, преди да съм в състояние да отговоря, а когато го правя, гласът ми се пречупва:

— Нямам.

Той ме наблюдава още малко и кима.

— Съжалявам да го чуя.

Тълпата се разпръсва, като се упътва от голямата шатра към паркинга и по-нататък, към покрайнините на града. Иззад голямата палатка в небето се издига един балон, следван от дълъг детски писък. Избухва смях, чува се шум от запалени автомобилни двигатели и приповдигнати въодушевлени гласове.

— Можеш ли да повярваш, че успя да се наведе така?

— Мислех, че ще умра, когато онзи клоун захвърли долните си гащи.

— Къде е Джими? Ханк, Джими при теб ли е?

Кемъл ненадейно се изправя на крака.

— Ха! Ето го и него! Кучият му син!

— Кой?

— Чичо Ал! Идвай! Сега е моментът да те вкараме в шоуто.

И закуцуква нанякъде с по-бърза крачка, отколкото съм допускал, че е способен. Изправям се и тръгвам след него.

Няма как да объркаш чичо Ал с някого друго. Думите „управител на цирка“ са изписани по цялата му външност, от яркочервеното му палто и бели бричове до цилиндъра на главата му и напръсканите с лак мустаци. Движи се през тълпата като ръководител на парад, кръглият му корем шества пред него, а заповедите излизат от устата му с дълбок, кънтящ глас. Спира, колкото да позволи пред него да мине клетката на един лъв и после продължава да върви през група мъже, които се борят с навит на руло брезент. Без да забавя крачка, той плясва един от тях по главата, мъжът надава вик и се обръща, разтривайки ухото си, но чичо Ал вече е отминал, следван от придружителите си.

— Това ми напомня — обажда се Кемъл през рамо, — каквото и да става, не споменавай за „Ринглинг“ пред чичо Ал.

— Защо не?

— Просто недей.

Кемъл забързано доуцуква до чичо Ал и му препречва пътя.

— Тъъ, здравейте — изрича той с подчертано хленчещ, угоднически глас. — Чудех се дали не бих могъл да поговоря за малко с вас, сър?

— Не сега, момче. Не сега — прогърмява Ал, марширувайки покрай него като някой от есесовците в прегледите с новини, които дават по време на филмите. Кемъл немощно куца след него, навежда глава на една страна, после на другата и подтичва като изпаднало в немилост кутре.

— Само един миг, сър. Просто се чудех дали на някого от отделите не му трябва още хора.

— Мислиш да си сменяш попрището, а?

Гласът на Кемъл се извисява като сирена:

— О, не, сър. Не аз. Аз съм си щастлив на своето си място. Да, сър, щастлив съм като мида^[2], точно така — и избухва в маниакален кикот.

Разстоянието помежду им се увеличава. Кемъл започва да се препъва и накрая спира.

— Сър? — провиква се той през все по-увеличаващото се разстояние, което ги дели. Окончателно се отказва от всякакъв опит да настигне управителя. — Сър?

Чичо Ал е изчезнал, погълнат от море от хора, коне и фургони.

— По дяволите. По дяволите! — избухва Кемъл, смъква шапката от главата си и ядно я захвърля на земята.

— Всичко е наред, Кемъл — успокоявам го. — Благодаря, че се опита.

— Не, не е наред! — крещи той.

— Кемъл, аз...

— Просто не го казвай. Не желая да го чувам. Ти си добро дете и аз няма да стоя и да те гледам как се мотаеш напред-назад без настроение само защото тоя дебел дърт недоволник няма време. Просто няма. Тъй че имай малко уважение към по-възрастните от теб и не ме тормози.

Очите му горят.

Навеждам се, вдигам шапката му от земята и я отупвам от прахта, след което я протягам към него.

Минава един миг и той я поема.

— Добре тогава — изтърсва пресипнало, — предполагам, че така става.

Кемъл ме завежда до един фургон и ми нарежда да изчакам отвън. Облягам се срещу едно от големите заstopорени колела и запълвам времето си, като вадя тресчици изпод ноктите си и дъвча дълги стръкове трева. В един момент главата ми увисва летаргично напред, готов съм всеки миг да заспя.

Кемъл се появява, препъвайки се, около час по-късно, стиснал в едната си ръка бутилка, а в другата — ръчно свита цигара. Очите му са наполовина затворени.

— Тоз тук е Ърл — провлачва той и помахва с ръка зад себе си. — Той ще се погрижи за теб.

От вагона излиза един плешивец — огромен, с врат, по-широк от главата му. Около кокалчетата му и нагоре по косматите му ръце се простира мрежа от избледнели зелени татуировки. Той протяга ръка.

— Добър ден — поздравява.

— Добър ден — отвърщам озадачен и се обръщам Към Кемъл, който пристъпва със зигзагообразна походка по избуялата трева в посока, за която може да се каже, че отвежда някъде към Летящия ескадрон. При това и пее. Страшно фалшиво.

Ърл свива длани на фуния около устата си.

— Млъквай, Кемъл! И се качвай на този влак, преди да потегли без теб!

Кемъл рухва на колене.

— О, господи — изохка Ърл. — Чакай малко. Ей сега се връщам.

Отива до стареца и го повдига от земята с такава лекота, като че ли Кемъл е не по-тежък от малко дете. Ръцете, краката и главата на Кемъл увисват през рамото на Ърл, той се кикоти и въздъхва.

Ърл го поставя от вътрешната страна на вратата на един вагон, приглушено се съветва с някого вътре и се връща при мен.

— Алкохолът ще го убие тоя старец — мърмори той, преминавайки с маршова стъпка покрай мен. — Ако не си изповръща червата, направо ще вземе да падне от скапания влак. Самият аз даже и

не помирисвам тая гадост — довършва той и хвърля поглед през рамо към мен.

Все още стърча там, където ме е оставил по-рано.

Ърл изглежда изненадан.

— Идваш ли, или не?

Когато последната част от влаковата композиция излиза от гарата, аз лежа свит на леглото в спален вагон, плътно притиснат до някакъв мъж. Той е законният собственик на цялото това пространство, но успях да го убедя да го сподели с мен в замяна на моя един долар. Въпреки сделката обаче се муси и аз обвивам коленете си с ръце, опитвайки се да се свия колкото се може повече.

Задушавам се от миризмата на немити тела. Във всяко от редиците от три легла, разположени едно върху друго, спи поне по един мъж, ако не и по двама. Този, който е притиснат точно срещу мен, удря с юмруци едно тънко сиво одеяло в напразно усилие да го превърне във възглавница.

Един глас се извисява над какофонията:

— Ojczy nasz ktorys jest w niebe, swiec sie imie Twoie, przyjdz krolewstwo Twoje^[3].

— Исусе Христе — обажда се домакинът ми и провира глава в пространството пред леглата. — Говори на английски, шибан поляк такъв! — връща се обратно под леглото, като клати глава. — Пак някой от тия типове. Току-що слезли от шибаната лодка.

— ... i nie wodz nasz na pokuszenie ale nas zbaw ode ztego. Amen^[4].

Притискам се до стената и затварям очи.

— Амин — прошепвам.

Влакът се разлюлява. Светлините примигват и угасват. Някъде в далечината пред нас изпищява свирка. Започваме да се търкаляме напред и лампите отново светват. Толкова съм уморен, че не мога и дума да кажа, главата ми се блъсва в стената, без и през ум да ми мине да се опитам да избегна удара.

По някое време се събуждам и се озовавам с лице срещу чифт огромни работни ботуши.

— Значи си готов?

Поклащам глава, опитвам се да си припомня къде се намирам.

Чувам звук от разтягане на сухожилия и после изпукване, след това виждам нечие коляно и накрая и лицето на Ърл.

— Още ли си там долу? — пита той, надничайки под леглото.

— Аха. Съжалявам.

Измъквам се изпод леглото и някак успявам да се изправа на крака.

— Алилуя — мърмори домакинът ми и се протяга в освободеното от мен пространство.

— Pierdol sie^[5] — усмихвам му се.

От едно легло на около метър от нас долита бурен смях.

— Хайде — казва Ърл. — Ал е пийнал достатъчно, за да омекне, но не чак толкова, че да стане гаден. Предполагам, че това е твоят шанс.

И ме повежда през още два спални вагона. Когато стигаме до платформата на влака, установявам, че вагонът, чиято задна част гледам сега, е съвсем различен от другите. През прозореца виждам полирано дърво и красиви предмети, закрепени стабилно на местата си.

Ърл се извъръща към мен.

— Готов ли си?

— Да — отвърщам.

Не съм готов. Той ме сграбчва за врата и блъсва лицето ми в рамката на вратата. С другата си ръка отваря плъзгащата се врата и ме бутва вътре. Политам и падам напред с протегнати ръце. Спирам се едва когато се блъсвам в една месингова пръчка и се изправам, гледайки шокиран назад към Ърл. Едва тогава забелязвам останалите.

— Какво имаме тук? — пита чичо Ал от дълбините на един стол със странични облегалки. Седнал е до една маса заедно с още трима мъже, върти дебела пура между палеца и показалеца на едната си ръка, а в другата държи пет разперени карти. На масата пред него е поставена тумбеста чаша бренди, а точно зад нея — голям куп жетони за покер.

— Скочи във влака в движение, сър. Заварих го как се промъква в спалния вагон.

— Сигурен ли си? — пита чичо Ал, всмуква лениво от пурата си и я поставя на ръба на намиращия се наблизко пепелник. Обляга се

назад на стола си и изучава картите си, оставяйки дима да се измъкне през ъгълчетата на устата му. — Приемам тройката ти и вдигам с пет — обявява той, като се навежда напред и мята купчина пулове в банката.

— Искате ли да му покажа вратата? — пита Ърл, приближава се към мен, хваща ме за реверите и ме вдига от пода. Напрягам се и стягам юмруци около китките му, готов да се вкопча в него, ако се опита отново да ме хвърли. Премествам поглед от чичо Ал към долната половина на лицето на Ърл — единствената част от него, която мога да видя — и после обратно.

Чичо Ал прибира картите си и ги поставя внимателно на масата.

— Не още, Ърл — казва, посяга към пурата и отново вдъхва дима й. — Пусни го долу.

Ърл ме оставя на пода с гръб към чичо Ал, след което отнемай къде дава вид, че се опитва да приглади якето ми.

— Ела насам — заповядва чичо Ал.

Подчинявам се, предоволен да се отдалеча от обсега на Ърл.

— Не смятам, че съм имал честта — казва чичо Ал и издишва облак дим. — Как ти е името?

— Якоб Янковски.

— А ще благоволиш ли да ми кажеш какво си въобразява Якоб Янковски, че търси в моя влак?

— Търся си работа — заявявам.

Чичо Ал продължава да ме гледа, мисли задълбочено, лениво изпускайки облаци дим. Поставя ръце на корема си и бавно започва да потупва жилетката си.

— Някога работил ли си в цирк, Якоб?

— Не, сър.

— Бил ли си някога на цирково представление, Якоб?

— Да, сър. Разбира се.

— На кое?

— На „Братя Ринглинг“ — отвръщам. Зад себе си чувам рязко поемане на дъх, което ме кара да обърна глава. Очите на Ърл са широко разтворени и в тях се чете предупреждение.

— Но беше ужасно, просто ужасно — добавям бързо, като се извърщам пак към чичо Ал.

— Сигурен ли си? — пита чичо Ал.

— Да, сър.

— А гледал ли си нашето представление, Якоб?

— Да, сър — отговарям и усещам как по бузите ми се плъзва червенина.

— И как ти се стори?

— Беше много... зрелищно.

— Кой номер ти хареса най-много?

Отвърщам наслуки, съчинявайки напосоки отговора си:

— Онзи с черните и бели коне. И момичето в розово. С пайетите.

— Чу ли това, Август? Момчето си пада по твоята Марлена.

Мъжът срещу чичо Ал се надига и се обръща. Разпознавам го — онзи от менажерията, само дето сега е без цилиндър. Фино изваяното му лице е безучастно, а тъмната му коса блести от помада. Има и мустаци, но за разлика от чичо Ал, неговите достигат само до краищата на устните му.

— И така, какво точно си представяш, че можеш да правиш? — пита чичо Ал, навежда се напред и вдига от масата чашата си. Разклаща я така, че съдържанието ѝ се завърта, и я пресушава на една глътка. Отнякъде мигновено изниква сервитьор и отново я напълва.

— Готов съм да върша каквото и да е. Но ако е възможно, бих желал да работя с животни.

— Животни — повтаря той. — Чу ли това, Август? Момъкът иска да работи с животни. Предполагам, че искаш да носиш вода за слоновете?

Ърл се намръщва.

— Но, сър, ние изобщо нямаме...

— Млъквай! — виква чичо Ал и скача на крака. Ръкавът му забърсва чашата му и я събаря на килима. Той се взира в нея, свил юмруци и лицето му потъмнява все повече и повече. После оголва зъби и надава дълъг, нечовешки вой, като стоварва крак върху строшеното стъкло отново, и отново.

За миг настава абсолютна тишина, прекъсвана само от ритмичното трополене под краката ни. После сервитьорът се навежда и започва да събира парчетата стъкло.

Чичо Ал си поема дълбоко дъх и се извърща към прозореца, преплел ръце зад себе си. Когато най-сетне отново се обръща към нас,

лицето му е възвърнало розовия си цвят. Около ъглите на устата му играе усмивка.

— Ще ти кажа как стоят нещата, Якоб Янковски — изплюва името ми така, като че ли има в устата си лош вкус. — Като тебе съм срещал хиляди. Смяташ, че не си ми ясен като отворена книга ли? Каква е работата? Да не би да си се скарал с майчето? Или просто си търсиш някое и друго приключение между два семестъра?

— Не, сър, изобщо не е така.

— Пет пари не давам как е, защото даже и да ти дам работа в шоуто, ти няма да оцелееш дори една седмица. Дори един ден. Това шоу е като добре смазана машина и само най-коравите могат да работят в нея. Ти обаче няма откъде да знаеш какво означава да си корав, нали така, господин Колежанче?

На това място ме приковава с поглед, като че ли ме предизвиква да посмея да проговоря.

— Сега си обирай крушите — и ме отпъжда с ръка. — Ърл, покажи му къде е вратата. Изчакай да видиш червена светлина, преди да го хвърлиш навън; не ми се ще да се забърквам в проблеми, задето съм наранил милото мамино детенце.

— Чакай малко, Ал — обажда се Август и се подсмива с вид на човек, който безкрайно се забавлява. — Ал позна ли? Колежанче ли си?

Чувствам се като мишка, която котките си подхвърлят една на друга, за да си поиграят с нея.

— Бях.

— И какво учеше? Нещо за изящните изкуства може би? — в очите му светва подигравателно пламъче. — Румънски народни танци? Литературната критика на Аристотел? Или може би, господин Янковски, си получил музикална степен за свирене на акордеон?

— Следвах ветеринарна медицина.

Държанието му се променя моментално и изцяло.

— Ветеринарно училище ли? Ветеринар ли си?

— Не точно.

— Какво искаш да кажеш с това „не точно“?

— Не издържах последните си изпити.

— Защо?

— Просто не ги издържах.

— А тези последни изпити, те са били в последната ти година, така ли?

— Да.

— Кой колеж?

— „Корнел“.

Август и чичо Ал се споглеждат.

— Марлена каза, че Сребърна звезда нещо не го бива — подхваща Август. — Искаше да накарам агента, който се занимава с уреждането на представленията, да му осигури преглед при ветеринар. Май не схвана, че предварителният агент вече бе заминал предварително, откъдето му идва името.

— Какво предлагаш? — пита чичо Ал.

— Дай да оставим хлапето да му хвърли един поглед на сутринта.

— А къде предлагаш да го сложим тази нощ? Навсякъде е претъпкано до пръсване — грабва пурата си от пепелника и почуква с нея по ръба му. — Предполагам, че бихме могли просто да го изпратим навън на платформите.

— По-скоро си мислех за вагона с цирковите животни — подхвърля Август.

Чичо Ал се намръщва.

— Какво? При конете на Марлена?

— Да.

— Имаш предвид там, където бяха козите? Нали там спеше онова малко лайно... как се казваше? — щраква с пръсти. — Стинко? Кинко? Онзи клоун с кучето?

— Точно така — усмихва се Август.

Август ме превежда по обратния път през спалните вагони, докато накрая се озоваваме върху малка платформа точно пред задната част на вагон за добитък.

— Умееш ли да пазиш равновесие, Якоб? — пита любезно Август.

— Така мисля — отвръщам.

— Добре — кимва и без повече приказки се навежда напред, улавя се за нещо отстрани на вагона и чевръсто се покатерва на

покрива.

— Исусе Христе! — виквам и впервам тревожен поглед най-напред на мястото, където изчезна Август, а после към откритите връзки и металните пръчки, които минават под вагоните. Влакът се друсва на един завой; отмятам ръце назад в опит да запазя равновесие и дишането ми се учестява.

— Хайде идвай! — разнася се вик от покрива.

— Как, по дяволите, го направи? За какво се хвана?

— Има стълба, точно отстрани. Само се наведи и се пресегни. Ще я напипаш.

— Ами ако не я напипам?

— Тогава предполагам, че ще трябва да се сбогуваме, нали така?

Предпазливо пристъпвам към ръба на платформата и виждам едва-едва ръба на тънка желязна стълба.

Приковавам очи в него и избърсвам ръце в панталона си. После се навеждам напред.

Дясната ми ръка напипва стълбата. Вкопчвам се с всички сили с лявата ръка, докато дясната най-после успява да прехвърли ширината ѝ и да се улови стабилно от другата ѝ страна. Стоварвам крака върху първото стъпало и се държа здраво, опитвайки се да си поема дъх.

— Добре тогава, давай!

Поглеждам нагоре. Ухилен, Август наднича към мен и косата му плющи от вятъра.

Покатервам се на покрива. Август се отмества, за да ми направи място и когато сядам до него, ме потупва по рамото.

— Обърни се. Искam да ти покажа нещо.

Посочва надолу към влака. Той се извива зад нас като огромна змия, свързаните един с друг вагони се полюшват и се накланят на една страна, докато влакът взема един завой.

— Не е ли красиво, Якоб? — пита Август. Поглеждам отново към него. Той се взира право в мен и очите му блестят. — Но не толкова красиво, колкото моята Марлена, нали така? — изплезва се и ми намигва.

Преди да успея да протестирам, той се изправя и изпълнява танц на покрива на вагона.

Проточвам врат и започвам да броя вагоните с животни. Установявам, че са най-малко шест.

— Август?

— Какво? — пита той, спирайки по средата на едно завъртане.

— В кой вагон е Кинко?

Той внезапно се привежда.

— В този. Не си ли късметлия? — отваря един капак на покрива на вагона и изчезва.

Приближавам се до дупката на лакти и колене.

— Август?

— Какво? — отговаря глас от тъмнината.

— Има ли стълба?

— Не, просто се пусни.

Отпускам се в дупката, докато не увисвам на върховете на пръстите си, а после се стоварвам на пода. Посреща ме изненадано хихикане.

Между редовете дъски, които всъщност представляват стените на животинския вагон, влизат тънки ивици лунна светлина. От едната ми страна се простира редица коне. Плътнo от другата се намира стена, която очевидно е допълнително направена.

Август пристъпва напред и блъсва вратата навътре. Тя се удря в стената отзад, разкривайки импровизирана стая, осветена от една керосинова лампа, която е поставена на обърната щайга близо до едно походно легло. На него се е проснало по корем едно джудже с разтворена книга пред себе си. Изглежда някъде на моята възраст и също като мен е червенокос. За разлика от моята обаче неговата коса направо стърчи успоредно на главата му, същинско гнездо от слама. Лицето, вратът и ръцете му са обсипани с безчет лунички.

— Кинко — представя ме Август отвратен.

— Август — отвърща джуджето, също така отвратено.

— Това е Якоб — казва Август, обикаляйки малката стаичка, и докато крачи из нея се навежда и пипа едно или друго. — За известно време ще спи при теб.

Пристъпвам напред.

— Здравей — протягам му ръка.

Кинко хладно я поглежда и отмества поглед към Август.

— Какъв е той?

— Казва се Якоб.

— Питам какъв е, не питам кой.

— Ще ни помага с менажерията.

Кинко скача на крака.

— Човек от менажерията? Забрави. Аз съм артист. Няма начин да делея леглото си с някакъв прост работник.

Изад него се разнася ръмжене. Едва тогава забелязвам териерката, която е застанала на ръба на леглото с настръхнала козина.

— Аз съм ръководителят на представлението и главен отговорник за животните — Август говори бавно — и на теб ти е позволено да спиш тук единствено благодарение на моята щедрост. Също така единствено благодарение на моята щедрост това помещение не е претъпкано до пръсване с общи работници. Разбира се, винаги мога да променя това. Освен това този господин е новият ветеринар на шоуто — идва не откъде да е, а от „Корнел“, което по мое мнение го поставя далеч по-високо от теб. Може би би желал да обмислиш дали да не му предоставиш това легло — светлината на лампата се отразява в очите на Август, а устните му потръпват в призрачното й сияние.

След миг той се обръща към мен и се покланя ниско, удряйки токове на пода.

— Лека нощ, Якоб. Убеден съм, че Кинко ще се погрижи да се чувстваш удобно. Нали така, Кинко?

Джуджето му хвърля кръвнишки поглед.

Август пригладда косата си с две ръце, след което си тръгва и затваря вратата зад себе си. Взирам се в грубо обработеното дърво, докато най-последно чувам стъпките му да отекуват над главите ни. Тогава се обръщам.

Кинко и кучето ме гледат. Териерката повдига устна и започва да ръмжи.

Прекарвам нощта върху един смачкан конски чул до стената, толкова далеч от походното легло, колкото мога да стигна. Чулът е влажен. Който и да е покривал летвите, когато са превръщали този обор в стая, си е свършил работата на две на три, тъй че чулът е бил мокрен от дъждовете и вони на плесен.

Сепвам се и се събуждам. През нощта съм издрал ръцете и врата си до кръв. Не знам и не искам да знам дали сърбежът е бил причинен

от спането върху конски косми, или от бълхи. Небето, което се показва между дъските, е черно, а влакът все още се движи.

Това, което ме събуди, бе някакъв сън, но не помня какъв точно. Затварям очи, колебливо пресягайки се към тъглчетата на съзнанието си.

Майка ми. Ето я, стои в двора, облечена в синя като метличина рокля, и окачва прането на простора. Държи в устата си дървени щипки и още в завързаната на кръста си престилка. Ръцете ѝ опъват някакъв чаршаф и тя си тананика тихо на полски.

Край на сцената.

Лежа на пода и гледам нагоре към увисналите гърди на стриптийзърката. Зърната ѝ, кафяви на цвят с размера на кръгли сребърни долари, се люлеят в кръгове — навън, наоколо, ПЛАС! Навън, наоколо, ПЛАС! Усещам тръпка на въодушевление, после вълна на съжаление и накрая гадене.

Й тогава започвам да...

Започвам да...

---

[1] Ямайски екстракт от джинджифил — Б.пр. ↑

[2] Пълният израз, разпространен в САЩ, е „Щастлив съм като мида при прилив“ и е свързан с търсенето на миди — приливът защитава мидите и прави намирането им по-трудно. — Б.пр. ↑

[3] Отче наш, ти, който си на небето, да се свети Твоето име, да дойде Твоето царство... (пол.) — Б.пр. ↑

[4] И не въведи нам в изкушения, но избави ни от лукавия. Амин. (пол.) — Б.пр. ↑

[5] Да те шибам (пол.) — Б.пр. ↑

5.

Започвам да цивря като стария глупак, който съм, ето какво правя.

Предполагам, че съм заспал. Мога да се закълна, че преди броени секунди бях на двайсет и три, а ето ме сега, отново прикован в това разбито, съсухрено тяло.

Подсмърквам и избърсвам от лицето си глупавите сълзи, като се опитвам да се съвзема, защото момичето отново е тук — онази дебеланка в розово. Или е била на работа цяла нощ, или съм загубил представа за времето. Ненавиждам, че не знам кое от двете е.

Също така ми се иска да можех да си припомня как ѝ беше името, но не мога. Така стоят нещата, когато си на деветдесет. Или на деветдесет и три.

— Добро утро, господин Янковски — усмихва ми се и сестрата щраква ключа на лампата. Отива до прозореца и намества хоризонталните щори, за да пусне вътре слънчевата светлина. — Време е за ставане.

— За какво? — мръщя се.

— Защото добрият бог е решил да ви благослови, като ви подари още един ден — отвърща тя, като се приближава до мен. Пръстите ѝ натискат един бутон на дъската на леглото ми, което веднага започва тихо да бръмчи. След няколко секунди вече седя изправен в него. — Освен това утре отивате на цирк.

Циркът! Значи не съм загубил един ден.

Тя поставя конусовиден накрайник за еднократна употреба на върха на един термометър и го пъхва в ухото ми. Това пъхане и ровене се повтаря всяка сутрин. Приличам на парче месо, изкопано от дъното на хладилника — подозират, че е негодно, докато не се докаже обратното.

След като термометърът изписува, сестрата праща накрайника в кошчето за боклук и пише нещо в картоната ми, после сваля от стената комплекта за мерене на кръвно.

— И така, в трапезарията ли искате да закусвате, или предпочитате да ви донеса нещо тук? — пита тя, докато увива меката част на уреда около ръката ми и започва да я напompва.

— Не искам закуска.

— Хайде, хайде, господин Янковски — увещава ме тя, притиска стетоскопа в сгъвката на лакътя ми и гледа чертичката. — Трябва да пазите силите си.

Опитвам се да хвърля поглед на табелката с името ѝ.

— И за какво? За да взема участие в някой маратон ли?

— За да не се разболеете и да трябва да пропуснете цирка — отговаря тя. След като апаратът е изпуснал въздуха си, тя го сваля от ръката ми и го окачва обратно на стената.

Най-после! Най-после мога да видя името ѝ.

— В такъв случай предпочитам да закуся тук, Розмари — казвам, доказвайки по този начин, че си спомням името ѝ. Да се преструваш, че всичко в главата ти си е на мястото не е лесна работа, но е важно. Все едно, не е като наистина да съм започнал да се смахвам. Просто имам повече неща, с които трябва да съм предпазлив, отколкото другите хора.

— Мога да заявя, че сте здрав като кон — обявява тя и добавя още едно, последно нещо към записи си, преди да затвори картоната ми. — Обзалагам се, че ако се погрижите да наддадете малко, ще изкарате още десет години.

— Страхотно — отвърщам.

Когато Розмари пристига да ме паркира в трапезарията, я моля да ме остави до прозореца, за да мога да наблюдавам какво става в парка.

Денят е красив, слънцето наднича под пухкавите облаци. Кое е много добре: спомням си съвсем ясно какво е да работиш в цирк, когато времето е гадно. Не че работата е като едно време, съвсем не. Чудя се дали дори изобщо все още се наричат „обща работници“ в наши дни. А спалните им помещения определено са се подобрили; само погледнете тези каравани. От някои даже стърчат сателитни чинии.

Скоро след обяда виждам първия обитател на частната болница, който поема нагоре по улицата в бутаната си от роднини количка.

Десет минути по-късно навън се проточва същинска композиция от колички. Ето я Рути, о, и Нели Комптън, но какъв е смисълът да извеждат точно нея? Та тя е оглупяла като ряпа, дори няма да си спомни, че е излизала. А, ето и Дорис, това трябва да е нейният Рандъл, за когото говори постоянно. И онова копеле Макгинти. О, да, героят на деня, заобиколен от семейството си, с проснато върху коленете му одеяло. Най-вероятно разправя разни истории за слоновете, не се и съмнявам.

Зад голямата палатка се простира редица першерони, до един искрящо бели. Може би това са конете за прескоци? Такива коне винаги са бели, така че колофонът, който държи краката на жокеите прикрепени към гърбовете им, да не си личи.

Дори и да е свободен номер, няма причина да мисля, че може да стъпи и на малкия пръст на Марлена. Нищо и никой не може да се сравнява с Марлена.

Оглеждам се с надеждата да видя някой слон, и изпитвам равни части страх и разочарование.

Композицията от колички се завръща по-късно следобед със завързани към столовете балони и глупави шапки по главите на обитателите си. Някои дори държат торбички захарен памук в ръце! Този памук като нищо може да е вече на една седмица. По мое време захарният памук беше пресен, завит около хартиената шишарка направо от машината.

В пет часа една слаба сестра с конска физиономия се появява в края на дневната.

— Готов ли сте да вечеряте, господин Янковски? — пита тя, като вдига с ритник спирачките ми и ме завърта в обратна посока.

— Уф! — изпуфтявам, недоволен, задето не е изчакала да й отговоря, преди да премине към действие.

Когато стигаме до трапезарията, тя насочва количката ми към моята обичайна маса.

— Не, чакайте! — отсичам. — Днес не искам да седя там.

— Не се тревожете, господин Янковски — отвърща тя, — сигурна съм, че господин Макгинти вече ви е простил заради снощната случка.

— Да, но аз не съм му простил. Искам да седна там — и посочвам към друга една маса.

— Но там не седи никой — възразява тя.

— Именно.

— О, господин Янковски, защо просто не ми позволите да...

— Просто ме оставете там, където ви помолих, дявол да го вземе!

Количката ми спира и зад нея се възцарява мъртвешка тишина. След няколко секунди започваме отново да се движим. Сестрата ме паркира на избраната от мен маса и излиза. Когато се връща, за да тресне пред мен една чиния, устните ѝ са строго свити.

Най-неприятната част да седиш сам на масата си е това, че няма какво да те разсейва, принуден си да слушаш разговорите на другите. Не че подслушвам, просто не мога да не ги чуя. Повечето от тях говорят за цирка и в това няма проблем. Проблемът е там, че дъртият гадняр Макгинти се е разположил на моята обичайна маса при моите приятелки от нежния пол и се държи като крал Артур на Кръглата маса. И това не е всичко. Очевидно е казал на някого, който работи в цирка, че е носил вода за слоновете, и те са му сменили билета с билет за предно място! Невероятно! И ето го сега, седи и дрънка безспир за специалните привилегии, които е получил, докато Хейзъл, Дорис и Норма му хвърлят възхитени погледи.

Не мога повече да търпя. Свеждам поглед надолу към чинията си. Вътре има нещо задушено под тънка прозрачна заливка и до него купчинка, която ми прилича на болно от шарка желе.

— Сестро! — излайвам. — Сестро!

Една от сестрите вдига очи и среща погледа ми. Очевидно е, че не съм тръгнал да умирам, затова жената изминава пътя до мен с доста спокойна крачка.

— Какво мога да направя за вас, господин Янковски?

— Можете да ми донесете някаква истинска храна.

— Моля?

— Истинска храна. Нали разбирате, онова, което ядът хората въвн от това място.

— О, господин Янковски...

— Не ми викайте „О, господин Янковски“, млада госпожице. Това е бебешка храна, а доколкото знам, аз не съм на пет години. На деветдесет съм. Или на деветдесет и три.

— Това не е бебешка храна.

— Бебешка храна е и още как. Вътре няма нищо. Само вижте...
— прокарвам вилцата си през покритата със заливка купчина. Тя се разпада на клисави късчета и вилцата остава в ръката ми, покрити единствено с малко заливка. — Вие на това храна ли му викате? Искам да получа нещо, в което да мога да забия зъбите си. Нещо, което да хрущи между тях. А какво точно трябва да бъде това? — питам, побутвайки купчинката червено желе? То се разтриса яростно, като женска гърда, която едно време познавах.

— Това е салата.

— Салата ли? Виждате ли някакви зеленчуци там вътре? Защото аз не виждам.

— Това е плодова салата — гласът ѝ е спокоен, но се усеща, че се насилва, за да го запази такъв.

— А плодове виждате ли?

— Да, в действителност виждам — отвърща тя, сочейки към една пъпчица от шарка. — Ето тук. И тук. Това е парченце банан, а това е грозде. Защо не я опитате?

— Защо вие не я опитате?

Тя скръства ръце на гърдите си. Превзетата старомодна учителка е загубила търпение.

— Тази храна е за обитателите на дома. Менюто е съставено специално от диетолог, който е специалист по гериатрия...

— Не я искам. Искам истинска храна.

В трапезарията се възцарява гробовна тишина. Оглеждам се. Всички очи са приковани в мен.

— Какво? — питам високо. — Толкова много ли искам? Никой тук ли не иска истинска храна? Не може на всички вас да ви харесва тази... тази... кашлица? — поставям ръка на ръба на чинията си и я побутвам настрана.

Съвсем лекичко.

Наистина.

Чинията ми прелита през цялата ширина на масата и се разбива на пода.

Призована е доктор Рашид. Тя сяда до леглото ми и започва да ми задава въпроси, на които се опитвам да отговоря колкото се може по-любезно, но съм толкова уморен да се отнасят с мен сякаш съм

неблагонадежден, че се боя, че съм оставил у нея впечатление на някакъв капризен чудак.

След половин час, прекаран в разговор, тя моли сестрата да я придружи навън в коридора. Напрягам се да чуя какво си говорят, но старите ми уши, колкото и да са огромни, улавят единствено откъслечни изрази като „дълбока депресия“ и „проявява се под формата на агресия, което е често срещано при старите хора“.

— Нали знаете, че не съм глух! — провиквам се от леглото си. — Просто стар!

Доктор Рашид подава глава в стаята, хвърля поглед към мен и хваща сестрата за лакътя. Двете се отдалечават надолу по коридора и излизат от слуховия ми обхват.

Тази вечер в хартиената ми чашка се появява едно допълнително хапче. Хапчетата са вече в ръката ми, преди да забележа новото допълнение към лекарствата си.

— Какво е това? — питам, като го побутвам с пръст. Обръщам го и го поглеждам от другата страна.

— Кое? — прави се, че не разбира сестрата.

— Това — забивам пръст в новопоявилото се хапче. — Ето това тук. Ново е.

— Нарича се „Елавил“.

— За какво служи?

— Ще ви помогне да се почувствате по-добре.

— За какво служи? — повтарям.

Тя не отвърща нищо. Вдигам очи към нея и погледите ни се срещат.

— Против депресия — отговаря най-после сестрата.

— Няма да го изпия.

— Господин Янковски...

— Аз не съм в депресия.

— Доктор Рашид го предписа. От него ще...

— Искате да ме дрогирате. Искате да ме направите кротък като овца, която безропотно си яде желето. Няма да го изпия, казвам ви.

— Господин Янковски, освен вас имам дванайсет други пациенти, за които трябва да се погрижа. Сега ви моля да си изпиете

хапчето.

— Мислех, че сме обитатели.

Всяка черта на мършавото ѝ лице се втвърдява.

— Ще изпия другите, но не и това — заявявам и захвърлям хапчето, което полита във въздуха по дъговидна траектория и се приземява на пода. Натъпквам другите в устата си. — Къде ми е водата? — изричам с отвратително изкривяване на думите, защото се опитвам да задържа хапчетата по средата на езика си.

Тя ми подава една пластмасова чаша, взема хапчето от пода и отива в банята ми. Чувам я как пуска водата в тоалетната. После се връща.

— Господин Янковски, ще ви донеса още един „Елавил“ и ако не го изпиете, ще повикам доктор Рашид, която ще ви предпише инжекция вместо хапче. По един или друг начин ще изпиете този „Елавил“. От вас зависи как.

Когато донеса хапчето, го поглъщам. Петнайсет минути по-късно все пак ми правят инжекция, не „Елавил“, нещо друго, но все пак не е честно нали изпих проклетото хапче.

След броени минути съм се превърнал в овца, която безропотно си яде желето. Е, поне овца със сигурност. Но тъй като продължавам да си спомням инцидента, докарал ме до това наказание, осъзнавам, че ако в този момент някой ми донесе желе, което е прекарало шарка и ми каже да го изям, ще го направя.

Какво са ми направили?

Вкопчвам се в гнева си с всяка човешка частица, която е останала в разрушеното ми тяло, но няма полза. Гневът се отдръпва от мен като вълна от бряг. Все още разсъждавам над този тъжен факт, когато осъзнавам, че тъмнината на съня е започнала да обвива мозъка ми, че е била там от доста време, изчаквайки благоприятния момент за нападението си и набирала сила с всяко завъртане. Отказвам се да подклаждам яростта у себе си — и бездруго вече го правя просто заради принципа — и си отбелязвам да не забравя утре сутрин пак да се ядосам. След което си позволявам да ме унесе сънят, защото няма как да му се противопоставя.

6.

Влакът изскърцва, съпротивлява се на нарастващата сила на спирачките. След няколко минути отеква дълъг, пронизителен писък, огромният железен звяр се разтърсва, спира и издиша.

Кинко отмята одеялото си и се изправя. В цял ръст е не по-висок от метър и двайсет, ако има и толкова. Протяга се, прозява се, премлясква с устни и почесва главата, мишниците и тестисите си. Кучето танцува около краката му и късо отрязаната му опашка енергично се развява във въздуха.

— Хайде, Куини — казва той и го вдига от пода. — Искаш да излезеш навън ли? Куини иска да излезе навън? — залепва целувка точно в средата на оцветената в кафяво и бяло глава на женския териер и прекосява малката стаичка.

Наблюдавам го, свит под своя измачкан конски чул.

— Кинко? — викам.

Ако не бе затръшнал вратата с такава ярост, навярно щях да си помисля, че не ме е чул.

Спрели сме на един страничен коловоз зад Летящия ескадрон, който явно е пристигнал преди няколко часа. Градът от палатки вече е издигнат за радост на събралата се тълпа от граждани. Върху Летящия ескадрон седят деца на цели редици и гледат наоколо с блестящи очи. Родителите им са се струпали отдолу, стиснали ръцете на по-малките им братчета и сестричета, и сочат едно или друго от чудесата, които се появяват пред очите им.

Работниците от главния влак слизат от спалните вагони, палят цигари и се отправят през тълпата към готварницата, чието знаме в синьо и оранжево е вече вдигнато, а от казана до него изригва пара — радостно свидетелство за присъствието на готова закуска във вътрешността на походната кухня.

От спалните вагони в края на влака, които очевидно са и полуксозни, се появяват артисти. Йерархията е ясна: колкото по-близо си до края на влака, толкова по-впечатляващо е жилището ти. Самият чичо Ал се измъква от един вагон точно пред служебния вагон. Не мога да не забележа, че двамата с Кинко сме онези двама човешки обитатели на влака, които заемат място най-близо до машината.

— Якоб!

Обръщам се. С широки крачки към мен се е запътил Август. Ризата му е педантично чиста, брадичката — гладка. Очевидно напомадената му коса е била вчесана съвсем наскоро.

— Как си тази сутрин, момчето ми? — пита той.

— Добре — отвърщам. — Само малко уморен.

— Този малък трол притесни ли те по някакъв начин?

— Не — отговарям. — Държа се съвсем любезно.

— Хубаво, хубаво — той плясва с ръце. — В такъв случай какво ще кажеш да хвърлиш едно око на онзи кон? Не вярвам да е нещо сериозно. Марлена ужасно ги е разглезила. А, ето я и самата малка госпожица. Ела насам, скъпа — провиква се той бодро. — Искам да те запозная с Якоб. Той ти е голям почитател.

Усещам как се обливам в червенина.

Тя спира до Август и ми се усмихва, докато той се обръща към вагона с животните.

— Приятно ми е — тя протяга ръка. Дори отблизо прилича забележително на Катрин — фини черти, бледа като порцелан кожа с няколко лунички на носа, искрящи сини очи и коса, която е точно толкова тъмна, че да не ѝ подхожда определението „руса“.

— Удоволствието е мое — отвърщам с болезненото съзнание, че не съм се бръснал от два дни, че дрехите ми са втвърдени от засъхналата по тях тор и че миризмата на тор не е единственият неприятен аромат, който се разнася от тялото ми.

Тя леко навежда глава.

— Я ми кажи, нали точно теб видях вчера? В менажерията?

— Не, не мисля — инстинктивно прибягвам към лъжата.

— Да, ти беше. Точно преди представлението. Когато клетката на шимпанзето се затръшна и се затвори.

Хвърлям поглед към Август, но той все още гледа на другата страна. Тя проследява погледа ми и сякаш разбира.

— Не си от Бостън, нали? — пита с понижен глас.

— Не. И никога не съм бил.

— Хмм — клати глава. — И все пак ми се струва, че отнякъде те познавам. Е, добре — продължава тя бодро, — Оги казва, че си ветеринар.

При звука на името си Август се обръща към нас.

— Не съм — отвърщам. — Искам да кажа, не точно.

— Просто се опитва да скромничи — намесва се Август. — Пийт! Хей, Пийт!

Пред вратата на товарния вагон с животните група мъже наместват рампа с вградени странични стени. Един от тях, висок и тъмнокос, се обръща.

— Да, шефе?

— Свали първо другите и после докарай тук Сребърна звезда, става ли?

— Става.

След като по рампата преминават единайсет коня — пет бели и шест черни, Пийт отново влиза във вагона, за да се върне само секунда по-късно.

— Сребърна звезда не иска да помръдне, шефе.

— Накарай го — заповядва Август.

— Да не си посмял! — обажда се Марлена и хвърля на Август унищожителен поглед, след което се отправя по рампата с маршовата стъпка на войник, тръгнал на поход, и се скрива във вагона.

Двамата с Август оставаме да чакаме отвън, заслушани в отчаяните молби и цъкането с език, долитащи от вътрешността на влака. След няколко минути Марлена се появява на вратата, придружена от арабския жребец със сребърната грива.

Момичето излиза на рампата преди коня, цъка с език и му шепне окуражително. Той вдига глава и се отдръпва назад. Най-накрая тръгва след нея надолу по рампата, но главата му летаргично се люлее на всяка стъпка. Когато стига до земята, се дръпва назад с такава сила, че почти сядна на хълбоците си.

— Господи, Марлена, нали каза, че само малко не го бивало! — възкликва Август.

Лицето ѝ е станало пепеляво.

— Така беше. Вчера изобщо не беше толкова зле. От няколко дни нещо понакуцава, но изобщо не беше така.

Тя цъка с език и дърпа коня, докато най-накрая той стъпва на земята. Остава така, с извит гръб и съсредоточил цялата си тежест върху задните крака. Замръзвам на мястото си. Това е класическата стойка при ламинит^[1], като че ли конят върви върху яйчени черупки.

— Какво смяташ, че е? — пита Август.

— Дай ми една минута — казвам, въпреки че съм деветдесет и девет процента сигурен каква е диагнозата. — Имате ли инструменти, с които да проверя копитото?

— Не, но ковачът има. Да пратя ли Пийт?

— Не още. Може да не ми потрябват.

Прикляквам до лявото рамо на коня и прокаравам ръце надолу по крака му, от рамото до глезена. Той дори не трепва. Полагам длан върху предната част на копитото му. Усещам пареща горещина. Поставям палеца и показалеца си отзад на глезена му. Артерията му пулсира силно под пръстите ми.

— По дяволите! — изругавам.

— Какво има? — пита Марлена.

Изправям се и посягам към крака на Сребърна звезда, който остава на земята, без да трепне.

— Хайде, момче — говоря на коня, подръпвайки копитото му.

Най-после той го повдига. Долната му част е потъмняла и подута, а около ръба ѝ се е проточила тънка червена ивица. Веднага отпускам копитото обратно на земята.

— Този кон има ламинит — обявявам.

— О, боже! — възкликва Марлена и вдига ръка към устата си.

— Какво? — пита Август. — Какво има?

— Ламинит — повтарям. — Тоест, съединителните връзки между копитото и копитната кост са отслабнали и копитната кост се върти срещу най-долната част на копитото.

— Говори на английски, ако обичаш. Много ли е зле?

Хвърлям поглед към Марлена, която все още притиска устата си с ръка.

— Да.

— Можеш ли да го оправиш?

— Бихме могли да го пристегнем здраво и да се опитаме да му попречим да се изправя на крака. Само сено, нищо зърнено. И никаква работа.

— Но можеш ли да го оправиш?

Поколебавам се, докато бързо поглеждам към Марлена.

— Най-вероятно не.

Август се взира в Сребърна звезда, издува бузи и бавно издишва.

— Я, я, я! — избумтява зад нас глас, който не може да бъде сбъркан с никой друг. — И това ако не е нашият животински доктор!

Чичо Ал се носи към нас в панталон на черни и бели карета и яркочервена жилетка. В ръката си стиска бастун със сребърен връх, който се полюлява екстравагантно на всяка крачка. Зад него вървят няколко души.

— И така, какво казва кресльото? Оправи ли коня? — пита той с добродушен тон и спира пред мен.

— Не точно — отвърщам.

— Защо не?

— Очевидно конят има ламинит — обяснява Август.

— Какво има?

— Краката му не са наред.

Чичо Ал се привежда и се вторачва в краката на Сребърна звезда.

— На мен ми изглеждат добре.

— Не са добре — обаждам се.

Той се извъръща към мен.

— И какво предлагаш да направим?

— Оставете го да почива и не му давайте никакво зърно. Освен това не можем да направим нищо повече.

— Изключено е да го оставим да почива. Той е водачът в номера с конете.

— Ако този кон продължи да се движи, копитната му кост ще продължи да се върти, докато пробие копитото му, и тогава ще го загубите — заявявам недвусмислено.

Чичо Ал примигва и поглежда към Марлена.

— За колко време няма да може да играе?

Не отговарям веднага, подбирам грижливо думите си.

— Най-вероятно никога.

— По дяволите! — кресва той и започва да удря по земята с бастуна си. — И откъде, дявол да го вземе, да си намеря друг кон за представлението по средата на сезона? — оглежда се наоколо към придружителите си.

Те свиват рамене, започват да мъкнат и отклоняват погледи.

— Безполезни кучи синове. Защо изобщо ви държа?!... Добре, ти... — посочва с бастуна към мен. — Ти вече си в шоуто. Оправи този кон. Девет кинта на седмица. Ще се отчиташ пред Август. Загубиш ли коня, изхвърчаш. Всъщност само един намек за беля, и изхвърчаш — пристъпва напред към Марлена и я потупва по рамото. — Хайде, хайде, скъпа. — Успокоява я нежно. — Не се притеснявай. Якоб ще се погрижи за него. Август, иди и донеси на това момиченце нещо да закуси. Трябва да потегляме.

Главата на Август се извърща към чичо Ал с бързината на светкавица.

— Какво искаш да кажеш с това „да потегляме“?

— Трябва да съборим всичко това — пояснява чичо Ал и махва широко с ръка към брезентовия град наоколо. — Да тръгваме.

— За какво говориш, дявол да те вземе? Нали току-що пристигнахме? Все още се подреждаме!

— Промяна в плановете, Август. Промяна в плановете.

Чичо Ал и приятелите му отминават нататък, а Август остава да се вира в гърбовете им. Челюстта му е увиснала, а устата — широко отворена.

Готварницата кипи от слухове.

Над зеленчуковата яхния:

— Преди няколко седмици хванали братята Карсън да мамат с рестото. Изгорили цялото място.

— Ха! — изсумтява някой. — Това обикновено е наша работа.

Над бърканите яйца:

— Чули са, че носим пиячка. Ще ни нападнат, за да я докопат.

— Да, наистина ще има нападение — долита отговорът. — Но над палатката за стриптийз, а не на пиячката.

Над овесената каша:

— Чичо Ал здравата е прецакал шерифа с таксата за престой миналата година. Ченгетата казват, че имаме два часа, преди да ни изритат.

Езра е превит в същото положение като вчера — със скръстени ръце и притисната до гърдите брадичка. Изобщо не ми обръща внимание.

— Хей, едрият — виква ми Август, когато ме вижда да се устремавам към платнената завеса, която разделя готварницата на две. — Къде си мислиш, че отиваш?

— От другата страна.

— Глупости! — изръсва той. — Ти си ветеринарят на шоуто. Ела с мен. Макар че, трябва да кажа, наистина се изкушавам да те пратя там, за да разбере какво се говори между тях.

Тръгвам след Август и Марлена към една от красиво застланите маси. Кинко е седнал няколко маси по-нататък заедно с три други джуджета и Куини, свита в краката му. Тя поглежда обнадеедено нагоре и провисналият от устата ѝ език се люлее. Кинко обаче не обръща внимание нито на нея, нито на сътрапезниците си. Погледът му е прикован в мен, а мускулите на мрачно стиснатата му челюст потръпват.

— Яж, миличка — Август побутва купичка захар към овесената каша на Марлена. — Няма никакъв смисъл да се тревожиш. Вече си имаме истински ветеринар.

Отварям уста да възразя, но размислям и отново я затварям.

Приближава се дребничка жена с руса коса.

— Марлена! Миличка! Не можеш да се досетиш какво дочух току-що!

— Здравей, Лоти — поздравява я Марлена. — Нямам ни най-малка представа. Какво става?

Лоти се плъзга към масата, сяда до нея и започва да бърбори безспир, почти без да си поема дъх. Тя е акробатка и е научила новината от възможно най-авторитетния източник, безпогрешният ѝ радар е дочул чичо Ал и агента да си разменят разгорещени реплики отвън до голямата шатра. Не след дълго около масата ни се събира цяла тълпа и между приказките на Лоти и апетитните подробности, подхвърляни от публиката ѝ, разбирам какво означава този

катастрофален курс в историята на Алън Дж. Бънкел и „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“.

Чичо Ал е ястреб, лешояд, има навика да пирува с мърша. Петнайсет години по-рано е бил управител на някакво долнопробно шоу: жалка сбирщина разядени от пелагра^[2] артисти, които се влачели от град на град с фургони, теглени от коне с възпалени копита.

През август 1928 година, макар и не по вина на „Уол Стрийт“, „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“ се разпаднало. Парите им просто свършили и те не могли да стигнат до следващия град, а да не говорим за зимните квартири. Управителят се качил на един влак и напуснал града, оставяйки всичко зад гърба си — хората, палатките, животните.

Чичо Ал извадил късмета да се намира наблизко точно в този момент и успял да измъкне един спален вагон и две открити платформи на безценица от някакви гарови чиновници, които отчаяно искали да освободят релсите си. Тези две платформи лесно побирали няколко разнебитени фургона на чичо Ал и тъй като на вагоните вече било изписано „Братя Бензини: най-великолепното шоу на земята“, Алън Бънкел запазил името и официално се присъединил към редиците на пътуващите циркове.

Когато дошъл Сливър, големите циркове започнали да западат и чичо Ал просто не можел да повярва на късмета си. „Братя Джентри“ и „Бък Джоунс“ се сринали първи през 1929. На следващата година светът станал свидетел на края на „Братя Кол“, „Братя Кристи“ и могъщия Джон Робинсън. И всеки път, когато някой цирк прекратявал дейността си, чичо Ал се оказвал наоколо, готов да прибере останките: няколко вагона, дузина останали на милостта на съдбата артисти, един тигър, някоя камила. Имал информатори навсякъде и в мига, в който някакъв по-голям цирк покажел първи симптоми на беда, чичо Ал получавал телеграма и се втурвал към мястото на събитието.

И така, той се угоил от останките на тези големи циркове. В Минеаполис прибрал шест парадни фургона и един беззъб лъв. В Охайо се сдобил с гълтач на мечове и вагон платформа; в Демойн — с палатка за преобличане, хипопотам, подобаващ фургон, в който да го държи, и Прекрасната Лусинда. В Портланд придобил осемнайсет товарни коня, две зебри и един ковач, в Сиатъл — два спални вагона и един истински изрод — дама с брада — и това го направило много

щастлив, защото ако има нещо, което чичо Ал да желае повече от всичко на света, което да изпълва мечтите му и сънищата му нощем, това са изродите. Не изкуствено сътворени изроди, не мъже, покрити от глава до пети с татуировки, нито пък жени, които повръщат портмонета и крушки по даден сигнал; не и момичета с изкуствено разбухната коса като пухкав облак над главите им или пък мъже, които пъхат колове в синусите си. Не, чичо Ал мечтае за истински, неподправени изроди. Изроди, които са родени такива. И това е причината, поради която заобикаляме Жолиет.

Циркът на братята Фокс току-що е фалирал и чичо Ал е изпаднал в екстаз, защото при тях работи световноизвестният Чарлс Мансфийлд-Ливингстън — красив, елегантен мъж с недоразвит близък, сраснат за гърдния му кош, когото нарича Чез. Чез прилича на бебе с глава, потънала в ребрата на Чарлс. Той го облича в миниатюрни костюми, обува го с неизменно черни обувки и когато върви, Чез държи малките си ръчички в неговите. Според един слух миниатюрният пенис на Чез дори получавал ерекция.

Чичо Ал е ужасен, че някой друг може да го изпревари и да отмъкне Чарлс изпод носа му, ето защо отчаяно иска да стигне дотам пръв. Поради което, макар че плакатите ни са разлепени из целия Саратога Спрингс, въпреки че според плана трябваше да направим тук двудневен престой и току-що са ни доставили 2200 филии хляб, 116 фунта масло, 360 дузини яйца, 1570 фунта месо, 11 сандъка кисело зеле, 105 фунта захар, 24 щайги портокали, 52 фунта свинска мас, 1200 фунта зеленчуци и 212 кутии кафе; въпреки тоновете сено, ряпа, цвекло и какви ли не фуражи за животните, които са наблъскани отзад в палатката с менажерията; въпреки стотиците хора, дошли от града, струпани на ръба на парцела дори в този момент, първо въодушевени, после озадачени, а сега все по-гневни; въпреки всичко това си прибираме нещата и потегляме.

Готвачът е близо до апоплексия. Агентът заплашва да напусне. Главният коняр е бесен и налага обсадените хора от Летящия ескадрон със страст.

Всеки един в това шоу вече е изминавал този път. Най-голямата им тревога е, че по време на тридневното пътуване към Жолиет няма да получават достатъчно храна. Готвачите правят всичко по силите си, като се опитват да натоварят колкото се може повече провизии в

основния влак и обещава да раздадат дюкис^[3] — очевидно някакъв вид ястие в опаковка — при първа възможност.

Когато Август разбира, че ни предстои тридневен пътване на бързи обороти, изригва дълга поредица от проклетия и ругатни, а после започва да крачи напред-назад, като праща чичо Ал по дяволите и лае заповеди на нас, останалите. Докато мъкнем колкото се може повече храна за животните обратно към влака, Август се изгубва, за да се опита да убеди — или, ако се наложи, да подкупи — стюарда от готварницата да се раздели с част от храната, предвидена за хората.

Аз и Диамантения Джо пренасяме кофи карантия от задната част на палатката с менажерията обратно към влака. Карантията идва от местните кланици и е направо отвратителна — воняща, кървава и лигава. Поставяме кофите точно от вътрешната страна на входа на вагоните с животни. Обитателите им — камили, зебри и други тревопасни — ритат, вдигат врява и изразяват недоволството си по всички възможни начини, но ще трябва да пътуват заедно с месото, защото няма къде другаде да го сложим. Големите котки пътуват в парадните клетки най-отгоре върху вагоните платформи.

Когато свършваме, отивам да потърся Август. Намирам го зад готварницата да товари една ръчна количка с остатъците, които е успял да измоли от готвачите.

— Натоварили сме всичко — съобщавам. — Трябва ли да направим нещо за водата?

— Изпразнете кофите и пак ги напълнете. Вагонът с водата вече е пълен, но няма да има достатъчно за три дни. Ще трябва да спрем някъде по пътя. Чичо Ал може да е упорит стар гарван, но не е глупак. Никога няма да рискува да загуби животните. Няма ли животни, няма и цирк. Натоварихте ли всичкото месо?

— Толкова, колкото можа да се побере във вагона.

— Месото е най-важно. Ако трябва да изхвърлите част от сеното, за да направите място за месото, изхвърлете го. Котките са по-ценни от тревопасните.

— Натъпкали сме всяко ъгълче от вагона. Освен ако Кинко и аз не се преместим да спим някъде другаде, там няма място дори за една игла.

Август обмисля отговора си, потупвайки с пръст по свитите си устни.

— Не — изрича най-последно. — Марлена за нищо на света няма да позволи да качим месо при конете й.

Сега поне знам на кое стъпало се намирам. Дори това стъпало да е по-ниско от котките.

Водата на дъното на ведрата за конете е потъмняла и в нея плуват овесени зърна, но е вода така или иначе, затова изнасям ведрата отвън, свалям ризата си и изсипвам това, което е останало върху ръцете, главата и гърдите си.

— Май не се чувстваме особено свежи, а, док^[4]? — подхвърля Август.

Стоя приведен напред и от косата ми капе вода. Избърсвам очите си с ръка и се изправям.

— Съжалявам. Не видях да има друга вода, а така или иначе тази щях да я изхвърля.

— Не, не, няма нищо, няма нищо. Не можем да очакваме от нашия ветеринар да живее като прост работник, нали така? Ще ти кажа какво ще направим, Якоб. Сега вече е късно за това, но когато пристигнем в Жолиет, ще уредя да получавам своя собствена вода. Артистите и шефовете получават по две ведра на човек и дори повече, ако си готов да дадеш нещо на този, който отговаря за водата — казва той, потривайки палец срещу пръстите си. Освен това ще те свържа с Понеделнишкия човек и ще видя какво мога да направя, за да те уредим с още един чифт дрехи.

— Понеделнишкия човек?

— В кой ден майка ти се е занимавала с прането, Якоб?

Зяпвам го безмълвно.

— Нали не искате да кажете...

— Цялото това миене и все пак чистотата ти виси на косъм. Ще бъде жалко, ако се окаже, че само си хабиш усилията.

— Но...

— Не казвай нищо, Якоб. Никога не задавай въпрос, ако не желаеш да узнаеш отговора. И недей да се миеш с тази гадост. Ела с мен.

И ме повежда обратно към мястото, където доскоро се намираше брезентовият град, към едната от единствените три палатки, които все още стоят на местата си. Вътре има стотици кофи, подредени по две през редица куфари и закачалки за дрехи, с имена или инициали,

изрисувани на стените им. Мъже в различни стадии на разсъбличане се къпят или бръснат с водата от кофите.

— Ето — Август ми посочва две ведра. — Използвай тези.

— Но какво ще прави Уолтър? — питам, защото съм прочел името отстриани на едното от тях.

— О, познавам Уолтър. Той ще прояви разбиране. Имаш ли бръснач?

— Не.

— Имам един-два тук някъде — той посочва към другия край на шатрата. — Там отсреща. Името ми е написано на тях. Но побързай, предполагам, че след не повече от половин час вече ще сме на път.

— Благодаря — казвам му.

— Няма за какво — отвърща той. — Ще ти оставя една риза във вагона с животните.

Когато се връщам във вагона с животните, заварвам Сребърна звезда да стои до стената в най-отдалечения край в достигащата до коленете му слама. Очите му са стъклени, а сърцето му бие ускорено.

Останалите коне са все още въвн, затова за пръв път получавам възможност да огледам помещението както трябва. Има шестнайсет клетки за конете, разделени от прегради, които се спускат, след като конете са въведени вътре. Ако вагонът не е бил изменян с цел да приюти някакви загадъчни и отсъстващи кози, щеше да побира трийсет и два коня.

Намирам чиста бяла риза, просната на долния край на леглото на Кинко. Изхлузвам своята и я пращам върху конския чул в ъгъла. Преди да облека новата, я поднасям към носа си и с чувство на благодарност долавям миризмата на сапун за пране.

Докато я закопчавам, погледът ми пада върху книгите на Кинко, които той е оставил върху щайгата точно до керосиновата лампа. Натъпквам ризата в панталона си, сядам на леглото и посягам към най-горната.

Това е пълно издание на творбите на Шекспир. Под него се намират сбирка от поемите на Уърдсуърт^[5], Библията и книга с пиесите на Оскар Уайлд. Под предната корица на Шекспир са скрити няколко книжки, които разпознавам незабавно — порнографски списания.

Разтварям едно от тях. Грубо нарисувана Олив Ойл лежи на едно легло с разчекнати крака съвсем гола, с изключение на обувките, и разтваря собственото си тяло с пръсти. Попай се появява в един въздушен мехур около главата ѝ — очевидно нейните мисли — и ерекцията му е толкова голяма, че достига до брадичката му. Уимпи^[6], със също така голяма ерекция, наднича през прозореца.

— Какво, по дяволите, си мислиш, че правиш?

Изтървавам списанието и бързо се навеждам, за да го вдигна.

— Остави го, дяволите да те вземат! — кресва Кинко, профучава през стаята и го грабва от ръцете ми. — И, по дяволите, стани от леглото ми!

Моментално скачам.

— Виж какво, приятелче — той посяга нагоре, за да забие пръст в гърдите ми, — това, че трябва да спя заедно с теб, не ме радва особено, но очевидно нямам друг избор. Но за твое добро те съветвам да повярваш, че имам избор дали да те оставя да ми бърникаш в нещата, или не.

Брадата му е необръсната, а сините му очи горят наред лице, което е придобило оттенък на цвекло.

— Прав си — пелтеча. — Съжалявам. Не биваше да ти пипам нещата.

— Слушай, тъпако, тук си се бях уредил много добре, преди да се появиш ти. Плюс това и бездруго съм в лошо настроение. Някакъв идиот днес ми е използвал водата, тъй че по-добре не ми се мяркай. Може да съм нисък, но не си мисли, че не мога да те направя на пух и прах.

Очите ми се разширяват. После се овладявам, но вече е твърде късно.

Очите на Кинко се присвиват в тесни цепки и преминават по ризата ми, по прясно избръснатото ми лице. Той запраща списанието на леглото си.

— Уф, да те вземат мътните. Не смяташ ли, че и така си ми причинил достатъчно неприятности?

— Съжалявам. Кълна се в господ, не знаех, че водата е твоя. Август каза, че мога да я използвам.

— А каза ли ти, че можеш да ми ровиш из нещата?

Забавям отговора си, защото съм смутен.

— Не.

Той взима книгите си и ги натъпква в щайгата.

— Кинко... Уолтър... извинявай.

— За теб съм Кинко, приятелче. Само приятелите ми могат да ми викат Уолтър.

Отивам в ъгъла и се отпускам върху конския чул, който използвам за одеяло. Кинко помага на Куини да се качи на леглото и ляга до нея. Погледът му е прикован в тавана така изпепеляващо, че почти очаквам да го подпали.

Не след дълго влакът излиза от гарата. За известно време ни преследват неколцина разгневени мъже, които размахват вили и бейзболни бухалки, не толкова да ни хванат, колкото да се сдобият с история, която да разказват на семействата си, когато седнат да вечерят. Ако целта им наистина беше сбиване, имаха повече от достатъчно време за това, преди да потеглим.

Всъщност мога да им вляза в положението: в крайна сметка жените и децата им са чакали от дни, за да видят цирка, а самите те най-вероятно са очаквали с нетърпение да се насладят на някои от другите забавления, мълвата за които се разнася от ухо на ухо — забавленията, предлагани в самия край на територията ни. А сега, вместо да вкусат от прелестите на великолепната Барбара, ще бъдат принудени да се задоволят с порнографските списания. Да, определено мога да разбера защо са напушени.

Двамата с Кинко се друсаме напред-назад в недружелюбно мълчание, докато влакът набира скорост. Той чете, проснат на походното си легло, а Куини е отпуснала глава върху краката му. През повечето време кучето спи, но когато е будно, не откъсва очи от мен. Аз седя на чула, пребит от умора, но все още не дотам, че да легна и да понеса нападенията на бълхите и миризмата на плесен.

Когато решавам, че е станало време за обяд, се изправям и се протягам. Очите на Кинко се стрелват иззад книгата му към мен и после пак се връщат към страницата.

Отивам при конете и гледам отвисоко техните редуващи се черни и бели гърбове. Когато ги натоварихме отново на влака, ги разместихме така, че да дадем на Сребърна звезда пространство от

четири свободни клетки. Въпреки че се намират на непривични за тях места, конете не изглеждат обезпокоени, вероятно защото ги поставихме в предишния ред. Имената, издълбани в дървото на клетките, не съответстват на настоящите им обитатели, но мога да се досетя кой кой е. Четвъртият отвън навътре е Блеки. Чудя се дали нравът му прилича на този на неговия човешки съименник.

Не виждам Сребърна звезда, което означава, че трябва да е легнал на пода. Това е и добро, и лошо. Добро е, защото така не натоварва краката си, и лошо, защото означава, че го боли толкова много, че не иска да стои прав. Поради начина, по който са издигнати клетките, не мога да проверя как е, преди да спрем и да свалим от влака другите коне.

Сядам срещу отворената врата и се заглеждам в бягащия пейзаж, докато навън не става тъмно. Накрая се накланям настрана, смъквам се на пода и заспивам.

Струва ми се, че са изтекли едва няколко минути, когато спирачките на влака започват да скърцат. Вратата към стаята на козите се отваря почти незабавно и Кинко и Куини излизат в грубо измайсторения своеобразен коридор. Кинко обляга рамо срещу стената. Ръцете му са напъхани дълбоко в джобовете и той се старае да не даде никакъв знак, че забелязва присъствието ми. Когато влакът най-после окончателно спира, той скача на земята, обръща се и плясва два пъти с ръце. Куини скача в прегръдката му и двамата се скриват от погледа ми.

Изправям се на крака и надниквам през отворената врата.

Намираме се на железопътни релси по средата на нищото. Другите две секции на влака също са спрели: простират се пред нас по половин миля.

В светлината на ранното утро виждам как хората слизат от влака. Артистите навъсено протягат схванатите си тела и се събират на групички, за да си поговорят, докато работниците разтоварват рамките и свалят добитъка.

Август и неговите хора пристигат след броени минути.

— Джо, заеми се с маймуните — разпорежда се Август. — Пийт, Отис, разтоварете тревопасните и ги напойте, става ли? Използвайте потока, а не поилките. Трябва да пестим водата.

— Но недейте да сваляте Сребърна звезда — обаждам се аз.

Настава продължително мълчание. Мъжете поглеждат първо към мен, а после и към Август, чийто поглед е твърд като стомана.

— Да — кима най-после той, — точно така. Недейте да сваляте Сребърна звезда.

Обръща се и се отдалечава. Останалите мъже ме гледат с разширени от смайване очи.

Налага се да се позатичам малко, за да настигна Август.

— Извинете — казвам, като се изравнявам с него и тръгвам отстрани. — Не исках да прозвучи така, сякаш издавам заповед.

Той спира пред един вагон с камили и отваря вратата. Отвътре ни посреща хор от сумтене и оплаквания на притеснените едногърби обитатели на тази част от влака.

— Всичко е наред, момчето ми — заявява Август ведро, като ми протяга една кофа, пълна с месо. — Можеш да ми помогнеш да нахраня котките.

Улавям тънката метална дръжка и от вътрешността ѝ излита цял рояк разгневени мухи.

— О, господи — простенвам, оставям кофата на пода и се извърщам настрани, за да повърна. После избърсвам сълзите от очите си, но все още продължава да ми се гади. — Август, не можем да ги нахраним с тази помия.

— Защо?

— Защото е развалено.

Няма никакъв отговор. Обръщам се и установявам, че Август е оставил близо до мен втора кофа и е напуснал вагона. Сега крачи по дирите, оставени от колелата на фургоните, понесъл други две кофи в ръце. Грабвам моите и се втурвам след него.

— Това месо е буквално разложено — продължавам. — Котките няма да искат да го ядат.

— Да се надяваме, че ще поискат. В противен случай ще бъдем принудени да вземем някои нелеки решения.

— Тъъ?

— Все още ни остава да изминем много път, преди да стигнем Жолиет и уви, не разполагаме с кози.

Прекалено съм слисан, за да отговоря.

Когато стигаме до втората част от влака, Август скача върху вагона платформа и повдига подвижните стени на две отделения с

котки. Освобождава катинарите, оставя ги да висят на вратите и скача отново на земята.

— Хайде, давай — потупва ме по гърба.

— Какво?

— За всяко от тях има по една кофа. Давай — подканя ме той.

Неохотно се покатервам горе на платформата. Вонята на котешка пикня е нетърпима. Август ми подава една по една кофите с месо и аз ги поставям на обрулените от вятъра дървени дъски, като се опитвам да не дишам.

Във всяко от отделенията на котките има по две клетки: от лявата ми страна се намират два лъва, а от дясната — един тигър и една пантера. И четирите са огромни. Те вдигат глава, душейки, и мустаците им започват да потръпват.

— Добре, давай — казва Август.

— Какво да направя, просто да отворя вратата и да хвърля кофата вътре ли?

— Освен ако не ти хрумне някоя по-добра идея.

Тигърът се надига — почти тристакилограмово великолепие от черно, оранжево и бяло. Главата му е огромна, мустаците — дълги. Приближава се до вратата, обръща се и си тръгва. Когато се връща обаче, започва да ръмжи и стоварва лапа върху вратата. Катинарът шумно издрънчава върху решетките.

— Можеш да започнеш с Рекс — съветва ме Август, сочейки към лъвовете, които също крачат напред-назад. — Ето го, онзи вляво.

Рекс е значително по-дребен от тигъра, със сплъстена грива и лишена от блясък козина, изпод която стърчат ребрата му. Събирам цялата си смелост и посягам към кофата.

— Чакай — обажда се Август и посочва към друга една. — Не тази. Тази тук.

Не виждам в какво се състои разликата, но тъй като вече съм се уверил, че да спориш с Август не е добра идея, се подчинявам.

Когато хищникът ме вижда, че идвам, се хвърля към вратата. Замръзвам на мястото си.

— Какво има, Якоб?

Обръщам се. Лицето на Август сияе.

— Нали не се боиш от Рекс? — продължава той. — Той е просто едно миличко мъничко писенце.

Рекс спира устрема си, за да потърка мърлявата си козина в решетките в предната част на клетката.

Отварям с непохватни пръсти катинара и го оставям на пода до краката си, а после вдигам кофата и започвам да чакам. Когато Рекс повторно се извърща с гръб към вратата, я отварям.

Преди да успея да изсипя месото от кофата, огромните челюсти на лъва се сключват над ръката ми. Надавам вик с всички сили. Кофата се стоварва на пода и навсякъде се разпиляват парчета вътрешности. Голямата котка пуска ръката ми и се нахвърля върху месото.

Затръшвам вратата и я натискам с коляно, докато проверявам дали все още имам ръка. Имам. Вярно, че е покрита със слюнка и е червена, като че ли съм я потопил във вряща вода, но кожата не е разкъсана. Миг по-късно осъзнавам, че зад мен Август се превива от смях.

Обръщам се към него.

— Какво ти става, по дяволите? Мислиш, че е смешно, така ли?

— Да, така мисля — отвърща той, без да направи и най-малко усилие да прикрие веселието си.

— Ама на теб наистина нещо ти хлопа, и то много, знаеш ли? — скачам от платформата, отново проверявам непокътнатата си ръка и гневно се отдалечавам.

— Якоб, чакай — смее се Август, следвайки ме по петите. — Не се сърди. Просто исках да се позабавлявам, нищо повече.

— Да се позабавляваш ли? Можех да загубя ръката си!

— Той няма зъби.

Спирам гневната си крачка и се вирам в чакъла под краката си, докато този новооткрит факт се утаи в съзнанието ми, а после продължавам да вървя. Този път Август не се и опитва да ме последва.

Кипящ от ярост, се отправям към потока и коленича близо до двама мъже, които поят зебри. Едно от животните се стряска и надава рев, отмятайки раираната си муцуна високо нагоре във въздуха. Мъжът, който държи въжето му, ме прострелва с поредица от гневни погледи, докато се бори да овладее зебрата.

— Пусто да остане! — крещи той. — Какво е това? Кръв ли?

Поглеждам надолу към краката си. При носенето на карантията наистина съм се опръскал с кръв.

— Да — отговарям. — Храних котките.

Вървя надолу по течението на потока, хвърлям поглед назад, докато се отдалеча достатъчно и зебрата се успокоява. Едва тогава се навеждам над водата, за да отмия кръвта и котешката слюнка от ръцете си.

Най-накрая се упътвам обратно към втората част на влаковата композиция. Виждам Диамантения Джо, качен на една платформа, точно пред клетката на едно от шимпанзетата. Навитите ръкави на сивата му риза разкриват косматите му, мускулести ръце. Шимпанзето е седнало на хълбоците си, яде с шепи зърна, смесени с плодове, и ни наблюдава с блестящите си черни очи.

— Искаш ли помощ? — питам.

— Неее. Мисля, че почти съм приключил. Чух, че Август здравата те е стреснал със стария Рекс.

Вдигам поглед към него, готов да избухна. Джо обаче не се усмихва.

— Внимавай какво правиш — предупреждава ме той. — Рекс може и да не ти откъсне ръката, но Лео — със сигурност, мога да се обзаложа. Изобщо не знам откъде му е хрумнало на Август да те накара да се захванеш с това. Клив е човекът, който отговаря за котките. Освен ако не е искал да ти набие нещо в главата — замлъква, пъха ръка вътре в клетката и докосва пръсти до пръстите на шимпанзето, преди да затвори вратата. После скача на земята. — Виж, ще ти го кажа само веднъж. Август е много особен и като казвам особен, нямам предвид веселяк или смешник. Много внимавай какво правиш. Той хич не обича някой да подлага на съмнение авторитета му. Освен това си има своите моменти, ако схващаш какво имам предвид.

— Мисля, че разбирам.

— Аз пък не мисля така. Но ще разбереш. Я кажи, успя ли вече да закусиш?

— Не.

Той посочва към вдълбаната в земята дияра, чийто край стига до Летящия ескадрон. Покрай нея са проснати маси.

— Готвачите са извадили каквото ти душа иска за закуска. Освен това има и няколко кутии с Дюкис. Постарай се да се докопаш до някоя, защото това най-вероятно означава, че няма да спираме чак до довечера. Взимай, докато можеш, винаги казвам аз.

— Благодаря, Джо.

— Няма защо.

Връщам се във вагона с животните, стиснал в ръка кутията с дюкис, в която има сандвич, ябълка и две бутилки сарсапарила. Когато виждам Марлена, седнала в сламата до Сребърна звезда, отпускам надолу ръката с кутията и бавно тръгвам насреща ѝ.

Сребърна звезда лежи на една страна, хълбоците му потръпват, а дишането му е плитко и учестено. Марлена седи до главата му с подвити под себе си крака.

— Сребърна звезда не се подобрява, нали? — пита тя и вдига поглед към мен.

Поклащам глава.

— Не разбирам как е възможно да се случи толкова бързо — гласът ѝ е тих, приглушен. Струва ми се, че ей сега ще заплаче.

Навеждам се към нея.

— Понякога просто става така. Не е заради нещо, което сте направили вие.

Тя започва да гали муцуната му, плъзгайки пръсти по хлътналата му буза и надолу под брадата му. Очите му потрепват.

— Има ли още нещо, което да можем да направим за него? — пита тя.

— Освен да го свалим от влака, не. Дори и при най-благоприятните обстоятелства човек не може да направи нищо, освен да ги накара да лежат и да се моли.

Тя поглежда към мен и почти подскача, когато вижда ръката ми.

— О, боже. Какво се е случило?

Свеждам поглед надолу.

— О, това ли? Няма нищо.

— Не, има — настоява тя и се изправя на колене. Улавя ръката ми в дланите си и я премества към светлината, идваща между дъските, за да я види по-добре. — Струва ми се, че е ново. Ще ти излезе дяволска синина. Така боли ли? — хваща ръката ми, разглежда горната част и плъзга свободната си длан над синьото петно, което се разраства по кожата ми. Кожата ѝ е хладна и гладка. Косъмчетата по ръцете ми настръхват.

Затварям очи и преглъщам с усилие.

— Не, наистина, добре...

В далечината отеква писък на свирка и Марлена поглежда към вратата, а аз се възползвам от разсейването ѝ, за да издърпам ръката си. Надигам се.

— Двайсет минути! — изревава дълбок глас някъде от предната част на композицията. — Двайсссссет минути и тръгваме!

Джо подава глава през отворената врата.

— Идвай! Трябва да натоварим животните! О, извинете, мем^[7]
— добавя той към Марлена и повдига шапката си в знак на уважение.
— Не ви видях.

— Няма нищо, Джо.

Джо стои до вратата, явно е смутен, и ме чака.

— Просто трябва да започнем веднага с товаренето — казва той и в гласа му се прокрадва отчаяние.

— В такъв случай се захващайте за работа — окуражава го Марлена. — Аз ще остана тук със Сребърна звезда.

— Не може — бързо изтърсвам аз.

Тя вдига поглед към мен и аз забелязвам колко дълга и бяла е шията ѝ.

— Защо да не може?

— Защото след като качим другите коне, няма да можете да излезете оттук.

— Точно така.

— Ами ако нещо ви се случи?

— Нищо няма да ми се случи, а ако все пак стане нещо, ще се покатеря по гърбовете им и ще изляза — отпуска се в сламата и отново подвива крака под тялото си.

— Не съм сигурен... — прошепвам със съмнение. Марлена обаче се взира в Сребърна звезда и изразът на лицето ѝ ми подсказва, че нищо на света не е в състояние да я помръдне от мястото ѝ.

Отново поглеждам към Джо, който раздражено вдига ръце, и се предавам.

След един последен поглед към Марлена спускам преградата на клетката и се захващам с качването на останалите коне на влака.

Диамантения Джо позна, като каза, че пътуването ще е дълго. Спираме едва привечер.

Двамата с Кинко не сме разменили и дума, откакто напуснахме Саратога Спрингс. Очевидно е, че ме мрази. Не че го обвинявам — Август умишлено подреди нещата по този начин, но няма смисъл да се опитвам да обясня това на Кинко.

Оставам отпред с конете, за да му позволя да се уедини за малко, а и защото мисълта за Марлена, прикована в края на редица от животни, всяко по половин тон, все още ме притеснява.

Когато влакът спира, тя чевръсто се прехвърля през гърбовете им и пада на пода. Кинко се подава от помещението на козите, за миг очите му се присвиват тревожно, но после се преместват от Марлена върху отворената врата и в тях се изписва заучено изражение на безразличие.

Пийт, Отис и аз разтоварваме и напояваме цирковите животни, камилите и ламите. Диамантения Джо, Клив и още неколцина от хората, които работят с клетките, се устремяват към втората част на композицията, за да се заемат с животните там. Август не се вижда никакъв.

След като отново натоварваме животните, се качвам във вагона и надниквам в помещението за козите.

Кинко седи с кръстосани крака на леглото. Куини е заета да души чаршафа, заел мястото на гъмжащото от бълхи одеяло. Върху него са поставени грижливо сгънато одеяло на червени карета и възглавница в чиста бяла калъфка. По средата ѝ лежи четвъртит лист твърда хартия. Когато се навеждам да го вдигна, Куини скача, като че ли съм я изритал.

„Господин и госпожа Август Розенблат ви молят да ги удостоите с удоволствието от незабавното си посещение в купе номер 3, вагон 48, за коктейл и вечеря.“

Изненадан, вдигам поглед от листчето. Кинко ми хвърля унищожителни погледи.

— Не си загубил никакво време, преди да почнеш да си търсиш покровители, а? — изсъсква той.

---

[1] Възпаление на копитото. — Б.р. ↑

[2] Кожна болест, придружена от силни нервни разстройства, която се дължи на недостиг или липса на витамини от групата В-комплекс. — Б.р. ↑

[3] Първата походна циркова кухня се е наричала Hotel du Quai. Произнесено бързо, звучи като „дюки“ и името е останало като синоним на предлаганата там опакована храна. — Б.пр. ↑

[4] Дос (англ.) — разг. доктор. — Б.р. ↑

[5] Уилям Уърдсуърт (1770–1850) — един от най-значимите поети на английския романтизъм. Най-известни негови произведения са „Прелюдията“, ранна автобиографична творба, както и „Лирически балади“ — Б.пр. ↑

[6] Попай моряка, приятелката му Олив Ойл и Уимпи герои от анимационния филм „Попай моряка“. — Б.р. ↑

[7] Ма‘ам (англ.) — разг. — госпожо, мадам — Б.р. ↑

7.

Вагоните не са подредени по ред на номерата и ми трябва известно време, докато успея да намеря вагон 48. Когато най-после го откривам, виждам, че е боядисан в бургундскочервено и върху боята с трийсетсантиметрови букви е изписано: „Братя Бензини: най-великолепното шоу на земята“. Точно под надписа, вдълбано с релефни букви, едва доловими под блестящия нов слой боя, има и друго име: „Цирк братя Кристи“.

— Якоб! — разнася се от един прозорец гласът на Марлена. Няколко секунди по-късно тя се появява на платформата в края на вагона, навежда се през парапета и полата ѝ се завърта около нея. — Якоб! О, колко се радвам, че успя да дойдеш! Моля, заповядай, влез!

— Благодаря — казвам, като се оглеждам наоколо. Качвам се на влака и тръгвам след нея по вътрешния коридор и през втората врата.

Купето е обзаведено разкошно. Освен това е и номерирано погрешно, тъй като заема половината вагон и в него е включена поне една допълнителна стая, входът на която е закрит с дебела завеса от кадифе. Стените на голямото помещение са облицовани с орехово дърво, а мебелите са покрити с дамаска. Има и част, отделена за трапезария, както и пулманова кухня^[1].

— Моля, настани се удобно — подканя ме Марлена и ми посочва един стол. — Август ще дойде само след минутка.

— Благодаря — повтарям.

Тя сяда срещу мен.

— О! — възкликва след миг и отново скача. — Къде отиде доброто ми възпитание? Ще желаеш ли бира?

— Благодаря — потретям. — Звучи чудесно.

Тя се понася покрай мен към хладилника.

— Госпожо Розенблат, може ли да ви задам един въпрос?

— О, моля те, наричай ме Марлена — усмихва се тя, отваряйки капачката на бутилката. Взема една висока чаша, накланя я и бавно започва да налива бирата по стената ѝ, за да избегне по този начин

образуването на пяна. — И да, разбира се, че можеш да ми зададеш какъвто въпрос искаш. Питай.

— Защо всички в този влак разполагат с толкова много алкохол?

— В началото на сезона винаги минаваме през Канада — отговаря тя и отново се връща на мястото си. — Законите там са много по-цивилизовани. Наздраве — добавя и вдига собствената си чаша.

Докосвам я със своята и отпивам. Бирата е студена, чиста и освежителна. Великолепна.

— А на границата не ви ли проверяват?

— Слагаме алкохола при камилите — обяснява тя.

— Извинявай, не те разбрах — отвърщам.

— Камилите плюят.

Напушва ме такъв пристъп на смях, че малко остава от ноздрите ми да захвърчи бира и да се поля целия. Марлена също се кикоти, благовъзпитано прикрила устата си с ръка, после въздъхва и оставя чашата си.

— Якоб?

— Да?

— Август ми каза какво се е случило днес сутринта.

Поглеждам към посинялата си ръка.

— Той се чувства ужасно, защото му харесваш. Наистина му харесваш, просто... Сложно е — тя свежда поглед към скута си и се изчервява.

— Няма нищо — успокоявам я. — Всичко е наред.

— Якоб! — изкрещява Август зад гърба ми. — Скъпи ми приятелю! Толкова се радвам, че може да се появиш на нашето малко соаре. Виждам, че Марлена вече те е обзавела с пиячка. А успя ли да ти покаже и гримьорната?

— Гримьорната ли?

— Марлена — той се обръща и печално поклаща глава, след което укорително ѝ размахва пръст. — Тц, тц, скъпа.

— О! — възкликва тя и скача на крака. — Съвсем забравих!

Август отива до кадифената завеса и я отдръпва.

— Та-да-да-да!

На леглото са проснати един до друг три чифта дрехи: два смокинга с подходящи обувки и красива рокля от розова коприна с мъниста по деколтето и подгъва.

Марлена надава радостен писък, плясва с ръце, втурва се към леглото, сграбчва роклята, притиска я към себе си и започва вихрено да се върти из стаята.

— Това не е от Понеделнишкия човек...

— Смокинг да се пере заедно с другите дрехи? Не, Якоб. Да си ръководител на представлението си има някои допълнителни привилегии. Можеш да се приведеш в ред там — добавя той и посочва към врата от полирано дърво. — Двамата с Марлена ще се преоблечем тук. Няма да видим нищо, което не сме виждали преди, нали, скъпа?

Тя хваща за токчето една розова копринена обувка и я мята по него.

Последното, което виждам, преди да затворя вратата на банята, са два чифта преплетени крака, които се сгромолясват на леглото.

Когато се връщам в стаята, Марлена и Август са самото възплащение на достойнството, застанали в дъното на стаята, докато трима сервитьори с бели ръкавици се суят около малка маса на колелца и няколко сребърни подноса.

Деколтето на роклята на Марлена едва покрива раменете ѝ, излагайки на показ линията на ключицата ѝ и една тънка ивица от сутиена. Тя проследява погледа ми и като отново се изчервява, пххва ивицата обратно под плата.

Вечерята е превъзходна. Започваме със супа от стриди и продължаваме с ребърца, варени картофи и аспержи със сметана. После идва ред на салатата от омари. По времето, когато ни поднасят десерта — сливов пудинг по английски със сос от бренди — не мисля, че мога да изям дори една хапка повече и все пак след няколко минути установявам, че остъргвам последните остатъци от чинията с лъжицата си.

— Очевидно Якоб не смята, че вечерята е била на висота — бавно провлачва глас Август.

Замръзвам по средата на движението.

Август и Марлена избухват в смях. Отпускам лъжицата в чинията си, огорчен и унижен.

— Не, не, моето момче, само се шегувам, не е ли ясно? — задавя се от смях Август. — Яж. Наслаждавай се на храната. Хайде, вземи си още малко.

— Не, наистина не мога.

— Добре тогава, поне още малко вино — и без да чака отговора ми, ми долива чашата.

Поведението му е любезно, пленително и закачливо — дотолкова, че с напредването на вечерта започвам да мисля, че инцидентът с Рекс е бил просто неуместна шега. Лицето му засиява все повече с всяка чаша и с прилив на сантименталност, когато решава да ме нагости освен с вечерята и с разказа си как навремето е ухажвал Марлена. Как разпознал умението ѝ да се оправя с конете още в мига, в който пристъпила в палатката с неговата менажерия, как почувствал тази нейна дарба от поведението на самите коне. И как, за голямо неудоволствие на чичо Ал, отказал да се помръдне от мястото си, докато не я запленил и не се оженил за нея.

— Доста усилия ми трябваха, за да го постигна — обяснява Август, докато изпразва последните капки от дъното на една бутилка шампанско в моята чаша и после се пресяга към друга бутилка. — Марлена не можеш да я убедиш лесно, а освен това по онова време беше на практика сгодена. Но така е много по-добре, отколкото да е съпруга на някакъв си скучен банкер, нали така, скъпа? Във всеки случай тя е родена точно за това. Не всеки може да работи с циркови коне. Това е истински дар от бога, шесто чувство, ако така ви харесва повече. Това момиче говори конски и повярвай ми, конете слушат.

По-късно, след четири часа и шест бутилки Август и Марлена танцуват под звуците на „Може би е от луната“, докато аз се изтягам в един тапициран стол, праметнал десния си крак през страничната облегалка. Август върти Марлена насам-натам и после изведнъж спира. Ръката му е протегната напред, държи нейната, която също е изпъната, така че ги разделя разстоянието от две ръце. Развързаната му вратовръзка виси около врата, а горните копчета на ризата му са разкопчани. Той се взира в Марлена така напрегнато, че изглежда като съвсем друг човек.

— Какво има? — пита Марлена. — Оги? Добре ли си?

Той продължава да се вглежда в лицето ѝ, наклонил глава, като че ли я оценява. Тъглчетата на устните му се извиват в нещо като усмивка; Започва да кима бавно, едва-едва помръдвайки главата си.

Очите на Марлена се разширяват. Тя се опитва да отстъпи назад, но той хваща брадичката ѝ с ръка.

Сядам напрегнат, нащрек съм.

Август продължава да се взира в нея още миг. Очите му са блестящи и жестоки. А после лицето му отново се променя: на него се изписва такава лигава сантименталност, че за секунда решавам, че ще избухне в сълзи. Той я притегля към себе си за брадичката и я целува страстно по устните. След което минава в спалнята и се строполява по лице на леглото.

— Извини ме за момент — казва Марлена.

Гледам я как отива в стаята и го обръща, за да легне по гръб в средата на леглото. Събува му обувките и ги хвърля на пода. Когато се връща при мен, дръпва кадифената завеса, за да скрие спалнята от погледа ми, но веднага променя решението си — отваря я, изключва радиото и сяда срещу мен.

От Спалнята долита гръмотевично хъркане.

Главата ми бучи. Пиян съм до козирката.

— Какво, по дяволите, беше това? — питам.

— Кое? — Марлена изритва обувките си, кръстосва крака и се навежда да разтрие свода на ходилото си. Пръстите на Август са оставили червени следи по брадичката ѝ.

— Това — изтърсвам. — Докато танцувахте.

Тя рязко вдига поглед към мен. Лицето ѝ се разкривява и за миг изпитвам ужас, че ще заплаче. После тя се извърща към прозореца и докосва с пръст устните си. Не казва нищо в продължение почти на половин минута.

— Трябва да разбереш нещо за Оги — започва най-после тя, — а аз не знам как точно да ти го обясня.

Привеждам се напред в стола си.

— Опитай.

— Той е... непостоянен. Понякога може да бъде най-чаровният мъж на света. Както тази вечер.

Чакам я да продължи.

— И...?

Тя се обляга по-назад на стола си.

— И, е, той си има своите... пристъпи... както днешния.

— Какво е станало днес?

— За малко да нахрани котките с теб.

— О, това ли било? Е, не мога да кажа, че съм очарован от случилото се, но в действителност не се намирах в истинска опасност.

Рекс няма зъби.

— Не, но тежи двеста килограма и има нокти — прошепва тя.

Поставям чашата си на масата, докато истинската чудовищност на случилото се бавно се просмуква в мозъка ми. Марлена замлъква, а после вдига очи, за да срещне моите.

— Янковски е полско име, нали?

— Да, разбира се.

— Поляците по принцип не обичат евреите.

— Не знаех, че Август е евреин.

— С име като Розенблат? — пита тя и свежда поглед към пръстите си, които неспокойно шават в скута ѝ. — Моето семейство са католици. Отказах се от мен, когато разбраха.

— Съжалявам. Макар да не съм изненадан.

Тя вдига глава и ме стрелва остър поглед.

— Не исках да прозвучи така — възкликвам. — Аз не съм... такъв човек.

В стаята се възцарява неловко мълчание.

— И така, защо съм тук? — най-после питам аз. Замъгленият ми от алкохола мозък не може да се справи с цялата тази ситуация.

— Защото исках да изгледа нещата.

— Ти си искала? Той не е ли искал да дойда?

— Да, разбира се, че искаше. И той искаше да ти се реваншира по някакъв начин, но за него е по-трудно. Не може да се въздържи от своите малки пристъпи. Те го притесняват. Единственото, което може да направи, е да се преструва, че не се е случило нищо — тя подсмърква и се извъръща към мен със скована усмивка. — А ние наистина си прекарахме чудесно, нали така?

— Да. Вечерята беше прекрасна. Благодаря ти.

Докато ни обгръща нова вълна от мълчание, осъзнавам, че ако не искам да рискувам със скачане по вагоните пиян, и то посред нощ, ще трябва да остана да спя там, където се намирам в този момент.

— Моля те, Якоб — шепне Марлена, — толкова искам нещата между нас да потръгнат. Август е безкрайно доволен, че се присъедини към нас. Както и чичо Ал.

— И каква е причината за това?

— Чичо Ал много се ядосваше, задето си няма ветеринар, и после изведнъж се появи ти, и то не от къде да е, а от самата

„Бръшлянова лига“.

Гледам я, без да обеля и дума и без да разбирам какво иска да каже.

— „Ринглинг“ имаха ветеринар — продължава Марлена, — а чичо Ал е щастлив винаги, когато може да се мери по нещо с „Ринглинг“.

— Мислех, че ненавижда „Ринглинг“.

— Скъпи, той иска да бъде „Ринглинг“.

Отпускам глава на облегалката и затварям очи, но това ми причинява ужасен световъртеж, затова отново ги отварям и се опитвам да съсредоточа погледа си върху краката, увиснали от края на леглото.

Когато се събуждам, влакът току-що е спрял — може би наистина да съм проспал пронизителния писък на спирачките? Светлината на слънцето нахлува пред прозореца и пада върху мен, а мозъкът ми болезнено се блъска в стените на черепа. Очите ми парят, а в устата си имам вкус на гнилоч.

Олюлявайки се, успявам да се изправя и поглеждам към спалнята. Август е обвит около Марлена, а ръката му е праметната върху тялото ѝ. Лежат върху завивката и все още са напълно облечени.

Всички ми хвърлят странни погледи, когато излизам от вагон 48, облечен в смокинг и стиснал под мишница другите си дрехи. Повечето от хората, които пътуват в тази част на влака са артисти, така че свидетелите на оттеглянето ми ме наблюдават с някаква недружелюбна развеселеност. Когато минавам през спалните вагони на работниците, погледите стават по-остри и по-подозрителни.

Предпазливо се качвам във вагона за животните и отварям вратата на малката стая.

Кинко седи на ръба на леглото си, стиснал порнографско списание в едната ръка и пениса си в другата. Когато ме вижда, замръзва наред движението, а влажната зачервена глава на пениса продължава да набъбва в юмрука му. За част от секундата наставка мълчание; в следващата част го нарушава свистенето на бутилка от кока-кола, която полита към главата ми. Незабавно се снишавам.

— Разкарай се оттук! — кресва Кинко, докато бутилката се разбива на парчета във вратата зад мен. Той скача и ерекцията му

прави огромен скок. — Разкарай се оттук, мътните да те вземат! — запраща по мен втора бутилка.

Обръщам се към вратата, засланияйки главата си, но изтървам дрехите си. Чувам звук от вдигане на цип и миг по-късно пълното издание на Шекспир се удря в стената до мен.

— Добре, добре! — виквам. — Излизам!

Затварям вратата зад себе си и се облягам на стената. Проклятията продължават да ваят зад гърба ми и няма признаци, че скоро ще спрат.

Отис се приближава откъм външната страна на вагона, поглежда обезпокоен към затворената врата и свива рамене.

— Ей, хубавелчо — подхвърля той, — ще ни помогнеш ли, или не с тези животни?

— Да. Разбира се — скачам на земята.

Той ме гледа втренчено.

— Какво? — питам.

— Няма ли преди това да свалиш тая изтупана дрешка?

Поглеждам към затворената врата зад гърба си и чувам как нещо тежко се блъска във вътрешната стена.

— Тъъ, не. Засега смятам да остана така.

— Твоя воля. Клив е почистил на котките. Сега иска да им занесем месото.

Тази сутрин шумът, който идва от вагона на камилите, е дори по-оглушителен, отколкото вчера.

— На тревопасните никак не им харесва да пътуват заедно с месото — обяснява Отис. — Ще ми се обаче да престанат да вдигат такава врява. Остава ни още сума ти път.

Отварям вратата и отвътре изригва цял облак мухи. Виждам личинките в същия миг, в който миризмата ме удря в носа. Залитайки, успявам да се отдалеча на няколко крачки, преди да повърна. Отис се присъединява към мен, присвит на две и притиснал ръце към корема си.

След като пристъпите му утихват, той си поема няколко пъти дълбоко въздух и изважда от джоба си една вкоравена от мръсотия носна кърпа. След като я притиска пред устата и носа си, се връща при вагона, грабва една кофа, устремява се на бегом към дърветата и я изпразва там. Задържа дъха си, докато изминава половината от

обратния път, след което спира и се превива на две, борейки се да си поеме въздух.

Опитвам се да му помогна, но всеки път, когато се приближа, диафрагмата ми се свива в нови спазми.

— Съжалявам — казвам, когато Отис се връща. Все още се давя от вонята. — Не мога да го направя. Просто не мога.

Той ми хвърля гаден поглед.

— Стомахът ми не е наред — продължавам, защото изпитвам необходимост да обясня как стоят нещата. — Снощи прекалих с пиенето.

— Аха, бас ловя, че си прекалил — подмята той. — Сядай някъде, смешнико. Аз ще се погрижа за това.

Отис запраща останалата част от месото близо до дърветата, а над купчината скоро се събират бръмчащи мухи.

Оставяме вратата на вагона на камилите широко отворена, но е очевидно, че едно обикновено проветряване далеч няма да е достатъчно.

Повеждаме камилите и ламите надолу по рампите и ги завързваме отстрани до влака. Изсипваме цели кофи вода върху пода на вагона и използваме четки с дълга дръжка, за да излеем насъбралата се мръсотия вън от влака. Вонята все още е непоносима, но това е най-доброто, което можем да направим.

След като привършваме с другите животни, се връщам при колата с животните за представления. Сребърна звезда лежи на хълбок, а Марлена е застанала на колене до него, все още облечена в розовата рокля от снощи. Преминавам покрай дългата редица отворени прегради, които разделят отделните клетки, и спирам до нея.

Очите на Сребърна звезда са едва-едва отворени и той потръпва и сумти в отговор на някакви невидими за нас дразнители.

— По-зле е — съобщава Марлена, без да ме погледне.

Минава миг, преди да отговоря:

— Да.

— Има ли шанс да се оправи? Изобщо някакъв?

Поколебавам се, защото отговорът, който инстинктивно идва на върха на езика ми, е лъжа и установявам, че не мога да го произнеса.

— Можеш да ми кажеш истината — отсича тя. — Трябва да знам.

— Не. Боя се, че няма никакъв шанс.

Тя поставя ръка на шията му и я задържа там.

— В такъв случай ми обещавай, че ще стане бързо. Не искам да страда.

Разбирам за какво ме моли и затварям очи.

— Обещавам.

Тя се изправя и остава така, загледана надолу към Сребърна звезда. Възхищавам се и в същото време се изнервям от самообладанието, с което приема новината, когато от гърлото ѝ излиза странен, приглушен звук. После чувам тихо стенание и в следващия миг тя избухва в плач, без да сдържа гласа си. Дори не се опитва да избърше сълзите, които текат по бузите ѝ, просто стои, притиснала ръце към гърдите си, с потръпващи рамене, без да може да си поеме дъх. Изглежда така, като че ли самата тя ще се строполи на земята.

Наблюдавам я ужасен. Нямам сестри и оскъдният ми опит в утешаването на жени винаги е бил по повод, далеч по-малко съкрушителен от този. След няколко секунди нерешителност слагам ръка на рамото ѝ.

Тя се обръща и се отпуска с цялата си тежест върху мен, притиснала мократа си буза в ризата на смокинга ми или по-скоро на смокинга на Август. Започвам да я галя по гърба, шепна успокоителни думи, докато риданията ѝ най-после се уталожват в хълцания, които разтърсват цялото ѝ тяло. След това тя се отдръпва.

Очите и носът ѝ са подпухнали и зачервени, а лицето ѝ лъщи от сълзите. Тя подсмърча и избърсва миглите си с опакото на ръцете си, като че ли си мисли, че ще има някаква полза. После изпъва рамене и излиза, без да погледне назад, а отдалечаващият се шум от високите ѝ токчета отеква по цялата дължина на вагона.

— Август — казвам, заставайки до леглото, хващам го за рамото и го разтърсвам. Той се олюлява апатично, със същия успех бих могъл да разтърся и някой труп.

Навеждам се и виквам в ухото му:

— Август!

Той изръмжава нещо, видимо раздразнен от натрапването ми.

— Август! Събуди се!

Най-после той се размърдва, превърта се и закрива очите си с ръка.

— Мили боже — простенва. — Мили боже, струва ми се, че главата ми ще се пръсне. Я дръпни тая завеса, става ли?

— Имаш ли пушка?

Изведнъж ръката му пада от очите и той сяда в леглото.

— Какво?

— Трябва да застрелям Сребърна звезда.

— Не можеш.

— Трябва.

— Чу какво каза чичо Ал. Ако нещо стане с този кон, изхвърчаш на червена светлина.

— И какво точно означава това?

— Означава, че ще те изхвърлят от влака. В движение. Ако извадиш късмет, ще можеш да се ориентираш по червения фар на гарата и да успееш да стигнеш до града. Ако ли не, е, тогава е по-добре да се надяваш да не отворят вратата в момента, в който влакът преминава под някоя естакада.

Думите на Кемъл как щял да се разбере с Блеки внезапно придобиха смисъл, както и още някои реплики, изречени по време на първата ми среща с чичо Ал.

— Тогава ще рискувам и когато влакът потегли, няма да съм на него. Но така или иначе, този кон трябва да бъде убит.

Август ме гледа с широко отворените си очи с черни кръгове под тях.

— По дяволите — продумва най-после, премята крака през ръба на леглото и започва да разтърква наболата четина по бузите си. — Марлена знае ли? — пита и се навежда да почеше обутите си в черни чорапи крака.

— Да.

— Шибана работа! — той се изправя. Едната му ръка се вдига и притиска главата му. — Ал направо ще побеснее. Добре тогава, чакай ме пред вагона с животните. След няколко минути ще съм там. Ще донеса пушката.

Обръщам се и понечвам да си тръгна.

— О, и, Якоб?

— Да?

— Съблечи костюма ми, преди да се захванем с това.

Когато се връщам при вагона с животните, заварвам вътрешната врата отворена. Надниквам вътре, обхванат от далеч не леко безпокойство, но Кинко не е там, така че влизам и се преобличам в обичайните си дрехи. Няколко минути по-късно Август се появява, понесъл в ръце пушка.

— Ето — протяга ръка, изкачвайки се по рампата.

Подава ми оръжието и пъхва в свободната ми ръка два патрона.

Мушвам единия в джоба си, а другия връщам на Август.

— Един ще стигне.

— Ами ако пропуснеш?

— За бога, Август, нали ще съм застанал само на сантиметри от него, как ще пропусна?

Той ме гледа известно време и после взема излишния патрон.

— Добре, действай. Но го отдалечи от влака, преди да го направиш.

— Майтап ли си правиш? Той изобщо не може да върви.

— Не можеш да го направиш тук — не отстъпва Август. — Другите коне са отвън, ще чуят.

Не казвам нищо, просто му отправям многозначителен поглед.

— Майната му! — изругава той, обръща се и се обляга срещу стената, а пръстите му започват да барабанят по дъските. — Добре. Действай.

Отива до вратата.

— Отис! Джо! Изкарайте другите коне оттук. Закарайте ги поне до втората част на влака.

Някой отвън измърморва нещо.

— Да, знам — повишава глас Август. — Но просто ще се наложи да почакат. Да, да, знам. Ще говоря с Ал и ще му кажа, че имаме едно малко... затруднение.

Отново се обръща към мен:

— Ще отида да потърся Ал.

— Няма да е зле да потърсиш и Марлена.

— Нали каза, че вече е разбрала?

— Да, но не искам да е сама, когато чуе изстрела. Ти искаш ли?

Август впира в лицето ми суров поглед и го задържа дълго там, после тръгва с тежки стъпки надолу по рампата. Краката му се

стоварват върху нея с такава сила, че тя подскача под него.

През следващите петнайсет минути не правя нищо: искам да дам на Август време да намери чичо Ал и Марлена, а също така и на останалите мъже да отведат животните, колкото се може по-далеч.

Най-после вземам пушката, поставям патрона в гнездото и щраквам затвора. Сребърна звезда е притиснал муцуна към стената на клетката си и ушите му помръдват. Навеждам се над него и прокарвам пръсти надолу по врата му. После пъхам цевта под лявото му ухо и натискам спусъка.

Изстрелът отеква с оглушителна сила и задната част на пушката ме блъсва в рамото. Тялото на Сребърна звезда се сгърчва, мускулите му се свиват в един последен спазъм и най-после се отпускат. Някъде в далечината се разнася едно-единствено жаловито изцвилване.

Ушите ми кънтят, докато слизам от вагона, но дори и така ми се струва, че сцената, която ме посреща, е неестествено тиха. Наоколо се е събрала малка тълпа от хора, които стоят съвсем неподвижно, с печални удължени лица. Един мъж сваля шапката от главата си и я притиска до гърдите си.

Отдалечавам се на двайсетина метра от влака, изкатервам се на тревистия насип и сядам, като разтривам рамото си.

Отис, Пийт и Ърл се качват във вагона. Когато излизат, тримата влачат безжизненото тяло на Сребърна звезда надолу по рампата за въже, завързано за десния му крак. Обърнатият му нагоре корем изглежда огромен и уязвим — гладка маса от чист бял сняг, прорязана от черното на гениталиите. Мъртвата му глава кима сякаш в знак на съгласие при всяко подръпване на въжето.

Оставам седнал на насипа близо цял час, взирайки се в тревата между краката си. Откъсвам няколко стръка и започвам да ги въртя между пръстите си, като се чудя защо, по дяволите, се бавят толкова с тръгването.

След известно време идва Август. Вглежда се в мен и се навежда да вдигне пушката. Дори не съм забелязал, че съм я донесъл със себе си.

— Хайде, приятелю — подканва ме той. — Не искам да потеглят без нас.

— Аз искам.

— Не се безпокой за това, което ти казах по-рано. Говорих с Ал и никой няма да изхвърчи от влака на червена светлина. Уреден си.

Не отговарям, само гледам навъсено надолу. След малко Август сяда до мен.

— Или не си? — казва.

— Как е Марлена? — отвърщам.

За миг Август ме наблюдава напрегнато, а после измъква от джоба си пакет „Кемълс“, разтърсва го, за да се подаде от него една цигара, и ми я предлага.

— Не, благодаря — отвърщам.

— За пръв път ли убиваш кон? — пита той и използва зъбите си, за да извади цигарата от пакета.

— Не. Но това не значи, че ми харесва.

— Това е част от професията на ветеринаря, моето момче.

— Какъвто аз, технически погледнато, не съм.

— Значи не си взел изпитите. Голяма работа.

— Наистина е голяма работа.

— Не, не е. Дипломата е просто лист хартия и никой тук не дава и пукната пара дали я имаш, или не. Сега си част от шоуто. Тук правилата са различни.

— В какъв смисъл?

Той махва с ръка към влака.

— Кажи ми, наистина ли мислиш, че това е най-великолепното шоу на земята?

Не казвам нищо.

— Е? — пита той и се обляга с рамо върху ми.

— Не знам.

— Не, не е. Изобщо не. Вероятно дори не е и петдесетото най-великолепно шоу на земята. Разполагаме може би с една трета от капацитета на „Ринглинг“. Вече знаеш, че Марлена не е никакъв член на кралското семейство на Румъния. Ами Лусинда? Тя съвсем не тежи четиристотин килограма. Най-много двеста. И наистина ли мислиш, че Франк Ото е бил татуиран от разярени диваци в Борнео? Съвсем не, дявол да го вземе. Едно време караше колата на Летящия ескадрон. Девет години прекара да се рисува с това мастило. А искаш ли да разбереш какво направи чичо Ал, когато умря хипопотамката? Изля

водата от аквариума ѝ, замени я с формалдехид и продължи да я показва. Пътувахме с маринован хипопотам цели две седмици. Всичко тук е илюзия, Якоб, и в това няма нищо лошо. Това искат хората от нас. Това очакват да видят.

Изправя се и ми протяга ръка. След кратко колебание я поемам и го оставям да ме издърпа на крака.

Отправляме се заедно към влака.

— По дяволите, Август — казвам, — съвсем забравих. Котките не са яли. Трябва да натоварим месото им.

— Всичко е наред, моето момче — отвръща той, — това вече е уредено.

— Какво искаш да кажеш с това „уредено“?

Спирам на място.

— Август? Какво искаш да кажеш, как така е уредено?

Август продължава да крачи към влака с праметната през рамото му пушка.

---

[1] Носи името на американския инженер изобретател Джордж Пулман (1831–1897), създал първия спален вагон през 1865 г. — най-модерното и луксозно превозно средство през XIX в. — Б.р. ↑

8.

— Събудете се, господин Янковски. Сънувате кошмар.

Отварям очи. Къде се намирам?

О, проклет вечен ад!

— Изобщо не сънувах — възразявам.

— Да, но със сигурност говорехте насън — уведомява ме сестрата — онова приятно черно момиче отпреди. „Защо постоянно забравям как й е името“? — Нещо за това как трябвало да нахраните някакви котки със звезди. Само не се притеснявайте за котките — сигурна съм, че са ги нахранили, въпреки че се събудихте. А сега ще ми кажете ли защо са ви поставили тези? — пита тя, докато сваля ограничителните ленти от китките ми. — Нали не сте се опитали да избягате?

— Не. Имах нахалството да се оплача от храната, която ни сервират — поглеждам я косо. — А после чинията ми взе, че се хлъзна и падна от масата.

Тя спира работата си и поглежда към мен, след което избухва в смях.

— О, вие определено сте доста енергичен — не спира да се смее, взема китките ми в топлите си длани и започва да ги разтрива. — О, боже!

И изведнъж си спомням: Розмари! Ха! Значи изобщо не съм изкуфял все пак.

Розмари. Розмари. Розмари.

Трябва да измисля начин да го свържа с нещо познато, с някой спомен или рима, с каквото и да е. Защото това, че съм си го спомнил тази сутрин, не е гаранция, че и утре ще успея или дори по-късно днес.

Тя отива до прозореца и вдига щорите.

— Имате ли нещо против? — питам.

— За какво да имам нещо против? — чуди се тя.

— Поправете ме, ако греша, но това не е ли моята стая? Ами ако не искам щорите да са вдигнати? Честно ви казвам, направо ми се

повдига всички да мислят, че знаят по-добре от мен какво искам аз.

Розмари се вторачва в мен, след това грубо пуска щорите и накрая излиза с отсечена стъпка от стаята, като оставя вратата да се затвори сама зад нея. Челюстта ми увисва от изненада.

Миг по-късно чувам три почуквания на вратата и тя се откrexва едва забележимо.

— Добро утро, господин Янковски, може ли да вляза?

„Що за игра играе тя, по дяволите?“

— Попитах може ли да вляза — повтаря тя.

— Разбира се — отвърщам объркан.

— Много ви благодаря — казва тя, влиза и застава в долния край на леглото ми. — А бихте ли желали да вдигна щорите и да оставя щедро дареното от добрия бог слънце да влезе и да ви огрее, или предпочитате да седите в непрогледна тъмнина целия ден?

— О, хайде, давайте, отворете ги. И престанете с тази дивотия.

— Това не е дивотия, господин Янковски — заявява тя, като отива до прозореца и вдига щорите. — Съвсем не. Никога досега не бях се замисляла за това и ви благодаря, че ми отворихте очите.

Тя подиграва ли ми се, или какво? Присвивам — очи и се мъча да разчета отговора по лицето ѝ.

— А сега да видим, права ли съм, като си мисля, че бихте предпочели да закусите в стаята си?

Не казвам нищо, тъй като все още се мъча да реша дали има нещо гнило в тая работа. Човек би си помислил, че предпочитанията ми вече са записани в картоната ми, но не, сестрите продължават да ми задават все същия проклет въпрос всяка сутрин. Разбира се, че предпочитам да закуся в трапезарията. Закуската в леглото ме кара да се чувствам като инвалид. Но закуската се сервира непосредствено след сутрешната смяна на памперсите и коридорите са изпълнени с миризма на изпражнения, от която ми се повръща. Едва един-два часа след като и последният от неспособните да се обслужват сами обитатели е бил измит, нахранен и паркиран извън стаята си, става безопасно да подадеш глава навън от своята.

— А сега, господин Янковски, да се разберем: ако очаквате хората да правят нещата така, както ви харесва на вас, трябва да им кажете как ви харесва.

— Добре. Ако обичате, бих желал да закуся тук — решавам.

— Добре тогава. Кога бихте искали да се изкъпете, преди или след закуска?

— Какво ви кара да мислите, че имам нужда от къпане? — питам, безкрайно обиден, при все че далеч не съм сигурен, че нямам нужда.

— Защото днес е денят, в който близките ви идват на посещение — обяснява тя и отново ме озарява с онази своя широка усмивка. — И защото си мисля, че ще искате да сте чист и свеж за излизането този следобед.

Излизането ли? А, да! Циркът. Трябва да призная, че събуждането два дни поред с приятното очакване да отида на цирк бе доста добро начало на деня.

— Мисля, че ще се изкъпя преди закуска, ако нямате нищо против — отговарям учтиво.

Едно от най-големите унижения, които произтичат от старостта, е това, че хората настояват да ти помагат за интимни неща като къпането и ходенето до тоалетната.

Всъщност аз не се нуждая от помощ нито за едното, нито за другото, но всички тук толкова се боят да не се подхлъзна и отново да си счупя бедрото, че при такива случаи неизменно имам придружителка, все едно дали ми харесва, или не. Всеки път, когато трябва да отида до тоалетната, настоявам да ме оставят да отида сам и всеки път ме придружава някой, просто за всеки случай, и поради кой знае каква причина този някой е винаги жена. Карам я — която и да се случи — да се обърне с гръб, за да си сваля гащите и седна на чинията, и после я изпращам навън, докато свърша.

Къпането е дори по-унизително, защото трябва да се съблека пред присъстващата сестра така, както майка ме е родила, а някои навици така и не умират. В резултат понякога пенисът ми се надига, без да мога да го предотвратя. Те се преструват, че не забелязват. Така са обучени, предполагам, макар преструвката, че не забелязват, да е почти по-лоша от забелязването. Защото значи, че ме смятат за безобиден стар мъж с безобиден стар пенис, който от време на време си придава важност. Въпреки че ако някоя от тях го приеме сериозно и

реши да направи нещо по въпроса, шокът най-вероятно ще ме убие, преди да е станало каквото и да било.

Розмари ми помага да вляза в душ-кабината.

— Така, сега само се хванете за тази пръчка отгоре...

— Знам, знам и преди съм си вземал душ — сграбчвам пръчката и се намествам върху стола за баня. Розмари спуска слушалката на душа по-надолу по стойката му, за да мога да я стигам.

— Добре ли е температурата, господин Янковски? — пита тя, като на няколко пъти опитва водата с пръст и дискретно е отклонила погледа си настрана.

— Да. Просто ми дайте шампоан и излезте, става ли?

— Ах, господин Янковски, днес май наистина сте в настроение, а?

Отваря бутилката и капва няколко капки шампоан в дланта ми — няколко капки е всичко, което ми трябва, защото на главата ми са останали не повече от пет-шест косъма.

— Ако ви трябва нещо, само извикайте — добавя тя, докато дърпа завесата. — Ще бъда тук отвън.

— Хмм — отвърщам.

След като тя излиза, най-после мога да се насладя на душа си. Вземам слушалката от поставката ѝ и започвам да обливам отблизо тялото си, като насочвам струята към раменете и надолу по гърба си, а после и към всеки от мършавите си крайници. Дори отмятам главата си назад, затварям очи и оставям струята да бие в лицето ми. Представям си, че това е тропически душ, тръскам глава и се наслаждавам на всяка секунда от нея. Дори ми харесва усещането как водата се плъзга там долу, по съсухреното розово червейче, което преди толкова време е създавало цели пет деца.

Понякога, когато лежа в леглото си, затварям очи и си спомням как изглежда — и особено как го усещаш в ръцете си — едно голо женско тяло. Обикновено това е тялото на съпругата ми, но невинаги. Бях ѝ изцяло верен. Нито веднъж в продължение на над шейсет години не съм се разколебавал в предаността си към нея освен във въображението си, а ми се струва, че тя не би имала нищо против това. Беше жена, способна на необикновено разбиране.

Мили боже, колко ми липсва тази жена. И не само защото ако беше жива, сега нямаше да съм тук, макар че това е самата истина. Без

значение колко щяхме да грохнем, двамата с нея щяхме да се грижим един за друг, както правехме през целия си живот. Но след като тя си отиде, не можах да се противопоставя на децата. Когато паднах за пръв път, те уредиха преместването ми за по-кратко време, отколкото би ми отнело да кажа „карамелизирани пуканки“.

— Но, татко, ти си си счупил бедрото — казваха ми те, като че ли не го знаех.

Противопоставих се твърдо на намеренията им, като ги заплаших да ги отрежа от завещанието си, без да им оставя и пукнат цент, докато не си припомних, че те вече управляваха парите ми. Не че самите те ми го напомниха, съвсем не, те просто ме оставиха да фуча като последния дърт глупак, докато сам не се сетих как стоят нещата и това ме вбеси дори още повече, защото ако изпитваха и капка уважение към мен, щяха най-малкото да ми напомнят неоспоримите факти. Чувствах се като малко дете, оставено да се сърди, докато остане без сили от гневния си изблик.

Осъзнаването на истинските размери на собствената ми безпомощност се стовари върху мен и защитата ми започна да отслабва.

— Имате право — заключих, — предполагам, че известна помощ ще ми дойде добре. Сигурно няма да е зле, ако някой идва през деня просто да ми помага с готвенето и чистенето. Не ли? Е, тогава една прислужница може да дойде да живее тук? Знам, че малко съм позанемарил къщата, откакто почина майка ви... Но нали казахте... Добре де, тогава някой от вас може да се пренесе при мен... Но как, не разбирам... Добре, Саймън, нали имаш голяма къща... Навярно бих могъл...

Ала не ми било писано.

Спомням си как излязох от къщата си за последен път, опакован като вързоп или като котка на път към ветеринаря. Докато колата се отдалечаваше, очите ми бяха така замъглени от сълзи, че дори не можах да погледна назад.

Това не е частна клиника, така ми казваха. Това е дом за всекидневна помощ — прогресивно, нали разбираш. Ще ти помагат само за нещата, с които не можеш да се справяш сам, и когато остарееш...

На това място винаги млъкват, като че ли така ще ме спрат да доведа неизречената фраза до нейното логично заключение.

Дълго време се чувствах предаден, задето нито едно от петте ми деца не предложи да ме вземе при себе си, но вече — не. Сега, когато имах време да размисля над всичко случило се, виждам, че те си имат достатъчно свои проблеми, за да се нагърбят и с мен.

Саймън е на около седемдесет и е преживял поне един инфаркт. Рут страда от диабет, а Питър има проблем с простатата. Жената на Джоузеф избяга с някакво момче от плажа, докато бяха в Гърция, а ракът на гърдата на Дайна засега е в ремисия — слава богу! — в момента тя е прибрала при себе си внучката си и се опитва да вкара момичето в правия път след две извънбрачни деца и арест за кражба в магазин.

И това са само нещата, за които знам. Защото има и един куп други, за които децата не споменават нищо, защото не искат да ме тревожат. За някои от тях се досещам, но когато задам директни въпроси, човекът насреща изведнъж онемява. Не бива да огорчаваме дядо, нали разбирате.

А защо да не бива? Това искам да знам. Ненавиждам тази чудновата политика на предпазване чрез премълчаване, защото тя направо ме изключва от картината. Как да се включа в разговора, ако не знам какво се случва в живота им?

Отдавна съм решил, че не го правят заради мен. Този защитен механизъм е създаден заради самите тях, той е начин да се защитят от болката, която ще им причини предстоящата ми смърт. По същия начин младежите започват да се отдалечават от родителите си в подготовка един ден да напуснат дома. Когато Саймън навърши шестнайсет и започна да води постоянни битки с нас, си помислих, че това идва от характера му. Когато Дайна достигна тази възраст, вече знаех, че грешката не е лично нейна — това поведение просто бе изначално заложено у нея.

Но въпреки навика си да премълчава неприятните неща, семейството ми проявява неизменна преданост по отношение на посещенията. Всяка неделя някой идва, колкото и да им е трудно понякога, и говори неспирно за това колко хубаво или лошо е времето, как е прекарал отпуската си и какво е ял на обяд и точно в пет часа облекчено поглежда към часовника и си тръгва.

Понякога се опитват да ме накарат да ги придружа до входната врата и да се присъединя към редиците на онези, които играят бинго в края на залата, както групата, която ме посети преди две седмици.

— Не искаш ли да се включиш? — попитаха ме. — Можем да те оставим там на излизане. Не ти ли звучи забавно?

— Да — отвърнах, — може би, ако си някой стар, съсухрен зеленчук.

И те се разсмяха; това ме зарадва, нищо, че не се шегувах. На моята възраст човек трябва да умее да се възползва от всяка възможност да остави умно впечатление. Ако не друго, реакцията им поне ми показва, че слушат какво говоря.

Баналните разговори, които водим, не могат да задържат вниманието им и аз не ги обвинявам за това. Истинските ми истории са ужасно, ужасно остарели. Кого го интересува, че съм бил очевидец на испанския грип или че мога да разкажа от първа ръка за създаването на автомобилите, за световните войни, за студените войни, за партизанските войни и „Спутник“? Всичко това сега е стара история. Но за какво друго бих могъл да им говоря? Вече нищо не ми се случва. Това е реалността на остаряването; предполагам, че това е и същността на основния проблем. Не съм готов да остарея, не още.

Но наистина не бива да се оплаквам, нали днес ще ходя на цирк.

Розмари се връща с поднос със закуска и когато сваля пластмасовия похлупак, виждам, че е сложила върху овесената ми каша сметана и кафява захар.

— Само недейте казва на доктор Рашид за сметаната — предупреждава ме тя.

— Защо? Забранено ли е да ми дават сметана?

— Не, не специално на вас. Това е част от специализираната диета. Някои от постоянните ни обитатели не могат да разграждат мазните храни както някога.

— Ами маслото? — кипя от възмущение. Мозъкът ми се връща назад, преравя последните дни, месеци, години в опит да си припомни кога за последен път е виждал сметана или масло. Дявол да го вземе, права е. Защо не съм забелязал? А може и да съм и точно това да е причината така да ненавиждам тукашната храна. Е, нищо чудно при

тези обстоятелства. Предполагам, че и солта, която получавам, е в намалено количество.

— Тази диета трябва да ви помогне да съхраните здравето си по-дълго — клати глава Розмари. — Но така и няма да разбере какво лошо има в това да се насладите на някоя хапка масло през последните си години — поглежда изразително нагоре. — Жлъчният ви мехур все още си е на мястото, нали?

— Да.

Лицето ѝ отново омеква.

— В такъв случай наслаждавайте се на сметаната си, господин Янковски. Искате ли телевизорът ви да е включен, докато се храните?

— Не. И бездруго напоследък не се случва нищо хубаво, само гадости.

— Напълно съм съгласна — кимва тя и наново сгъва одеялото в долния край на леглото ми. — Ако ви трябва още нещо, позвънете ми.

След като излиза, решавам да започна да се държа по-любезно. Ще трябва да измисля някакъв начин да си го напомням, за да не забравя. Може би да увия парче салфетка около пръста си, тъй като не разполагам с конец. Когато бях млад, постоянно гледах героите от филмите да го правят. Увиваха конци около пръстите си, за да им напомнят за разни неща.

Посягам към салфетката и при движението случайно поглеждам към ръцете си. Изкривени и възлести, покрити с изтъняла кожа и — също като съсипаното ми лице — осеяни с червеникавокафяви петна.

Лицето ми. Избутвам настрана овесената каша и поглеждам в ръчното си огледало. Досега трябваше да съм свикнал, но кой знае защо все още очаквам да видя самия себе си. Вместо това обаче отсреща ме поглежда някаква гротескна кукла, съсухрена и покрита с петна, с увиснала гуша и големи клепнали уши. От осеяния ѝ с петна череп нелепо стърчат няколко бели косъма.

Опитвам се да ги пригладя с длан и замръзвам, когато огледалото ми показва гледката на старата ми ръка върху старата ми глава. Навеждам се по-близо и отварям очи колкото мога по-широко в стремежа си да проникна отвъд тази увиснала плът.

Но усилията ми са безполезни. Дори когато се вирам право в избледнялото синьо на очите в огледалото, не виждам в тях себе си. Кога аз съм престанал да бъда аз?

Прекалено ми е зле, за да ям. Поставям кафявия похлупак обратно върху кашата и после, с голяма доза затруднение, разпознавам дъската, върху която са разположени контролите на леглото ми. Натискам бутона, който снижава горната му част, оставяйки масата да се извисява над мен като хищник. О, един момент, има и бутон, който снижава и леглото. Добре. Сега мога да се извъртя на хълбок, без да ударя проклетата маса и да разсипя кашата. Не искам да го правя отново, защото може да решат, че е нов гневен пристъп и да повикат доктор Рашид.

След като леглото ми се изравнява и слиза толкова надолу, колкото въобще е възможно, се завъртам на една страна и се вторачвам през жалюзите в синьото небе отвън. Само след няколко минути вече съм изпаднал в състояние на безметежно спокойствие.

Небето, небето. Винаги неизменно едно и също както преди толкова години.

9.

Унесъл съм се в някакви фантазии, загледан в небето, което се вижда през отворената врата, когато спирачките надават пронизителен писък и всичко се люшва напред. Опитвам се да се закрепя прав на твърдия под и после, след като съм си възвърнал равновесието, прокарвам ръце през косата си и си завързвам обувките. Най-накрая трябва да сме пристигнали в Жолиет.

Грубо издяланата врата до мен изскърцва и отвътре излиза Кинко. Той се обляга срещу рамката на голямата врата с Куини до краката и решително се взира в бягачия отвън пейзаж. От вчерашния инцидент нито веднъж не ме е погледнал и честно казано, и на мен самия ми е трудно да го погледна, защото се люшкам между истинско, дълбоко съчувствие заради унижението му, от една страна, и едва потисканото желание да се изсмея, от друга. Когато влакът най-после изпуктява, спира и изпуска дълбока въздишка, Кинко и Куини слизат с обичайните звуци от тракане на подметки и летящ скок във въздуха.

Навън цари тишина и тази тишина е някак зловеща. Въпреки че Летящият ескадрон е пристигнал половин час преди нас, неговите хора не промълвяват и дума, просто стоят безмълвно близо до влака.

Няма шум от тичане и спускане на рампи, никой не псува, не намотава въжета, не се събират на групи, само стотици неумити, разчорлени мъже са се втренчили изумено в издигнатите палатки на друг цирк.

Разкрилата се насреща ни гледка прилича на призрачен град. Има шатра за представления, но я няма тълпата зрители. Има готварница, но го няма знамето. В далечината се виждат множество фургони и палатки за преобличане, но хората, които са останали от цирка, безцелно кръжат наоколо или просто седят апатично в сянката.

Скачам от вагона с животните в същия миг, в който един открит „Плимут“ в черно и бежово се врязва в мястото за паркиране. От него слизат двама мъже в черни костюми, с куфарчета в ръка и разглеждат сцената изпод меките си шапки.

Чичо Ал се понася към тях sans entourage^[1], накипен с цилиндъра си, стиснал бастуна със сребърна дръжка, и се ръкува с двамата. Лицето му сияе от добродушие и задушеvnост. Докато говори, той се обръща и махва с широк жест към тълпата. Мъжете кимат, скръстили ръце на гърдите си; размишляват, преценяват нещо.

Чувам как зад мен заскриптява чакъл и след миг до рамото ми се появява Август.

— Това е нашият Ал — казва той. — Може да подуши градски чиновник от цяла миля. До обяд кметът ще яде от ръката му, само гледай — потупва ме по рамото. — Хайде, ела.

— Къде? — питам.

— В града, за закуска. Не вярвам тук да ни чака някаква храна. Вероятно няма да има никакви доставки поне до утре.

— Боже господи, сериозно ли говориш?

— Е, ще се опитаме да намерим нещо, но агентът трябва да е пристигнал тук малко преди нас и едва ли е имал време да уреди всичко.

— А те какво ще правят?

— Кои те?

Посочвам към останките, които доскоро са били функциониращ цирк.

— Те ли? Когато огладнеят достатъчно, ще се разкарат и така ще е най-добре за всички, можеш да ми вярваш.

— А нашите хора?

— О, те ли? Ще изкарат някак, докато нещо се появи на хоризонта. Не се тревожи, Ал няма да ги остави да умрат.

Спираме в един крайпътен ресторант недалеч от железопътната линия. Заведението има маси покрай едната стена и изработен от ламинат бар с червени столове от другата. Неколцина мъже са насядали покрай бара, пушат и бърбят с момичето, застанало зад него.

Задържам вратата на Марлена, която незабавно се отправя към една маса и сяда най-отвътре, до стената. Август се тръшва на срещуположната пейка, така че мога единствено да седна до нея. Тя кръстосва ръце и вперва поглед в стената.

— Добрутро. Какво да ви донеса? — пита момичето, все още от другата страна на бара.

— Закуска — отвръща Август. — Умирам от глад.

— Как обичате яйцата си?

— На очи, рохки.

— Мем?

— Само кафе — отвръща Марлена, премята крак върз крак и полюшва стъпалото си. Движението ѝ е някак агресивно. Дори не поглежда сервитьорката. Или пък Август. Нито пък мен, като се замисля.

— Сър? — обръща се момичето към мен.

— Тъъ, същото като него — отвръщам. — Благодаря.

Август се обляга назад и изважда пакет „Кемълс“. Разтърсва кутията и една цигара полита във въздуха. Той я улавя с уста и се отпуска срещу облегалката с блеснали очи и победоносно вдигнати ръце.

Марлена се обръща да го погледне и започва да ръкопляска бавно, отчетливо, с каменно лице.

— Хайде, скъпа, не ставай досадна — говори ѝ Август. — Знаеш, че свършихме месото.

— Извини ме — казва тя и се плъзва покрай мен. Бързо отскачам настрана от пътя ѝ. Тя излиза с маршова стъпка през вратата, трака с токчета и полюшва хълбоци под червената рокля с разкроена пола.

— Жени — измърморва Август, запалва цигарата иззад свитата си на фуния ръка и затваря запалката. — О, извинявай. Ти искаш ли?

— Не, благодаря. Не пуша.

— Не пушиш ли? — изненадва се той, вдъхвайки дима дълбоко. — Трябва да се научиш. Полезно е за здравето — връща пакета обратно в джоба си и щраква с пръсти към момичето зад бара. Тя стои над тигана с лъжица в ръка.

— Действай по-живо с тези яйца, става ли? Не разполагаме с цял ден.

Тя замръзва, а лъжицата застива във въздуха. Двама от мъжете на бара бавно се извързват към нас с разширени очи.

— Тъъ, Август — обаждам се.

— Какво? — той изглежда искрено озадачен.

— Правя ги толкова бързо, колкото ми е по силите — заявява студено сервитьорката.

— Добре. Само това исках — Август се навежда към мен и снишава глас: — Какво ти казах? Жени. Сигурно е от пълнолунието

или нещо такова.

Когато се връщам при другите, заварвам разпънати няколко от по-специалните палатки на „Братя Бензини“: менажерията, палатката, която служи за обор на конете, и готварницата. Знамето се вее във въздуха, пропит от миризмата на стара мазнина.

— Не си прави труда — съветва ме някакъв мъж, излизайки отвътре. — Пържено тесто и малко цикория, за да го прокараш, нищо друго.

— Благодаря — отвърщам. — Оценявам предупреждението.

Той се изплюва и се отдалечава.

Хората от „Братя Фокс“ са се строили пред специалния вагон и мога да видят отчаяната надежда, която се излъчва от тях. Неколцина се усмихват и пускат шеги, но смехът им е пресилен и пронизителен. Други са втренчили поглед право пред себе си, скръстили ръце на гърдите си. Трети крачат наоколо със сведени глави. Един по един ги призовават във вагона за аудиенция с чичо Ал.

Повечето излизат оттам съкрушени. Някои си бършат очите и тихо започват да разговарят с хора в началото на колоната. Има и такива, които се взират стоически пред себе си, преди да се отправят към града.

Две джуджета влизат заедно; няколко минути по-късно излизат с мрачни лица и поспират, за да разменят няколко думи с малка групичка мъже, след което бавно се отправят към линията на влака едно до друго с високо вдигнати глави, праметнали през рамо натъпкани калъфки за възглавници.

Обхождам с поглед тълпата, търсейки прочутият изрод. Да, тук природни недоразумения не липсват: има джуджета и пигмеи, има гиганти, една жена с брада (Ал обаче си има такава, тъй че едва ли ще я огрее), чудовищно дебел мъж (може пък и да му проработи късметът, ако Ал иска да си направи двойка от един и същи калибър) и група от хора и кучета с тъжни изражения. Никъде обаче не виждам мъж с бебе, поникнало от гърдите му.

След като чичо Ал е решил кого ще задържи, нашите работници прибират палатките на другия цирк с изключение на тази за конете и менажерията. Останалите мъже от „Братя Фокс“, на които вече никой

не плаща заплати, седят и гледат, като пушат и плюят струи тютюнев сок върху високи стръкове див морков и магарешки бодили.

Щом чичо Ал разбира, че градските чиновници все още не са описали товарните животни на „Братя Фокс“, няколко коня, нито един от които не притежава особени отличителни белези, биват примъкнати от една палатка обор в друга. Поглъщане, тъй да се каже. И чичо Ал съвсем не е единственият, на когото му е хрумнала тази мисъл — наблизко до цирка се размотават петима-шестима фермери, въоръжени с въжета, които се влачат зад тях.

— Те какво, смятат просто ей така да отведат конете, така ли? — питам Пийт.

— Най-вероятно — отвърща той. — Не ме бърка какво правят, стига да не докосват нашите. Не е зле обаче да си държиш очите отворени. Преди да се разбере какво на кого е, ще минат един-два дни, а не ми се ще някой от конете ни да изчезне.

Нашите товарни животни са свършили два пъти повече работа от обикновено и сега големите коне са покрити с пяна и дишат тежко. Убеждавам някакъв чиновник да отвори един пожарен кран, за да ги напоим, но все още не разполагаме нито със сено, нито с овес.

Август се връща, докато пълним последното корито.

— Какво правите, по дяволите? Тези коне са прекарвали последните три дни във влак! Изкарайте ги ей там на пътя и ги разтъпчете, за да не се отпуснат.

— Да се отпуснат, как ли пък не — отговаря Пийт. — Я се огледай. Огледай се и ми кажи какво точно си си мислил, че са правили тези коне през последните четири часа, по дяволите?

— Използвал си нашите животни за тая работа, така ли?

— А какво според теб трябваше да използвам, мътните да го вземат?

— Трябваше да използваш техните животни!

— Откъде да знам кои са шибаните им животни? — изревава Пийт. — И какъв е смисълът да използвам техните коне, ако тъй или иначе ще трябва да разтъпкваме нашите, за да ги държим във форма?

Устата на Август се отваря, после се затваря и той изчезва.

Не след дълго се задават камиони. Един след друг те спират с платформи, обърнати към готварницата, и стоварват невъобразимо количество храна. Готвачите моментално се залавят за работа и за нула

време казанът е включен и въздухът се напоява с аромат на вкусна храна — истинска храна.

Храната и сламените постелки за животните пристигат с фургони скоро след камионите. Когато занасяме сеното в палатката обор, конете започват да цвият, да тропат с крак, да протягат шии напред и да ядат от сеното, преди изобщо да сме успели да го стоварим на земята.

Животните от менажерията са не по-малко зарадвани от появата ни: шимпанзетата надават викове и започват да се люлеят на решетките на клетките си, озарявайки ни с широки зъбати усмивки, месоядните крачат напред-назад, а тревопасните тръскат глава наляво-надясно, сумтят, надават писъци и дори лаят от възбуда.

Отварям вратата на орангутана и слагам на пода тава с плодове, зеленчуци и ядки. Докато отново затварям клетката, дългата ръка на маймуната се протяга през решетките и посочва към портокалите, които се намират в друга една тава.

— Това ли? Искаш това, така ли?

Тя продължава да сочи, примигвайки към мен с близко разположените си очи. Чертите ѝ са хлътнали, а лицето ѝ наподобява голяма чиния, украсена с ресни от червена козина. През ума ми минава мисълта, че никога не съм виждал нещо по-ексцентрично и по-прекрасно от нея.

— Ето — подавам ѝ портокала, — заповядай.

Тя го поема и го поставя на пода. После отново се пресяга към мен. След няколко мига лошо предчувствие протягам ръка. Тя я обвиня с дългите си пръсти и после я пуска, сяда на задницата си и започва да бели портокала си.

Стоя и се вирам в нея изумен. Тя ми бе благодарила.

— Значи, това е всичко — обявява Август, когато излизаме от менажерията, и ме потупва по рамото. — Ела да пийнем нещо, моето момче. В палатката на Марлена има лимонада, и то не онзи боклук от смесени сокове. Ще капнем вътре и малко уиски, нали така?

— Идвам след минута — отвърщам. — Трябва да проверя другата менажерия — поради неопределения статус на товарните животни на „Братя Фокс“, които с течение на следобеда ставаха все по-малко и по-малко на брой, лично се бях уверил, че са нахранени и

напоени. Все още обаче не бях видял екзотичните им животни и тези, които излизаха на сцената.

— Не — отсича Август твърдо, — ще дойдеш сега.

Поглеждам към него, изненадан от тона му.

— Добре — съгласявам се. — Знаеш ли дали са нахранени и напоени?

— Ще бъдат. Накрая.

— Какво?

— Ще им дадат храна и вода. Накрая.

— Август, температурата е почти деветдесет градуса^[2]. Дори да се наложи да забавим храненето, не можем да не им дадем поне вода.

— Не само че можем, ами и ще го направим. Така работи чичо Ал, така си урежда сделките. Двамата с кмета ще се надприказват известно време, кметът ще разбере, че няма никаква шибана представа какво да прави с жирафи, лъвове и зебри, ще се откаже от новите си придобивки и тогава — само тогава — ще приберем животните.

— Съжалявам, но не мога да го направя — заявявам и се извърщам с намерение да се отдалеча.

Пръстите му се сключват около ръката ми. Той застава пред мен и се навежда така близо, че лицето му е само на сантиметри от моето. Пръстът му се допира до бузата ми.

— Напротив, можеш. Ще се погрижим за тях. Просто не още. Така стават нещата.

— Това са глупости.

— Чичо Ал е превърнал създаването на този цирк в същинско изкуство. Ние сме това, което сме, благодарение на това изкуство. Кой, по дяволите, знае какво има в тази палатка? Ако вътре няма нищо, което да интересува чичо Ал, тогава добре. На кого му пука? Но ако има нещо, което той да иска, а ти си напъхаш носа в работите му и станеш причина да плати повече, отколкото би платил без твоята намеса, повярвай, че Ал ще се заеме с теб. Разбираш ли? — сега заговаря през стиснати зъби. — Кажи... разбираш... ли? — повтаря, като прави пауза след всяка дума.

Впервам поглед право в немигащите му очи.

— Напълно — отвърщам.

— Добре — той сменя пръст от бузата ми и отстъпва назад. — Добре — повтаря, кима и лицето му се отпуска. Засмива се с половин

уста. — Чуй какво ще ти кажа: и на двамата ще ни дойде добре малко уиски.

— Мисля, че ще го пропусна.

Той ме поглежда за миг и после вдига рамене.

— Както решиш.

Сядам на известно разстояние от палатката, в която се намират изоставените животни, и се втренчвам с нея с все по-голямо и по-голямо отчаяние. Страничното чергило хлътва навътре под внезапен порив на вятъра. Дори няма регулиране на въздушния поток. Никога не съм усещал по-остро горещината, която блъска като с чук по главата ми и сухотата в гърлото си, отколкото тогава. Свалям шапката си и прокарвам полепнала от песъчинки ръка по челото си.

Когато знамето в оранжево и синьо се издига над готварницата, за да ни призове за вечеря, някои от новите служители на „Братя Бензини“ се присъединяват към чакащите. Разпознавам ги без усилие по червените билети за вечеря, които стискат в ръка. Дебелият мъж е извадил късмет, както брадатата жена и няколко джуджета. Чичо Ал е наел само артисти, при все че един нещастник се оказал отново безработен в рамките на минути, след като Август го хванал да мери с твърде одобрителен поглед Марлена, докато излизал от специалния вагон.

Неколцина други се опитват да се присламчат към редицата, но никой не успява да се промуши покрай Езра, чиято единствена работа е да знае по лице всеки от цирка и ей богу, наистина си го бива. Когато вдигне палец към някой нещастник, Блеки пристъпва към него и се заема да уреди въпроса. Един или двама от отхвърлените успяват да отмъкнат шепа храна, преди да изхвърчат с главата напред от готварницата.

Изпити, мълчаливи мъже с гладни очи стърчат отвсякъде на границата на територията на цирка. Докато Марлена се отдалечава от масите, над които се извиват облаци пара, един от тези клетници я повиква — висок мъж с изнемощял вид и дълбоко набраздени бузи. При други обстоятелства навярно би бил привлекателен.

— Лейди, хей, лейди? Можете ли да ми дадете нещо? Само едно късче хляб?

Марлена спира и го поглежда. Лицето му е измършавяло, а погледът — отчаян. Тя поглежда към чинията си.

— Ооо, хайде, лейди, имайте милост. Не съм ял от два дни — той облизва с език напуканите си устни.

— Продължавай да вървиш — нарежда Август, улавяйки я за лакътя и твърдо я насочва към една от масите в средата на шатрата. Не е масата, на която сядаме обикновено, но съм забелязал, че хората избягват да спорят с Август. Марлена сяда, без да каже нито дума, и от време на време хвърля поглед към хората, събрали се отвън пред палатката.

— О, няма смисъл — тя захвърля приборите си на масата. — Не мога да ям, когато знам, че там отвън са се събрали всички тези клетници — става и вдига чинията си.

— Къде отиваш? — пита Август с остър тон.

Марлена свежда поглед към него.

— Нима очакваш да седя тук и да ям, когато те не са яли нищо от два дни?

— Няма да му дадеш тази чиния — сопва се Август. — А сега сядай на мястото си.

Няколко души от съседните маси се извързват към нас. Август им отправя нервна усмивка и се накланя към нея.

— Скъпа — казва ѝ настойчиво, — знам, че ти е трудно. Но ако сега дадеш на този човек нещо за ядене, ще го окуражиш да остане да се навърта наоколо и какво ще стане тогава? Чичо Ал вече е решил кого ще наеме и той не е сред избраните. Трябва да продължи по своя път и колкото по-скоро, толкова по-добре. За негово добро е. Това е проява на милосърдие, честна дума.

Очите на Марлена се присвиват. Тя поставя чинията си на масата, набучва на вилицата си парче месо и го стоварва върху парче хляб. Грабва хляба на Август, набожда го от другата страна на месото и изфучава вън от шатрата.

— Какво си мислиш, че правиш? — крещи Август.

Тя отива право при измършавелия мъж, взема ръката му и поставя в нея сандвича, след което се отдалечава с гневна стъпка под акомпанимента на откъслечните аплодисменти и подсвирквания на работниците в палатката.

Август буквално се тресе от гняв. На слепоочието му се издува пулсираща синя вена. След миг се надига, взема чинията си, изсипва съдържанието ѝ в коша за боклук и излиза.

Взираам се в чинията си, претъпкана със свинско, зеле, картофено пюре и печени ябълки. Целият ден съм се пребивал от работа и все пак не мога да преглътна дори един залък.

Макар че часът е почти седем, слънцето е все още високо в небето, а въздухът — натежал от жегата. Пейзажът е много по-различен от онзи, който оставихме на североизток. Тук земята е равна, суха като стара кост. Теренът на цирка е обрасъл с дълга трева, но не зелена, а кафява и изсъхнала, чуплива като сено. По границите, покрай следите от фургоните, са избуяли високи плевели — груби растения с остри стволоче, малки листа и тесни цветчета. Растителност, предназначена да насочва цялата си енергия само към една цел — да издигне цветовете си колкото се може по-нагоре към светлината на слънцето.

Докато минавам покрай палатката обор, виждам Кинко, застанал в тясната ѝ сянка с приклепналата пред него Куини, която се изхожда на редки струи, премествайки се с няколко сантиметра напред след всяко новоизбликнала струя.

— Какво става? — питам и спирам пред него.

Кинко ме поглежда с неприязън.

— На какво ти прилича, по дяволите? Хванал я е дрисъкът.

— Какво е яла?

— Майната му, откъде да знам?

Пристъпвам напред и поглеждам отблизо една от малките локвички, проверявайки за знаци от някакви паразити. Изглежда чиста.

— Провери дали в готварницата няма малко мед.

— Ъ? — отвръща Кинко, като се изпъва в целия си ръст и присвива очи към мен.

— Мед. Ако можеш да намериш бряст, прибави и малко от него. Но лъжица мед би трябвало и сама да свърши работа — обяснявам.

За миг той ми се въси, поставил войнствено ръце на кръста си.

— Добре — съгласява се с изпълнен със съмнение глас и пак се обръща към кучето си.

Отминавам нататък и най-после се спирам върху гъсто обрасло парче земя на известно разстояние от менажерията на „Братя Фокс“. Изоставената палатка изглежда зловещо, като че ли се намира сред минно поле. Никой не се приближава до нея на повече от двайсет

метра. Условията вътре сигурно са убийствени, но освен ако не завържех и чичо Ал, и Август и не пресушах до дъно фургона с водата, не мога да се сетя и за едно-единствено скапано нещо, което бих могъл да направя. С всеки изминал миг отчаянието ми нараства все повече и повече, накрая не мога да седя и да чакам повече. Изправям се и отивам вместо в тази, в нашата менажерия.

Дори с преимуществото на коритата с вода и метода за насочването на въздушния поток така, че да се улови вятърът, животните са изпаднали в апатия — апатия, предизвикана от горещината. Зебрите, жирафите и другите тревопасни все още се държат на крака, но вратовете им са проточени, а очите — полузатворени. Дори и якът не помръдва въпреки мухите, които безжалостно бръмчат около ушите и очите му. Замахвам и пропъждам няколко, но те се връщат почти веднага. Безнадеждно е, няма смисъл.

Полярният мечок лежи по корем, протегнал пред себе си глава. В това състояние изглежда безобиден, дори мек и приятен за гушване, както е пренесъл по-голямата част от тежестта си върху долната третина на тялото си. Сега си поема дъх дълбоко и несигурно и го издишва като дълго, ръмжащо стенание. Бедничкият. Съмнявам се, че температурата на Северния полюс някога се е доближавала поне наполовина до сегашната.

Женският орангутан е проснат по гръб с прострени настрани ръце и крака. Главата на маймуната се извъръща, тя поглежда към мен и примигва със съжаление, като че ли се извинява, задето не може да направи по-голямо усилие.

„Всичко е наред — казвам ѝ с поглед. — Разбирам.“

Тя отново примигва и после извъръща лице. Вече не гледа към мен, а отново към тавана.

Когато стигам до конете на Марлена, те изпръхтяват в знак, че са ме разпознали и махат с глава към ръцете ми, които все още миришат на печени ябълки. Щом установяват, че нямам какво да им дам, загубват интерес към мен и отново изпадат в предишното си състояние на полубезчувственост.

Котките лежат на една страна, съвсем неподвижни. Очите им не са затворени докрай и ако не беше надигането и спускането на ребрата им, бих могъл да си помисля, че са мъртви. Притискам чело към решетките на клетките им и дълго време не откъсвам поглед от тях.

Най-после се извърщам и си тръгвам, но съм изминал едва три метра, когато внезапно пак се обръщам назад. Току-що съм осъзнал, че подовете на клетките им са подозрително чисти.

Марлена и Август се карат така високо, че ги чувам от двайсет метра. Поспирам край нейната палатка — далеч не съм сигурен, че искам да ги прекъсвам точно сега. Но не горя и от желание да слушам, затова набирам кураж и доближавам уста до брезента.

— Август! Хей, Август!

Гласовете утихват. Чувам се приглушени стъпки и някой, който казва на другия да мълчи.

— Какво? — провиква се Август.

— Клив ли е нахранил котките?

Лицето му се появява в процепа на платнището.

— А, да. Е, не беше съвсем лесно, но успях да уредя нещичко.

— Какво?

— Пристига утре сутрин. Не се тревожи за животните, ще се оправят. О, боже — изведнъж добавя той и проточва врат, за да види нещо зад мен. — Сега пък какво има?

Чичо Ал се носи към нас в червената си жилетка, с цилиндъра на глава и увитите му в шотландски кариран плат крака преодоляват разстоянието със смайваща скорост. Неговите подлизурковци и сега го следват, като се придвижват с големи скокове, за да не изостанат.

Август въздъхва и отваря брезента в знак на покана.

— Е, защо не влезеш и не седнеш? Струва ми се, че всеки момент ще получиш първия си урок по това как се прави бизнес.

Хлътвам вътре. Марлена седи пред тоалетната си масичка със скръстени ръце и кръстосани крака. Стъпалото ѝ помръдва в пристъп на все още неутихнал гняв.

— Мила моя — казва Август. — Овладей се.

— Марлена? — обажда се чичо Ал точно отпред процепа. — Марлена? Могат ли да вляза, скъпа? Трябва да поговоря с Август.

Тя стисва устни и завърта очи.

— Да, чичо Ал. Разбира се, чичо Ал. Моля, заповядай, влез, чичо Ал — изрича тя в речитатив.

Чергилото на вратата се отваря и чичо Ал се вмъква в палатката, видимо задъхан и ухилен от ухо до ухо.

— Сделката е приключена — съобщава той, забавяйки ход, и спира точно пред Август.

— Значи си го докопал! — възкликва Август.

— Тъъ? Какво? — примигва чичо Ал, очевидно изненадан.

— Изрода. Чарлс Не-знам-кой-си.

— Не, не, не, изобщо не ми пука за него.

— Как така изобщо не ти пука за него? — пита Август. — Мислех, че сме дошли тук точно заради него. Какво се е случило?

— Какво? — отвръща разсеяно чичо Ал. Иззад него надничат глави, които се поклащат яростно и предупредително. Собственикът на една от тях прави жест, сякаш си срязва гърлото.

Август ги поглежда и въздъхва.

— О. „Ринглинг“ са го докопали първи.

— Няма значение — виква чичо Ал. — Имам новина — голяма новина! Може да се каже дори слонска новина! — той хвърля поглед назад към придружителите си и те избухват в шумен, неподправен смях. Чичо Ал отново се извърща към Август. — Опитай се да отгатнеш.

— Нямам ни най-малка представа, Ал — заявява Август и поглежда очаквателно към Марлена.

— Не знам — отвръща тя кратко.

— Сдобихме се със слон! — вика чичо Ал и тържествуващо разтваря ръце. Бастунът му улучва един от подлизурковците, който бързо се отдръпва назад.

Лицето на Август замръзва.

— Какво?

— Слон! Истински слон!

— Сдобил си се със слон?

— Не, Август, ти се сдоби със слон. Казва се Роузи, на петдесет и три е и е самото съвършенство. Най-добрият слон, който някога са имали. Нямам търпение да видя какъв номер ще измислиш... — затваря очи, за да извика в съзнанието си мечтания образ. Пръстите му шават пред лицето му и той се усмихва в екстаз, все така без да отваря очи. — Мисля, че трябва да включва Марлена. Може да я язди по време на парада и големия спектакъл, а после можеш да измислиш

някое специално солово изпълнение за арената. Е, идвайте! — обръща се и щраква с пръсти. — Къде е черпенето? Хайде, побързайте, глупаци такива!

Появява се бутилка шампанско; с дълбок поклон той я поднася на Марлена за одобрение, след което развива телта и гръмва тапата.

Някъде зад него се появяват високи чаши и се струпват върху тоалетната масичка на Марлена.

Чичо Ал налива малко шампанско и подава по една на Марлена, Август и мен.

Последната вдига високо във въздуха. Очите му се замъгляват, той въздиша дълбоко и удря с ръка по гърдите си.

— За мен е огромно удоволствие да отпразнувам този важен момент с вас — моите най-скъпи приятели в целия свят — полюшва се напред на обутите си в гети крака и пролива истинска сълза, която се търкулва по тлъстата му буза. — Сега имаме не само ветеринар — при това учил не къде да е, а в „Корнел“, — но имаме и слон. Слон! — подсмърква от щастие и прави кратка пауза, за да овладее чувствата си. — От години чакам да дойде този ден. И това е само началото, приятели мои. Сега сме в голямата лига — цирк, с който останалите ще трябва да се съобразяват.

Изад него се разнасят откъслечни ръкопляскания. Марлена закрепя чашата си на коляното. Август държи своята сковано пред себе си. Ако се изключи това, че е поел чашата, не е помръднал и мускул.

Чичо Ал разплисква шампанското си във въздуха.

— За „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини!“ — провиква се той.

— „Братя Бензини!“ „Братя Бензини!“ — раздават се викове зад него. Марлена и Август не продумват.

Ал пресушава чашата си и я запраща към застаналия най-близо член на антуража си, който я прибира в джоба на якето си и излиза от палатката след Ал. Чергилото се затваря и в шатрата отново оставаме ние тримата.

За момент се възцарява абсолютна тишина. Никой от нас не помръдва. После главата на Август се завърта настрана, като че ли идва на себе си.

— Предполагам, че няма да е зле да видим тая гумена крава, а? — той пресушава чашата си с една-единствена глътка. — Якоб, сега

можеш да отидеш да се погрижиш за онези животни. Доволен ли си?

Поглеждам към него с разширени очи, след което на свой ред изпразвам чашата си. С ъгълчето на окото си виждам Марлена да прави същото.

Менажерията на „Братя Фокс“ сега гъмжи от хора — хората от „Братя Бензини“. Те тичат напред-назад, пълнят корита, хвърлят сено и влачат настрана изпражнения. Някои части от стената на шатрата са повдигнати, насочвайки въздушния поток така, че в палатката да влезе малко вятър. Още докато влизаме, оглеждам шатрата да видя дали някое животно не се намира в критично състояние, но за щастие всички те са живи.

Слонът се надига до най-далечната стена — огромно животно с цвета на буреносен облак.

Пробиваме си път през работниците и спираме пред него — нея. Тя е грамадна — висока е поне три метра, и то без главата. Кожата ѝ е изпъстрена с петна и набраздена като обжарено корито на пресъхнала река от върха на хобота до широките стъпала. Само ушите ѝ са гладки. Поглежда ни с очи, които по някакъв тайнствен начин напомнят човешки — кехлибарени, разположени дълбоко в очните дъна и засенчени от необикновено дълги мигли.

— Мили боже — възкликва Август.

Хоботът ѝ се протяга към нас, като че ли е същество, отделно от нея, което се движи единствено по своя воля, и се поклаща пред Август, пред Марлена и накрая пред мен. В самия му край има израстък, подобен на пръст, който мърда и души въздуха. Ноздрите се свиват и разширяват, всмукват и издухvat въздуха, преди хоботът да се отдръпне. Сега започва да се полюшва пред нея като махало, като огромен, мускулест червей. Пръстът на върха му сграбчва няколко стръка сено от земята и после отново ги пуска. Наблюдавам движещия се хобот, изпълнен с желание отново да дойде към мен. Протягам ръка в знак на покана, но хоботът не се връща.

Август я гледа втрещен, а Марлена просто се вира в нея. Самият аз не знам какво да мисля. Никога досега не съм виждал толкова голямо животно. То се извисява над главата ми поне с един метър.

— Ти ли си човекът за слоновете? — пита някакъв мъж, който се приближава отдясно. Ризата му е мръсна и разпасана, издута отзад изпод тирантите му.

— Аз съм ръководителят на представленията и главен отговорник за животните — отговаря Август и се изпъва в цял ръст.

— Къде ви е човекът за слоновете? — пита мъжът, изплювайки струйка тютюнев сок от ъгълчето на устата си.

Слонът посяга с хобот и го потупва по рамото. Той също го потупва и отстъпва настрана, извън обсега му. Слонът разтваря приличната си на лопата уста в нещо, което може да бъде определено само като усмивка, и започва да се полюшва на място в ритъм с движенията на хобота си.

— Защо питаш? — отговаря Август.

— Искам да поприказвам с него, това е всичко.

— Защо?

— За да му кажа в какво се е забъркал — отвърща мъжът.

— Какво имаш предвид?

— Доведи ми човека си за слоновете и ще ти кажа.

Август ме хваща за ръката и ме издърпва напред.

— Ето. Това е моят човек за слоновете. Та значи в какво сме се забъркали?

Мъжът хвърля поглед към мен, избутва топчето тютюн понавътре в бузата и продължава да говори все така на Август:

— Това проклето животно тук е най-глупавото в целия свят.

Август е стъписан.

— Мислех, че е най-добрият слон. Ал каза, че е.

Мъжът изсумтява и изплюва към огромния звяр струя кафява слюнка.

— Ако наистина беше най-добрата, защо тогава беше останала само тя? Да не мислиш, че сте първите, които се появиха да събират мършата? Вие дори не се появихте, преди да изтекат цели три дни. Е, пожелавам ви късмет — с тези думи се обръща с намерение да си тръгне.

— Почакай — бързо го спря Август. — Кажи ми нещо повече. Тя мързелива ли е?

— Не, просто е тъпа като цяла торба с чукове.

— Откъде идва?

— Размяна. Преди беше на някакъв прекупвач на слонове — мръсен поляк, който се тръшна и умря в Либъртивил. От града ни я продадох на безценица. Обаче пак бяхме на загуба, защото, откак сме я купили, не прави нищо друго освен да яде.

Август се взира в него пребледнял.

— Искаш да кажеш, че дори не е пътувала с цирк?

Мъжът прекрачва през въжето и слонът го скрива от погледа ни. Когато отново се появява, държи в ръка дървен прът, висок около един метър и дваисет, с десетсантиметров метален ченгел, прикрепен към края му.

— Това е остенът ви за нея. Ще ви трябва. Пожелавам ви късмет. Колкото до мен, ще се смятам за късметлия, ако до края на живота си повече не видя слон — отново се изплюва на пода и се отдалечава.

Август и Марлена се взират след него. Аз поглеждам назад точно навреме, за да видя как слонът изважда хобот от коритото си, повдига го, прицелва се и залива мъжа с такава сила, че шапката му изхвърча от главата му и се понася настрани, пометена от силната струя.

Той спира, целият окъпан във вода, стичаща се от косата и дрехите му. За миг остава неподвижен, а после избърсва лицето си, навежда се да вдигне шапката си, покланя се на изумената тълпа работници от менажерията и спокойно продължава по пътя си.

---

[1] Без антуража си (фр.) — Б.пр. ↑

[2] По Фаренхайт, или 32 градуса по Целзий. — Б.пр. ↑

10.

Август пухти и сумти, а лицето му се зачервява дотолкова, че се доближава до пурпурно. После той гневно се отправя нанякъде, вероятно да си изясни нещата с чичо Ал.

Марлена и аз се споглеждаме. По негласно споразумение никой не тръгва след него.

Един по един хората от менажерията си отиват. Животните, най-после нахранени и напоени, започват да се приготвят за спане. В края на един неистов ден най-после се възцарява спокойствие.

Аз и Марлена сме сами и държим късове най-различни животински храни пред любознателния хобот на Роузи. Когато странният, подобен на гума пръст грабва стиска сено от ръката ми, Марлена надава радостен писък от смях. Роузи разтърсва глава и разтваря уста в усмивка.

Обръщам се и виждам, че Марлена е впила поглед в мен. Единствените звуци в менажерията са от преместване, сумтене и тихо дъвчане. В далечината отвън някой свири на хармоника — пронизителен тон в тривременен такт, макар да не мога да определя коя е нотата.

Не съм сигурен какво точно се случи: аз ли посегнах към нея, или тя към мен? Зная само, че в следващия миг тя е в прегръдките ми и двамата танцуваме, кривим се и подскачаме пред хлабаво провисналото въже. Докато се въртим, пред очите ми се мярват вирнатият хобот на Роузи и усмихнатото ѝ лице.

Изведнъж Марлена се отдръпва.

Оставам неподвижен, с ръце, все още леко вдигнати, неуверен какво трябва да направя.

— Тъъ — Марлена се изчервява силно и гледа всичко наоколо, освен мен. — Да. Добре. Дай сега да отидем да почакаме Август, нали?

За един безкраен миг не казвам нищо, просто се вирам в нея. Искам да я целуна. Искам го повече, отколкото някога съм искал каквото и да било в живота си.

— Да — отвърщам най-накрая. — Да, да отидем да го почакаме.

Един час по-късно Август се връща в купето, което делят с Марлена. Влетява вътре и затръшва вратата зад себе си. Марлена незабавно се отправя към един шкаф.

— Този безполезен, шибан кучи син е платил две хиляди за този безполезен шибан слон — беснее той, като запраща с яростно движение шапката си в ъгъла и смъква сакото си. — Две хиляди скапани кинти! — стоварва се в най-близкия стол и заравя глава в ръцете си.

Марлена изважда бутилка разрежено уиски, спира за миг, поглежда към Август и после я прибира. Вместо нея взема шише чист малц.

— И това не е най-лошото, о, не! — продължава Август, докато разхлабва вратовръзката си и впива пръсти в яката на ризата си. — Искаш ли да знаеш какво още е направил? Давай, опитай се да отгатнеш.

Сега гледа право към Марлена, която остава съвършено невъзмутима и със спокойни движения налива по четири пръста уиски в три водни чаши.

— Казах, опитай се да отгатнеш! — излайва Август.

— Убедена съм, че не мога — отвърща спокойно Марлена и отново затваря бутилката.

— Похарчил е останалите пари за някакъв скапан слонски вагон.

Марлена се извърща рязко, изведнъж цяла превърната в слух.

— Искаш да кажеш, че не е наел никакви артисти?

— О, че е наел, наел е.

— Но...

— Да. Точно така — пресича я Август, преди да е довършила.

Марлена му връчва чашата, посочва ми да отида да взема своята и сяда.

Отпивам една глътка и изчаквам толкова дълго, колкото ми позволява търпението.

— Е, добре, вие двамата може и да знаете за какво, по дяволите, говорите, но аз нямам представа, тъй че имате ли нещо против да ме осветлите по въпроса?

Август изпуска въздуха от издутите си бузи и издухва кичура коса, паднал на челото му. После се навежда напред и подпира лакти на коленете си. И накрая вдига лице, така че очите му се приковават в моите.

— Това значи, Якоб, че сме наели още хора, без да има къде да ги сложим. Това значи, Якоб, че Чичо Ал е взел един от вагоните, в които спят работниците, и е обявил, че е вагон за спане на артистите. И понеже е наел две жени, ще трябва да го прегради на две. Това значи, Якоб, че за да може да побере вътре по-малко от една дузина артисти, сега трябва да сложим шейсет и четирима работници да спят под фургоните на платформите.

— Но това е пълна глупост — възкликвам. — Просто трябва да настани в онези вагони всички, които трябва да спят, все едно какви са те.

— Невъзможно — заявява Марлена.

— Защо да е невъзможно?

— Защото не можеш да сложиш работници и артисти под един покрив.

— Нали точно това правим аз и Кинко?

— Ха! — изсумтява Август и по устните му се плъзва крива усмивка. — Моля те, кажи ни нещо, умирам си да разбера. Как я карате вие двамата? — накланя глава настрани и се усмихва.

Марлена си поема дълбоко дъх и кръстосва крака. Миг по-късно обувката ѝ от червена кожа започва да се движи напред-назад.

Изливам уискито в гърлото си и излизам.

Уискито беше в щедра доза и започва да ми действа някъде между купетата и обикновените вагони. Очевидно е, че не съм единственият, който се намира под въздействието му — сега, когато „бизнесът“ е приключен, всеки, който има някаква връзка с „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“ най-после си позволява да се отпусне на спокойствие. Събиранията обхождат цялата гама, от тържествените соарета, които се отличават с пускания по радиото джаз и буйния смях, до рехавите групички на мръсни мъже, които се свиват на известно разстояние от влака и си предават от ръка

на ръка бутилки с алкохол. За миг мярвам Кемъл, който вдига ръка в знак на поздрав, преди да подаде на съседа си бутилката стерно.

Дочувам звуци от блъскане някъде във високата трева и спирам за миг, за да проверя какво става. Виждам чифт голи женски крака, широко разтворени, и един мъж, легнал между тях. Панталоните му са смъкнати до коленете, косматият му задник се движи нагоре-надолу. Тя е сграбчила ризата му, стиска я в ръцете си и надава стон при всеки тласък. Трябва ми един миг, преди да осъзная на какво ставам свидетел и когато го правя, отмествам очи и започвам да се препъвам напред.

Докато се приближавам към вагона с животните за представления, виждам хора, насядали пред отворената врата и други, които кръжат наоколо.

Вътре са струпани дори още повече. Кинко се разпорежда над някакво празненство с бутилка в ръка и пиянска гостоприемност, изписана на лицето му. Когато ме вижда, се спъва и се люшва напред. Отвсякъде се протягат ръце, за да го хванат, преди да се е строполил на земята.

— Якоб! Мой човек! — виква той с ярко блеснали очи, отърсва се от хватката на приятелите си и се изправя. — Хора, приятели! — провиква се той над тълпата от трийсетина души, заели мястото, което обикновено е отредено за конете на Марлена. Преминава разстоянието, което ни дели, и обвива ръка около кръста ми. — Това е моят скъп, скъп приятел Якоб — прави пауза, за да отпие от бутилката, и после продължава: — Моля, накарайте го да се почувства добре дошъл. Като личен жест към мен.

Гостите му подсвиркват и се кискат. Самият Кинко избухва в смях и се кикоти, докато смехът му не преминава в кашлица. Тогава освобождава кръста ми и започва да маха с ръка пред придобилото си морав цвят лице, като не спира да пръска слюнки. После премията ръка през кръста на мъжа, застанал най-близо до него, и двамата, клатушкайки се, се отдалечават.

Тъй като стоята за козите е претъпкана до пръсване, се отправям към другия край на вагона, там, където бе мястото на Сребърна звезда, и се свличам надолу покрай дъсчената стена.

Купчината слама до мен тихо изшумолява. Пресягам се и я разбутвам, надявайки се да не се окаже плъх. Само за миг успявам да

зърна късата бяла опашка на Куини, преди кучето да се зарови още по-дълбоко в сламата като рак в пясъка.

Не съм съвсем сигурен за реда на събитията оттук нататък. Знам, че ми подаваха какви ли не бутилки и съм съвсем сигурен, че пих от повечето. Не след дълго всичко започва да се размива пред очите ми и ме изпълва усещането за човешка топлина към всеки и всичко на този свят. Хората премятат ръце около раменете ми и аз около техните. Смей се гръмогласно, не помня на какво, но всичко ми се струва много весело.

Има някаква игра, в която участниците трябва да хвърлят нещо и ако пропуснат мишената, трябва да обърнат по едно. А аз постоянно пропускам. Най-после започвам да си мисля, че ще повърна и използвам настрани, което развеселява останалите още повече.

Сега седя в ъгъла. Не си спомням как точно съм се озовал тук, но ето ме, облегнат на стената, с отпусната на коленете глава. Ще ми се светът да спре да се върти, но той не иска, така че се опитвам да го укротя, като облягам глава назад на стената.

— Я, я, я, какво имаме тук? — произнася зноен глас някъде много отблизо.

Очите ми изведнъж се отварят. Направо под носа си откривам цепка на деколте, дълбока поне трийсет сантиметра. Очите ми се отправят нагоре по нея и в края на пътешествието си виждат лице — Барбара. Примигвам бързо в опит да видя само една Барбара. Мили боже, безнадеждно е. Но не, чакай. Не, не виждам няколко Барбари — виждам просто различни жени.

— Здравсти, сладурче — смее се Барбара, като се пресяга и ме гали по лицето. — Добре ли си?

— Ммм — отвърщам, опитвайки се да кимна.

Пръстите ѝ се плъзват под брадичката ми, докато тя се обръща към русокосата жена приклепнала до нея:

— Толкова е млад. О, толкова е сладък, нали, Нел?

Нел вдишва от цигарата, която държи в ръка, и издухва дима с крайчеца на устата си.

— О, да. Мисля, че досега не съм го виждала.

— Беше при палатката за стриптийз преди няколко вечери, пазеше там — информира я Барбара и отново се извързва към мен: — Как се казваш, сладурче? — пита тя с нежен глас и плъзга пръсти по бузата ми.

— Якоб — отвърщам, като едва успявам да не се оригна.

— Якоб — повтаря тя. — О, така кажи, сега се сещам кой си. Точно за него говореше Уолтър — обяснява тя на Нел. — Съвсем нов е. Наистина добре се справи там, в шатрата за стриптийз.

Улавя ме за брадичката и я повдига, вглеждайки се дълбоко в очите ми. Опитвам се да ѝ отвърна със същото, но нещо не мога да фокусирам погледа си.

— О, ама ти си голямо бонбонче. И тъй, кажи ми, Якоб, бил ли си някога с жена?

— Аз... ъъ... — заеквам. — Ъъ...

Нел се изкикотва. Барбара се обляга назад и слага ръце на кръста си.

— Как мислиш? Да го поздравим ли с „добре дошъл“, както се полага?

— Ние на практика сме длъжни да го направим — заявява Нел. — Ново попълнение и девственик при това? — ръката ѝ се плъзва между краката ми и се спира върху чатала ми. Главата ми, която до този момент се е полюлявала апатично на шията, изведнъж се изправя. — Мислиш ли, че и там, отдолу, космите му са червени? — пита тя, обхващайки ме в дланта си.

Барбара се навежда напред, разтваря ръцете ми и вдига едната до устата си. После я обръща, плъзга по дланта един дълъг нокът и се взира право в очите ми, докато прокаква езика си по същото място. След това взема ръката ми и я поставя на лявата си гърда точно там, където трябва да е зърното.

О, господи! О, господи! Докосвам женска гърда. През дрехата наистина, но все пак...

За миг Барбара се изправя, приглажда полата си, оглежда се крадешком наоколо и после се привежда над мен. Все още разсъждавам над тази смяна на позициите, когато тя отново хваща ръката ми, притегля я този път под полата си и притиска пръстите ми под горещата, влажна коприна.

Затаявам дъх. Уискито, луната, джинът и бог знае какво още — всичко това изчезва само за миг. Тя започва да движи ръката ми нагоре-надолу, над тези странни и прекрасни нейни долини.

О, дявол да го вземе! Като нищо мога да стигна до оргазъм още сега.

— Хмммм? — измърква тя и намества ръката ми така, че средният ми пръст се плъзга още по-навътре в нея. От двете страни на пръста ми се издува топла коприна, която пулсира под допира ми. Тя отмества ръката ми, връща я обратно на коляното ми и стиска члена ми едва-едва, колкото за опит.

— Ммм — мърка с полупритворени очи. — Готов е, Нел. Дявол да го вземе, ама как обичам младоци като него.

Останалата част от нощта ми се явява като в проблясъци на епилептик. Знам, че в един момент се оказах притиснат между двете жени, но мисля, че паднах през вратата на вагона с животните. Поне знам, че се озовах проснат по лице в мръсотията. После отново ме дръпват нагоре и ме влачат в тъмното, докато накрая сядам на ръба на едно легло.

Сега вече определено виждам две Барбари. Както и два екземпляра от онази, другата, Нел, нали така беше?

Барбара отстъпва назад и вдига ръце във въздуха. Отмята глава и ги плъзга надолу по тялото си, движейки се в ритъма на някакъв танц в светлината на свещта. Определено съм заинтригуван, за това няма две мнения. Обаче просто не мога да седя повече изправен, така че падам по гръб назад.

Някой ми смъква гащите. Измънкам нещо — не съм съвсем сигурен какво, но май не е окуражаване. Изведнъж започвам да се чувствам зле.

О, боже. Тя ме докосва — докосва го, милва го експериментално. Надигам се на лакти и поглеждам надолу. Виждам, че е отпуснат — малко розово охлювче, скрито в черупката си. Освен това сякаш е залепено за крака ми. Тя го забелва, освобождава го, заравя ръце между бедрата ми, за да ги раздели и посяга към топките ми. Обхваща ги с една ръка, подхвърляйки ги като яйца в шепата си, докато изследва пениса ми. Той се свива безнадеждно под манипулациите ѝ, а аз гледам ужасен.

Другата жена — сега отново е само една и как, по дяволите, да се ориентирам в ситуацията? — ляга до мен на леглото, измъква една доста постна гърда от роклята си и я повдига до устата ми, потрива с нея цялото ми лице. Сега към мен се приближават начервените ѝ устни — зееща паст с хищно протегнат език. Обръщам глава надясно, където няма жена. А после усещам една уста, която се доближава до главата на пениса ми.

Ахвам. Жените се кискат, но това е някакъв мъркащ смях — окуражаващ звук, докато се опитват да изтръгнат реакция от тялото ми.

О, господи, о, господи, та тя го смуче. За бога, смуче го.

Не, няма да успея да...

О, боже, ей сега ще...

Извърщам глава и изсипвам върху Нел цялото злощастно съдържание на стомаха си.

Събуждам се от някакъв кошмарен скърцащ звук, а после тъмнината, която ме обгръща, е прорязана от лъч светлина.

Кинко поглежда към мен.

— Ставай, радост моя. Търси те шефът ти.

В ръката си държи някакъв повдигнат капак. И всичко това започва да придобива смисъл, защото, както схванатото ми тяло осъзнава едновременно с мозъка, се намирам натъпкан в куфар.

Кинко подпира капака отворен и се отдалечава. Успявам да разхлабя превития си врат и да се извия до седнало положение. Сега установявам, че куфарът се намира в палатка и е заобиколен от всички страни от море от закачалки с ярки костюми, реквизити и тоалетни масички с огледала.

— Къде съм? — изграчвам, задавам се и се опитвам да прочистя засъхналото си гърло.

— В „Клоун-али“ — отвръща Кинко, докато взема някакви бурканчета с боя от един скрин.

Вдигам ръка, за да закрия очите си, и забелязвам, че е облечена в коприна. В червен копринен пенъоар, ако трябва да бъда точен. Пенъоар от червена коприна, който е широко отворен. Поглеждам надолу и виждам, че някой е обръснал гениталиите ми.

Трескаво придърпвам двете страни на дрехата и се чудя дали Кинко ме е видял.

Мили боже, какво направих снощи? Нямам представа. Нямам нищо освен откъслечни спомени и...

О, господи. Повърнах върху жена.

Едва успявам да се изправа на крака, като завързвам пенъоара. Избърсвам челото си, което ми се струва необичайно мазно. Когато свалям ръката си, виждам, че е побеляла.

— Какво, по дя... — започвам, втренчен в нея.

Кинко се обръща и ми подава огледало. Поемам го, обхванат от тревога. Когато го вдигам към лицето си, отсреща ме гледа физиономията на цирков клоун.

Провирам глава през процепа на палатката, оглеждам се наляво и надясно и се понасям към вагона с животните, следван от вълна от кикот и освирквания.

— Уаууу, вижте само тая гореща кукличка!

— Хей, Фред, ела да хвърлиш едно око на новата стриптийзърка!

— Я кажи, миличка, имаш ли планове за довечера?

Хвърлям се в стаята на козите, затръшвам вратата и се облягам на нея. Дишам тежко, вслушвайки се в смеха навън, докато най-последно престава. Сграбчвам някакъв парцал и отново избърсвам лицето си. Вярно, че го избърсах на две на три, преди да изляза от палатката на клоуните, но някак все още не мога да повярвам, че е чисто. Не мисля, че която и да било част от мен някога отново ще бъде чиста. А най-лошото е, че дори не знам какво съм направил. Спомням си само някакви откъслеци и колкото и да са страховити, по-страшно е това, че не знам какво се е случило помежду тях.

Изведнъж ми хрумва, че дори не знам дали съм още девствен.

Мушвам ръка от вътрешната страна на пенъоара и почесвам покритите си с набола четина топки.

Кинко влиза в стаята на козите няколко минути по-късно. Лежа на постелята си, праметнал ръце върху главата си.

— По-добре си вдигни задника оттам — съветва ме. — Той все още те търси.

Нещо се завира в ухото ми и изсумтява. Повдигам глава и се удрям в един влажен нос. Куини отскача назад като изстреляна с

катапулт и започва да ме изучава от един метър разстояние, като предпазливо ме души с муцуната си. О, обзалагам се, че тази сутрин може да засече по мен поне дузина миризми. Отново стоварвам глава на възглавницата.

— Да те уволнят ли искаш, или какво? — пита Кинко.

— В този момент хич не ме е грижа — промърморвам.

— Какво?

— Напускам, тъй или иначе.

— За какво говориш, по дяволите?

Не мога да му отговоря. Не мога да му кажа, че не само съм се унизил отвъд всяка вяра или изкупление, но също така съм и провалил първата си възможност да правя секс — нещо, за което си мисля постоянно през последните осем години. Да не споменаваме как повърнах върху една от жените, които ми го предлагаха, а после припаднах и дори не съм усетил как някой ми е обръснал топките, боядисал е лицето ми и ме е натикал в куфар. Макар че той сигурно знае поне част от тези неща; нали не друг, а той ме намери тази сутрин. Може дори да е взел участие във веселбата.

— Не ставай женчо — повишава глас. — Да не искаш да тръгнеш безцелно нагоре-надолу като онези нещастни задници там? А сега ставай, преди да са те уволнили.

Оставам все така бездеен.

— Казах, ставай!

— А на теб какво ти пука? — изръмжавам в отговор. — И престани да викаш, че ме боли главата.

— Просто ставай, по дяволите, или ще се погрижа да те заболи и останалата част от тялото ти!

— Добре! Само спри да крещиш!

Надигам се с мъка, заставам прав и му хвърлям кръвнишки поглед. Главата ми пулсира и имам чувството, че към всяка от ставите ми е прикачена огромна тежест. Тъй като Кинко не сваля очи от мен, се обръщам към стената, задържайки червения пенъор пред тялото си, докато не вдигам гащите си в опит да прикрия обезкосмените си слабини. Въпреки това обаче чувствам, че лицето ми пламти.

— О, и приеми от мен един съвет — продължава Кинко. — Няма да е зле да пратиш на Барбара някое и друго цвете. Другата е най-обикновена курва, но Барбара е приятел.

Срамът ме преизпълва до такава степен, че съзнанието ми ми изневерява. След като се преборвам с желанието да припадна, приковавам поглед надолу към пода, сигурен, че никога вече няма да събера смелост да погледна в очите когото и да било.

През нощта са отместили влака на „Братя Фокс“ от железопътната линия, а станалият предмет на така разгорещена полемика слонски вагон сега е прикрепен към нашия локомотив, където пътуването ще бъде най-гладко. Той не е направен от дъски, а от метал, с процепи, които позволяват на обитателката му да диша. Момчетата от Летящия ескадрон вече са се заели с прибирането на палатките, вече са свили повечето от най-големите, разкривайки силуета на Жолиет в далечината зад тях. Малка тълпа от граждани се е събрала и наблюдава дейността.

Откривам Август в палатката с менажерията. Застанал е точно пред слона.

— Размърдай се! — вика той, размахвайки около лицето ѝ остена.

Тя размахва хобот и примигва.

— Казах, размърдай се! — минава зад нея и я удря силно по задния крак. — Мърдай, мътните те взели! — Очите ѝ се присвиват, а огромните ѝ уши щръкват от двете страни на главата ѝ.

Август ме вижда и замръзва на мястото си, после отпуска остена да виси в ръката му.

— Тежка нощ, а? — ухилва ми се злобно.

Тилът ми се сгорещява и червенината пропълзява по цялата ми глава.

— Няма значение. Вземи един прът и ми помогни да накараме този тъп звяр да се размърда.

Пийт се появява иззад него. Върти нервно шапката си в ръце.

— Август?

Август се обръща побеснял.

— О, за бога! Какво има, Пийт? Не виждаш ли, че съм зает?

— Месото за котките пристигна.

— Добре. Заеми се. Нямаме много време.

— Какво точно искаш да направя с него?

— А ти какво, по дяволите, си мислиш, че искам да направя с него?

— Но, шефе... — подхваща Пийт, очевидно обезпокоен.

— Майната му! — ругае Август и вената на слепоочието му опасно се издува. — Всяко скапано нещо ли трябва да го правя сам? Ето — продължава той и ми натиква в ръцете слонския остен. — Научи това добиче на нещо. Каквото и да е. Доколкото разбрах дотук, знае само да сере и да яде.

Вземам въжето и го гледам как изфучава от палатката. Все още се вирам след него, когато хоботът на слона преминава покрай лицето ми и издишва в ухото ми струя топъл въздух. Завъртам се и се оказвам точно до едно кехлибарено око, което примигва към мен. Погледът ми се премества от това око към остена в ръката ми.

Отново поглеждам нагоре към окото и то пак примигва. Навеждам се и оставям остена на пода.

Тя размахва хобот над земята пред себе си и развява ушите си като две огромни листа. Устата ѝ се отваря в усмивка.

— Здравей — говоря ѝ нежно. — Здравей, Роузи. Аз съм Якоб.

След моментно колебание протягам ръка, съвсем малко. Хоботът изсвистява покрай нея, издишвайки. Окуражен, се пресягам и полагам ръка на рамото ѝ. Кожата ѝ е груба, неравна и удивително топла.

— Здравей — повтарям и я потупвам лекичко, колкото за проба.

Подобното ѝ на корабно платно ухо се свива напред и после обратно, а хоботът се връща. Докосвам го колебливо, а после го погалвам. Вече съм влюбен и дотам заплепен, че не виждам Август, докато той не спира рязко точно пред мен.

— Какво, по дяволите, ви става на всички тази сутрин? Би трябвало да ви уволня всичките, до последния скапан човек. Пийт не ще да се погрижи за бизнеса, ти правиш цяло шоу, като изчезваш, а после идваш да ми се лигавиш тук със слона. Къде е проклетият остен?

Навеждам се и го вдигам от пода. Август го изтръгва от ръката ми и ушите на слона отново прилепват до главата му.

— Ето принцесо — казва Август. Има предвид мен. — Имам за теб една работа, която може и да успееш да свършиш. Иди намери Марлена. Направи така, че за известно време да не стъпва зад менажерията.

— Защо?

Август си поема дълбоко въздух и стисва остена така силно, че кокалчетата му побеляват.

— Защото аз така казвам. Това достатъчно ли е? — процежда той през стиснати зъби.

Естествено минавам зад менажерията, за да разбера какво е това, което Марлена не бива да вижда. Свивам зад ъгъла точно когато Пийт срязва гърлото на един изнемощял сив кон. Конят надава ужасено цвилене, а фонтанът кръв от зейналата дупка във врата му достига височина два метра.

— Иисусе Христе! — виквам, отстъпвайки назад.

Сърцето на коня започва да бие по-бавно и струите намаляват. Най-после животното рухва на колене и пада напред. Предните му копита разорават земята, преди най-сетне да застине с широко отворени очи. От врата му се стича море от тъмна кръв.

Пийт поглежда нагоре към мен, все още наведен над потръпващото животно.

Изнемощял дорест кон, обезумял от ужас, е привързан към един кол до него. Ноздрите му са издути, разкривайки червената си вътрешност, а муцуната му е издигната високо във въздуха. Въжето, с което е завързан, е опънато толкова здраво, че сякаш всеки момент ще се скъса. Пийт прекрачва през мъртвия кон, сграбчва въжето близо до главата на дорестия и му прерязва гърлото. Още фонтани кръв, още предсмъртни мъки, още едно паднало тяло.

Пийт се изправя и отпуска ръце до бедрата си. Ръкавите му са навити високо над лактите, а пръстите му все още стискат окървавения нож. Не откъсва поглед от коня до самия миг на смъртта му и после вдига лице към мен.

Избърсва носа си, изплюва се на земята и се връща към задачата си.

— Марлена? Там ли си? — провиквам се и хлопам по вратата на купето им.

— Якоб? — обажда се отвътре тих глас.

— Да.

— Влез.

Заварвам я изправена до един от отворените прозорци да гледа напред към влака. Докато влизам, обръща глава. Очите ѝ са разширени, а в лицето ѝ не е останала нито капка кръв.

— О, Якоб... — гласът ѝ трепери.

— Какво? Какво има? — питам, пресичайки купето.

Тя притиска ръка към устата си и отново се извърща към прозореца.

Август и Роузи се придвижват с гръм и трясък към началото на влака. Напредването им е изпълнено с болка и всички навън са се спрели да гледат.

Август я удря отзад и Роузи прави няколко забързани стъпки. Когато той я настига, я удря отново, този път достатъчно силно, та тя да надигне хобот, да ревне и да хукне настрана. Август изригва серия от проклетия, втурва се след нея, размахал остена, и забива острия край в рамото ѝ. Роузи изскимтява и този път не се помръдва дори на сантиметър. Дори отдалеч виждаме, че трепери.

Марлена сподавя едно ридание. Инстинктивно посягам към ръката ѝ и когато я намирам, тя стисва пръстите ми така здраво, че изпитвам болка.

След още няколко удара Роузи забелязва слонския вагон отпред пред влака, вдига хобот, надава рев и се впуска в оглушителен бяг. Август се изгубва в облака прах зад нея, а паникьосаните работници се втурват да се отстранят от пътя ѝ. Тя се качва във вагона с явно облекчение.

Прахта се сляга и Август отново се появява, крещи и маха с ръце. Диамантения Джо и Отис се отправят към вагона бавно, тежко, като че ли не се е случило нищо особено, и се захващат да го затворят.

11.

Кинко прекарва първите няколко часа от пътуването до Чикаго в това да примамва с парченца телешка пастърма Куини, очевидно възстановена от диарията, да върви на задните си крака.

— Горе! Горе, Куини, горе! Браво, момиче! Добро момиче!

Лежа на постелката си, свит на кълбо, с лице към стената. Физическото ми състояние е също толкова лошо, колкото и умственото, а това значи нещо. Главата ми е препълнена с видения, разбъркани като топка от жица: родителите ми живи, докато ме оставят в „Корнел“; родителите ми мъртви с онези плочки в зелено и бяло на пода под тях; Марлена, която танцува с мен в менажерията; Марлена тази сутрин, бореща се със сълзите си до прозореца; Роузи и нейния любопитен, душещ хобот; Роузи, висока три метра и солидна като скала, скимтяща под ударите на Август; Август, танцуващ върху покрива на движещ се влак; Август, размахващ слонски остен; Барбара, люлееща онези свои пъпеши на сцената; Барбара и Нел и опитните им грижи за мен.

Споменът за последната нощ ме пронизва със силата на унищожителна топка. Стисвам очи, опитвам се да изпразня съзнанието си от всякакви мисли, но не се получава. Колкото по-болезнен е споменът, толкова по-упорит е в присъствието си.

Най-после въодушевеното джафкане на Куини утихва. След няколко секунди пружините на леглото на Кинко изскърцват. И се възцарява тишина. Той ме наблюдава, усещам го. Обръщам се на другата страна, за да го погледна в лицето.

Той е на ръба на леглото си, кръстосал босите си крака. Червената му коса е разбъркана. Куини се покатерва в скута му, оставяйки предните си лапи да висят малко по-навън, като жабешки.

— И тъй, каква е твоята история?

Ивиците слънчева светлина проблясват като остриета през отворите между дъските зад него. Покривам очите си с ръка и се смръщвам.

— Не, сериозно те питам. Откъде си?

— От никъде — отвърщам и се претъркувам обратно с лице към стената.

— Защо си толкова вкиснат? Заради снощи ли?

Споменаването на предната вечер е достатъчно, за да ме накара да почувствам гадене.

— Притесняваш ли се, или какво?

— О, за бога, няма ли просто да ме оставиш на мира? — избухвам.

Той замлъква. След няколко секунди отново се претъркувам с лице към него. Кинко все още ме гледа, навивайки около пръстите си ушите на Куини. Тя облизва другата му ръка и върти късата си опашка.

— Извинявай — казвам. — Никога преди не съм правил нещо такова.

— Добре, струва ми се, че е очевидно и без да го казваш.

Хващам туптящата си глава с две ръце. Какво ли не бих дал сега за един галон вода...

— Виж, не е станало кой знае какво — продължава той. — Ще се научиш как да носиш на алкохол. Колкото до другото — е, просто трябваше да ти го върна заради онзи ден. Според мен това изравнява резултата. Дори може да се окаже, че съм ти длъжник. Този мед запуши Куини като тапа. И така, можеш ли да четеш?

Примигва няколко пъти.

— Ъъъ? — отвърщам.

— Може би ще ти хареса повече да четеш, отколкото да лежиш там и да се пържиш в собствения си сос?

— Мисля, че просто ще остана да лежа тук и да се пържа в собствения си сос — затварям очи и ги покривам с ръка. Мозъкът ми май е прекалено голям за черепа, болят ме очите и може да повърна. Освен това ме сърбят топките.

— Както желаете — подхвърля той.

— Може би някой друг път.

— Разбира се. Когато решиш.

Мълчание.

— Кинко?

— Да?

— Наистина оценявам предложението ти.

— Разбира се.

По-продължително мълчание.

— Якоб?

— Да?

— Можеш да ми викаш Уолтър, ако искаш.

Както са покрити с ръка, очите ми изведнъж се отварят широко.

Леглото му изскърцва, докато той премества тежестта си. Поглеждам го крадешком през разперените си пръсти. Той сгъва възглавницата си на две, ляга по гръб и взема една книга от щайгата. Куини се сгушва в краката му, без да сваля поглед от мен. Веждите ѝ са сбърчени от тревога.

Влакът приближава Чикаго рано следобед. Въпреки туптящата си глава и болките в цялото си тяло, заставам в рамката на отворената врата на вагона и протягам врат, за да видя по-добре гледката. В края на краищата това е градът на Клането на свети Валентин^[1], на джаза, гангстерите и контрабандните пивници.

Виждам в далечината силуетите на няколко високи сгради и точно когато се опитвам да отгатна коя от тях е прочутата „Алертън“, пристигаме в ограденото място за добитък. Това място се простира на цели мили и преминаването ни през кланиците става ужасяващо бавно, сякаш пълзим. Те са плоски и грозни, а оградените места — претъпкани с обезумял, мучащ добитък и мръсни, ровещи навсякъде прасета. Но това е нищо в сравнение с шумовете и миризмите, долитащи от постройките: след броени минути проклетата воня и пронизителните писъци ме изпращат отново в стаята на козите, където притискам нос до плесенясалия конски чул — готов съм на всичко, само и само да отмия вкуса на миризмата на смъртта.

Стомахът ми е дотолкова разбъркан, че дори когато преминаваме далеч от огражденията с добитък, оставам във вагона, докато всичко навън отново се подреди. След това, почувствал нужда да бъде в присъствието на животни, влизам в менажерията и обхождам периметъра ѝ.

Невъзможно е да се опише приливът на нежност, който ненадейно ме заля към всички тях: към хиените, към камилите и към всички останали, дори към полярния мечок, който седи на задницата

си, хапейки десетсантиметровите си челюсти с десетсантиметровите си зъби. Любовта към всички тези животни изниква у мен изведнъж, като буен поток, и се загнездва в сърцето ми, твърда като обелиск и нежна като водата.

Баща ми смяташе, че е негов дълг да продължи да се грижи за животните дълго след като хората престанаха да му плащат. Не можеше да стои и да гледа кон да се мята с колики или крава, която се мъчи с обърнато седалищно теле, дори и това да означаваше разруха за самия него. Паралелът е неизбежен. Няма съмнение, че аз съм единственият, който стои между тези животни и деловия подход на Август и чичо Ал, и това, което баща ми щеше да направи — това, което би искал и от мен да направя — е да се погрижа за тях. Изпълва ме дълбока, непоколебима решителност. Каквото и да съм сторил снощи, не мога да напусна тези животни. Аз съм техният пастир, техният закрилник. И това е нещо повече от задължение към тях. Това е дълг към баща ми.

Едно от шимпанзетата има нужда от прегръдка, така че го оставям да виси, подпряно на хълбока ми, докато обикалям палатката. Достигам до едно широко празно място и осъзнавам, че е предназначено за слона. Август сигурно не може да я изкара от вагона й. Ако изпитвах към него поне зрънце съчувствие, щях да се опитам да му помогна. Но не изпитвам.

— Хей, док — викна ми Пийт. — Отис смята, че един от жирафите може да е настинал. Ще му хвърлиш ли едно око?

— Разбира се — отвръщам.

— Ела, Бобо — Пийт протяга ръце към шимпанзето.

Косматите ръце и крака на маймуната се затягат около мен.

— Хайде, върви — обръщам се към него, опитвайки се да откопча ръцете му. — Ще се върна.

Бобо не помръдва дори на сантиметър.

— Хайде, върви — повтарям.

Никаква реакция.

— Добре, една последна прегръдка и това е всичко — обявявам и притискам лице към тъмната му козина.

Шимпанзето ме озарява със зъбата усмивка и ме целува по бузата. После се смъква надолу по тялото ми, пъхва длан в тази на Пийт и бавно тръгва заедно с него, леко приклекло.

По дългия назален проход на жирафката се стичат капки гной — нещо, което не би ме притеснило у един кон, но тъй като не съм запознат с жирафите, решавам да заложа на сигурно и ѝ слагам лапа на врата — процедурата налага да се покатеря на подвижна стълба, докато Отис долу държи инструментите ми.

Жирафката е кротка и прекрасна и вероятно най-странното създание, което някога съм виждал. Краката и вратът ѝ са деликатни, тялото — с изящни извивки и изпъстрено с петна, напомнящи парченца на пъзел. От върха на триъгълната ѝ глава, точно над големите ѝ уши, стърчат странни пухкави туфи. Очите ѝ са тъмни и огромни, устните — кадифеномеки като на конете. Около шията ѝ е праметнато въже и аз се държа за него, но през повечето време тя стои съвсем неподвижно, докато бърша ноздрите ѝ и увивам гърлото ѝ в мек вълнен плат. Когато привършвам, слизам долу по стълбата.

— Можеш ли да ме покриеш за малко? — питам Отис, докато бърша ръцете си с парцал.

— Да. Защо?

— Трябва да отида някъде.

Очите на Отис се присвиват.

— Нали не смяташ да се размотаваш наоколо, провесил нос?

— Какво? Не. Разбира се, че не.

— По-добре ми кажи отсега, защото, ако смяташ да се мотаяш унил наоколо, няма да те покривам за това.

— Нямам намерение да се мотая унил наоколо. Защо да го правя?

— Заради... Е, нали знаеш. Заради някои неща.

— Не! Никъде няма да се мотая. Просто престани, става ли?

Има ли в този цирк някой, който да не е чул всяка подробност от унижението ми?

Излизам навън, тръгвам пеш и след няколко мили се озовавам в една жилищна част. Къщите имат занемарен вид и прозорците на много от тях са заковани с дъски. Преминавам покрай една опашка за получаване на храна — дълга редица опърпани, обезкуражени хора — която стига до вратата на една мисия. Едно черно момче предлага да ми лъсне обувките. Искане ми се да му позволя, но нямам и пукнат цент.

Най-после виждам една католическа църква, влизам и сядам на пейка близо до вратата. Дълго време оставам така, взирайки се в

цветното стъкло зад олтара. Въпреки че от цялото си сърце се моля да получа опрощение, не мога да се заставя да изрека на глас греха си. Най-после ставам от пейката и отивам да запаля свещи за родителите си.

Когато се обръщам да си тръгна, внезапно забелязвам Марлена — навярно е влязла, докато съм бил в алкова. Оттук виждам само гърба ѝ, но знам със сигурност, че е тя. Седи на предния ред, облечена в бледожълта рокля и подходяща шапка. Шията ѝ е деликатна, раменете — изправени. Няколко къдрици светлокестенява коса надничат изпод периферията на шапката ѝ.

Тя коленичи на една възглавничка и започва да се моли, а около моето сърце се затяга здрава ръка.

Излизам от църквата, преди да съм опетнил душата си с още един грях.

Когато се връщам в цирка, Роузи вече е паркирана в палатката с менажерията. Не знам как са успели, а и не питам.

Когато я доближавам, тя се усмихва и после потрива око, свивайки върха на хобота си като юмрук. В продължение на няколко минути я наблюдавам и после прекрачвам през въжето. Ушите ѝ се изправят и очите ѝ се присвиват. Сърцето ми се стяга, защото си мисля, че реагира така на моето приближаване. После обаче чувам гласа му:

— Якоб?

Наблюдавам Роузи още няколко мига и после се извързвам към него.

— Виж — започва Август, като заравя носа на ботуша си в прахта, — знам, че през последните дни бях малко груб с теб.

Наясно съм, че на това място би трябвало да кажа нещо, да го накарам да се почувства по-добре, но не го правя. В този момент далеч не съм изпълнен с отзивчивост.

— Това, което се опитвам да кажа, е, че отидох твърде далеч. Напрежението от работата, нали знаеш. Понякога може да подлуди човек — протяга ръка. — И тъй, приятели ли сме пак?

Оставам безучастен още няколко секунди. После поемам ръката му. Нали ми е шеф в края на краищата. След като съм решил да остана,

ще бъде върховна глупост да го раздразня така, че да ме уволни.

— Ти си добър човек — изтърсва той, сграбчва твърдо ръката ми и ме потупва по рамото. — Тази вечер ще ви изведе с Марлена някъде навън. Ще ви се реванширам и на двамата. Знам едно страхотно местенце.

— Ами представлението?

— Засега няма смисъл да правим представление. Все още никой не знае, че сме тук. Така става, когато изоставиш предварително обявения си маршрут и хукнеш през цялата проклетата страна — въздъхва. — Но чичо Ал си знае най-добре. Очевидно.

— Не знам — опитвам се да се измъкна. — Снощната вечер беше малко... груба.

— Каквата болестта, такова и лекарството, Якоб! Ела в девет — усмихва ми се ведро и се отправя към изхода.

Гледам го как излиза, поразен от току-що озарилото ме прозрение: колко огромно е нежеланието ми да прекарам с него и една минута и колко много ми се ще да прекарам времето си с Марлена.

Вратата на купето се отваря и в рамката ѝ се появява Марлена, неотразима в червен атлаз.

— Какво? — пита тя, свеждайки поглед надолу, за да огледа роклята си. — Има ли ѝ нещо на роклята ми? — извива се, за да види по-добре тялото и краката си.

— Не — прошепвам. — Много си елегантна.

Август, издокаран с бяла вратовръзка, се появява иззад зелената завеса. Хвърля само един поглед към мен и заявява:

— Не можеш да дойдеш в този вид.

— Нямам нищо друго.

— Тогава ще трябва да вземеш назаем от някого. Само че побързай. Таксито ни чака.

Профучаваме през същински лабиринт от паркинги и малки улички, преди внезапно да спрем на един ъгъл в промишлена зона. Август слиза и подава на шофьора навита на руло банкнота.

— Идвайте — нарежда ми той и помага на Марлена да слезе от задната седалка. Слизам и аз.

Озоваваме се в уличка, от двете страни на която се издигат складове, изградени от червени тухли. От едната ѝ страна виждам натрупан до стената боклук, а от другата редица паркирани коли —

спортни автомобили, двуместни коли, седани и дори лимузини, до една блестящи, до една чисто нови.

Август спира пред една вдадена навътре дървена врата, похлопва силно и после започва да потропва с крак от нетърпение. Правоъгълната шпионка се отваря, разкривайки око на мъж под една-единствена буйна вежда. В сградата очевидно се вихри някакво празненство, ако се съди по звуците, които долитат иззад мъжа.

— Да?

— Тук сме за шоуто.

— Какво шоу?

— Шоуто на Франки, разбира се — усмихва се Август в отговор.

Шпионката се затваря. Последователно се чуват изщракване и звънтене, следвани от непогрешимия звук от вдигане на резе. И вратата се отваря.

Мъжът бързо ни преценява с поглед, после ни прави знак да влизаме и затръшва вратата. Пресичаме настаното с плочки фоайе, преминаваме покрай един гардероб с униформени служители и изкачваме няколко стъпала, за да се озовем в бална зала с мраморен под. От високия таван се спускат кристални полилеи със сложна украса. На един подиум са се настанили група музиканти, които свирят, а дансингът е претъпкан с танцуващи двойки. Маси и сепарета с формата на буквата П са подредени около него от всички страни. Няколко стъпала по-нагоре и близо до подпорната стена има облицован с дърво стъклен шкаф, обслужван от сервитьори и съдържащ стотици бутилки, подредени на рафтовете пред едно опушено огледало.

Аз и Марлена се настаняваме в едно от покритите с кожа сепарета, докато Август донесе напитките. Марлена гледа групата. Краката ѝ са кръстосани, а стъпалото ѝ отново тупа по пода в такт с музиката.

На масата пред мен се тръшва една чаша. Миг по-късно Август се друсва до Марлена. Изучавам чашата и откривам, че съдържа ледени блокчета и скоч.

— Добре ли си? — пита тя.

— Добре — отвръщам.

— Малко си позелениял — продължава.

— Нашият Якоб е малко нещо махмурлия — намесва се Август.
— Опитваме се да го оправим с алкохол.

— Е, тогава се постарайте да ме осведомите, ако трябва да изчезна за малко — казва Марлена с колебание в гласа и отново се извърща към групата.

Август вдига чаша.

— За приятелите!

Марлена поглежда назад точно навреме, за да види пълната си с разпенена течност чаша и я протяга над масата, за да се чукнем. Отпива изискано от сламката си, почуквайки чашата с лакираните си нокти. Август запраща скоча си обратно на масата. В мига, в който скочът докосва устните ми, езикът ми инстинктивно се повдига, за да предотврати проникването му в устата ми. Август обаче ме наблюдава, затова се преструвам, че преглъщам, преди да оставя чашата на масата.

— Ето това е то, момчето ми. Още няколко чашки и ще си свеж като кукуряк.

Не знам за мен, но след като изпива второто си бренди „Александър“, Марлена определено се оживява и повлича Август към дансинга. Докато той я върти насам-натам, скришом изливам чашата си.

Марлена и Август се връщат в сепарето, зачервени от танцуването. Тя въздъхва и започва да си вее с едно меню. Август запалва цигара.

Очите му падат върху празната ми чаша.

— О, виждам, че съм проявил небрежност — той се изправя. — Пак ли същото?

— О, каквото и да е — отвърщам без ентусиазъм. Марлена просто кимва, отново насочила вниманието си върху случващото се на дансинга.

Август тръгва да донесе питиетата. След около трийсет секунди Марлена скача и ме хваща за ръката.

— Какво правиш? — питам и избухвам в смях, докато тя ме тегли за ръката.

— Хайде! Нека да танцуваме!

— Какво?

— Обичам тази песен!

— Не... аз...

Но няма полза. Вече съм на крака и тя ме повлича на дансинга, подрипва и щрака с пръсти. Когато се озоваваме заобиколени от други двойки, тя се извъръща към мен. Поемам си дълбоко дъх и я вземам в обятията си. Изчакваме няколко удара на сърцето и се понасяме по дансинга, губейки се в едно трептящо море от хора.

Марлена е лека като перце, не пропуска нито една стъпка, а това си е цяло постижение, като се има предвид колко съм тронав аз. И не че не знам да танцувам, не е това. Не разбирам какво, по дяволите, става с мен. Абсолютно сигурен съм, че не съм пиан.

Тя се завърта настрана от мен и после се връща, като се провира под ръката ми, така че гърбът ѝ е притиснат към мен. Ръката ми почива на ключицата ѝ, плът до плът. Усещам как се издигат и спускат гърдите ѝ. Главата ѝ е отпусната под брадичката ми, от косата ѝ се излъчва благоухание, а тялото ѝ е загрято от изтощение. И после тя отново се отдръпва, развивайки се като панделка.

Когато музиката спира, танцуващите започват да свиркат и да пляскат с ръце над главите, Марлена — най-силно от всички. Хвърлям поглед към сепарето ни. Август ни гледа, кипнал от ярост, със скръстени ръце. Стреснат, отстъпвам настрана от Марлена.

— Проверка!

За миг всички замръзват, а после се надига втори вик.

— Проверка! Всички да изчезват!

Люшвам се напред, повлечен в безредна маса от тела. Хората крещат и се блъскат един друг в трескав опит да достигнат изхода. Марлена е на няколко човека пред мен и гледа назад пред море от въртящи се глави и отчаяни лица.

— Якоб! — крещи тя. — Якоб!

Опитвам се да стигна до нея, да си проправам път през хората.

В кипящия океан от плът улавям нечия ръка и по погледа на Марлена разбирам, че е нейната. Стискам я здраво, оглеждайки се за Август, но виждам само непознати.

На изхода тълпата ни разделя; секунди по-късно се озовавам избутан на една уличка. Около мен хората крещат и се тъпчат с бясна скорост в колите. Заревават мотори, надуват се клаксони, запищяват гуми.

— Хайде! По-бързо! По-бързо да се махаме оттук, по дяволите!

— Раздвижи я тая кола!

Отнякъде изниква Марлена и сграбчва ръката ми. Двамата побягваме, а наоколо започват да вият сирени и да пицят полицейски свирки. Разнасят се изстрели, повличам Марлена след себе си и хлътвам в една по-малка уличка.

— Чакай — задъхана, тя спира и започва да подскача на един крак, за да свали обувката си. Вкопчва се с всичка сила в ръката ми, когато изхлузва и другата. — Готово — стиснала е и двете обувки в една ръка.

Хукваме да се спасяваме и тичаме, докато шумът на сирените, тълпите и свистящите гуми остава зад нас; проправяме си път през задни улички и алеи и най-накрая спираме под един железен противопожарен изход и се борим да си поемем глътка въздух.

— О, боже — възкликва Марлена, — о, боже, на косъм бяхме. Чудя се дали Август е успял да излезе навреме.

— Надявам се да е — едва успявам да отговоря, докато се опитвам да си поема дъх. Привеждам се, като облягам ръце на бедрата си.

След миг поглеждам нагоре към Марлена. Тя се взира право в мен, дишайки през устата. Когато очите ни се срещат, тя избухва в истеричен смях.

— Какво? — питам я.

— О, нищо. Нищо — продължава да се смее, но изглежда застрашително близо до сълзите.

— Какво има? — питам отново.

— О — произнася тя, като подсмърква и вдига пръст към ъгълчето на окото си. — Мислех си колко е шантав този проклет живот, това е всичко. Имаш ли кърпичка?

Пребърквам джобовете си и изваждам една. Тя я поема и избърсва челото си, а после потупва с нея и бузите, и брадичката си.

— Ай, на какво съм заприличала. И погледни чорапите ми! — изписква тя и сочи към краката си без обувки. — Ауу, а са копринени! — гласът ѝ звучи пискливо и неестествено.

— Марлена? — прошепвам нежно. — Добре ли си?

Тя притиска свития си юмрук до устата си и надава сподавен стон. Посягам да я уловя за ръката, но тя се извъръща настрана. Очаквам да остане с лице към стената, но вместо това тя продължава да се обръща, върти се като изпаднал в транс дервиш. При третото

завъртане я хващам за раменете и притискам уста до нейната. Тя се вцепенява, ахва, всмуквайки въздух от устните ми. Миг по-късно омеква и пръстите ѝ се вдигат към лицето ми. После се отскубва, отстъпва заднишком няколко стъпки и впила в мен изумен поглед.

— Якоб — гласът ѝ се пречупва. — О, боже, Якоб.

— Марлена — правя крачка към нея и се спирам закован. — Толкова съжалявам. Не биваше да го правя.

Тя се взира в мен, притиснала ръка към устата си. Очите ѝ приличат на тъмни бездни. Обляга се на стената, нахлузва обувките си и забива поглед в асфалта.

— Марлена, моля те — безпомощно простирам ръце напред.

Тя завързва втората си обувка и побягва, препъвайки се и залитайки, напред по улицата.

— Марлена! — виквам и пробягвам няколко стъпки.

Тя затичва по-бързо и вдига ръка отстрани на лицето си, за да го скрие от погледа ми.

Спирам.

Тя продължава да тича и токчетата ѝ тракат надолу по алеята.

— Марлена! Моля те!

Не свалям поглед от нея, докато не завива зад ъгъла. Ръката ѝ остава долепена до лицето, просто в случай че все още съм достатъчно близо, за да я видя.

Трябват ми няколко часа, преди да успея да намеря цирка.

Минавам покрай стърчащи от вратите крака и табели, обявяващи, че тук или там се раздава безплатно храна. Минавам покрай витрини с надпис „Затворено“ и ми е ясно, че нямат предвид „затворено само за през нощта“. Отминавам табели с надпис „Вход за мъже забранен“ и надписи на вторите етажи, които гласят „Подготовка за класовата борба“. Отминавам една табела в един магазин за зарзават, на която чета:

„Нямате пари?

Тогава какво имате?

Приемаме всичко!“

Отминавам една кутия за вестници и виждам заглавието на първа страница: „Нов удар на хубавото момче Флойд^[2]: офейква с четири хиляди долара, докато тълпите го аплодират“.

На по-малко от миля от цирка се натъквам на сборище от скитници. В средата на групата гори огън, заобиколен от хора, някои седнали и вперили поглед в пламъците, други налягали върху сгънати дрехи. Минавам достатъчно близо до тях, за да видя лицата им и да забележа, че повечето от тях са млади — по-млади от мен. Има и няколко момичета, а една двойка прави секс. Дори не са си направили труда да се скрият в храстите, само малко са се отдалечили от огъня. Други две от момчетата ги наблюдават разсеяно без капчица интерес. Тези, които спят, са си свалили обувките, но са ги привързали към глезените си.

Един по-възрастен мъж е седнал до огъня. Челюстта му е покрита с нещо, което би могло да бъде и четина, и струпей, а може би и двете. Бузите му са хлътнали като на човек, който няма зъби. Погледите ни се срещат и остават задълго приковани един в друг. Чудя се защо изразът му е така враждебен, но после си спомням, че нося вечерен костюм. Той обаче няма откъде да знае, че този костюм е единствената разлика помежду ни. Изпитвам някаква дива, нелогична необходимост да му го кажа, но я потискам и продължавам по пътя си.

Когато най-после стигам до цирка, спирам и се вглеждам в огромната палатка с менажерията, силуетът ѝ ясно се очертава на нощното небе. Няколко минути по-късно установявам, че стоя пред слона. Виждам го само като тъмна фигура и дори това е възможно едва след като очите ми свикат с мрака. Роузи спи и огромното ѝ тяло е съвсем неподвижно, ако не броим бавното ѝ, спокойно дишане. Искам да я докосна, да усетя с пръста си грубата ѝ топла кожа, но не мога да се заставя да я събудя.

Бобо лежи в един ъгъл на клетката си. Едната ръка е преметната над главата, а другата — отпусната на гърдите му. Чувам как въздъхва дълбоко, а после премлясква с устни и се извърта настрана, без да се събужда. Съвсем по човешки.

Най-накрая излизам от менажерията, връщам се във вагона с животните за представления и се просвам на постелката си. Куини и Кинко вече спят и нито един от двамата не се събужда при влизането ми.

Лежа буден до зазоряване, слушам хъркането на Куини и се чувствам като най-нещастния човек на света. Преди по-малко от месец броени дни ме дележа от дипломирането ми в „Бръшляновата лига“ и от работа рамо до рамо с баща ми. Сега съм на крачка от това да се превърна в скитник — цирков работник, който се е опозорил неведнъж, а два пъти в течение само на два дни.

Вчера не бих си помислил, че е възможно някога да направя нещо по-жалко от това да повърна върху Нел, но миналата нощ май успях да затъмня това си постижение. Какво, по дяволите, съм си мислил?

Чудя се дали ще разкаже на Август. През ума ми преминават кратки сцени, в които слонският остен профучава към главата ми, следвани от дори по-кратки, в които ставам още сега, в този миг, и се връщам при скитниците. Но не го правя, защото мисълта да изоставя Роузи, Бобо и останалите е непоносима.

Ще се стегна. Ще спра да пия. Ще направя така, че никога вече да не оставам насаме с Марлена. Ще отида на изповед.

Избърсвам сълзите си с ъгъла на възглавницата. После затварям очи и извиквам в съзнанието си образа на майка си. Опитвам се да се вкопча в него за колкото се може по-дълго, но след малко той изчезва и пред погледа ми се появява Марлена — хладна, далечна, докато гледаше танцуващите и потупваше с крак по пода. Сияеща, докато се носехме по дансинга. Изпаднала в истерия и после обзета от ужас там, в алеята.

Но последните ми мисли са свързани с много осезаеми усещания: ръката ми, отпусната върху издутината на гърдите ѝ. Устните ѝ под моите, меки и пълни. И онова, което не мога нито да проумея, нито да прогоня, онова, което ме преследва и когато най-после се унасям в сън: усещането за допира на пръстите ѝ, проследяващи чертите на лицето ми.

Кинко ме събужда след няколко часа.

— Хей, Спяща красавице — разтърсва ме той. — Знамето е вдигнато.

— Добре. Благодаря — отвърщам, без да се помръдна.

— Но ти не ставаш.

— Ти си същински гений, знаеш ли го?

Гласът на Уолтър се извисява с цяла октава:

— Хей, Куини! Тук, момиче! Тук, момиче! Хайде, Куини. Оближи го хубаво. Давай!

Куини се хвърля към главата ми.

— Хей, стига! — възкликвам и вдигам ръка да се защитя, защото езикът на Куини влиза в ухото ми, а самата тя танцува върху лицето ми. — Стига! Хайде, спри!

Но тя е неудържима, така че рязко се изправям. Куини изхвърчава от главата ми и пада на пода. Уолтър ме поглежда и избухва в смях. Куини се настанява в скута ми и се изправя на задни крака, за да може спокойно да ближе врата и брадичката ми.

— Добро момиче, Куини. Добро момиче — говори й той. — И тъй, Якоб, изглеждаш така, сякаш си прекарал още една... тъъ... интересна вечер.

— Не точно — отвърщам и тъй като Куини тъй или иначе се е настанила в скута ми, я погалвам. Това е първият път, когато тя ми позволява да я докосна. Тялото й е топло, а козината — жилава.

— Скоро ще можеш да ходиш, без да се клатушкаш. Върви и хапни нещо. Храната ще помогне на стомаха ти да се успокои.

— Не съм пил снощи.

Той ми хвърля кратък поглед.

— А — кима мъдро.

— И какво трябва да означава това? — питам.

— Проблем с жена.

— Не.

— Да.

— Не, не е това!

— Учудвам се, че Барбара вече ти е простила. Или не е? — за няколко секунди спира поглед върху лицето ми и после продължава да кима. — Аха. Май най-накрая започвам да схващам картинката. Не си й занесъл цветя, нали? Трябва да започнеш да се вслушваш в съветите ми.

— Защо не си гледаш работата? — избухвам, избутвам Куини на пода и се изправям.

— Уф, ама ти си бил голям сърдитко, знаеш ли? Хайде, да отидем да си намерим малко кльопачка.

След като сме напълнили чиниите си, тръгвам след Уолтър към неговата маса.

— Какво, по дяволите, си мислиш, че правиш? — сопва се той и спира да върви.

— Мислех, че ще седнем заедно.

— Не може. Всеки си има определено място. Освен това, ако седнеш с мен, ще си снижиш позицията тук, в шоуто.

Поколебавам се.

— Какво ти става? — пита той и поглежда към обичайната ми маса. Август и Марлена се хранят мълчаливо, вперили поглед в чиниите си. Очите на Уолтър трепват.

— О, не, не ми казвай нищо.

— Аз и дотук не ти казах нито едно скапано нещо — отвръщам.

— Няма и нужда. Слушай, хлапе, това е място, на което не би искал да седнеш, чуваш ли ме? Искам да кажа, в преносен смисъл. В буквален смисъл ще си завлечеш задника на оная маса и ще се държиш, като че нищо не се е случило.

Отново хвърлям поглед към Август и Марлена. Очевидно е, че демонстративно не си обръщат внимание един на друг.

— Якоб, чуй ме добре — подхваща Уолтър. — Той е най-гадният кучи син, когото съм срещал, така че каквото и, по дяволите, да става...

— Не става нищо. Абсолютно нищо...

— ... е по-добре да спре веднага или ще умреш, без да разбереш откъде ти е дошло. Ако имаш късмет, ще изхвърчиш оттук на червена светлина и вероятно ще се разбиеш в някой мост. Сериозно говоря. Сега отивай там. Незабавно.

Отправлям сърдит поглед надолу към него.

— Къш! — казва той и посочва към масата.

Докато се приближавам към тях, Август поглежда нагоре и ме забелязва.

— Якоб! — виква. — Радвам се да те видя. Снощи не бях сигурен, че ще успееш да намериш обратния път. Никак не ме блазнеше мисълта, че може да се наложи да те измъквам от затвора, нали разбираш. Можеше да създаде някои проблеми.

— И аз се тревожех за вас двамата — изричам и сядам.

— Така ли? — пита той с преувеличена изненада.

Поглеждам към него. Очите му блестят, а усмивката му е странно изкривена.

— О, но ние успяхме да се завърнем без каквито и да било проблеми, нали така, скъпа? — той отправя поглед към Марлена. — Но я ми кажи, Якоб, как, за бога, стана така, че вие двамата се разделихте? Нали бяхте толкова... близо един до друг на дансинга?

Марлена бързо вдига поглед от чинията си и на бузите ѝ избиват червени петна.

— Нали ти казах снощи — отговаря тя. — Тълпата ни отдели един от друг.

— Питам Якоб, скъпа. Но все пак ти благодаря — Август вдига с претенциозен жест една препечена филийка, усмихвайки се широко със стиснати устни.

— Раздвижването беше доста силно — обяснявам, взимам вилицата си и я плъзвам под яйцата си. — Опитам се да видя накъде я завлича тълпата, но не успях. Когато излязох, потърсих и двама ви, но по едно време реших, че ще е по-добре просто да изчезна оттам.

— Мъдър избор, момчето ми.

— И така, значи сте успели да се намерите? — питам, вдигайки вилицата към устата си, като се опитвам гласът ми да звучи колкото се може по-нормално.

— Не, върнахме се с отделни таксито. Това означава две сметки, разбира се, но бих платил и сто, за да съм сигурен, че безценната ми съпруга е в безопасност. Нали така, скъпа?

Марлена гледа право в чинията си.

— Казах, нали така, скъпа?

— Да, разбира се, че би платил — отвръща тя с равен глас.

— Защото, ако си мислех, че се намира в каквато и да било опасност, не знам какво бих могъл да направя.

Вдигам очи към него. Август е вперил поглед право в мен.

---

[1] На 14 февруари 1929 г. в разгара на гангстерската война по време на сухия режим. Ал Капоне организира неуспешно нападение в офиса на конкурента си Джордан „Бъгси“ Морган, станало известно като Клането на свети Валентин. — Б.пр. ↑

[2] Чарлс Артър Флойд (3.02.1904–22.10.1934) — американски банков крадец и според слуховете убиец, обграден с романтичен ореол

от пресата и от певица Уди Гътри, посветил му песен със заглавие „Хубавото момче Флойд“. Прякорът му идва от думите на касиера свидетел на първия му голям грабеж, който го описал като „хубаво момче“. — Б.пр. [↑](#)

12.

Веднага щом преценявам, че няма да привлече вниманието към себе си, се втурвам към менажерията.

Сменям лапата на врата на жирафа, охлаждам една камила със студена вода, защото подозирам, че има абсцес на копитото и успявам да преживея първия си преглед на котка — заемам се с врасналия нокът на Рекс, докато Клив го милва по главата. После се обръщам да взема Бобо, докато проверявам останалите. Единствените животни, останали недокоснати от ръцете и погледа ми, са товарните и това е само защото те постоянно работят и при първия признак на беда все още се намери някой, който да ме предупреди.

Когато приближава пладне, вече съм се превърнал в обикновен работник от менажерията: чистя клетки, режа храна и изривам изпражнения наравно с останалите. Ризата ми е подгизнала от пот, а гърлото ми е пресъхнало. Когато знамето най-после се издига, тримата с Диамантения Джо и Отис излизаме с тежки стъпки от голямата палатка и се упътваме към готварницата.

Клив поема успоредно с нас.

— Дръжте се колкото може по-настрана от Август — предупреждава ни. — Направо е побеснял.

— Защо? Сега пък какво има? — пита Джо.

— Напушил се е, защото чичо Ал иска слонът да участва в днешния парад и си го изкарва на всеки, който му се мерне пред очите. Като оня нещастник там — допълва той, сочейки към трима мъже, които пресичат поляната.

Бил и Грейди влачат Кемъл към Летящия ескадрон. Той е увиснал между тях и краката му се влачат зад него.

Извъръщам се обратно към Клив.

— Август нали не го е ударил?

— Нее — проточва Клив. — Но здравата го наруга, направи го на нищо. Още няма обед, а вече е настръхнал. Но онзи тип, който си

позволи да хвърли поглед към Марлена — ооо, доста време ще мине, преди да повтори тази грешка — и поклаща глава.

— Този проклет слон няма да тръгне да марширува в никакъв парад — включва се Отис. — Август не може да го накара да върви по права линия от вагона до менажерията.

— Аз го знам и ти го знаеш, но очевидно чичо Ал не — отвръща Клив.

— Защо Ал толкова държи тя да участва в парада? — питам аз.

— Защото цял живот е чакал мига, в който ще може да каже: „А сега чакайте! Идват слоновете!“ — обяснява Клив.

— Дявол да ги вземе тези негови приказки — ядосва се Джо. — Вече няма коне, които да се удържат^[1], а ние така или иначе нямаме слонове — имаме слон.

— Защо толкова много иска да изрече тези думи? — осведомявам се.

И тримата се извързват в синхрон, за да ме изгледат смаяно.

— Уместен въпрос — най-после проговаря Отис, макар да е ясно, че според него страдам от някакво тежко мозъчно увреждане. — Защото това казва Ринглинг. Естествено той наистина има слонове.

Гледам от разстояние, докато Август се опитва да вреди Роузи между парадните фургони. Конете подскочат настрани от нея и танцуват нервно в хамутите си. Кочияшите стискат здраво юздите и крещат предупреждения. Резултатът е вълна от паника, която се предава от животно на животно и не след дълго хората, които водят зебрите и ламите, трябва да се борят с всички сили, за да ги удържат под контрол.

След няколко минути на всеобща бъркотия се приближава чичо Ал, който диво ръкомаха към Роузи и приказва неспирно, почти без да си поема дъх. Когато устата му най-после се затваря, се отваря тази на Август и той също започва да жестикулира към Роузи, размахва остена и в добавка към казаното я удря. Чичо Ал се обръща към антуража си. Двама от мъжете се врътват и хукват през терена.

Не след дълго вагонът на хипопотама спира пред Роузи, теглен от шест изпълнени с нежелание першерони. Август отваря вратата и мушка Роузи с остена, докато тя не влиза вътре.

Не след дълго някой надува калиопа^[2] и парадът започва.

Завръщат се един час по-късно, следвани от внушителна тълпа. Хората от града се трупат около края на терена и броят им расте, докато новината за пристигането на цирка се разпространява сред все повече и повече местни.

Роузи е докарана точно пред задния край на шатрата за представления, която вече е свързана с менажерията. Август я вкарва вътре и я завежда до мястото ѝ. Едва след като вече е зад въжето си и единият ѝ крак е привързан към кол, отварят менажерията за публика.

Наблюдавам със страхопочитание как към нея се втурват и деца, и възрастни. Тя е животното, което предизвиква най-голям интерес. Огромните ѝ уши се веят напред-назад, докато тя приема сладки и пуканки и даже дъвка от възхитените зрители. Един от мъжете дори е достатъчно смел, за да се наведе през въжето и да запрати кутия карамелизирани пуканки в отворената ѝ уста. Тя го възнаграждава, като смъква шапката му, слага я на главата си и после заема драматична поза, вирнала навития си хобот във въздуха. Тълпата надава рев, а тя спокойно връща на грейналия от задоволство посетител шапката му. Август застава до нея, стиснал в ръка слонския си остен и засиял от щастие като горд баща.

Нещо тук не е наред. Това животно не е глупаво.

Докато последните зрители минават в голямата шатра, а артистите се строят за спектакъла, чичо Ал дръпва Август настрана. Наблюдавам от другия край на менажерията как устата на Август се отваря първо в шок, после в гняв и накрая в гръмогласно недоволство. Лицето му потъмнява и той размахва шапката си и остена. Чичо Ал продължава да го гледа съвсем невъзмутимо. Най-после вдига ръка, поклаща глава и отминава. Август се взира над него с ужасен вид.

— Какво според теб стана току-що? — обръщам се към Пийт.

— Един господ знае. Но имам чувството, че ще разберем.

Оказва се, че чичо Ал е бил дотолкова възхитен от популярността, която Роузи е набрала в менажерията, че сега настоява тя не само да вземе участие в спектакъла, но също така и да изпълни цял номер непосредствено след началото на представлението. По времето, когато научавам това, облозите в задния край на менажерията вече вървят с пълна сила.

Единствената ми мисъл е Марлена.

Хуквам към мястото, където са се строили артистите и животните за представления, подготвяйки се за своя номер в спектакъла. Роузи е начело на редицата. Марлена се е качила на главата ѝ, облечена в трико с розови пайети, здраво хванала грозната кожена сбруя за глава на Роузи. Август стои до лявото ѝ рамо с мрачно изражение и пръстите му ту стискат, ту отпускат остена.

Оркестърът утихва. Артистите за последен път оправят костюмите си, а укротителите на животни правят последна проверка на подопечните си. И после музиката гръмва.

Август се привежда напред и изревава в ухото на Роузи. Слонът се колебае, вследствие на което Август го удря с остена. Това кара Роузи да полети през задната част на голямата шатра. Марлена се притиска с цялото си тяло към главата ѝ, за да не я събори обръчът, който крепи купола.

Ахвам и хуквам напред, извивайки се около ръба на страничната стена.

Роузи спира на около шест метра по-нататък на пътеката към арената и Марлена претърпява промяна, която може да бъде наречена само невероятна. В един момент тя се намира върху главата на Роузи, легнала върху нея с цяло тяло, а в следващия застава права, усмихва се широко и вдига ръка във въздуха. Гърбът ѝ е извит, а пръстите на краката — в шпиц. Публиката полудява, зрителите се изправят на пейките, ръкопляскаат, подсвиркват и хвърлят фъстъци към арената.

Август се изравнява с тях, вдига високо остена и после застива на мястото си. Главата му се извъръща, а погледът му пробягва по лицата на зрителите. Косата му пада над челото и той се ухилва, като сваля остена и сменя цилиндъра си. После се покланя дълбоко трикратно, всеки път към различен сектор от публиката. Когато отново се обръща към Роузи, лицето му се втвърдява.

Той я убеждава да обиколи цялата арена, като забива остена под раменете и в краката ѝ. Вървят и спират, спират толкова често, че останалите участници в спектакъла са принудени да продължат да играят около тях, разделяйки се на групи като вода около камък.

На публиката това явно ѝ харесва. Всеки път когато Роузи препусне напред, изпревари Август и спре, зрителите избухват в гръмогласен смях. И всеки път когато Август се приближи, почервенял, ядосан, размахвайки остена, ликуват. Най-последно, след като

е изминала около три четвърти от пътя, Роузи извива грациозно хобота си във въздуха и хуква в галоп към изхода, оставяйки след себе си диря от оглушителни пърдения, докато пердаши към задния изход. Стоя притиснат към пейките точно до входа. Марлена сграбчва здраво оглавника на Роузи и двете се приближават към мен, а аз затаявам дъх. Ако не скочи, Марлена ще се блъсне в обръча на шатрата и ще падне от слона.

На по-малко от метър от изхода тя пуска оглавника и се накланя силно наляво. Роузи изчезва от палатката, а Марлена остава вкопчена в обръча. Тълпата утихва, хората вече не са сигурни, че това е част от представлението.

Марлена виси отпусната, на не повече от три метра от мен. Дишането ѝ е тежко, очите — затворени, а главата — увиснала. В мига, в който се каня да отида при нея и да я сваля, тя отваря очи, отлепя лявата си ръка от обръча и за един дълъг миг грациозно се обръща, така че се озовава очи в очи с тълпата.

Лицето ѝ грейва и тя насочва нагоре пръстите на краката си. Диригентът на оркестъра, който я наблюдава от мястото си, трескаво дава знак на барабаните да започнат да удрят. Марлена започва да се полюшва.

Ритъмът на барабаните се ускорява, докато тя набира скорост. Не след дълго се люлее успоредно на земята. Чудя се колко ли дълго смята да продължава и какво изобщо, по дяволите, възнамерява да прави, когато тя неочаквано пуска обръча. Тялото ѝ се понася във въздуха, свива се на топка и се превърта два пъти напред, разгъва се за едно странично премятане и се приземява сигурно в облак прах. Тя поглежда надолу към краката си, изправя се и вдига и двете си ръце във въздуха. Оркестърът се впуска в победоносна мелодия и тълпата подивява. Секунди по-късно върху пода на арената завалява дъжд от монети.

Веднага щом се обръща, разбирам, че е наранена. Тя изкуцуква през изхода на голямата шатра, а аз се втурвам след нея.

— Марлена... — започвам.

Тя се обръща и се сгромолясва върху ми. Сграбчвам я за кръста, за да я задържа да не падне.

Август се втурва към нас.

— Скъпа! Скъпа моя! Беше неповторима. Неповторима! Никога не съм виждал нещо по-...

Застива на мястото си, когато вижда обвитите ми около нея ръце. Тя вдига глава и надава жален стон.

Очите на Август и моите се срещат. После се срещат и ръцете ни, под и зад нея, оформяйки столче. Марлена изхлипва и се отпуска на рамото на Август. Обутите ѝ в пантофки крака се промушват под ръцете ни и мускулите ѝ се свиват от болка.

Август притиска устни до косата ѝ.

— Всичко е наред, скъпа. Държа те. Шшшт... Всичко е наред. Държа те.

— Къде ще отидем? В палатката ѝ ли? — питам.

— Там няма къде да я сложим да легне.

— Тогава във влака?

— Много е далеч. Да отидем в палатката на стриптийзьорката.

— При Барбара?

Август ми хвърля поглед над главата на Марлена.

Влизаме в палатката на Барбара без предупреждение. Тя е седнала на стол пред тоалетката си, облечена в тъмносин пенъоар и пуши цигара. Изразът на отегчено отвращение, изписан на лицето ѝ, незабавно изчезва при появата ни.

— О, боже. Какво става? — пита тя, гаси цигарата си и скача от стола. — Ето. Сложи я на леглото. Ето, ето, тук — сочи тя, втурвайки се пред нас.

Когато полагаме Марлена на леглото, тя се завърта на една страна и хваща краката си с ръце. Лицето ѝ е разкривено от болка, зъбите ѝ са стиснати.

— Краката ми...

— Шшшт, миличка — успокоява я Барбара, — всичко ще се оправи — навежда се и охлажда панделките на пантофките на Марлена.

— О, боже, о, боже, боли, боли...

— Дай ми ножиците от чекмеджето — обръща се Барбара, поглеждайки назад към мен.

Когато се връщам с ножиците, тя отрязва стъпалата на чорапогащите на Марлена и ги навива нагоре, а после вдига босите ѝ крака в скута си.

— Иди в готварницата и донеси малко лед — нарежда ми.
След секунда и двамата с Август се обръщат да погледнат към мен.

— Вече съм там — и излитам.

Докато тичам към готварницата, чувам зад себе си крясъка на чичо Ал:

— Якоб! Чакай!

Спирам, за да му дам възможност да се изравни с мен.

— Къде са? Къде отидоха? — пита той.

— В палатката на Барбара — отвърщам задъхан.

— Тъъ?

— Стриптийзьорката.

— Защо?

— Марлена е ранена. Трябва да им занеса лед.

Той се обръща и излайва на един от слагачите си:

— Ти, върви да вземеш лед. Занеси го в палатката на стриптийзьорката. Тръгвай! — отново се извърща към мен. — А ти върви доведи проклетия слон, преди да са ни изхвърлили от града.

— Къде е той?

— Очевидно нагъва зеле в нечия градина. Собственичката на къщата хич не е възхитена. На запад оттук. Извади слона оттам, преди да са дошли ченгетата.

Роузи е застанала в една изпотъпкана леха със зеленчуци и лениво прокарва хобота си през редовете. Когато се приближавам, тя ме поглежда право в очите, отскубва една глава карфиол, запраща я в подобната си на лопата уста и посяга към една краставица.

Домакинята открехва вратата и надава писък:

— Разкарайте това нещо оттук! Разкарайте го!

— Съжалявам, мем — опитвам се да я укротя. — Ще направя всичко по силите си.

Заставам до рамото на Роузи.

— Хайде, Роузи. Моля те.

Ушите ѝ изплющават напред, тя спира и после посяга към един домат.

— Не! — повишавам глас. — Лош слон!

Роузи пхва червената топка в устата си и се усмихва, докато я дъвче. Не се и съмнявам, че се смее на мен.

— Мили боже! — стена, изпаднал в състояние на пълна безпомощност.

Роузи увива хобота си около някакви зеленчуци, подобни на репи, и ги изтръгва от земята. Все още без да сваля поглед от мен, тя ги пъха в устата си и започва да дъвче. Обръщам се и се усмихвам безпомощно на ококорената домакиня.

Откъм цирка се приближават двама мъже. Единият носи костюм, бомбе и широка усмивка. За свое огромно облекчение го разпознавам като един от умиротворителите. Другият носи мръсна престилка и една кофа.

— Добър ден, мем — поздравява той, като докосва шапката си. Внимателно избира пътя си сред съсипаната градина, която изглежда така, сякаш през нея е минал танк, и се изкачва по циментовите стълби до задната врата. — Виждам, че сте се запознали с Роузи — най-големия и великолепен слон в целия свят. Извадили сте късмет, защото тя обикновено не ходи на посещения по домовете.

Жената не отваря вратата по-широко, лицето ѝ не помръдва от процепа.

— Какво? — пита тя, съвсем объркана.

Умиротворителят я удостоява с ведро усмивка.

— О, да, това наистина е чест. Готов съм да се обзаложа, че нито един от съседите ви — всъщност никой в целия град — може да каже, че в градината му е идвал слон. Нашите хора ще я изведат оттук и разбира се, ще подредим градината ви и ще ви компенсирате за зеленчуците. Искате ли да ви снимаме заедно с Роузи? За да можете да показвате снимката на семейството и приятелите си?

— Аз... аз... какво? — заеква тя.

— Ако ми позволите, мем — не спира той и се покланя едва-едва, — може би ще е по-добре да го обсъдим вътре.

Жената явно не гори от желание за това обсъждане, но след известна пауза вратата се отваря. Той влиза в къщата и се скрива от погледа ми, а аз отново се обръщам към Роузи.

Другият мъж е застанал точно пред нея с ведрото в ръце.

Тя изглежда очарована. Върхът на хобота ѝ се върти, души и се опитва да заобиколи ръцете му и да се потопи в бистрата течност.

— Przestan! — вика той и избутва хобота настрана. — Nie^[3]!

Очите ми се разширяват.

— Това шибан проблем ли е за теб? — пита той.

— Не — отвърщам припряно. — Не. И аз съм поляк.

— О! Съжалявам — отново избутва настрана настойчивия хобот, избърсва дясната си ръка на бедрото си и ми я протяга. — Грегор Грабовски — представя се. — Викай ми Грег.

— Якоб Янковски — казвам и разтърсвам ръката му. Той я отдръпва, за да не се разлее кофата.

— Nie! Teraz nie!^[4] — отсича той строго, отблъсквайки упорития хобот. — Якоб Янковски, а? Да, Кемъл ми разказа за теб.

— Какво е това, между другото? — питам.

— Джин и джинджифилова бира — отвърща Грег.

— Майтапиш ли се?

— Слоновете обичат алкохол. Виждаш ли? Само го подуши и забрави за зелките. А! — отново отплесва хобота. — Powiedziatem prezstan! Pozniej!^[5]

— Къде си научил това, по дяволите?

— В последното шоу, в което работих, имаше цяла дузина слонове. Един от тях всяка вечер се преструваше, че го боли коремът, за да му дадат уиски. И тъй, нали ще отидеш да вземеш остена? Тя вероятно сама ще тръгне след нас към цирка, само и само да се добере до джина — нали така, мој malutki raczuszek^[6]? — но все пак е по-добре остенът да ни е под ръка.

— Разбира се — свалям шапката си и се почесвам по главата. — Август знае ли?

— Какво да знае?

— Че знаеш толкова много за слоновете? Бас ловя, че веднага ще те вземе за...

Ръката на Грег се стрелва нагоре.

— Нее. За нищо на света. Якоб, не искам да те обиждам или нещо такова, но за нищо на света няма да работя за този човек. Забрави. Освен това аз не съм човек за слоновете, просто обичам големите животни. Сега нали ще изтичаш да донесеш този остен?

Когато се връщам заедно с остена, Грег и Роузи вече ги няма. Обръщам се и оглеждам наоколо.

В далечината Грег се е отправил към менажерията. Роузи се тътри на около метър зад него. От време на време той се спира и я

оставя да плъзне хобот във ведрото, а после го отдръпва и продължава да върви. Тя подтичва след него като послушно кученце.

Когато Роузи е безопасно настанена в менажерията, се връщам в палатката на Барбара, все още стиснал слонския остен. Пред входа се колебая и спирам.

— Ъъъ, Барбара? — питам. — Може ли да вляза?

— Давай — отвърща тя.

Заварвам я сама, седнала на стола си с кръстосани крака.

— Върнаха се във влака да чакат доктора — съобщава ми тя, вдъхвайки дима от цигарата си, — ако за това си дошъл.

Усещам как лицето ми почервява. Поглеждам към стената. Към тавана. Към краката си.

— Ах, какъв си ми сладичък — гледа ме Барбара и почуква с цигарата по тревата. После я поднася към устните си и вдъхва дълбоко аромата ѝ. — Изчервяваш се.

Дълго се взира в мен, очевидно развеселена.

— Е, тръгвай — отпраща ме най-после и издишва дим с ъгълчето на устата си. — Тръгвай. Изчезвай, преди да съм решила да ти дам още един шанс.

Измъквам се от палатката ѝ и се блъсвам право в Август. Лицето му е мрачно като буреносен облак.

— Как е тя? — питам го.

— Чакаме лекаря. Доведе ли слона?

— В менажерията е — отговарям.

— Добре — отсича той и изтръгва от ръката ми остена.

— Август, чакай! Какво си намислил да правиш?

— Ще ѝ преподам един урок — отвърща той, без да спира.

— Но, Август! — виквам след него. — Чакай! Тя беше добра. Сама се върна. Пък и няма какво да направиш точно сега. Представлението все още продължава!

Той спира така внезапно, че вдига облак прах, зад който краката му съвсем изчезват. Остава съвсем неподвижен, забил поглед надолу в земята.

След дълга пауза най-сетне проговаря:

— Добре. Оркестърът ще заглуши шума.

Гледам го как се отдалечава към менажерията и устата ми се отваря от ужас.

Връщам се при вагона с животните и лягам на постелката си. Мисълта какво ли става в менажерията в същия този момент буквално ме поболява. Още повече ме поболява, че не правя нищо, за да го предотвратя.

След няколко минути се връщат Уолтър и Куини. Той все още е облечен в сценичния си костюм — бяла материя, нашарена с многоцветни точки, която се издува около него, островърха шапка и яка в стила на елизабетинската епоха.

— Какво, по дяволите, беше това? — пита той, застанал толкова близо до мен, че виждам носовете на огромните му червени обувки.

— Кое?

— Онова на представлението. Беше ли част от номера?

— Не — отговарям.

— Каква изненада — подхвърля той. — Каква изненада. Или в този случай, какво щастливо избавление. Тази Марлена била наистина голяма работа. Но ти пък вече си го знаеш, нали така? — изплезва ми език и се привежда, за да ме смушка по рамото.

— Ще престанеш ли?

— Какво? — пита той и вдига ръце в знак на престорена невинност.

— Не е смешно. Тя е ранена, схващаш ли?

Идиотската му усмивка се стопява.

— О! Слушай, приятел, съжалявам. Не знаех. Ще се оправи ли?

— Не знам. Чакат да дойде лекарят.

— По дяволите. Съжалявам, Якоб. Наистина — обръща се към вратата и си поема дълбоко дъх. — Но не и наполовина толкова, колкото ще съжалява горкият слон.

Не отговарям веднага.

— Тя вече съжалява, Уолтър, можеш да ми вярваш.

Той приковава поглед във вратата.

— О, боже — слага ръце на хълбоците си и оглежда терена. — О, боже. Обзалагам се, че е така.

По време на обяда оставам във вагона с животните, а после и по време на вечерното представление. Боя се, че ако видя Август, ще го убия на място.

Ненавиждам го. О, как го ненавиждам заради жестокостта му. Ненавиждам това, че съм му задължен. Ненавиждам това, че съм влюбен в жена му и по дяволите, почти влюбен в слоницата. И най-много от всичко ненавиждам това, че предавам и двете. Не знам дали слонът е достатъчно умен, за да направи връзката между мен и наказанието си и да се запита защо не направих нищо, за да го предотвратя, но аз съм достатъчно умен и си задавам този въпрос.

— Контузени пети — изтърсва Уолтър, когато се връща. — Хайде, Куини, горе! Горе!

— Какво? — измърморвам. Откакто е излязъл, не съм помръдвал от мястото си.

— Марлена си е контузила петите. Няколко седмици няма да може да играе. Помислих си, че ще те интересува.

— О! Благодаря — отвърщам.

Той сяда на леглото си, вперва поглед в мен и го задържа върху ми доста време.

— И така, какво става между теб и Август?

— Какво искаш да кажеш?

— Приятели ли сте, или какво?

Извивам схванатото си тяло така, че да седна и се облягам на стената.

— Ненавиждам това копеле — заявявам най-после.

— Ха! — изсумтява Уолтър. — Значи все пак си имал малко здрав разум. Тогава защо си с тях през цялото време?

Нищо не отговарям.

— О, извинявай, забравих.

— Разбрал си всичко погрешно — прошепвам и с мъка се надигам.

— Тъй ли?

— Той ми е шеф. Нямам друг избор.

— Напълно вярно. Но не е само това: ходиш там и заради жената и ти го знаеш.

Вдигам глава и му отправям унищожителен поглед.

— Добре, добре — той вдига ръце в знак на примирие, — млъквам. Ти най-добре си знаеш кое как е — обръща се и започва да рови в щайгата си. — Ето — казва и ми праща едно порнографско

списание, което се плъзва по пода и спира до мен. — Не е Марлена, но все пак е по-добре от нищо.

След като той се обръща настрана, вдигам списанието и прелиствам страниците. Но въпреки недвусмислените картинки, не мога да събудя у себе си и капчица интерес към това, което господин Големия шеф на студио прави с кльощавата бъдеща филмова звезда с конското лице.

---

[1] Игра на думи: на английски изразът Hold your horses, който означава „Почакай, имай търпение“, буквално означава „Удръжете конете“. — Б.пр. ↑

[2] Музикален инструмент, подобен на орган. Заради силния звук е използван от пътуващи циркове за привличане на публика. — Б.р. ↑

[3] Престани! Не! (пол.) — Б.пр. ↑

[4] Не! Спри веднага! (пол.) — Б.пр. ↑

[5] Казах ти да спреш! По-късно! (пол.) — Б.пр. ↑

[6] Мъничката ми (пол.) — Б.пр. ↑

13.

Примигвам бързо, опитвам се да си спомня къде съм. Костеливата сестра с конската физиономия току-що е изпуснала поднос с храна в другия край на трапезарията и шумът ме е събудил. Не съм усетил как съм задрямал, но напоследък това се случва все по-често. Сякаш се прехвърлям от едно място на друго през времето и пространството. Или най-после съм започнал да оглупявам, или това е начинът, по който съзнанието ми се справя с липсата на каквото и да било предизвикателство към ума ми в днешни дни.

Сестрата се навежда и събира разпиляната храна. Не я харесвам, тя е онази сестра, която постоянно се опитва да ме спре да не ходя сам. Мисля, че просто прекалено й играя по нервите; дори и доктор Рашид признава, че ходенето е полезно, стига да не се преуморявам или да не се заклещя някъде, без да мога да помръдна.

Паркиран съм в коридора точно пред вратата си, но докато дойде семейството ми, остават няколко часа и си мисля, че би ми харесало да погледам през прозореца.

Бих могъл просто да повикам сестрата. Но какво му е веселото на това?

Премествам задника си до ръба на количката и посягам към проходилката си.

Едно, две, три...

Бледото ѝ лице внезапно изниква точно пред мен.

— Мога ли да ви помогна, господин Янковски?

Хе! Почти бях решил, че ще е прекалено лесно.

— Само ще погледам малко през прозореца — преструвам се на изненадан.

— Защо просто не седнете изправен и не ме оставите аз да ви заведа? — пита тя, като поставя и двете си ръце твърдо на облегалките на стола ми.

— О, добре тогава. Да, това е много мило от ваша страна — отвърщам, отпускам се назад в количката си, повдигам крака върху

подложката и полагам ръце в скута си.

Сестрата изглежда озадачена. Мили боже, ама ухапката ѝ била наистина страшно неправилна. Тя се изправя и зачаква, предполагам да види дали няма да се опитам да хукна нанякъде. Любезно ѝ се усмихвам и приковавам поглед към прозореца в края на коридора. Най-после тя минава зад мен и улавя дръжките на количката ми.

— Е, трябва да призная, господин Янковски, че съм малко изненадана. Обикновено сте доста... тъъ... доста настойчив по отношение на ходенето.

— О, можех и сам да стигна дотам. Позволявам ви да ме бутате само защото до прозореца няма никакви столове. Защо няма, между другото?

— Защото отвън няма нищо за гледане, господин Янковски.

— Има цирк.

— Е, да, тази седмица може би има. Обикновено обаче навън е само паркингът.

— Ами ако искам да гледам паркинга?

— Тогава ще го направите, господин Янковски — отвръща тя, докато бутта количката към прозореца.

Челото ми се набръчква. Очаквах да започне да спори с мен, но тя не го прави. Защо не го прави? О, разбира се, сещам се защо: защото си мисли, че съм един побъркан старец. В никакъв случай не бива да огорчаваме обитателите, о, не. И особено онзи старец Янковски. Като нищо ще те замери с желе, прекарало шарка, и после ще каже, че е било случайно.

Тя започва да се отдалечава.

— Хей! — виквам след нея. — Проходилката ми я няма!

— Просто ме повикайте, когато сте готов — отвръща тя, — и ще дойда да ви взема.

— Не, искам си проходилката! Тя винаги е с мен. Дайте ми проходилката!

— Господин Янковски... — подема момичето, скръства ръце на гърдите си и въздиша дълбоко.

Розмари се появява от една странична стая като ангел на спасението.

— Проблем ли има? — пита тя, местейки поглед от мен към момичето с конското лице и обратно.

— Искам си проходилката, а тя не ми я дава — обяснявам.

— Не казах, че няма да ви я дам. Казах само, че...

Розмари вдига ръка, за да спре по-нататъшните обяснения.

— Господин Янковски предпочита проходилката винаги да му е под ръка. Винаги я взема със себе си. Щом е помолил да му я дадете, моля, докарайте му я.

— Но...

— Без но. Докарайте му проходилката.

По конската физиономия на момичето пробягва ярост, заменена почти веднага от изпълнена с враждебност капитулация. Тя хвърля свиреп поглед в моята посока и се връща да ми докара проходилката. Демонстративно я бута пред себе си, докато фучи по коридора. Когато стига до мен, я блъсва пред количката. Кое то можеше да изглежда далеч по-внушително, ако колелата ѝ не бяха гумирани, така че звукът, който се чу, не наподобяваше толкова трясък, колкото скърцане.

Подсмихвам се, не мога да се спра.

Тя стои там с ръце на кръста и ме гледа. Без съмнение очаква да ѝ благодаря за услугата. Аз обаче бавно извързвам глава настрани, вирнал брадичка като някой египетски фараон, и приковавам поглед в червените и бели ивици на шатрата за представления.

Самият им вид ме дразни: по мое време единствените ивици бяха тези на щандовете със закуски и сладки. Шатрата за представления бе чисто бяла или поне бе бяла в началото на сезона. Към края му нерядко биваше изцапана с кал и трева, но поне нямаше ивици. Никога. И това не е единствената разлика между този цирк и цирковете от моята младост. Този тук дори няма централна алея, просто голяма шатра с будка за билети на вратата и щандове за закуски и сувенири до нея. Изглежда, все още продават същите неща като едно време — пуканки, бонбони и балони, но децата държат светещи мечове и други присветващи играчки, които не мога да различа от това разстояние. Обзалагам се, че родителите им са се изръсили безбожно за тях. Някои неща така и не се променят. Селяндурите са си все същите, а артистите все още не могат да бъдат сбъркани с работниците.

— Господин Янковски?

Розмари се е навела над мен и се мъчи да улови погледа ми.

— Да?

— Готов ли сте за обяд, господин Янковски?

— Не може да е станало време за обяд. Та аз току-що дойдох.

Тя си поглежда часовника — истински часовник, със стрелки. Слава богу, че отмина модата на онези дигитални часовници. Кога хората най-после ще проумеят, че само защото можеш да правиш нещо, все още не означава, че трябва?

— Часът е дванайсет без три минути — обявява тя.

— О! Добре тогава. Впрочем какъв ден сме днес?

— Неделя е, господин Янковски. Денят, в който близките ви идват на посещение.

— Това го знам. Питам какво има за обяд днес.

— Убедена съм, че няма да е нещо, което да ви хареса.

Вдигам глава, готов да се ядосам.

— О, хайде сега, господин Янковски — тя избухва в смях. — Само се пошегувах.

— Знам — отвърщам. — И какво, искате да ми кажете, че не притежавам чувство за хумор ли?

Но каквото и да казвам, съм раздразнен, защото може би наистина не притежавам такова чувство. Вече не знам. Така съм свикнал да ме гълчат и надзирават, укротяват и усмиряват, че вече не съм сигурен как трябва да реагирам, когато се отнасят с мен като с човешко същество.

Розмари се опитва да избута количката ми до моята обичайна маса, но аз категорично не съм съгласен, не и с дъртия гадняр Макгинти, разположен там. Отново носи клоунската си шапка (сигурно е помолил сестрите да му я сложат отново още щом се е събудил тази сутрин, проклетият глупак, а може и да е спал с нея), а онези балони са все още привързани към стола му. Вече започват да издишат и да се реят над люшкащите се въженца.

Когато Розмари обръща количката ми към него, аз изръмжавам:

— О, не, няма да стане. Там! Ето там! — посочвам към една празна маса в ъгъла. Тя е най-отдалечена от обичайното ми място и се надявам, че няма да мога да чувам нищо от ставащото там.

— О, хайде, господин Янковски — въздъхва Розмари, спира количката и я заобикаля, за да си говорим лице в лице. — Не може до безкрай да продължавате така.

— И защо не? „До безкрай“ за мен може да се окаже следващата седмица.

Тя слага ръце на хълбоците си.

— Изобщо спомняте ли си защо сте му така сърдит?

— Да, помня. Защото лъже.

— Пак ли говорите за слоновете?

Присвивам устни вместо отговор.

— Знаете ли, той не вижда нещата по този начин.

— Това е направо смешно. Човек или лъже, или не.

— Той е възрастен — подхвърля тя.

— По-млад е от мен с десет години — отбелязвам и възмутено се изправям на количката си.

— О, господин Янковски — Розмари въздъхва и поглежда към тавана, като че ли моли бог да ѝ помогне, а после се привежда пред количката ми и поставя ръка върху моята. — Мислех, че се разбираме.

Намръщвам се. Тази реплика не е част от обичайния репертоар на двойката сестра/Якоб.

— Господин Макгинти може и да греши в подробностите, но не лъже — убеждава ме тя. — Той наистина вярва, че е носил вода за слоновете. Наистина.

Нищо не отговарям.

— Понякога, когато човек започне да остарява — говоря най-общо, защото всеки остарява по различен начин, — нещата, които си мисли и които желае, започват да му се струват истински. И тогава той започва да вярва, че са истина и преди да се усети, те се превръщат в част от миналото му, а ако някой го предизвика и му каже, че те не са верни, се обижда. Защото дори не си спомня как е започнало всичко. Знае само, че са го нарекли лъжец. Така че дори да сте прав за техническите подробности, не можете ли да разберете защо господин Макгинти е огорчен?

Намръщвам се, свел поглед надолу към скута си.

— Господин Янковски? — продължава Розмари с кротък глас. — Нека да ви заведа до масата, на която седят приятелките ви. Хайде, съгласете се. Направете го заради мен.

Е, и това ако не е ирония. За пръв път от години жена ме моли да направя нещо за нея, а аз не мога да се примиря със самата мисъл за това.

— Господин Янковски?

Поглеждам към нея. Гладкото ѝ лице е на половин метър от моето и тя ме гледа право в очите в очакване на отговор.

— О, добре де. Само не очаквайте да разговарям с някого — съгласявам се, махвайки отвратно с ръка.

И наистина не продумвам. Седя и слушам как дъртият лъжец Макгинти говори за чудесата на цирка и спомените си от детството и гледам как дамите с боядисани в синьо коси са го заобиколили и попиват всяка дума, а очите им се замъгляват от възхищение. И всичко това ме кара да беснея от ярост.

Точно когато отварям уста да проговоря, мярвам лицето на Розмари. Тя се намира в противоположния край на стаята, приведена над някаква старица, и затъква лигавника под яката ѝ. Погледът ѝ обаче не се отделя от мен.

Отново затварям уста. Надявам се да оцени колко се старая.

Наистина го оценява. Когато идва да ме изведе, след като бежовият на цвят пудинг със заливка от нещо, което прилича на олио и което може да се яде, е сервиран, престоял известно време на масата и изнесен, тя се навежда към мен и прошепва:

— Знаех, че ще успеете, господин Янковски. Просто знаех.

— Да, добре. Но не беше лесно.

— И все пак беше по-добре, отколкото да седите на онази маса съвсем сам, не съм ли права?

— Може би.

Тя отново завърта очи към тавана.

— Добре. Да — повтарям намусено. — Предполагам, че е било по-добро от това да седя сам на масата.

14.

От злополуката с Марлена са изминали шест дни, а тя все още не е излязла от купето си. Август не идва да се храни в готварницата, така че седя сам на нашата маса под погледите на всички останали. Когато един ден се сблъскам с него при животните, той е учтив, но ме държи на разстояние.

От своя страна, всеки път, когато прекосяваме някой град, прекарват Роузи във фургона на хипопотама, а после я излагат на показ в менажерията. Тя се е научила да върви след Август от слонския вагон до палатката с менажерията и в замяна на това той е престанал да я смазва от бой. Тя се тътри до него, а слонският остен е забит малко над предния ѝ крак. След като стигнат до менажерията, застава зад въжето и започва щастливо да очарова тълпите и да приема бонбоните, които ѝ хвърлят посетителите. Въпреки че не го е изрекъл на глас, чичо Ал сякаш не възнамерява в скоро време да се опитва да представя друг номер с участието на слон.

Дните изтичат един след друг и тревогата ми за Марлена постоянно нараства. Всеки път когато се приближа до готварницата, се надявам да я зърна вътре. И всеки път когато видя празната маса, сърцето ми се свива.

Наближава краят на още един дълъг ден в поредния проклет град — всички те изглеждат еднакво от перона на железопътната гара — и Летящият ескадрон се готви да потегли. Изтегнат на постелката си, чета „Отело“, а Уолтър лежи на леглото си и чете Уърдсуърт. Куини се е сгушила до него.

Тя вдига глава и изръмжава. И двамата скачаме.

В ъгъла на рамката на вратата се появява голямата плешива глава на Ърл.

— Док! — вика той. — Хей, док!

— Здравсти, Ърл. Какво има?

— Трябва да ми помогнеш.

— Разбира се. За какво? — отвръщам, оставяйки книгата си на пода, и хвърлям поглед към Уолтър, който е притиснал съпротивляващата се Куини до хълбока си. Тя все още не е престанала да ръмжи.

— Кемъл — изрича Ърл приглушено. — Зле му е.

— Къде точно го боли?

— Краката. Изведнъж започнаха да не го слушат, някак се подгъват под него. И на ръцете му им има нещо.

— Да не е пиян?

— Точно сега не, но така или иначе няма голяма разлика.

— По дяволите, Ърл — въздъхвам. — Трябва да иде на лекар.

Челото на Ърл се сбръчква.

— Е, да. Точно затова дойдох.

— Ърл, аз не съм лекар.

— Нали си животински лекар.

— Не е същото.

Поглеждам към Уолтър, който се преструва, че чете.

Ърл примигва с очакване към мен.

— Виж — обаждам се най-после, — ако наистина е зле, нека да поговоря с Август или с чичо Ал и да видя дали не можем да повикаме лекар от Дубуки.

— Те двамата няма да му доведат лекар.

— Защо така смяташ?

Ърл се изправя в целия си ръст, обхванат от оправдано възмущение.

— Мътните да го вземат, ти май наистина нищо не разбираш, а?

— Ако му има нещо сериозно, те положително ще...

— Ще го хвърлят от влака, ето какво ще направят — довършва Ърл вместо мен. — Виж, ако ставаше дума за някое от животните...

Замислям се над думите му само за миг, преди да осъзная, че е прав.

— Добре. Сам ще повикам лекар.

— И как? Имаш ли пари?

— Ъъъ, всъщност не — отвръщам засрамено. — Той има ли?

— Мислиш ли, че ако имаше и пукнат грош, щеше да пие джейк и други гадости? О, хайде, няма ли поне да го погледнеш? Старецът направи и невъзможното, за да ти помогне.

— Знам това, Ърл, знам го — отвърщам припряно. — Но не разбирам какво очакваш от мен да направя.

— Ти си докторът. Просто ела и го виж.

В далечината изпищява свирка.

— Хайде — настоява Ърл. — Това е петминутната свирка. Трябва да побързаме.

Тръгвам след него към вагона, където се помещава голямата шатра. Конете са вече по местата си, а хората от Летящия ескадрон тичат наоколо, вдигат рампи, качват се на влака и затварят вратите.

— Хей, Кемъл — провиква се Ърл през отворената врата, — доведох док.

— Якоб ли? — изграчва глас отвътре.

Скачам във влака. Трябва ми един миг, преди да успея да се ориентирам в тъмнината. Когато очите ми свикват с нея, различавам в ъгъла свитата върху торби с храна фигура на Кемъл. Пресичам разстоянието, което ни дели, и коленича до него.

— Какво има, Кемъл?

— Не знам точно, Якоб. Преди няколко дни се събудих и краката ми бяха безчувствени. Просто не мога да ги накарам да ме слушат.

— Можеш ли да вървиш?

— Малко. Но трябва да си дигам коленете много високо, щото не си чувствам краката — гласът му се превръща в шепот. — Но не е само туй. И друго има.

— Какво друго?

Очите му се разширяват и се изпълват със страх.

— Мъжките работи. Не чувствам нищо... там отпред.

Влакът подскача напред бавно и започва да се тресе, докато муфите се затягат.

— Потегляме. Трябва да слезеш сега — Ърл ме потупва по рамото, отива до отворената врата и ми махва да го последвам.

— Този път ще пътувам с вас — обявявам.

— Не можеш.

— Защо не?

— Защото все някой ще чуе, че си се сдушил с работниците и ще те изхвърли или по-вероятно ще изхвърли тях от този влак — отвърща той.

— По дяволите, Ърл, ти не си ли пазач тук? Кажи им да се разкарат.

— Аз съм за главния влак. Този тук е територия на Блеки — обяснява той и започва да ми маха все по-тревожно. — Хайде, слизай!

Поглеждам Кемъл в очите — уплашени, изпълнени с молба.

— Трябва да вървя — казвам. — Ще дойда пак в Дубуки. Ще се оправиш. Ще те заведем на лекар.

— Нямам пари.

— Всичко ще се оправи. Ще намерим начин.

— Тръгвай! — изкрещява Ърл.

Полагам ръка на рамото на стареца.

— Ще измислим нещо. Разбираш ли?

Сълзящите очи на Кемъл просветват за миг.

— Разбираш ли?

Той кимва. Само веднъж.

Надигам се и тръгвам към вратата.

— По дяволите — недоумявам, когато виждам бързо бягащия пейзаж отвън. — Този влак е набрал скорост по-бързо, отколкото си мислех.

— И няма да се забави — Ърл слага ръка на средата на гърба ми и ме блъсва през вратата.

— Какво, по дяволите... — виквам, размахвайки ръце като луд. Удрям се в чакъла и се превъртам настрана. Чувам глухо тупване и зад мен се приземява друго тяло.

— Виждаш ли? — обажда се Ърл, като се изправя и отупва задницата на панталона си. — Нали ти казах, че е зле.

Само го гледам, без да мога да обеля и една дума.

— Какво? — изглежда искрено озадачен.

— Нищо — отговарям, надигам се и отупвам праха и чакъла от дрехите си.

— Хайде, побързай. По-добре се върни в твоя си вагон, преди някой да те е видял тук.

— Просто им кажи, че съм проверявал товарните животни.

— Добре. Да. Предполагам, че точно затова ти си докторът, а не аз, нали така?

Извивам глава, за да го погледна, но лицето му изглежда съвсем чистосърдечно. Предавам се и се упътвам към главния вагон.

— Какво има? — провиква се Ърл зад мен. — Защо клатиш глава, док?

— За какво беше всичко това? — пита Уолтър, когато прекрочвам прага на стаята за козите.

— Нищо — отвърщам.

— Да бе, да. И аз бях тук, поне в началото, и аз чух. Изплюй камъчето, док.

Поколебавам се.

— Става въпрос за един от хората от Летящия ескадрон. Зле е.

— Е, това поне беше ясно от самото начало. Как ти се стори?

— Уплашен. И честно казано, не го виня за това. Искам да го заведа на лекар, но съм гол като пушка, също както и той.

— Е, ти поне няма да си безпаричен задълго. Утре е ден за плащане. Какви са симптомите му?

— Загуба на чувствителност в ръцете и краката и... добре де, и някои други неща.

— Какви неща?

Поглеждам надолу.

— Нали разбираш...

— Ау, да го вземат мътните — Уолтър се надига, за да седне на леглото. — Така си и мислех. Не ти трябва лекар. Има крак от джейк.

— Какво има?

— Крак от джейк. Походката на джейк. Разхлопан крак. Както искаш, така го кажи, всички те означават едно и също.

— Никога не съм чувал за такава болест.

— Някой е направил голяма партида от особено вреден джейк — сложил е в него химикал или нещо такова — и този джейк се е разпространил из цялата страна. Само една бутилка и си свършен.

— Какво означава свършен?

— Парализиран. Симптомите започват да се проявяват до две седмици след изпиването на онази гадост.

Обхваща ме ужас.

— А ти откъде знаеш за това, по дяволите?

Той вдига рамене.

— Пише го във вестниците. Съвсем наскоро са открили какво е, но много хора са били засегнати, може би десетки хиляди. И то най-

вече на юг. А ние минахме оттам на път за Канада. Може би точно оттам е купил този джейк.

Правя кратка пауза, преди да задам следващия си въпрос:

— Могат ли да му помогнат?

— Не.

— Съвсем нищо ли не могат да направят?

— Вече ти казах. Свършен е. Но ако държиш да си пръснеш парите само за да го чуеш от някой лекар, твоя воля.

Пред очите ми изригват черни и бели фойерверки и замъгляват погледа ми — блестяща мозайка, която закрива всичко друго. Строполявам се на постелката си.

— Ей, добре ли си? — пита Уолтър. — Ей, приятел, ама ти направо си позеленял. Нали няма да повърнеш?

— Не — отвърщам, докато сърцето ми лудо се блъска в гърдите, а кръвта пулсира в ушите ми. Току-що съм си спомнил за малката бутилка с противна на вид течност, която Кемъл ми предложи през първия ми ден в цирка. — Добре съм. Слава богу!

На другия ден, веднага след закуска, аз и Уолтър се подреждаме пред червения фургон за билети заедно с другите. Точно в девет мъжът там извиква името на първия човек — един работник. Мигове по-късно той се отдалечава от фургона с ругатни и се изплюва на земята. Следващият, втори работник, също напуска с накърнено честолубие.

Хората в редицата започват да се споглеждат и да си шепнат зад шепите.

— О, не! — охка Уолтър.

— Какво става?

— Май чичо Ал отново забавя заплатите. Типично за него.

— Не те разбирам.

— Повечето циркове задържат част от заплатите и ги дават чак след края на сезона. Когато обаче парите на чичо Ал свършат, той задържа целите заплати.

— Дявол да го вземе! — казвам, когато от фургона изфучва трети мъж. Двамата работници — с помрачнели лица и ръчно свити цигари между устните — напускат редицата. — Защо тогава изобщо висим тук?

— Това важи само за работниците — пояснява Уолтър. — На артистите и шефовете винаги им се плаща навреме.

— Аз не съм нито едното, нито другото.

За няколко мига Уолтър спира върху мен изпитателен поглед.

— Не, не си. Всъщност и аз не знам какъв точно си, но човек, който седи на масата на ръководителя на представлението, не е общ работник. Това поне го знам.

— И тъй, често ли се случва да им удържи заплатите?

— Да — отговаря Уолтър, видимо отегчен, и започва да потропва с крак по земята.

— Той издължава ли им се все пак? Изобщо някога?

— Не мисля, че някой е стигал дотам да провери тази възможност. Общото правило е, че ако ти дължи заплата за повече от четири седмици, е по-добре да спреш да се появяваш в деня за заплата.

— Защо? — осведомявам се, щом поредният покрит с мръсотия мъж изхвърчава от фургона с порой проклетия на уста. Още трима от работниците напускат редицата пред нас и се отправят към влака с приведени рамене.

— Защото никой не иска чичо Ал да си помисли, че той представлява финансово задължение. Ако си го помисли за теб, някоя нощ направо изчезваш.

— Какво? Изхвърчаш на червена светлина?

— Дяволски си прав.

— Това не е ли малко прекалено? Искам да кажа, защо просто не им попречи да се качат на влака?

— Защото им дължи пари. Как според теб ще се развият събитията, ако просто ги остави зад нас?

Сега съм втори в редицата точно зад Лоти. Русата ѝ коса блести на слънцето, грижливо навита на къдрици. Мъжът на прозореца на червения фургон ѝ махва да се приближи и двамата си бърбят известно време, докато той измъква от купчината пред себе си няколко банкноти. Когато ѝ ги подава, тя навлажнява с език показалеца си, преброява ги, сгъва ги и ги пъха в деколтето на роклята си.

— Следващият!

Излизам напред.

— Име? — пита мъжът, без да ме поглежда. Доста е дребен и почти напълно плешив, само с няколко рехави косъмчета отпред и очила с рогови рамки. В този момент е зает да се взира в счетоводната книга пред себе си.

— Якоб Янковски — съобщавам, надниквайки над главата му към вътрешността на фургона. Стените са облицовани с дърво, а таванът е боядисан. В дъното са поставени бюро и един сейф, а до едната стена има мивка. На отсрещната стена е окачена карта на Съединените щати и от нея стърчат карфици, очевидно отбелязващи маршрута ни.

Мъжът прокарва пръст надолу по редовете, спира и после го премества към най-дясната колона.

— Съжалявам — отпраща ме.

— Какво искаш да кажеш с това „съжалявам“?

Той ме поглежда — самото vyplъщение на искреността.

— Чичо Ал не иска никой да приключи сезона разорен, затова винаги задържа заплатата за последните четири седмици. Ще си я получиш в края на сезона. Следващият!

— Но на мен ми трябва сега.

Той ме приковава с поглед. Лицето му е неумолимо.

— Ще си я получиш в края на сезона. Следващият!

Докато Уолтър се приближава към отворения прозорец, аз се отдалечавам от него, спирайки само колкото да се изплюя в праха.

Отговорът ме спохожда, докато режа на парчета плодове за орангутана: през ума ми проблесва моментен спомен, изниква един надпис.

„Нямате пари?

Тогава какво имате?

Приемаме всичко!“

Прекосявам напред-назад перона пред вагона най-малко пет пъти, преди най-после да се покатеря вътре и да почукам на вратата на купе номер 3.

— Кой е? — пита отвътре Август.

— Аз съм, Якоб.

Моментна пауза.

— Влизай — чувам най-после.

Отварям вратата и влизам вътре.

Август е застанал пред един от прозорците. Марлена се е настанила в един от луксозните столове и е повдигнала босите си крака на една отоманка.

— Здравей — поздравява и се изчервява, после придърпва полата си над коленете и я пригладва над бедрата си.

— Здравей, Марлена — отвърщам. — Как се чувстваш?

— Оправям се. Вече започнах да пристъпвам по малко. Много скоро отново ще съм на седлото, както винаги.

— И тъй, какво те води тук? — прекъсва ни Август. — Не че не се радваме да те видим. Липсваше ни. Нали така, скъпа?

— Тъж... да — потвърждава Марлена, вдига очи към моите и аз се изчервявам.

— О, но аз съм ужасно невъзпитан. Искаш ли нещо за пиене? — пита Август. Очите му са неестествено сурови, а устните — стиснати.

— Не, благодаря — неочакваната му враждебност ме изненадва. — Не мога да остана. Искях само да те помоля за нещо.

— И какво е то?

— Искам да повикам тук някой лекар.

— Защо?

Поколебавам се.

— Предпочитам да не говоря за това.

— А — отвърща той и ми намигва. — Разбирам.

— Какво? — възкликвам ужасен. — Не, изобщо не е това — поглеждам към Марлена, която бързо се извърща към прозореца. — Става въпрос за един приятел.

— Да, разбира се — усмихва се Август.

— Не, наистина. И не е за... Виж, просто се чудех дали не познаваш някой лекар. Няма значение. Ще отида до града и ще проверя дали не мога сам да намеря някого — обръщам се, за да си тръгна.

— Якоб! — извиква Марлена след мен.

Спирам се в рамката на вратата, поглеждам през прозореца на тесния коридор и няколко пъти си поемам дъх, преди да се обърна с лице към нея.

— Когато утре пристигнем в Девънпорт, един лекар ще дойде да ме прегледа — тихо изрича тя. — Да ти го изпратя ли, като свършим?

— Ще ти бъда безкрайно задължен — докосвам шапката си и излизам.

На другата сутрин готварницата жужи от полугласните разговори, които се носят из строената в очакване редица.

— Заради онзи проклет слон е — заявява мъжът пред мен. — Който така или иначе нищо не умее да прави.

— Горките нещастници — отвръща приятелят му. — Срамота е един слон да струва повече от човека.

— Извинете — намесвам се. — Какво искате да кажете, кое е заради слона?

Първият мъж ме поглежда. Раменете му са широки, покрити с мръсно кафеникаво яке. Лицето му е набраздено от дълбоки линии, сгърчено и кафяво като стафида.

— Защото слонът струва страшно много пари, пък и нали купиха слонския вагон.

— Да, но какво е станало заради нея?

— Неколцина от мъжете изчезнаха тази нощ — най-малко шестима, а може и повече да са.

— Какво? От влака ли?

— Да.

Оставих полупълната си чиния на масата и се запътих към Летящия ескадрон. След първите няколко крачки хуквах.

— Хей, момче! — провиква се мъжът след мен. — Дори не си се нахранил!

— Остави го, Джак — спира го приятелят му. — Вероятно иска да се увери, че някой от приятелите му е жив и невредим.

— Кемъл! Кемъл, там ли си?

Заставам пред вагона, опитвайки се да различа нещо в царящия вътре полумрак.

— Кемъл! Вътре ли си?

Не чувам никакъв отговор.

— Кемъл!

Нищо.

Завъртам се с лице към терена.

— Майната му! — ритвам чакъла веднъж, а после пак. — Майната му!

И тогава чувам от вагона да се разнася немощно скимтене.

— Кемъл, ти ли си?

От един тъмен ъгъл долита приглушен шум. Скачам вътре. Кемъл лежи срещу стената в дъното.

Кожата му е студена като на мъртвец, а ръката му е стиснала една бутилка. Навеждам се и я издърпвам от пръстите му. Лимонов екстракт.

— Кой, по дяволите, си ти и какво, по дяволите, си мислиш, че правиш? — обажда се някакъв глас зад мен и аз се обръщам. Грейди. Застанал е на земята близо до отворената врата и пуши цигара. — О... здрасти. Извинявай, Якоб. Не те разпознах в гръб.

— Здравсти, Грейди — поздравявам и аз. — Как е той?

— Трудно е да се определи — отвръща той. — Струва ми се, че от снощи е доста зле.

Кемъл изсумтява и се опитва да се обърне. Лявата му ръка се отпуска безжизнено на гърдите му, той премлясква и започва да хърка.

— Днес ще му доведе доктор — казвам. — А ти го дръж под око, докато дойде лекарят, нали така?

— Разбира се — отговаря Грейди с обиден вид. — За кого ме вземаш, по дяволите? За Блеки ли? Кой според теб се погрижи да не го открият снощи, дявол да го вземе?

— Разбира се, че не те вземам за... о, по дяволите, просто го забрави. Виж, ако изтрезнее, постарай се да не пие повече, става ли? Ще дойда по-късно заедно с доктора.

Лекарят поема в дундестата си ръка джобния часовник на баща ми, обръща го и го изучава внимателно през пенснето си, след което го отваря, за да огледа циферблата.

— Да, това ще свърши работа. И така, какъв е проблемът? — пита той и пъхва часовника в джоба на жилетката си.

Намираме се в коридора точно пред купето на Август и Марлена, а вратата е все още отворена.

— Трябва да отидем някъде другаде — снишавам глас.

Докторът вдига рамене.

— Добре тогава, да вървим.

Веднага щом се озоваваме навън, лекарят се обръща към мен.

— И така, къде трябва да проведем прегледа?

— Не става въпрос за мен, а за един приятел. Ръцете и краката не го слушат, а има и други проблеми. Той сам ще ви каже, когато отидем при него.

— А — чуди се лекарят. — Господин Розенблат ме накара да помисля, че човекът с проблем сте вие... проблем от доста лично естество.

Лицето му се променя, докато върви след мен по линията. По времето, когато стигаме до прясно боядисаните вагони непосредствено след локомотива, изглежда разтревожен, а когато се оказваме край разбитите вагони на Летящия ескадрон, лицето му представлява разкривена гримаса на отвращение.

— Той е тук вътре — соча, скачайки във вагона.

— А ще благоволите ли да ми кажете как очаквате да стигна дотам? — пита той.

От сенките изниква Ърл, понесъл в ръце една дървена щайга. Той скача от влака, поставя щайгата пред вратата и я потупва шумно. За миг лекарят се взира в нея, след което се покатерва отгоре ѝ, стиснал превзето пред себе си черната си чанта.

— Къде е пациентът? — пита той, присвил очи, като се мъчи да различи нещо в мрака на вагона.

— Ей там — отговаря Ърл. Кемъл се е свил в един ъгъл, Грейди и Бил са приведени над него.

Докторът отива до тях.

— Моля, отдръпнете се — нарежда им.

Двамата мъже се отдръпват и почват изненадано да си шепнат. Отиват в другия край на вагона и проточват вратове, дано видят как върви прегледът.

Лекарят се доближава до Кемъл и приляква до него. Не мога да не забележа, че внимава да не допира коленете на панталона си до мръсния под. Няколко минути по-късно той се изправя и казва:

— Парализа, предизвикана от ямайски джинджифил, няма съмнение.

Поемам си дъх, който изсвистява през стиснатите ми зъби.

— Какво? Какво е това? — изгравча Кемъл.

— Разболял си се, защото си пил ямайски джинджифилов екстракт — докторът изрича последните три думи подчертано натъртено. — Или джейк, както обикновено го наричат.

— Но... но как? Защо? — очите на Кемъл отчаяно търсят лицето на лекаря. — Не разбирам. Пия го от години.

— Да. Да, така си и мислех.

Гневът изгаря гърлото ми като пелин. Прекосявам вагона и заставам до доктора.

— Не ви чух да отговаряте на въпроса — произнасям, като се мъча да запазя гласа си колкото се може по-спокоен.

Лекарят се обръща и изучава лицето ми през пенснето си. След кратка пауза изрича:

— Този ефект е предизвикан от крезол, включен в състава на екстракта от производителя му.

— Мили боже! — възкликвам.

— Точно така.

— Защо са го прибавили?

— За да заобиколят правилата, които изискват ямайският джинджифилов екстракт да бъде неприятен на вкус — отново се обръща към Кемъл и повишава глас: — Правилата, които трябва да предотвратят използването на джейк като алкохолна напитка.

— Ще се оправя ли? — гласът на Кемъл е висок и предрезгавял от страх.

— Боя се, че не.

Чувам как зад мен останалите притаяват дъх. Грейди излиза напред, застава пред доктора и рамото му се допира до моето.

— Чакай малко, искаш да кажеш, че не можеш да направиш нищо?

Лекарят се изправя и пъха ръце в джобовете си.

— Аз ли? Не — лицето му е съвсем безизразно, като че ли се опитва да затвори ноздрите си чрез свиване на лицевите мускули. Той вдига чантата си и се отправя към вратата.

— Почакай само един шибан момент — натъртва Грейди. — Щом ти не можеш да направиш нищо, няма ли някой, който да може?

Лекарят се обръща, за да говори направо на мен: предполагам, защото аз съм този, който му плаща.

— О, има мнозина, които с готовност ще ви вземат парите и ще ви предложат лек — газене през пълни с мазнина локви, електрошокова терапия и какво ли не, но от всичко това няма и капка полза. С времето може да възстанови чувствителността на крайниците

си до известна степен, но това подобрене ще е съвсем минимално. В най-добрия случай. На първо място изобщо не е трябвало да пие тази гадост. Както знаете, това е нарушение на федералния закон.

Чувствам се така, сякаш съм загубил дар слово, а устата ми може дори да е отворена.

— Това ли е всичко? — пита той.

— Моля?

— Имате... ли... нужда... от... още... нещо? — пита той, като че ли съм бавноразвиващ се.

— Не — отвърщам.

— В такъв случай ви пожелавам приятен ден — докосва шапката си, стъпва предпазливо върху щайгата и слиза на земята. Изминава пет-шест метра, оставя чантата до краката си и изважда от джоба си носна кърпичка, в която грижливо избърсва ръцете си пръст по пръст. След това вдига чантата, изпъчва се и си тръгва, отнасяйки със себе си последната надежда на Кемъл и джобния часовник на баща ми.

Когато отново се обръщам към вътрешността на вагона, Ърл, Грейди и Бил са коленичили до Кемъл. По лицето на стареца се стичат сълзи.

— Уолтър, трябва да поговорим — изричам, нахълтвайки в стаята. Куини вдига глава, вижда, че съм аз и отново я отпуска върху лапите си.

Уолтър оставя книгата си на пода.

— Защо? Какво става?

— Искам да те помоля за една услуга.

— Е, добре, давай. Каква е тя?

— Един приятел е много болен.

— Онзи с крак от джейк ли?

Пауза.

— Да.

Отивам до постелката си, но съм прекалено развълнуван, за да седна.

— Добре тогава, хайде, изплюй камъчето — нетърпеливо възкликва Уолтър.

— Искам да го доведа тук.

— Какво?

— Иначе ще изхвърчи на червена светлина. Миналата нощ приятелите му са били принудени да го скрият зад купчина брезенти.

Уолтър ми хвърля поглед, изпълнен с ужас.

— Нали се шегуваш?

— Виж, знам, че далеч не беше очарован, когато се появих тук, знам, че е работник, всичко знам, но той е стар, болен е и има нужда от помощ.

— И какво точно предлагаш да направим ние с теб?

— Просто да го държим далеч от очите на Блеки.

— За колко време? Завинаги ли?

Стоварвам се на ръба на постелката си. Уолтър има право, разбира се. Не можем да държим Кемъл скрит завинаги.

— Майната му! — виквам и се удрям с ръка по челото, а после пак и пак.

— Хей, стига! — обажда се Уолтър, сяда на леглото си и затваря книгата си. — Питам те съвсем сериозно. Какво ще правим с него по-нататък?

— Не знам.

— Има ли роднини?

Погледът ми изведнъж се вдига към него.

— Веднъж спомена, че имал син.

— Добре, ето че има за какво да се хванем. Знаеш ли къде живее синът му?

— Не. Доколкото разбрах, не поддържат никаква връзка.

Уолтър се взира в мен и почуква с пръсти по крака си. След половинминутно мълчание изрича:

— Добре, доведи го. Но не позволявай никой да те види, иначе всички ще загазим здравата.

Гледам го с изненада.

— Какво? — пита той и прогонва от челото си една муха.

— Нищо. Не, всъщност искам да кажа благодаря ти. Много ти благодаря.

— Ей, и аз имам сърце — изляга се обратно на леглото си и взема книгата. — Не като някои други, които всички тук познаваме и обичаме.

Двамата с Уолтър си почиваме в паузата между сутрешното и вечерното представление, когато някой тихо похлопва на вратата.

Уолтър скача на крака, преобръщайки дървената щайга, и изругава, докато бърза да хване керосиновата лампа, преди да е паднала на пода. Аз се приближавам до вратата и хвърлям нервен поглед към куфарите, поставени плътно един до друг пред стената в дъното.

Уолтър изправя лампата и ми кимва бързо. Отварям вратата.

— Марлена! — възкликвам и разтварям вратата по-широко, отколкото възнамерявах първоначално.

— Какво правиш? Искам да кажа, добре ли си? Искаш ли да седнеш?

— Не — отговаря тя. Лицето ѝ е само на сантиметри от моето. — Добре съм. Но бих желала да поговоря за малко с теб. Сам ли си?

— Тъъ, не. Не точно — отвърщам, хвърляйки през рамо поглед към Уолтър, който клати глава и маха с ръце с всички сили.

— Би ли дошъл с мен в купето? — пита Марлена. — Няма да те задържам дълго.

— Да. Разбира се.

Тя се обръща и предпазливо отива до вратата. Забелязвам, че носи пантофки, а не обувки. Сяда на ръба и бавно се смъква надолу. За миг я проследявам с поглед и с облекчение установявам, че когато се движи предпазливо, куцането ѝ не е така очевидно.

Затварям вратата.

— Ох, човече — клати глава Уолтър. — За малко да получа удар. Мътните да го вземат, човече. В какво сме се забъркали?

— Хей, Кемъл — викам, — добре ли си?

— Да — обажда се иззад куфарите приглушен глас. — Мислиш ли, че е видяла нещо?

— Не е. В безопасност си. Засега. Но трябва да бъдем много внимателни.

Заварвам Марлена седнала на луксозния стол с кръстосани крака. Когато влизам, тя се е привела надолу и разтрива свода на ходилото си, но щом ме вижда, престава и се изправя.

— Якоб. Благодаря, че дойде.

— Разбира се, че дойдох — свалям шапката от главата си и неловко я притискам пред гърдите си.

— Заповядай, седни.

— Благодаря — сядам на ръба на най-близкия стол и се оглеждам наоколо. — Къде е Август?

— Двамата с чичо Ал имат среща с началника на гарата.

— О — възкликвам. — Нещо сериозно ли е?

— Просто слухове. Някой е съобщил, че изхвърляме от влака хора на червена светлина. Сигурна съм, че Август и чичо Ал ще уредят всичко.

— Слухове. Да, разбира се — кимам и слагам шапката на коленете си. Плъзгам пръсти по ръба ѝ и чакам.

— Затова... въз... се разтревожих за теб — продължава Марлена.

— Така ли?

— Добре ли си? — пита тя с тих глас.

— Да. Разбира се — отвърщам, а после изведнъж разбирам какво всъщност ме пита. — О, господи, не, не е това, което си мислиш. Лекарят не беше за мен. Искях да го заведа да прегледа един приятел и изобщо не беше... изобщо не става дума за това.

— О — тя се разсмява нервно. — Така се радвам. Съжалявам, Якоб. Не исках да те поставям в неудобно положение. Просто се тревожех.

— Добре съм. Наистина.

— А приятелят ти?

За миг затаявам дъх.

— Не толкова.

— Но тя няма ли да се оправи?

— Тя? — поглеждам към нея, изненадан.

Марлена свежда поглед надолу и започва да чупи ръце в скута си.

— Просто предположих, че става дума за Барбара.

Започвам да кашлям, а после се задавям.

— О, Якоб, о, боже, така ужасно обърквам всичко. Това изобщо не ми влиза в работата, наистина. Моля те да ме извиниш.

— Не. Почти не познавам Барбара — толкова силно се изчервявам, че темето започва да ме сърби.

— Няма нищо. Знам, че тя е... — Марлена нервно извива пръстите си и оставя изречението недовършено. — Е, въпреки всичко не е лоша. Всъщност е доста разбрано момиче, макар че на мъжете им се иска да...

— Марлена — говоря достатъчно високо, за да я накарам да млъкне. Прочиствам гърло и продължавам: — Между мен и Барбара няма нищо. Почти не я познавам и не вярвам да сме разменили повече от две-три думи.

— О — въздъхва тя. — Съжалявам. Просто Оги каза, че...

Следващите трийсет секунди прекарваме в тежко, непоносимо мълчание.

— Значи краката ти оздравяват, така ли? — питам я.

— Да, благодаря ти за загрижеността — толкова здраво е стиснала ръце, че кокалчетата ѝ са побелели. Преглъща и поглежда към скута си. — Искях да поговорим и за нещо друго. За това, което се случи в онази уличка. В Чикаго.

— Това беше изцяло моя грешка — изричам бързо. — Не мога да си обясня какво ме прихвана, временна лудост или нещо такова. Толкова съжалявам. Уверявам те, че повече няма да се повтори.

— О! — прошепва тя тихо.

Изненадано поглеждам към нея. Ако не бъркам много, току-що съм успял да я обидя жестоко.

— Не исках да кажа, че... Нямам предвид, че не си... Просто...

— Нима искаш да кажеш, че всъщност не си искал да ме целунеш?

Захвърлям шапката на пода и вдигам ръце.

— Марлена, моля те, помогни ми. Не знам какво искаш да ти кажа.

— Защото, ако не си искал, всичко ще е по-лесно.

— Кое да не съм искал?

— Да ме целунеш — прошепва.

Устните ми се раздвижват, но трябва да минат няколко секунди, преди от тях да излезе звук.

— Марлена, какво се опитваш да ми кажеш?

— Не съм... Не съм съвсем сигурна — признава тя. — Дори не знам какво да мисля. Не мога да спра да мисля за теб. Знам, че това, което изпитвам, е грешно, но просто... Е, просто се питах...

Когато поглеждам към нея, лицето ѝ пламти, ръцете ѝ се сплитат и разделят, а погледът ѝ е прикован в скута ѝ.

— Марлена — надигам се и правя крачка напред.

— Мисля, че трябва да си вървиш — казва тя.

В продължение на няколко секунди се взирам в нея.

— Моля те — довършва тя, без да отмества поглед от полите си.

И така, излизам, макар че всяка клетка в тялото ми крещи да остана.

15.

Кемъл прекарва дните си скрит зад куфарите, върху одеяла, които Уолтър и аз подреждаме така, че на съсипаното му тяло да му е по-меко на пода. Парализата го е засегнала до такава степен, че не съм сигурен дали, ако се опита, може да изпъзни от скривалището си, но той е толкова ужасен от мисълта да не го открият, че дори не се опитва. Всяка нощ, след като влакът тръгне, отместваме куфарите и или го поставяме да седне в ъгъла така, че гърбът му да е подпрян на стената, или го пренасяме да легне на леглото, в зависимост от това дали иска да седи, или да продължи да лежи. Уолтър настоява Кемъл да вземе леглото, а аз пък настоявам Уолтър да вземе постелката. Ето как се връщам към спането в ъгъла под конския чул.

На втория ден от нашето съжителство спазмите на Кемъл стават толкова жестоки, че дори не може да говори. Уолтър го забелязва по обед, когато се връща във влака, за да му донесе малко храна. Кемъл е толкова зле, че Уолтър идва да ме търси в менажерията, но заварва там не само мен, а и Август, така че не мога да се върна във вагона.

Когато приближава полунощ, аз и Уолтър седим един до друг на леглото и чакаме влакът да потегли. В секундата, в която започне да се движи, ставаме и отместваме куфарите от стената.

Уолтър коленичи, пъхва ръце под мишниците на Кемъл и го повдига да седне, а после измъква от джоба си едно шишенце.

Очите на Кемъл се спират върху него и рязко се преместват на лицето на Уолтър. После се наливат със сълзи.

— Какво е това? — питам веднага.

— А ти какво си мислиш, че е, по дяволите? — отвръща Уолтър.
— Алкохол. Истински. От безвредния.

Кемъл посяга с треперещи ръце към бутилката. Без да спира да го придържа, Уолтър развива капачката и поднася шишенцето до устните на стареца.

Минава още една седмица, а Марлена е все така затворена в купето си. Желанието ми да я видя става толкова силно, че започвам да измислям различни начини да надникна през прозореца ѝ, без да ме хванат. За щастие здравият ми разум надделява.

Нощ след нощ лежа на миризливия си конски чул и си спомням последния ни разговор дума по дума, всяка от тях безценна. Отново и отново умът ми се движи по една и съща мъчителна траектория — от изблика на все още изпълнена с неверие радост до убийственото ми сриване. Знам, че Марлена не можеше да направи друго освен да ме прогони, но въпреки това мисълта, че го направи, ме съкрушава, така ме разстройва, че се въртя и се мятam под чула до такава степен, та Уолтър ми казва да престана, защото му преча да заспи.

Напред-назад. Обикновено оставаме по ден във всеки град, макар че в неделя правим двудневен престой. По време на прехода между Бърлингтън и Киокук Уолтър с помощта на щедра доза уиски успява да изтръгне от Кемъл името и последния адрес на сина му, известен на стареца. При следващите няколко спирания Уолтър се упътва към града веднага след закуска и се връща едва когато приближава време за представлението. Когато стигаме Спрингфилд, вече се е свързал със сина.

Отначало той отрича изобщо да познава Кемъл. Уолтър обаче умее да бъде настоятелен. Ден след ден той отива в града, преговаря с помощта на телеграми и до следващия петък синът се съгласява да се срещнем в Провидънс и оттам да поеме грижата за стареца. Това означава, че трябва да продължим играта на криеница още няколко седмици, но все пак е някакво решение, и то далеч по-добро от възможностите, с които разполагаме в настоящия момент.

В Тер Хот неочаквано умира Прекрасната Лусинда. След като чичо Ал се съвзема от яростната си, но краткотрайна скръб от загубата, той организира погребение, подходящо за „нашата обична Лусинда“.

Само час след издаването на смъртния акт, Лусинда е положена в аквариума във фургона на хипопотама и пред нея се впрягат двайсет и четири першерона с пера на начелниците.

Чичо Ал се качва на капрата до кочияша, буквално преливащ от скръб. След миг щраква с пръсти, за да даде знак на погребалната процесия да потегли. Лусинда бавно е пренесена през целия град, следвана от всички участници в „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“, които са достойни да бъдат показани пред света и които вървят пеша в знак на почит. Чичо Ал е неутешим, ридае и подсмърча в червената си кърпичка и само от време на време си позволява да хвърли поглед наоколо, за да прецени дали скоростта, с която се движат опечалените, позволява наоколо да се съберат колкото се може повече зяпачи.

Жените вървят непосредствено след фургона на хипопотама, всички облечени в черно и притиснали към очите си елегантни дантелени кърпички. Аз съм далеч по-назад, заобиколен от ридاءещи на глас мъже с лъснали от сълзи лица. Чичо Ал е обещал три долара и бутилка канадско уиски на този, който успее да изобрази най-убедителната картина на скръб и повярвайте ми, никога не сте виждали такова жалеене. Виеха дори и кучетата.

Почти хиляда от местните жители ни следват обратно до цирка. Когато чичо Ал се изправя на капрата, всички утихват.

Той сваля шапката си и я притиска към гърдите, изважда кърпичка и избърсва очите си. Впуска се в сърцераздирателна реч и изглежда толкова отчаян, че едва се овладява да не се просне на земята от мъка. Последните му думи са, че ако зависи от него, той би отменил тазвечерното представление от уважение към Лусинда, но за жалост не може, защото не е във властта му. Той е човек на честта, а на смъртното си легло тя сграбчила ръката му и го накарала да й обещае — не, да се закълне, — че няма да позволи нейният неизбежен край да попречи на нормалния ход на представленията и да разочарова хилядите хора, които очаквали да се насладят на цирка.

— Защото въпреки всичко... — и чичо Ал спира, притискайки ръка към сърцето си и дълбоко подсмърква. Погледът му се отправя към небето, докато сълзите започват да се търкалят надолу по лицето му.

Жените и децата в групата от цирка заридават високо. Една жена в предната част на процесията се удря с ръка по челото и се строполява на земята, а двама мъже от двете ѝ страни се втурват да я подхванат.

Чичо Ал успява да се овладее с видимо усилие, макар да не може да спре треперенето на долната си устна. Кимва бавно и продължава:

— Защото, въпреки всичко, нашата любима Лусинда знаеше, че... че шоуто трябва да продължи!

Тази нощ имахме безбройна публика и се наложи да прибегнем до „сламената къща“, наречена така, защото след като се разпродадяха всички обичайни места, работниците разпростираха на пътеката на хиподрума слама, за да има къде да седнат останалите зрители.

Чичо Ал открива шоуто с миг мълчание. Навежда глава, успява да извика в очите си истински сълзи и посвещава представлението на Лусинда, чиято огромна и абсолютна безкористност е единствената причина, която ни дава сили да продължим, изправени пред болката на загубата си. И ще я накараме да се гордее с нас, о, да, толкова огромна бе любовта на всички ни към Лусинда, че въпреки тъгата, която ни е обсебила, ще съумеем да намерим сила в разбитите си сърца, за да уважим последното ѝ желание и да я накараме да се гордее с нас. Никога не сте виждали такива чудеса, дами и господа, номера и артисти, събрани от четирите краища на света, за да ви доставят радост и наслада, акробати и гимнастици, и въжеиграчи от най-висока класа...

От началото на представлението е изтекъл около четвърт час, когато тя влиза в менажерията. Усещам присъствието ѝ още преди да чуя изненадания шепот, който се понася около мен.

Оставям Бобо на пода в клетката му, обръщам се и ето я, прекрасна в розовите си пайети и украшението с пера на главата си, тя сваля оглавниците на конете си и ги пуска на земята. Само Боаз — черен арабски жребец, за когото се предполага, че е огледален двойник на Сребърна звезда — остава вързан и очевидно недоволен от това.

Облягам се на клетката на Бобо и впивам поглед в нея като омагьосан.

Тези коне, с които съм прекарвал всяка нощ, пътувайки от град на град и които обикновено приличат на обичайните коне, срещащи се на всяка крачка, са претърпели коренна промяна. Сега те пръхтят и цвелят с извити вратове и вдигнати опашки. Подреждат се в две неспирно танцуващи групи, едната бяла, другата черна. Марлена

застава срещу тях, стиснала по един дълъг камшик във всяка ръка. Вдига единия и го размахва над главата си, а после излиза заднишком, извеждайки конете от менажерията. Всички те са напълно свободни — не носят никакви хамути, никакви юзди, никакви подпруги, нищо. Те просто я следват, отмятат глави настрани, движат се гордо като същински расови жребци.

Никога не съм виждал нейния номер — онези, които работят зад кулисите, нямат време за такъв лукс, но този път няма сила, която да ме спре. Затварям вратата на Бобо и се провирам през прохода — тунела с брезентови стени без покрив, който съединява менажерията с голямата шатра. Продавачът на билети със запазени места ми хвърля бърз поглед и когато осъзнава, че не съм ченге, се връща отново към работата си.

Джобовите му звънят, натъпкани с пари. Заставам до него и поглеждам през трите кръга в задния край на шатрата.

Чичо Ал обявява номера й и тя пристъпва вътре. Завърта се, издигайки и двата камшика високо във въздуха, изплющява с единия и двете групи коне влизат бързо след нея.

Марлена се понася към централния кръг и те тръгват след нея — танцуващи облаци в черно и бяло.

След като се озовава в центъра на кръга, тя лекичко разсича въздуха с камшиците. Конете започват да обикалят манежа в кръг, пет бели, следвани от пет черни. След две пълни обиколки тя завърта камшика и черните коне ускоряват ход, вече всеки от тях тича до бял кон. Още едно завъртане, и те тръгват в редица — черен, бял, черен, бял, черен, бял.

Движенията й са едва забележими, розовите й пайети проблясват под ярките светлини. Описва малък кръг в центъра на манежа, размахвайки камшиците в комбинация от сигнали.

Конете продължават да обикалят в кръг, белите задминават черните и след това обратно, така че цветовете постоянно се менят.

Тя им извиква и те се спират. Казва им още нещо и те се обръщат и пристъпват напред, така че предните им копита са на ръба на манежа. Започват да вървят странично с опашки, насочени към Марлена и копита, вдигнати на издатината на ръба. Правят цяла една обиколка, преди тя отново да ги спре. Тогава свалят краката си и се

обръщат, за да застанат лице в лице с нея. А после тя извиква на Полунощ да излезе напред.

Той е великолепен арабски жребец — черен огън с пет съвършени бели диаманта на челото. Тя му казва нещо, хваща двата камшика в една ръка и му подава другата си длан. Той притиска муцуна към нея. Вратът му е извит, а ноздрите му потръпват.

Марлена прави крачка назад и вдига единия камшик. Останалите коне я наблюдават, танцувайки на място. Тя вдига и другия и леко раздвижва върха му напред-назад. Полунощ се изправя на задните си крака и свива предните пред себе си. Сега тя изкрещява нещо — за първи път повишава глас — и започва да отстъпва заднишком. Конят тръгва след нея: върви на задните си крака, загребвайки с предните във въздуха пред себе си. Тя го задържа изправен и двамата обикалят така целия манеж. После му нарежда отново да стъпи на земята с четири крака. Ново загадъчно завъртане на камшика и Полунощ се покланя, като пада на коляно с един крак и изпъва другия пред себе си. Марлена се привежда в нисък поклон и тълпата полудява. Докато Полунощ все още стои, застинал в поклон, тя вдига двата камшика едновременно и ги размахва. Останалите коне правят пирует, описвайки кръгове около задните си крака.

Още аплодисменти, още приветствия. Марлена протяга ръце във въздуха, обръща се последователно към всяка част от публиката, за да позволи на всички да я обожават. После се извъръща към Полунощ и деликатно кацва на приведения му гръб. Той се изправя, надига гръб и я изнася от голямата шатра. Останалите коне ги следват, отново разделени на групи според цвета, и се притискат един към друг в стремежа си да останат по-близо до господарката си.

Сърцето ми се блъска в гърдите така силно, че въпреки рева на тълпата, чувам как кръвта шуми в ушите ми. Изпълнен съм с такава силна любов, та ми се струва, че ще се пръсна.

Тази нощ, след като уискито е направило Кемъл мъртъв за света, а Уолтър вече хърка на постелката, излизам от стаичката и заставам прав, загледан в гърбовете на животните за представления.

Грижа се за тези животни всеки божи ден. Изривам торта от оборите им, нося им вода и храна и ги тимаря за представлението.

Проверявам им зъбите, разресвам им гривите и проверявам краката им за подозрителна топлина. Давам им вкуснотии и ги потупвам по вратовете. Тези коне са се превърнали в такава неразделна част от декора на вагона, каквато е и Куини, но след като съм видял изпълнението на Марлена, никога повече не бих могъл да гледам на тях по същия начин. Те са продължение на самата Марлена, част от нея, която е тук точно сега, с мен.

Пресягам се над преградата на отделението и поставям ръка на една черна задница. Полунощ, който досега е спал, надава изненадано пръхтене и извърща глава. Когато вижда, че съм само аз, отново се обръща настрана. Ушите му се отпускат, очите се затварят и той премества тежестта си така, че един от задните му крака да си почива.

Връщам се в стаята на козите и се уверявам, че Кемъл все още диша. А после лягам върху конския чул и се унасям в сън — сън за Марлена; сън, заради който душата ми несъмнено ще бъде осъдена на вечни мъки в ада.

Пред масите с храна на другата сутрин Уолтър вдигна ръка и ме смушка в ребрата:

— Я виж това.

— Кое?

Той ми посочва кое.

Август и Марлена седят на нашата маса. Появяват се в готварницата за пръв път след злополуката.

Уолтър ме измерва с поглед.

— Ще се справиш ли?

— Да, разбира се — отвърщам раздразнено.

— Добре. Просто проверявах.

Минаваме покрай вечно бдящия Езра и се отправяме всеки към своята маса.

— Добро утро, Якоб — любезничи Август, докато слагам чинията си на масата и си издърпвам стол.

— Август. Марлена — кимвам последователно на двамата им.

Марлена хвърля бърз поглед към мен и отново го забива в чинията си.

— И как се чувстваш в този прекрасен ден? — пита Август и забучва вилицата в бърканите си яйца.

— Добре. А ти?

— Превъзходно — отговаря той.

— А как се чувстваш ти, Марлена?

— Много по-добре, благодаря — отвърща тя.

— Снощи видях номера ти — съобщавам й.

— Така ли?

— Да — разстилам салфетката в скута си. — Беше... дори не знам как да го опиша. Беше удивително. Никога не съм виждал нещо подобно.

— О! — Август повдига вежда. — Никога?

— Не. Никога.

— Наистина ли?

Очите му се вперват в мен, без да примигват.

— Мислех, че точно номерът на Марлена те е вдъхновил да си потърсиш работа в това шоу, Якоб. Нима съм сбъркал?

Сърцето ми подскача. Вдигам нагоре приборите си: вилицата в лявата си ръка, а ножа в дясната — по европейски маниер, както правеше майка ми.

— Излъгах — изтърсвам.

Забучвам вилицата в края на една наденичка и започвам да я режа на парченца, очаквайки отговор.

— Моля? — вдига вежди Август.

— Излъгах. Излъгах! — трясвам с приборите си по масата заедно с парченцето наденица, забодено на вилицата. — Ясно ли е? Никога не бях чувал за „Братя Бензини“, преди да скоча във влака ви. Кой, по дяволите, е чувал за вас? В живота си съм виждал само един цирк — „Братя Ринглинг“. И бяха велики. Велики! Чуваш ли ме?

В палатката се възцарява гробовно мълчание. Оглеждам се ужасен наоколо. Всички ме гледат изумено. Устата на Уолтър е широко отворена. Ушите на Куини са прилепнали към главата й. Някъде в далечината надава рев камила.

Най-после се обръщам към Август. Той също ме гледа. Единият край на мустаците му потръпва. Пъхвам салфетката под ръба на чинията си, чудейки се дали ще се опита да ме докопа през масата.

Очите на Август се разширяват още повече. Стискам пръсти под масата толкова силно, че кокалчетата ми се напрягат. А после Август избухва — избухва в смях. Смее се толкова силно, че лицето му почервява, той се улавя за корема и напразно се мъчи да си поеме дъх. Киска се и цвили, докато по лицето му потичат сълзи, а устните му започват да треперят от напрежение.

— О, Якоб! — той избърсва бузите си. — О, Якоб. Май съм те подценил. Да, да, определено може да съм те подценил — отново се изкисква и подсмърча, след което попива лице със салфетката си. — О, боже — въздъхва, — о, боже — прочиства гърло и вдига приборите си. Набожда на вилицата си хапка бъркани яйца и отново я поставя върху чинията, защото е завладян от поредния пристъп на смях.

Останалите обядващи се връщат към храната си, но неохотно, както тълпата, която бе гледала, когато аз прогоних онзи мъж от цирка през първия си ден в шоуто. Не мога да не забележа, че когато отново насочват вниманието си към чиниите пред себе си, го правят с някакво ново уважение.

Смъртта на Лусинда става причина за сериозен недостиг в запаса ни от уроди. Оставя празнина, която трябва да бъде запълнена. Всички големи шоута разполагат с дами дебелани, следователно и ние трябва да имаме такава.

Чичо Ал и Август преравят от кора до кора списанията с обяви и при всяко спиране звънят по телефона и пращат телеграми, с които се опитват да намерят наследница на Лусинда, но всички прочути дами дебелани или са доволни от сегашното си положение, или са запознати прекалено добре с репутацията на чичо Ал. След две седмици и десет прехода, чичо Ал е така отчаян, че се доближава до една от зрителките — жена, която се отличава с пищно телосложение. За жалост обаче се отличава и с друго: оказва се, че това е полицейският началник и така чичо Ал се оказва притежател не на дама дебелана, а на великолепно оцветено пурпурно око, както и на безцеремонно нареждане незабавно да напусне града.

Разполагаме с два часа. Артистите незабавно се настаняват във вагоните си, а внезапно разбудените работници се щурат наоколо като мухи без глави. Чичо Ал е останал без дъх. Морав от ярост, той

размахва бастуна си и удря хората с него, ако му се стори, че не се движат достатъчно бързо. Палатките се събарят толкова скоростно, че хората остават омотани вътре и тогава тези, които свиват други палатки, трябва да им се притекат на помощ и да ги извадят, преди да са се задушили под брезентите или — което според чичо Ал е далеч по-лошо — да са използвали джобните си ножчета, за да си пробият дупки, през които да дишат.

След като товарните животни са качени на влака, аз се връщам във вагона с животните за представления. Не ми харесва видът на гражданите, струпани по краищата на парцела — немалко от тях са въоръжени. В стомаха ми се загнездва лошо предчувствие.

Все още не мога да видя Уолтър, затова крача напред-назад пред отворената врата и изучавам терена с поглед. Чернокожите мъже отдавна са се скрили във вагона на Летящия ескадрон и далеч не съм убеден, че тълпата няма да се задоволи вместо тях с едно червенокосо джудже.

Час и петдесет и пет минути след като сме получили заповедта за потегляне, лицето му се появява в рамката на вратата.

— Къде, по дяволите, беше? — крясвам му.

— Това той ли е? — дрезгаво пита Кемъл иззад куфарите.

— Да, той. Хайде, качвай се — махвам на Уолтър да се качи във влака. — Онези там ми изглеждат доста неприятни хора.

Той не помръдва. Целият е зачервен и е останал без дъх.

— Къде е Куини? Виждал ли си някъде Куини?

— Не. Защо?

Той изчезва.

— Уолтър! — скачам и тръгвам след него към вратата. — Уолтър! Накъде, по дяволите, си тръгнал? Вече надуха петминутната свирка!

Той тича покрай влака, навеждайки се, за да може да вижда под колелетата му.

— Хайде, Куини! Тук, момиче! — изправя се, спира пред всеки вагон, крещи в процепите между дъските и млъква с надеждата да чуе отговор. — Куини! Тук, момиче! — Отчаянието в гласа му нараства с всеки вик.

Изпищява свирка — дълго, продължително предупреждение, следвано от съскането и давенето на локомотива.

Гласът на Уолтър преграква от викане.

— Куини! Къде си, по дяволите? Ела тук!

Далеч пред нас последните пътници скачат върху вагоните платформи.

— Уолтър, идвай! — крясвам. — Не се мотай повече! Трябва да се качиш веднага!

Той не ми обръща внимание. Сега е до вагоните платформи и гледа между колелетата.

— Куини! — изкрещява, после спира и изведнъж се изправя. Изглежда объркан, съкрушен. — Куини? — казва, без да се обръща към никого по-специално.

— Ах, по дяволите — изругавам.

— Той връща ли се, или какво? — пита Кемъл.

— Не ми изглежда така.

— Ами иди го вземи тогава! — излайва той.

Влакът се люшва напред и вагоните подскочат, докато локомотивът обтяга отпуснатите им съединители.

Скачам на чакъла и се втурвам напред към вагоните. Уолтър стои с лице към локомотива.

Докосвам го по рамото.

— Уолтър, трябва да тръгваме.

Той се извърща към мен с умоляващ поглед.

— Къде е тя? Не я ли видя някъде?

— Не. Хайде, Уолтър — увещавам го. — Трябва веднага да се качим на влака.

— Не мога — отвръща той и лицето му е странно лишено от всякакъв израз. — Не мога да я оставя. Просто не мога.

Сега влакът пухти и се придвижва напред в облак от пара.

Хвърлям поглед зад себе си. Хората от града, въоръжени с пушки, бейзболни бухалки и прътове прииждат напред като мощна вълна. Отново поглеждам към влака, пресмятам скоростта му, броя наум, молейки се на бога да не съм сбъркал: едно, две, три, четири.

Сграбчвам Уолтър като чувал с брашно и го пращам вътре през отворената врата. Чувам удар и вик, когато той пада на пода. Хуквам край влака и сграбчвам желязната пречка до вратата. Оставям влака да ме завлече три големи стъпки по-нататък и тогава използвам силата на скоростта му, за да се изтегля нагоре и да се хвърля вътре.

Лицето ми се плъзва по пода. Когато осъзнавам, че съм успял и че съм в безопасност, се оглеждам за Уолтър, готов за битка.

Вместо това обаче го виждам да плаче, свит в ъгъла.

Уолтър е неутешим. Остава в ъгъла, без дори да помръдне, докато аз отмествам настрана куфарите и изваждам иззад тях Кемъл. Успявам сам да обръсна стареца — задача, която обикновено изисква усилията и на трима ни — и после го изтеглям до пространството пред конете.

— Ох, хайде, Уолтър — пъшка Кемъл. Държа го под мишниците, докато задникът му се люлее над това, което Уолтър нарича „кофа за мед“. — Ти направи всичко по силите си — поглежда през рамо към мен. — Хей, я ме смъкни малко по-надолу. Направо се люлея на този вятър.

Разтварям крака още по-широко, опитвам се да спусна Кемъл още малко, без да превивам гърба си. Обикновено това е задача на Уолтър — височината му го прави подходящ за нея.

— Уолтър, трябва ми малко помощ — въздъхвам, когато по гръбнака ми пробягва болезнен спазъм.

— Млъквай — отвръща той.

Кемъл отново поглежда към мен, този път с вдигната вежда.

— Всичко е наред — успокоявам го.

— Не, не е наред! — провиква се Уолтър от ъгъла. — Нищо не е наред! Куини бе всичко, което имах. Всичко, разбираш ли? — викът му се превръща в хлипане. — Всичко, което имах.

Кемъл ми махва с ръка, че е свършил. Премествам се на около метър и го слагам да легне на една страна.

— Хайде, това едва ли е вярно — казва той, докато го почиствам. — Младеж като теб все трябва да има някого. Някъде.

— Ти нищо не знаеш.

— Дори и майка ли нямаш? — настоява Кемъл.

— Не и сваятна.

— Не е хубаво да говориш така.

— И защо не, по дяволите? Тя ме продаде на тази дружина, когато бях на четиринайсет — хвърля ни яростен поглед. — И недейте

да ме гледате така, сякаш ме съжалявате — изръмжава. — Тя тъй или иначе си беше една дърта гарга. На кого ли му е притрябвала?

— Какво искаш да кажеш, как така те е продала? — пита Кемъл.

— Е, така както ме виждаш, не съм роден точно за фермер, нали? Просто ме остави на мира, по дяволите, става ли? — обръща се с гръб към нас.

Вдигам панталоните на Кемъл, сграбчвам го под мишниците и го замъквам обратно в стаята. Краката му се влачат зад него, а петите му се удрят в пода.

— Ех, приятелю — прошепва той, докато го настанявам на леглото. — И това ако е човек!

— Искаш ли да хапнеш нещо? — питам, опитвайки се да сменя темата.

— Не, не още. Но глътка уиски ще ми дойде добре — тъжно поклаща глава. — Никога не съм чувал, че някоя жена може да бъде толкова коравосърдечна.

— Все още те чувам, нали знаеш? — излайва Уолтър. — Пък и точно ти не си човекът, който може да говори в случая. Кога за последен път си виждал сина си?

Кемъл побледнява.

— А? Не можеш да ми отговориш, нали така? — продължава Уолтър от вътрешността на стаята. — Между това, което си направил ти, и това, което направи майка ми, май няма кой знае колко голяма разлика, нали така?

— Да, има — изкрещява Кемъл. — Има огромна разлика. А ти откъде изобщо знаеш какво съм направил, тъй или иначе?

— Ти спомена за сина си една нощ, когато беше пиан — изричам тихо.

За миг Кемъл само ме гледа. После лицето му се разкривява от болка. Той повдига към челото си вяла, отпусната ръка и се извърща настрани от мен.

— Ау, дявол да го вземе — промърморва тихо. — Ау, дявол да го вземе. Нищо не помня. Дори не подозирах, че знаеш. Трябвало е да ми кажеш.

— Мислех, че си спомняш — отвръщам. — Но и той не ни каза много. Каза само, че си изчезнал.

— Каза само...? — главата на Кемъл рязко се обръща към мен.
— Каза само...? Какво означава това, по дяволите? Свързал си се с него, така ли?

Свличам се на пода и отпускам глава на коленете си. Очертава се дълга нощ.

— Какво означава „каза само“? — изкрещява Кемъл. — Зададох ти въпрос!

Въздъхвам.

— Да, наистина се свързахме с него.

— Кога?

— Преди известно време.

Той се взира в мен, тотално изумен.

— Но защо?

— Ще се срещнем в Провидънс. Ще те отведе у дома.

— О, не — Кемъл клати енергично глава. — О, не, никъде няма да ме води.

— Кемъл...

— Откъде, по дяволите, ви е хрумнало да правите подобно нещо? Нямате никакво право?

— Нямахме избор! — виквам, млъквам, затварям очи и се заставям да се успокоя. — Никакъв избор нямахме — повтарям. — Трябваше да предприемем нещо.

— Не мога да се върна! Нямате представа какво се случи. Те не ме искат повече.

Долната му устна започва да трепери и той здраво стисва уста и извърща лице настрани. Миг по-късно раменете му започват да потръпват.

— Ах, дявол да го вземе! — казвам и повишавам глас в посока към отворената врата: — Хей, Уолтър, благодаря! Много ми помогна тази вечер. Наистина го оценявам!

— Върви по дяволите — отвръща той.

Угасявам керосиновата лампа и пропълзявам до конския си чул. Лягам върху бодливата му повърхност, но после отново се надигам и сядам.

— Уолтър! — виквам. — Хей, Уолтър! Ако няма да се връщаш, ще спя на постелката.

Никакъв отговор.

— Чу ли? Казах, че ще спя на постелката.

Изчаквам минута-две и после пропълзявам по пода.

Уолтър и Кемъл прекарват нощта, издавайки звуци, които хората издават, когато се опитват да сдържат сълзите си, а аз я прекарвам, притиснал възглавницата към ушите си, като се опитвам да не ги чувам.

Събужда ме гласът на Марлена:

— Чук-чук. Може ли да вляза?

Очите ми изведнъж се отварят. Влакът е спрял и по някакъв начин съм проспал това спиране, без дори да трепна. Другата причина за стряскането ми е тази, че сънят, от който ме изтръгна гласът ѝ, бе за самата Марлена, и за миг се питам дали все още не сънувам.

— Ехо? Има ли някой тук?

Подпирам се на лакти и поглеждам към Кемъл. Той лежи на леглото съвсем безпомощен, с облепени от страх очи. Вътрешната врата е останала отворена цяла нощ. Мигновено скачам на крака.

— Тъъ, един момент — втурвам се да я посрещна, като затварям вратата зад себе си.

Тя вече се качва във вагона.

— О, здравей — поглежда към Уолтър, който все още лежи сгушен в ъгъла. — Всъщност търсех точно теб. Това твоето куче ли е?

Главата на Уолтър рязко се извърща.

— Куини!

Марлена се навежда, но преди да успее да остави кучето на пода, Куини се измъква от ръцете ѝ и тупва долу. За миг драска по дъските, а после се хвърля върху Уолтър и започва да ближе лицето му и да върти опашка така въодушевено, че се прекатурва и пада назад.

— О, Куини! Къде беше, ти, лошо, лошо момиче? Така ме уплаши, лошо, лошо момиче такова! — Уолтър ѝ предлага за близане лицето и главата си, а Куини шава и се върти напред-назад от удоволствие.

— Къде я намери? — обръщам се към Марлена.

— Тичаше успоредно с влака, когато потегляхме снощи — отвърща тя, без да сваля поглед от Уолтър и Куини. — Видях я през

прозореца и изпратих Оги да я прибере. Той легна по корем на платформата и успя да я сграбчи.

— Август е направил такова нещо? — питам. — Наистина ли?

— Да. А тя го ухапа заради причиненото неудобство.

Уолтър прегръща кучето с две ръце и заравя лице в козината му.

Марлена ги наблюдава още един миг и после се извързва към вратата.

— Е, май е време да си тръгвам — и понечва да се обърне.

— Марлена — посягам към ръката ѝ.

Тя се спира.

— Благодаря — смотолевям, отдръпвайки ръката си. — Нямаш представа какво означава това за него — всъщност за нас.

Тя ми хвърля съвсем, съвсем кратичък поглед, придружен от едва доловим намек за усмивка — и отново се заглежда над гърбовете на конете.

— Да. Да, мисля, че разбирам.

Докато тя слиза от вагона, усещам как очите ми се навлажняват.

— Е, кой знае — казва Кемъл. — Може би все пак е човешко същество в крайна сметка.

— Кой, Август ли? — отвръща Уолтър, навежда се, хваща дръжката на един куфар и започва да го влачи по пода. В момента привеждаме стаята в дневния ѝ вид, макар че Уолтър прави всичко два пъти по-бавно от обикновено, защото настоява да държи Куини под едната си мишница. — Как ли пък не!

— Можеш да я оставиш, нали знаеш — отбелязвам. — Вратата е затворена.

— Той спаси кучето ти — изтъква Кемъл.

— Нямаше да я спаси, ако знаеше, че е моя. Куини го знае и точно затова го ухапа. Да, да, нали го разбра, миличка? — пита той, приближавайки муцуната ѝ към лицето си, и започва да ѝ говори като на малко дете. — Да, Куини е умно момиче.

— Какво те кара да мислиш, че не е знаел? — питам. — Ето, Марлена знаеше.

— Просто знам. В тялото на тоя чифутин няма и една човешка кост.

— Внимавай какви ги ръси скапаната ти уста! — крясвам.

Уолтър спира, за да ме погледне.

— Какво? Хуй, ти нали не си евреин? Виж, съжалявам, изобщо нямах предвид това. Беше нечестно от моя страна.

— Да, беше нечестно — отвърщам, все още крещейки. — Всичко това е нечестно и на мен започва да ми става лошо от него, по дяволите. Ако си артист, се подиграваш на работниците. Ако си работник, критикуваш поляците. Ако си поляк, нападаш евреите. А ако си джудже — е, ти ми кажи, Уолтър. Само евреите и работниците ли ненавиждаш, или и поляците попадат в тази категория?

Уолтър почервява и свежда поглед.

— Не ги ненавиждам. Никого не ненавиждам — и след миг добавя: — Добре де, наистина ненавиждам Август. Но само защото е умопобъркан кучи син.

— Тук не мога да ти възразя — изграчва Кемъл.

Премествам поглед от Уолтър към Кемъл и после обратно.

— Не — признавам с въздишка, — не, предполагам, че не можеш.

В Хамилтън температурата превишава деветдесет градуса, слънцето безжалостно жари, а лимонадата е изчезнала.

Мъжът, който я приготвя, е оставил голямата бъчва без надзор само за няколко минути и сега се втурва към чичо Ал вбесен и уверен, че за изчезването ѝ са отговорни работниците.

Чичо Ал ги привиква всички до един и те започват да прииждат иззад палатката обор и менажерията, сънливи и със стръкове слама в косите. Наблюдавам ги от известно разстояние, но не мога да не си помисля, че от всички тях се излъчва невинност.

Чичо Ал обаче явно не смята така. Той крачи напред-назад и надава рев, достоен за Чингис хан по времето на прегледа на войската му. Крещи в лицата им, изчислява цената — и като съставки, и като нереализирани продажби — на откраднатата лимонада и им казва, че ако се повтори, следващия път ще ги лиши до един от заплата. Удря неколцина по главата и най-после ги освобождава. Те се завръщат по местата си за почивка, като разтриват главите си и се измерват един друг с подозрителни погледи.

До отварянето на портала остават само десет минути, така че продавачът на лимонада набързо забърква друга смес, като използва

водата от поилките на животните. Изваждат от нея зрънцата овес, сеното и космите, като я прецеждат през чифт чорапи, взети от един клоун; по времето, когато хвърлят вътре „пулпа“ — парченца восък, подобни на лимон и изработени така, че да създадат впечатлението за действително присъствие поне на малко плод в напитката — цяла тумба селяндури вече се приближава до главната алея. Не знам дали чорапите са били чисти, но забелязвам, че хората от шоуто този ден се въздържаха да пият лимонада.

После в Дейтън лимонадата отново изчезва. Още веднъж нова смес се забърква с вода от поилките и се излага на щанда мигове преди селяндуриите да пристигнат.

Този път, когато чичо Ал призовава всичките си обичайни заподозрени, вместо да им задържи заплатите — безполезна заплаха, защото тъй или иначе не са получавали нищо повече от осем седмици, той ги принуждава да извадят тайните джобове около врата си и всеки да му отброи по петдесет цента. Притежателите на тайни джобове добиват много мрачен вид.

Крадецът на лимонада е ударил работниците там, където най-много боли и те са готови за ответни действия. Когато стигаме в Кълъмбъс, неколцина от тях се скриват недалеч от бъчвата и започват да чакат.

Малко преди представлението Август ме призовава в палатката на Марлена, за да разгледам някаква обява за бял кон, който изпълнява номера без ездач. На Марлена ѝ трябва още един, защото дванайсет коня са по-впечатляващи от десет, а всичко тук се върти около зрелището. Освен това тя смята, че Боаз тъгува, задето е оставен сам в менажерията, докато другите играят на манежа, така поне казва Август. Аз обаче подозирам, че след избухването ми в готварницата, той отново е решил да ме удостои с благоразположението си. Или е това, или Август е решил да държи приятелите си близо, а враговете — до себе си.

Седя на един сгъваем стол с „Билборд“ в скута си и бутилка сарсапарила в ръката си. Марлена е до огледалото и оправя костюма си, а аз се опитвам да не гледам към нея. Единственият път, когато

погледите ни се срещат в огледалото, аз затаявам дъх, тя се изчервява и двамата бързо отклоняваме очи.

Август не забелязва нищо; той закопчава жилетката си и бърби дружелюбно, когато чичо Ал нахлува през процепа, който служи за врата.

Марлена се обръща вбесена.

— Хей, не са ли те учили да чукаш, преди да нахлуеш по този начин в палатката на една дама?

Чичо Ал не ѝ обръща и капка внимание. Той се отправя с широки крачки право към Август и забучва пръст в гърдите му.

— Бил е твоят проклет слон! — крясва той.

Август поглежда надолу към забития в гърдите му пръст, остава неподвижен за няколко мига и после изискано го улавя между палеца и показалеца си. Отмества ръката на чичо Ал от себе си и изважда от джоба си кърпичка, за да избърше от лицето си пръските слюнка.

— Моля? — пита той, когато привършва операцията.

— Бил е твоят проклет крадлив слон! — кресци чичо Ал и отново облива Август със слюнка. — Тя изважда пръта си от земята, взема го със себе си, изгълтва проклетата лимонада, а после се връща и забива пръта в земята!

Марлена се плесва с длан през устата, но не достатъчно бързо.

Чичо Ал се извързва към нея, побеснял от гняв.

— Мислиш, че е смешно, така ли? Мислиш, че е смешно?

Кръвта се отдръпва от лицето ѝ.

Надигам се от стола си и пристъпвам напред.

— Е, трябва да признаеш, че в ситуацията има определен...

Чичо Ал се обръща, поставя и двете си ръце на гърдите ми и ме блъсва с такава сила, че падам назад и се стоварвам върху един куфар.

Той се завърта, за да се изправи лице в лице с Август.

— Тоя шибан слон ми струва цяло състояние! Заради него не можах да платя на хората и трябваше да се погрижа за бизнеса, а и се набутах в беля с ужасния началник на гарата! И за какво? Този проклет звяр не може да изпълни нито един номер, а на всичко отгоре краде шибаната лимонада!

— Ал! — рязко казва Август. — Внимавай как говориш. Бих желал да си припомниш, че се намираш в присъствието на дама.

Главата на чичо Ал се завърта. Той поглежда Марлена без капчица разкаяние и отново се извързва към Август.

— Уди ще изчисли на колко възлизат загубите — заявява. — А после ще ти ги удържа от заплатата.

— Нали вече ги взе от заплатите на работниците — тихо се обажда Марлена. — Смяташ ли да им върнеш парите?

Чичо Ал я гледа с изражение, което не ми харесва — не ми харесва дотолкова, че пристъпвам напред и заставам между двамата. Той премества поглед към мен и челюстта му се стяга от гняв. После се обръща и ядно напуска купето.

— Каква мижитурка — процежда Марлена и се връща пред тоалетката си. — Можех да се обличам.

Август е съвършено неподвижен. После посяга към цилиндъра си и към слонския остен.

Марлена вижда жеста му в огледалото.

— Къде отиваш? — пита бързо. — Август, какво правиш?

Той се устремява към вратата.

Тя го сграбчва за ръката.

— Оги! Къде отиваш?

— Аз няма да съм единственият, който ще плати за лимонадата — изсъсква той, като маха ръцете ѝ от себе си.

— Август, не! — отново го хваща за лакътя и този път влага цялата си тежест в хватката в отчаян опит да го спре да излезе от палатката. — Август, чакай! За бога! Тя не е разбирала какво върши. Следващия път ще я завържем по-сигурно...

С един тласък Август се освобождава от ръцете ѝ; Марлена полита и пада на пода. Той я поглежда с отвращение, след което слага шапката на главата си и се обръща с гръб към нея.

— Август! — изпищява тя. — Спри!

Той бутва брезента на входа и изчезва. Марлена седи зашеметена на мястото, където е паднала. Поглеждам от нея към изхода и после пак към нея.

— Ще го настигна — викам.

— Не! Чакай!

Замръзвам на мястото си.

— Няма да има полза — изрича тя с тих, безизразен глас. — Не можеш да го спреш.

— Но мога да опитам, по дяволите. Последния път не направих нищо и през целия си живот няма да си простя за това.

— Ти не разбираш! Само ще влошиш нещата още повече! Якоб, моля те! Ти не разбираш!

Обръщам се, за да застана очи в очи с нея.

— Не, не разбирам! Вече нищо не мога да разбера. Нито едно скапано нещо. Имаш ли нещо против да ме осветлиш?

Очите ѝ се разтварят широко, а устните ѝ се закръглят в беззвучно „о“. После тя заравя лице в ръцете си и избухва в плач.

Гледам я, обхванат от ужас. После коленича и я вземам в прегръдките си.

— О, Марлена, Марлена...

— Якоб — прошепва тя в ризата ми и се вкопчва в мен с такава сила, като че ли аз съм единственото, което я предпазва да не потъне в някой страшен водовъртеж.

16.

— Не се казвам Роузи. Казвам се Розмари. Вие знаете това, господин Янковски.

Стресвам се и се събуждам, примигвайки срещу непогрешимия блясък на флуоресцентните лампи.

— Тъъ? Какво? — гласът ми е слаб, писклив. Една тъмнокожа жена се е надвесила над мен и увива нещо около краката ми. Косата ѝ е благоуханна и гладка.

— Само преди една минута ме нарекохте Роузи. А името ми е Розмари — отвърща тя, като се изправя. — Ето. Така по-добре ли е?

Взира се в нея. О, господи! Истина е. Аз съм стар. И лежа в легло. Един момент — нарекъл съм я Роузи?

— Искате да кажете, че съм говорил? На глас?

Тя се смее.

— О, боже, да. О, да, господин Янковски. Не сте спрели да говорите, откакто сме излезли от трапезарията. Направо ми проглушихте ушите.

Лицето ми се облива в червенина. Взира се в сгърчените ръце, отпуснати в скута ми. Един господ знае какво съм ѝ наприказвал. Знам само какво си мислех през това време и дори това го знам със закъснение, докато изведнъж не се озовах тук и сега, а си мислех, че съм там.

— Защо, какво има? — пита Розмари.

— Аз... Да не съм ви казал нещо... нали разбирате, нещо смущаващо?

— Милостиви боже, не! Не разбирам защо не сте казали на другите, особено сега, когато всички се канят да отидат на цирк и така нататък. Обзалагам се, че дори не сте го споменали, нали така?

Наблюдава ме очаквателно. А после челото ѝ се сбърчва. Тя придърпва един стол и сяда до мен.

— Изобщо не си спомняте, че сте ми казали нещо, нали? — пита с нежен глас.

Поклащам глава.

Тя взема и двете ми ръце в своите. Нейните са топли, дланите ѝ са твърди.

— Не сте казали нищо, от което да трябва да се срамувате, господин Янковски. Вие сте истински джентълмен и за мен е чест да ви познавам.

Очите ми се навлажняват. Навеждам глава, за да не го забележи.

— Господин Янковски...

— Не искам да говоря за това.

— За кое? За цирка ли?

— Не. За... О, по дяволите, нима не разбирате? Дори не бях осъзнал, че приказвам. Това е началото на края. Оттук нататък пътят е само надолу, а аз нямам сили да стигна кой знае колко далеч. Но се надявах да запазя разсъдъка си. Наистина.

— Все още не сте го загубили, господин Янковски. Умът ви е остър като бръснач.

Седим мълчаливо един до друг цяла минута.

— Страхувам се, Розмари.

— Искате ли да повикам доктор Рашид? — пита тя.

Кимвам. От окото ми се отронва една сълза и пада върху скута ми. Разтварям широко очи с надеждата да спра следващите.

— Има още цял час, докато трябва да сте готов за тръгване. Искате ли да си починете малко?

Отново кимвам. Тя ме потупва за последен път по ръката, спуска надолу най-горната част на леглото ми и излиза. Аз оставам да лежа по гръб, заслушан в тихото бръмчене на лампите и взрян в квадратните облицовъчни плоскости на наклонения таван. Нашествие от притиснати една до друга пуканки, от безвкусни оризови кексчета.

Ако искам да съм напълно откровен пред самия себе си, трябва да призная: имаше признаци, че от време на време загубвам връзка с действителността.

Миналата седмица, когато моите хора дойдоха на посещение, не ги познах. Престорих се, че ги познавам, когато се запътиха към мен и осъзнах, че са дошли да видят мен, а не някого друго, се усмихнах и издадох всички обичайни умиротворителни звуци, всички „о, да“ и „боже мой“, които напоследък съставляват по-голямата част от разговорите ми. Мислех, че се справям добре, докато по лицето на

майката премина някакъв тревожен израз — ужасен поглед, придружен от смръщено чело и леко отворена уста. Припомних си последните няколко минути от разговора и осъзнах, че съм казал нещо грешно, коренната противоположност на това, което би трябвало да изрека, и останах огорчен, защото в действителност нямам нищо против Изабел — аз просто не я познавам и затова не успях да обърна подобаващо внимание на подробностите от катастрофалния ѝ танцов рецитал.

Но после тази Изабел се обърна, избухна в смях и в този момент видях жена си. Това ме накара да се просълзя и тези хора, които не можех да позная, се спогледаха крадешком и скоро след това оповестиха, че е време да си тръгват, защото дядо трябва да си почине. Потупаха ме по ръката, завиха коленете ми с одеялото и излязоха навън, в широкия свят, и ме оставиха тук сам. И досега нямам представа кои бяха те.

Не ме разбирайте погрешно, аз познавам децата си, но това не са те. Това са децата на моите деца, както и техните деца и може би дори децата на техните деца. Дали някога съм се прехласвал над бебешките им личица? Дали съм ги друсал на коляното си? Имах трима синове и две дъщери — наистина пълна къща — и никой от тях не може да бъде наречен сдържан по отношение на възпроизвеждането. Умножете пет по четири, а после пак по пет, и няма да ви е странно, че съм забравил кои точно са някои от тях. А и те не ме улесняват, като се редуват да идват на посещения, защото дори и да успея да разположа една група на мястото ѝ в спомените си, нейните членове може да не се появят през следващите осем или девет месеца — достатъчно време, за да забравя всичко, което все пак съм си спомнил.

Но случилото се днес е съвсем различно и много, много по-страшно.

Какво съм ѝ казал, в името на бога?

Затварям очи и се опитвам да достигна до най-отдалечените ъгълчета на съзнанието си. Вече не мога да определя къде точно се намират те. Мозъкът ми е като вселена, чиито газове се разсейват все повече и повече около краищата ѝ. Но достигнал ръба си, той не се разтваря в празнота. Усещам, че там отвън има нещо; нещо, което се намира съвсем близо до обсега ми и все пак извън него. То се върти там и чака — и господ да ми е на помощ, но аз отново се плъзвам към него с широко отворена уста.

17.

Докато Август е навън, зает да прави един Бог знае какво на Роузи, аз и Марлена стоим на колене на тревата в палатката ѝ, вкопчени един в друг като маймуни. Не казвам нищо, просто притискам главата ѝ до гърдите си, докато историята на живота ѝ се излива от устните ѝ в трескав шепот.

Разказва ми как е срещнала Август: била на седемнайсет и току-що била осъзнала, че потокът неженени мъже, които идвали у тях на вечеря, били всъщност нейните потенциални съпрузи. Когато един banker на средна възраст с двойна гуша, оредяваща коса и треперещи пръсти, започнал да ги посещава по-често от другите, тя разбрала, че стените на бъдещето ѝ са на път да се затворят около нея.

Но дори в момента, в който bankerът мърморел нещо, което накарало Марлена да побледнее и да го погледне с ужас над чинията със задушена риба, по всяка свободна повърхност на града се появявали плакати. Колелото на съдбата се въртяло. „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“ се приближавало към тях в същия този миг, понесло във фургоните си една сбъдната фантазия, а за Марлена също така и бягство, което щяло да се окаже също толкова романтично, колкото и ужасяващо.

Два дни по-късно в един прекрасен слънчев ден семейство Л'Арк отишло на цирково представление. Марлена стояла в палатката с менажерията пред редица зашеметяващи бели и черни арабски коне, когато Август се доближил до нея за първи път. Родителите ѝ се били отдалечили, за да разгледат котките, без да подозират за силата, която съвсем скоро щяла да връхлети в живота им.

А Август наистина представлявал сила. Чаровен, общителен и красив като дявол. Облечен безупречно в ослепително бели бричове, фрак и цилиндър, от него се излъчвали едновременно авторитет и неустойимо обаяние. След броени минути вече бил успял да изтръгне от Марлена обещание за тайна сръща и изчезнал, преди възрастните Л'Арк да се присъединят към дъщеря си.

Когато по-късно се срещнали в една галерия за изящно изкуство, той незабавно започнал да я ухажва. Бил дванайсет години по-възрастен от нея и притежавал онзи блясък, който бил характерен само за ръководителите на представления. Направил ѝ предложение още преди края на тази първа среща.

Бил чаровен и неуморен. Отказал да напусне града, докато тя не се омъжи за него. Засипвал я с истории за отчаянието, в което бил изпаднал чичо Ал, а самият чичо Ал го ударил на молба пред нея в полза на Август. Вече били изпуснали два прехода, а един цирк не може да оцелее, ако не се движи по маршрута си. Да, решението, което трябвало да вземе Марлена, било важно, но не можела ли да разбере как отказът ѝ се отразявал на всички тях? Не проумявала ли, че животът на безброй други хора зависел от това тя да вземе правилното решение?

Седемнайсетгодишната Марлена прекарала следващите три вечери в размисъл над живота, който я очаквал в Бостън, а на четвъртата си стегнала куфара.

На това място тя прекъсва разказа си и избухва в плач. Все още я държа в прегръдките си и се полюшвам напред-назад. Най-после тя се отдръпва и избърсва очи.

— Трябва да си тръгваш — прошепва.

— Не искам.

Тя изхлипва, посягайки да помилва бузата ми с опакото на ръката си.

— Искам пак да те видя — промълвявам.

— Виждаш ме всеки ден.

— Знаеш какво имам предвид.

В палатката задълго се възцарява мълчание. Марлена свежда очи към земята. Устните ѝ се раздвижват на няколко пъти, преди най-накрая да проговори:

— Не мога.

— Марлена, за бога...

— Просто не мога. Омъжена съм. Сама си постлах леглото и трябва да лежа в него.

Заставам на колене пред нея, оглеждам лицето ѝ за някакъв знак — намек, който да ми подсказва, че иска да остана. След агонизиращо дълго чакане осъзнавам, че няма да видя нищо такова.

Целувам я по челото и излизам.

Преди да съм се отдалечил на над трийсет метра, вече знам повече, отколкото искам, за това как точно Роузи си е платила за лимонадата.

Очевидно Август е влетял побеснял в менажерията и е изгонил всички навън. Озадачените работници заедно с неколцина други стояли отвън, притиснали лица до брезента на огромната палатка, докато отвътре се носел порой от яростни крясъци. Това хвърлило останалите животни в паника — шимпанзетата запищели, котките заревали, а зебрите зацвилили. Въпреки това обаче обезпокоените слушатели успели да различат звука от остена, който се удрял в плътта на слона отново и отново.

Отначало Роузи надавала рев и скимтяла. Когато ревовете ѝ преминали в жаловити писъци, не един от мъжете се отдръпнал от палатката, неспособен да понесе да слуша повече. Един от тях хукнал да доведе Ърл, който влязъл в палатката и издърпал Август навън, като го уловил под мишниците. Август ритал и се борел като полудял, докато Ърл го влачел през терена на цирка и после по стълбите към специалния вагон.

Останалите мъже заварили Роузи легнала на една страна. Треперела цялата, а кракът ѝ все още бил привързан към пръта.

— Ненавиждам този човек — заявява Уолтър, докато се изкачвам обратно във вагона с животните. Заварвам го седнал на леглото да гали ушите на Куини. — Наистина го ненавиждам.

— Някой няма ли да ми каже какво става? — провиква се Кемъл от мястото си зад редицата куфари. — Защото знам, че става нещо. Якоб? Помогни ми да се измъкна оттук. Уолтър нищо не ми казва.

И аз замълчавам.

— Нямаше причина за такава жестокост. Изобщо никаква — продължава Уолтър. — Без малко да предизвика всеобща паника сред животните, да го вземат мътните. Можеше да ни убие всичките. Ти там ли беше? Чу ли нещо?

Очите ни се срещат.

— Не — отвръщам.

— Е, аз нямам нищо против най-после да разбера за какво говорите, дявол да го вземе — обажда се Кемъл. — Но изглежда, че вие двамата за нищо не ме смятате. Ей, не е ли време за вечеря?

— Не съм гладен — отговарям.

— Нито пък аз — потвърждава Уолтър.

— Да, но аз съм — недоволно отбелязва Кемъл. — Обаче бас ловя, че никой от вас не е и помислил за това. Бас ловя и че не сте се сетили да донесете на стареца дори и една коричка хляб.

Споглеждам се с Уолтър.

— Е, аз пък бях там — оповестява той с обвинителен поглед. — И искаш ли да знаеш какво чух?

— Не — отговарям, вперил поглед в Куини. Тя среща погледа ми и късата ѝ опашка на няколко пъти се удря върху одеялото.

— Сигурен ли си?

— Напълно.

— Мислех, че ще те интересува. Нали си ветеринарят на шоуто.

— Интересува ме — извисявам глас. — Но се боя какво мога да направя, ако разбера какво точно е станало.

Известно време Уолтър ме наблюдава, без да каже нищо.

— Е, кой ще отиде да донесе на стария негодник малко кльопачка? — пита след това. — Ти или аз?

— Хей! Внимавай как говориш! — провиква се старият негодник.

— Аз ще отида — обръщам се и слизам от влака.

Изминал съм половината път към готварницата, когато осъзнавам, че съм стиснал зъби.

Обръщам се с храната на Кемъл, а Уолтър го няма. Идва след няколко минути, понесъл във всяка ръка по една голяма бутилка уиски.

— Бог да те благослови! — издърдорва Кемъл, който е променил положението си и сега седи на пода, облегнал гръб на ъгъла на двете стени. — Откъде, по дяволите, успя да го намериш?

— Един приятел от вагон-ресторанта ми дължеше услуга. Помислих си, че малко забрава ще се отрази добре и на трима ни.

— Е, тогава давай — подканя го Кемъл. — Спри да плещиш и го давай насам.

Двамата с Уолтър едновременно се обръщаме, за да го изгледаме застрашително.

Резките по сивото лице на Кемъл стават по-дълбоки.

— Е, тази вечер и двамата сте пълни с изненади. Какво става? Да не би някой да ви се е изплюл в супата?

— Вземи. Не му обръщай внимание — Уолтър притиска до гърдите ми бутилка уиски.

— Какво означава „не му обръщай внимание“? По мое време учеха момчетата да уважават възрастните.

Вместо да му отговори, Уолтър сяда на пети до него с другата бутилка в ръка. Когато Кемъл посяга към нея, той отплесва ръката му настрани и провлачва:

— А, не, старче. Само я разлей и се вкисваме и тримата.

Той повдига бутилката до устните на Кемъл и я задържа, докато той отпие пет-шест глътки. Старецът прилича на бебе, което суче от бутилката си. Уолтър се обръща и се обляга на стената. После на свой ред отпива дълга глътка.

— Какво има? Уискито ли не ти харесва? — пита, избърсвайки устата си и сочи към неотворената бутилка в ръката ми.

— Много ми харесва даже. Слушай, нямам никакви пари и не знам кога или дали изобщо ще мога да ти се издължа, но мога ли да го взема?

— Вече ти го дадох.

— Не, искам да кажа... мога ли да го дам на някого другиго?

За миг Уолтър спира поглед върху ми и очите му се присвиват в ъгълчетата.

— На някоя жена, нали?

— Не.

— Лъжеш.

— Не лъжа.

— Залагам пет кинта, че е жена — обявява той и отново отпива от своята бутилка. Адамовата му ябълка подскача нагоре-надолу и кафявата течност намалява с почти три сантиметра. Изумителна е бързината, с която той и Кемъл могат да прокарат през хранопровода си твърдия алкохол.

— Тя наистина е от женски пол — казвам.

— Ха! — изсумтява Уолтър. — По-добре да не те чува как говориш за нея. Макар че която или каквото и да е, при всички

положения е по-подходяща от тази, която те е обсебила в последно време.

— Трябва да ѝ се извиня — обяснявам. — Днес я предадох.

Изведнъж Уолтър вдига поглед към мен, внезапно проумял за какво говоря.

— Може ли да ми дадете още малко от това? — пита Кемъл раздразнено. — Той може и да не иска, но аз да. Не че мога да обвинявам момчето, задето иска да предприеме някои действия. Младостта е само веднъж. Трябва да се възползваш от това, което ти предлага, винаги когато можеш, така казвам аз. Да, сър, възползвай се винаги когато можеш, дори и да ти струва цяла бутилка пиячка.

Уолтър се усмихва, поднася отново бутилката до устните на Кемъл и го оставя да поеме още няколко големи глътки. После я затваря, протяга се, все още седнал на пети, и ми я подава.

— Занеси ѝ и тази. Кажи ѝ, че и аз съжалявам. Много, много съжалявам, наистина.

— Хей! — кресва Кемъл. — На света няма жена, която да си струва две бутилки уиски! Хайде, стига!

Изправям се и пъхвам по една бутилка във всеки джоб.

— Ауу, хайде де! — умолява ме Кемъл. — Ауу, не е честно!

Оплакванията и опитите му да ме разубеди ме следват по пътя ми, докато не се отдалечавам достатъчно, та да не ги чувам повече.

Навън е мрак и на няколко места в отредената за артистите част на влака са започнали празненства, едно от които — не мога да не забележа — се вихри не другаде, а във вагона на Август и Марлена. Аз и не бих отишъл там, но фактът, че не съм поканен, говори много. Предполагам, че аз и Август пак сме скарани или по-скоро — тъй като и бездруго го ненавиждам повече от всеки друг на света, че аз съм скаран с него.

Роузи се намира в най-отдалечения край на менажерията и докато очите ми свикнат с полумрака вътре, забелязвам, че до нея е застанал някой. Грег, мъжът от лехата със зелките.

— Здравей — казвам, приближавайки се към него.

Той обръща глава към мен. В едната му ръка виждам туба с цинков мехлем, който втрива в грапавата кожа на Роузи. Само от тази

страна по нея има няколко дузини бели петна.

— Исусе! — възкликвам, докато разглеждам щетите. Под цинковия мехлем се процеждат капки кръв и хистамин.

Кехлибарените ѝ очи търсят моите. Тя примигва с тези невъзможно дълги мигли и въздъхва — дълбоко свистящо издихание, което пробягва по цялата дължина на хобота ѝ.

Вината ме изпълва целия.

— Какво искаш? — изсумтява Грег, без да прекъсва работата си.

— Само исках да видя как е.

— Е, нали виждаш? А сега ме извини — дава ми знак да си тръгвам и отново се обръща към нея. — Noge — говори ѝ. — No, daј noge^[1]!

След миг слонът повдига крак и го задържа пред тялото си. Грег коленичи и втрива мехлем на мястото, където кракът се свързва с торса ѝ точно през сивата ѝ гърда, която е увиснала от гръдния кош като на жена.

— Jestes dobra dziewczynka — Грег се изправя и завива капачката на тубичката. — Potoz noge^[2]!

Роузи връща крака си обратно на земята.

— Masz, moja piękna^[3] — не спира Грег, ровейки в джоба си. Хоботът ѝ започва да се върти въпросително. Грег изважда един ментов бонбон, сваля опаковката и ѝ го подава. Тя сръчно го взема от пръстите му и го пхва в устата си.

Гледам я поразен, струва ми се, че устата ми е широко отворена от изненада. За две секунди мозъкът ми е превключил от нежеланието ѝ да участва в циркови номера до историята ѝ с прекупвача на слонове, оттам към кражбата на лимонада и накрая до случилото се в лехата със зелките.

— Исусе Христе — гледам невярващо.

— Какво? — пита Грег, милвайки хобота ѝ.

— Тя разбира какво ѝ казваш.

— Да, и?

— Какво означава „Да, и?“ Боже мой, имаш ли представа какво означава това?

— Чакай само един скапан миг — изсумтява Грег, докато се приближавам до Роузи, препречва пътя ми с рамо и лицето му става сурово.

— Направи ми удоволствието — настоявам. — Моля те. Последното нещо, което искам да направя, е да нараня този слон.

Той продължава да ме гледа. Все още не съм убеден, че няма да посегне да ме удари, докато съм с гръб към него, но все пак се обръщам към Роузи. Тя примигва насреща ми.

— Роузи, поге! — изричам.

Тя отново примигва и устата ѝ се отваря в усмивка.

— Noge, Роузи!

Тя разперва уши и въздъхва.

— Prosze^[4]? — говоря ѝ.

Тя отново въздъхва, след което се размърдва и вдига крака си.

— Света Богородице! — чувам собствения си глас, като че ли излиза от самия център на тялото ми. Сърцето ми се блъска с луди удари, чувствам се замаян. — Роузи — поставям ръка на рамото ѝ, — само още едно нещо — поглеждам я право в очите, умолявайки я да ме послуша. Сигурно разбира колко е важно. Моля ти се, господи, моля ти се, господи, моля ти се, господи...

— Do tytu, Роузи! Do tytu!^[5]

Нова въздишка, още едно размърдване, а после тя прави няколко крачки назад.

Изкрещявам от радост и се обръщам към изумения Грег. Хвърлям се към него, улавям го за раменете и го целувам право в устата.

— Какво, по дяволите...?

Тичешком се устремявам към изхода. След около пет метра спирам и се обръщам. Грег все още плюе и отвратено бърше устата си.

Бръквам в джобовете си за бутилките. На лицето му се изписва интерес, докато ръката му все още е повдигната към устата.

— Ето, дръж! — запращам към него едната бутилка. Той я сграбчва във въздуха, поглежда етикета ѝ и отправя изпълнен с надежда поглед към другата. И нея му хвърлям.

— Дай ги на нашата нова звезда, става ли?

Грег замислено накланя глава на една страна и се обръща към Роузи, която вече се усмихва и посяга към бутилките.

През следващите десет дни изпълнявам длъжността на частен учител на Август по полски език. Във всеки град, в който спираме, за него е отделен тренировъчен манеж в задния край и ден след ден ние четиримата — Август, Марлена, Роузи и аз — прекарваме часовете между пристигането ни в града и вечерното представление, като отработваме номера на Роузи. Макар вече да участва в ежедневния парад и спектакъла, все още не е изпълнявала солов номер. Чакането убива чичо Ал, но Август не желае да му каже какъв е номерът ѝ, преди да го усъвършенства докрай.

Сега прекарвам дните си седнал на стол пред бордюра на манежа с нож в едната ръка и кофа между краката си: режа на парчета плодове и зеленчуци за приматите и крещя полски изрази, както се иска от мен. Акцентът на Август е отвратителен, но Роузи — може би защото той обикновено повтаря нещо, което аз съм изкрещял току-що — всеки път изпълнява командата без грешка. Откакто разбрахме за езиковата бариера, той не я е докоснал с остена. Да, върви до нея и го размахва под корема и зад краката ѝ, но никога, нито веднъж не го е допрял до тялото ѝ.

Трудно е да повярваш, че този Август и Август, когото видях преди няколко дни, са един и същи човек и за да бъда честен, трябва да призная, че дори не се опитвам особено. Виждал съм проблясъци от този Август и преди — тази ведрост, тази общителност, тази щедрост, но знам на какво е способен и никога няма да го забравя. Другите могат да вярват каквото си искат, но аз дори и за миг не вярвам, че това е истинският Август, а другият е някакво изключение. И все пак мога да разбера защо някой би се заблудил...

Той е прекрасен. Очарователен. Блести като слънцето. Отрупва огромното животно с цвят на буреносен облак и дребничката му ездачка с изобилно внимание от мига, в който се срещнем сутринта, до мига, в който те се отправят към парада. С Марлена се държи внимателно и нежно, а с Роузи — снизходително и бащински.

Въпреки моята резервираност на него сякаш и през ум не му минава, че помежду ни изобщо е имало лоши чувства. Усмивва ми се широко, потупва ме по гърба. Забелязва, че дрехите ми са опърпани и същия следобед господин Понеделник пристига с още дрехи. Обявява, че ветеринарят на шоуто не бива да се къпе със студена вода от ведрата и ме кани да се къпя в купето. А когато открива, че Роузи обича джин и

джинджифилова бира повече от всичко на света с изключение може би на дините, ѝ осигурява редовен запас и от двете всеки божи ден. Не престава да ѝ се подмазва. Шепне в ухото ѝ, а тя се разтапя от вниманието му и щом го види, надава щастлив рев.

Не си ли спомня?

Непрестанно го гледам, наблюдавайки за някой издайнически признак в поведението му, но новият Август си остава постоянен. Не след дълго оптимизмът му заразява всички останали. Дори чичо Ал не остава пощаден: всеки ден се отбива да наблюдава напредъка ни и след няколко дни поръчва нови плакати — на Роузи и възседналата главата ѝ Марлена. Той спира да раздава удари наляво-надясно и скоро след това хората около него спират да се привеждат. Става приятен и общителен. Плъзват слухове, че в деня за заплата наистина ще има пари и дори работниците започват да се усмихват от време на време.

Едва в деня, когато виждам Роузи действително да мърка под любящите грижи на Август, силата на моята убеденост започва да се пропуква. И това, което остава на нейно място, е нещо ужасно.

Може би всичко е само в моята глава. Може би искам да го ненавиждам, защото съм влюбен в жена му. И ако наистина е така, що за човек съм тогава?

В Питсбърг най-сетне отивам на изповед. Рухвам в изповедалнята и облян в сълзи като бебе, разказвам на свещеника за родителите си, за нощта, която съм прекарал в разврат и за предателските си мисли. Донякъде изненаданият свещеник няколко пъти повтаря: „Хайде, хайде“ и после ми казва да изрека серия молитви и да забравя за Марлена. Срамувам се да призная, че нямам броеница за молитвите, затова при завръщането си във вагона с животните питам Уолтър и Кемъл дали някой от тях няма. Уолтър ми хвърля странен поглед, а Кемъл ми предлага зелена огърлица от лосови зъби.

Знам какво си мисли Уолтър. Омразата му към Август си е все така непоклатима и въпреки че не казва нищо, знам какво е мнението му за промяната в поведението ми. Аз и той все още си делим грижите около Кемъл и изхранването му, но през дългите нощи, прекарани на релсите, тримата вече не си разказваме истории. Вместо това Уолтър чете Шекспир, а Кемъл се напива и става заядлив и все по-взискателен.

Когато пристигаме в Мийдвил, Август решава, че днес е голямата нощ.

Когато научава добрата новина, чичо Ал е дотолкова зашеметен, че загубва дар слово, само притиска ръка до сърцето си и се взира пред себе си с насълзени очи. После, докато ласкателите около него за всеки случай се привеждат, той се пресяга и потупва Август по рамото. Стисва силно ръката му и тъй като е прекалено развълнуван, за да каже нещо, я стисва още веднъж.

Тъкмо разглеждам едно разцепено копито в палатката, когато Август изпраца да ме повикат.

— Август? — обаждам се, доближавайки лице до палатката на Марлена. Брезентът леко се издува и изплющява на вятъра. — Искал си да ме видиш.

— Якоб! — избумтява гласът му отвътре. — Така се радвам, че можа да дойдеш! Моля, заповядай! Влизай, момчето ми!

Марлена, в сценичния си костюм, седи пред тоалетката си, подпряла единия си крак на ръба му, и увива около глезена си дългата розова панделка на обувката. Август е седнал до нея с фрак и цилиндър. В ръцете си премята бастун със сребърен връх. Дръжката му е извита така, че да наподобява слонски остен.

— Моля, седни — той се надига от стола си и потупва седалката.

За част от секундата се поколебавам, след което пресичам палатката. Когато сядам, Август застава пред двама ни. Хвърлям бърз поглед към Марлена.

— Марлена, Якоб — моя най-скъпа любов и мой най-скъп приятелю — започва Август, сваля шапката си и се взира в нас с овлажнели очи. — Тази последна седмица бе удивителна. Мисля, че няма да е преувеличено да я наречем „пътуване на душата“. Само преди две седмици това шоу бе на път да се срине. Препитанието и дори при това финансово положение смея да кажа, животът, да, в буквален смисъл животът на всеки в това шоу бяха изложени на опасност. И искате ли да разберете защо?

Ярките му очи се местят от мен към Марлена, от Марлена към мен.

— Защо? — пита покорно тя, повдигнала другия си крак, за да увие широката атлазена панделка около глезена си.

— Защото пропаднахме в дълбока финансова дупка, като се сдобихме с животно, от което се очакваше да бъде спасителят на нашето шоу. И защото трябваше да купим специален вагон за нея. И защото впоследствие открихме, че това животно очевидно не знаеше нищо, макар да ядеше всичко. И защото, за да я храним, не можехме да си позволим да храним хората, които работят за нас, и трябваше да оставим някои от тях да си отидат.

Главата ми рязко се повдига по собствена воля при това уклончиво споменаване на изхвърчането на *червена светлина*. Август обаче не гледа към мен, а се взира в стената. Много дълго не казва нищо, като че ли е забравил, че не е сам в шатрата. После се стряска и си спомня за присъствието ни.

— Но ето че сме спасени — в отпавения му надолу към мен поглед се чете обич — и причината, поради която сме спасени е, че сме благословени двойно. Съдбата ни се е усмихвала благосклонно в онзи юнски ден, когато доведе Якоб във влака ни. Тя ни дари не само с ветеринар, завършил в „Бръшляновата лига“ точно какъвто подобава на голямо шоу като нашето, но също така ветеринар, тъй отдаден на своите повереници, че успя да направи едно невероятно откритие, откритие, което в крайна сметка спаси шоуто.

— Не, наистина не. Всичко, което...

— Нито дума повече, Якоб. Няма да ти позволя да отречеш истината. Още първия път, когато те видях, разбрах, че у теб има нещо особено. Нали така, скъпа? — обръща се към Марлена и ѝ поклаща пръст.

Тя кимва. Когато втората ѝ пантофка е здраво привързана към глезена, сваля крака си от ръба на тоалетката и кръстосва крака. Стъпалата ѝ незабавно започват да помръдват.

Август се вглежда в нея.

— Но Якоб не бе сам в работата си — продължава той. — Ти, моя прекрасна и талантива любима, беше съвършена. Както и Роузи, защото точно тя не бива да бъде забравена в това уравнение. Така търпелива, така покорна, така... — замлъква и си поема въздух толкова дълбоко, че ноздрите му потръпват. Когато отново заговаря, гласът му е предрезгавял: — Защото тя е едно прекрасно, великолепно животно, чието сърце е изпълнено с дарбата да прощава и способността да разбира недоразуменията. Защото благодарение на вас тримата „Най-

великолепното шоу на земята на братя Бензини“ ще се издигне до нови върхове на славата. Сега наистина ще станем част от редиците на големите циркове и това не би могло да се случи без вас тримата.

Усмивха ни се широко. Бузите му са така зачервени, че се боя да не избухне в сълзи.

— О! Почти бях забравил — възкликва той и плесва с ръце, след което се втурва към един от куфарите и започва да рови вътре. Накрая изважда оттам две кутийки, едната квадратна, другата правоъгълна и плоска. И двете са опаковани като подаръци.

— За теб, скъпа моя — и подава плоската на Марлена.

— О, Оги! Не трябваше!

— Откъде знаеш? — пита той усмихнат. — Може да е най-обикновена писалка.

Марлена разкъсва опаковката и отдолу се показва кутийка от синьо кадифе. Тя вдига към него несигурен поглед и после отваря закаченото на панта капаче. На червената кадифена подложка искри колие от диаманти.

— О, Оги! — възкликва тя и премества поглед от бижутото към Август. Челото ѝ се набраздява от тревога. — Оги, прекрасна е, но навярно не можем да си позволим...

— Тихо — прекъсва я той и се навежда да хване ръката ѝ и да целуне дланта. — Тази вечер поставяме началото на нова ера. Нищо не може да е прекалено хубаво за тази вечер.

Тя вдига огърлицата и я провесва между пръстите си, видимо слисана.

Август се обръща и ми подава квадратната кутийка.

Приплъзвам настрана панделката и внимателно разтварям хартията. Кутийката вътре също е от синьо кадифе. Усещам как гърлото ми се свива на буца.

— Хайде, давай — подканва ме нетърпеливо Август. — Отвори я! Не се стеснявай!

Капачката се повдига с щракване. Отдолу лежи златен джобен часовник.

— Август... — трудно ми е да продължа.

— Харесва ли ти?

— Прекрасен е. Но не мога да го приема.

— Да, можеш, разбира се, че можеш. И ще го приемеш — заявява той, като хваща Марлена за ръката и я изправя на крака, след което дръпва колието от ръката ѝ.

— Не, не мога — отвърщам. — Това е прекрасен жест от твоя страна. Но е твърде много.

— Можеш да го приемеш и ще го приемеш! — настоява той твърдо. — Аз съм ти шеф и това е изрична заповед. А и защо да не приемеш подаръка ми? Като че ли си спомням как неотдавна се раздели с един такъв часовник за доброто на приятел.

Затварям очи. Когато отново ги отварям, Марлена е застанала с гръб към Август, вдигнала косата си нагоре, докато той закопчава колието на шията ѝ.

— Готово — обявява той.

Тя се завърта и се накланя към огледалото на тоалетката, а пръстите ѝ колебливо посягат към диамантите, обвили врата ѝ.

— Да разбирам ли, че ти харесва? — пита той.

— Дори не знам какво да кажа. Това е най-прекрасното... О! — почти изписква тя. — Съвсем забравих! И аз имам изненада.

Издърпва третото чекмедже на тоалетката си и започва да рови вътре, като захвърля на земята прозирни части от сценични костюми, докато най-последно измъква голямо парче блестящ розов плат, улавя го за краищата и леко го разтърсва. То заблестява, хвърляйки наоколо стотици светлинки.

— И така, какво мислиш? Как смяташ? — пита тя сияеща.

— Това е... Това е... — запъва се Август. — Какво е това?

— Шапка за Роузи — обяснява тя, притискайки я с брадичка към гърдите си, и разпростира останалата част пред тялото си. — Погледни, виждаш ли? Тази част се прикрепя отзад на нашийника ѝ, тези тук отиват настрани, а това парче се спуска над челото ѝ. Сама я направих. Работих над нея две седмици. Същата е като моята — и вдига поглед. На бузите ѝ са избили малки петна от руменина.

Август се вира в нея. Устата му помръдва, но от нея не излиза никакъв звук. После се пресяга към Марлена и я притиска в обятията си.

Принуден съм да преместя поглед настрани.

Благодарение на ненадминатия усет на чичо Ал към рекламата, голямата шатра е претъпкана. Продадени са толкова много билети, че след като чичо Ал за четвърти път умолява зрителите да се приближат още по-плътнo един до друг, става ясно, че и това не е достатъчно.

Работниците са изпратени да нахвърлят слама върху пътеката на хиподрума. По време на тази дейност публиката трябва да бъде заинтригувана с нещо друго, затова оркестърът започва да изпълнява концерт, а клоуните, включително и Уолтър, обикалят из редовете, предлагат на зрителите бонбони и пощипват малките деца по брадичката.

Артистите и животните са строени в редица отвън, готови да открият спектакъла. Стоят в очакване от двайсет минути и вече не ги свърта на едно място.

Чичо Ал нахлува през задния вход на шатрата.

— Добре, сега слушайте! — излайва той. — Тази вечер имаме сламена къща, затова се придържайте към вътрешната пътека и внимавайте да има поне метър и половина разстояние между животните ви и селяндурите. Дори само едно дете да бъде ударено, лично аз ще съдера кожата на човека, чието животно го е направило. Ясно ли е?

Отговарят му кимания, мърморене и наново започнало оправяне на костюмите.

Чичо Ал пъхва глава обратно в шатрата и вдига ръка към диригента на оркестъра.

— Добре. Давайте! Искам така да ги шашнете, че да умрат от възторг. Но не буквално, ако разбирате какво искам да кажа.

Не е ударено нито едно дете. В действителност всички се представят великолепно. И най-вече Роузи. По време на спектакъла тя изнася Марлена на сцената върху покритата си с розови пайети глава и изви хобот за поздрав. Пред нея върви един клоун — дългурест мъж, който от време на време минава отпред и се премята встрани. В един момент Роузи се пресяга напред и го улавя за панталоните. С такава сила ги дърпа, че краката му се отделят от земята и той се обръща вбесен, за да се озове лице в лице с усмихнатия слон. Тълпата подсвирква и ръкопляска, но след тази случка клоунът внимава да не застава прекалено близо до Роузи.

Когато наближава номерът на Роузи, аз се промъквам в голямата шатра и се долепям до стената срещу един ред места. Докато гърмят аплодисментите за акробатите, на централния манеж се втурват работници, които търкалят пред себе си две топки, едната малка, а другата голяма, и двете украсени с червени звезди и сини ивици. Чичо Ал вдига ръце и поглежда към задния изход точно покрай мен. Погледът му среща очите на Август и той едва забележимо кимва и махва с ръка на диригента, който се впуска във валса на Гуно.

Роузи влиза в шатрата, вървейки от едната страна на Август, с Марлена, седнала на главата ѝ, извит в поздрав хобот и отворена в усмивка уста. Когато стъпват на централния манеж, Роузи вдига Марлена от главата си и я поставя на земята.

Марлена отскача театрално право към ръба на манежа като светкавица в розово, която искри на светлините в палатката. Завърта се усмихната, разтваря ръце и хвърля целувки на публиката. Роузи бързо прави същото с високо вирнат във въздуха хобот. Август се движи до нея, размахвайки не слонския остен, а бастуна със сребърен връх. Наблюдавам как устата му се движи и чета по устните му полските думи, които е научил наизуст.

Марлена отново започва да танцува по целия периметър на манежа и спира пред по-малката топка. Август завежда Роузи до центъра. Марлена ги наблюдава, а после се обръща към публиката, издува бузи и прекарва ръка по челото си в преувеличена демонстрация на изтощение. После сяда върху топката, кръстосва крака и полага върху тях лактите си, а главата ѝ се скрива в дланите. Потропва с крак и вдига очи към небето. Роузи я наблюдава усмихната, все така вдигнала хобот във въздуха. След миг се обръща бавно и спуска огромната си сива задница върху по-голямата топка. През публиката пробягва вълна от смях.

Марлена се прави на стъписана и става. Челюстта ѝ е увиснала в пресилена обида. Тя се обръща с гръб към Роузи. Слонът също се надига и тромаво се затътря напред, за да я закачи с опашката си. Тълпата надава радостен рев.

Марлена хвърля поглед назад и се навъсва. С подчертано драматичен жест повдига единия си крак и го поставя върху топката си. После скръства ръце пред гърдите си и кимва отсечено, само веднъж, като че ли иска да каже: „Така ти се пада, слоне.“

Роузи извива хобота си, вдига предния си десен крак и внимателно го отпуска върху своята топка. Привидно ядосана, Марлена ѝ хвърля кръвнишки поглед. После разтваря широко ръце във въздуха и повдига и другия си крак от земята. Бавно изпъва коляното си, насочила настрани другия си крак с изпънати в шпиц като на балерина пръсти. Когато кракът ѝ се изправя докрай, тя спуска надолу другия си крак, така че се оказва застанала права върху топката. Усмива се широко, сигурна, че най-накрая е надхитрила слона. Публиката ръкопляска и подсвирква, и тя убедена в същото. Марлена се обръща с гръб към Роузи и вдига ръце в знак на победа.

Слонът изчаква за миг и поставя и втория си преден крак върху своята топка. Тълпата избухва в аплодисменти. Марлена хвърля поглед през рамо и се обръща, за да се озове лице в лице с Роузи. Отново поставя ръце на хълбоците си и се намръщва, като поклаща раздражено глава. Изпъва пръст и започва да го клати заплашително към Роузи, но след миг застива на мястото си. Лицето ѝ грейва. Идея! Тя вдига пръста си високо във въздуха, като се обръща с лице към зрителите, та всички да разберат, че възнамерява да надхитри слона веднъж завинаги.

За миг остава потопена в размисъл, загледана надолу в атлазените си пантофки. И после, под съпровода на все по-силните удари на барабаните, започва да движи краката си, търкаляйки топката все по-напред. Движи се все по-бързо и по-бързо, краката ѝ се превръщат във вихрено въртящи се петна, търкалящи топката по манежа, докато публиката подсвирква и ръкопляска. А после избухва същинска буря от възторжени викове...

Марлена спира и се оглежда. Сега разбира, че е била дотолкова концентрирана върху топката, че не е забелязала абсурдната гледка зад себе си. Огромното дебелокожо животно е кацнало върху голямата топка, събрало четирите си крака един до друг и извило гръб в дъга. Барабаните отново започват да бият. В началото не се случва нищо, но после бавно, много бавно топката започва да се върти под краката на Роузи.

Диригентът дава знак на оркестъра да ускори ритъма и Роузи придвижва топката на около три-четири метра. Марлена се усмива весело, изръкоплясква, протяга ръце към Роузи и подканва тълпата да я обожават. После скача от топката си и отива до Роузи, която слиза от

своята доста по-предпазливо. Слонът навежда хобота си към манежа и Марлена сяда в извивката му, премята ръка през него и изящно изпъва пръсти в шпиц. Роузи вдига хобот, извисявайки Марлена във въздуха. След това я поставя върху главата си и излиза от шатрата под аплодисментите на изпълнената с възхита тълпа.

И тогава се посипва дъждът от пари — сладкият дъжд от пари. Чичо Ал не е на себе си от радост. Стои в средата на пътеката на хиподрума с вдигнати нагоре ръце и лице и се къпе в монетите, които ваят отгоре му. Не навежда глава дори когато монетите започват да отскачат от бузите, носа и челото му. Струва ми се, че плаче с истински сълзи.

---

[1] Крак. Дай крак! (пол.) — Б.пр. ↑

[2] Това е добро момиче. Върни крака! (пол.) — Б.пр. ↑

[3] Точно така, хубавице моя (пол.) — Б.пр. ↑

[4] Моля те? (пол.) — Б.пр. ↑

[5] Назад! (пол.) — Б.пр. ↑

18.

По времето, когато стигам до тях, Марлена тъкмо се плъзва от главата на Роузи на земята.

— Ти беше великолепна! Великолепна! — сияе Август и я целува по бузата. — Видя ли това, Якоб? Видя ли колко бяха прекрасни?

— О, да.

— Направи ми една услуга и прибери Роузи, става ли? Трябва да се връщам вътре — подава ми бастуна със сребърния връх, поглежда към Марлена, въздъхва дълбоко и се удря с длан по гърдите. — Великолепна. Просто великолепна. Не забравяй — напомня, докато се обръща и изминава няколко крачки назад, — остава ти номерът с конете, веднага след Лоти.

— Ще ида при тях още сега — успокоява го тя.

Август отново се отправя към голямата палатка.

— Беше зашеметяващо — обаждам се.

— Да, наистина беше добра, нали? — Марлена се навежда и залепя звучна целувка на рамото на Роузи, като оставя един съвършено оформен отпечатък от червило върху сивата ѝ кожа. След миг се пресяга и го изтрива с палеца си.

— Имах предвид теб — казвам.

Тя се изчервява, без да сваля палец от рамото на Роузи.

Още в мига, в който думите излизат от устата ми, съжалявам, че ги изрекох. Не че не беше зашеметяваща — беше, но не в това бе въпросът и тя го знаеше. Сега я бях накарал да се почувства неудобно. Незабавно прибягвам до отстъпление.

— Chodz, Роузи — зова я, давайки ѝ знак да пристъпи напред. — Chodz, moj malutki paczuszec^[1].

— Якоб, чакай! — Марлена докосва с пръсти вътрешната страна на лакътя ми.

В далечината точно до входа на голямата палатка, Август спира и замръзва на мястото си, като че ли е почувствал физическия ни

контакт. Бавно се извърща към нас с мрачно лице. Погледът му среща моя.

— Ще ми направиш ли една услуга? — пита Марлена.

— Да, разбира се — отвърщам и хвърлям неспокоен поглед към Август. Марлена не е забелязала, че ни наблюдава. Поставям ръка на хълбока си, така че пръстите ѝ да паднат от лакътя ми.

— Може ли да доведеш Роузи в палатката ми? Подготвила съм изненада.

— Тъж, да, струва ми се — пелтеча. — Кога искаш да е там?

— Заведи я още сега. След малко идвам. О, и си облечи нещо хубаво. Искam да празнуваме, както трябва.

— Аз ли?

— Ти, разбира се. Сега трябва да влизам за номера си, но няма да се бавя. И ако видиш Август, не му казвай нищо, става ли?

Кимвам. Когато отново поглеждам към голямата шатра, Август вече е изчезнал през входа.

Роузи проявява съвършена сговорчивост по отношение на цялото това необичайно начинание. Тя се влачи до мен към палатката на Марлена и после чака търпеливо, докато Грейди и Бил развързват долната част на страничното платнище от коловете, които го държат.

— Между другото, какво става с Кемъл? — пита Грейди, навежда се и се заема с едно въже. Роузи посяга към него, за да провери какво става.

— Все така е — отговарям. — Смята, че се подобрява, но аз не виждам такова нещо. Според мен не може да го разбере, защото не трябва да прави нищо. Е, и защото обикновено е пиян през целия ден.

— О, да, съвсем в стила на Кемъл — включва се Бил. — Откъде си намира алкохол? Алкохол е, нали? Нали не пие повече онзи скапан джейк?

— Не, алкохол е. Другарят ми по вагон го хареса още щом се запознаха.

— Кой? Онзи Кинко ли?

— Да.

— Мислех, че ненавижда работниците.

Роузи се пресяга и сваля шапката на Грейди. Той се обръща и посяга да си я вземе, но тя я държи високо във въздуха.

— Хей, няма ли да поукротиш този твой слон?

Поглеждам я в окото, което примигва в отговор.

— Potoz! — изричам твърдо, при все че ми е трудно да сдържам смеха си.

Огромното ѝ ухо се раздвижва напред-назад и тя захвърля шапката. Навеждам се да я взема.

— На Уолтър — Кинко — няма да му се отрази зле малко да поомекне — усмихвам се, подавайки шапката обратно на Грейди, — но той наистина се държи добре с Кемъл. Отстъпи му леглото си и дори намери сина му. И го уговори да ни посрещне в Провидънс и да вземе Кемъл при себе си.

— Сериозно ли? — пита Грейди, като спира и ме поглежда с изненада. — А Кемъл знае ли?

— Тъъ... Аха.

— И как го прие?

Сбърчвам лице и изпускам въздуха от дробовете си през стиснати зъби.

— Толкова добре, а?

— Нямахме кой знае колко други възможности.

— Не, наистина не — Грейди прави кратка пауза. — Онова, което се случи, всъщност не бе по негова вина. Досега дори и семейството му сигурно е разбрало. Войната накара много мъже да откачат. Ти нали знаеш, че е бил артилерист?

— Не. Дори не е споменавал.

— Я кажи, мислиш ли, че Кемъл би могъл да стои прав в редицата? Не, нали?

— Съмнявам се — отвърщам. — Защо?

— Носят се слухове, че най-после има пари, че може би ще има пари дори за работниците. Досега не им вярвах много, но след това, което току-що се случи в шатрата, започвам да мисля, че може би е възможно.

Долната част на страничното чергило вече плющи на вятъра. Бил и Грейди я повдигат, разкривайки променената обстановка в палатката на Марлена. В единия ѝ край има маса, застлана с покривка от тежък лен, и три места за сядане. Другият край е изпразнен от всякакви мебели.

— Къде искаш да забия кола? Там ли? — пита Грейди, сочейки към празното пространство.

— Да, така мисля.

— След секунда се връщам — казва той и изчезва. След няколко минути се появява отново, носи два осемкилограмови чука, по един във всяка ръка. Запраща единия към Бил, който изобщо не изглежда обезпокоен от полетялата над него тежест, а я хваща за дръжката и влиза след Грейди в палатката. С няколко идеално изчислени удара железният кол е забит в земята.

Довеждам Роузи в палатката и коленича, за да прикрепя здраво веригата, която виси на крака ѝ. Тя оставя този крак твърдо стъпил на земята, но пренася тежестта си основно върху другите. Когато се изправам, виждам, че се е навела към голяма купчина дини, натрупана в ъгъла.

— Искаш ли пак да го привържем? — пита Грейди и посочва плющящото чергило.

— Да, ако нямате нищо против. Мисля, че Марлена не иска Август да разбере за присъствието на Роузи, преди да е влязъл вътре.

Грейди сви рамене.

— Мен не ме бърка.

— Хей, Грейди? Имаш ли нещо против да наглеждаш Роузи? Само за две минути. Трябва да се преоблека.

— Не знам — колебае се той и поглежда към Роузи с присвити очи. — Нали няма да извади кола си от земята или нещо друго?

— Не мисля. Но ето виж — отправям се към купчината дини. Роузи извива хобот и отваря уста в широка усмивка. Вземам една диня и я пращам на земята точно пред нея. Тя се пръсва и хоботът незабавно се забива в червеното месо на плода. Към устата на слона политат цели парчета, както са си с кората. — Ето ти гаранция, че ще кротува.

Провирам се под чергилото и отивам да се преоблека.

Когато се връщам, Марлена е вече в палатката, облечена в украсената с мъниста копринена рокля, която Август ѝ даде в нощта, когато тримата вечеряхме в купето им. На шията ѝ блести диамантеното колие.

Роузи щастливо дъвче поредната диня — знам, че ѝ е най-малко втората, но в ъгъла има още поне пет-шест. Марлена е свалила шапката от главата ѝ и я е преметнала през облегалката на стола пред тоалетката си. Докато ме е нямало, са донесли маса за хранене,

отрупана с чинии със сребрист кант и бутилки с вино. Надушвам миризмата на печено говеждо и стомахът ми се свива от глад.

Зачервена, Марлена рови в едно от чекмеджетата на тоалетката си.

— О, Якоб! — посреща ме тя, хвърляйки поглед през рамо. — Добре, че дойде. Вече бях започнала да се тревожа. Той ще се появи всеки миг. О, боже! Сега пък не мога да я намеря — изведнъж се изправя, като оставя чекмеджето отворено. Отвътре се подават копринени шалчета, които преливат през ръба му. — Ще ми направиш ли една услуга?

— Да, разбира се — отвърщам.

Тя изважда от един трикрак сребърен съд за охлаждане на вино бутилка шампанско. Ледът в съда се размества и започва да дрънчи. От дъното на бутилката се стичат капки вода. Марлена ми я подава.

— Може ли да я отвориш точно когато той влиза? Освен това искам да извикаш „Изненада!“.

— Разбира се — съгласявам се и поемам бутилката. Махам телта отгоре и чакам, поставил палец на тапата. Роузи протяга хобот, опитвайки се да го провери между пръстите ми и бутилката. Марлена продължава да рови в чекмеджето.

— Какво е това?

Поглеждам по посока на гласа. Август е влязъл в палатката, без да го забележа, и сега стои пред нас.

— О! — извиква Марлена, като се обръща към него. — Изненада!

— Изненада! — виквам и аз, като се извърщам настрана от Роузи и гръмвам тапата. Тя се удря в брезента, отскача и пада на тревата. По пръстите ми бликва шампанско и аз избухвам в смях. Марлена се втурва към мен с две високи чаши за шампанско, за да улови пяната. Когато най-после успяваме да влезем в синхрон, вече сме разлили една трета от бутилката, която Роузи все още се опитва да открадне от мен.

Поглеждам надолу. Розовите копринени обувки на Марлена са потъмнели от просмукалото се в тях шампанско.

— О, толкова съжалявам! — изричам през смях.

— Не, не! Не ставай глупав! — отвърща тя. — Имаме още една бутилка.

— Попитах, какво е това?

И двамата замръзваме с все още преплетени ръце. Тя поглежда към него и очите ѝ внезапно се изпълват с тревога. В ръката си държи почти празната бутилка шампанско.

— Изненада. Празненство.

Август се вира в нея. Вратовръзката му е разхлабена, а жилетката — разкопчана. Лицето му е напълно лишено от всякакъв израз.

— Да, изненада — повтаря той, сваля си шапката и я завърта в ръце, за да я разгледа внимателно. Косата му се е накъдрила над челото. Внезапно поглежда към Марлена и вдига едната си вежда. — Или ти така си мислиш.

— Моля? — пита Марлена с глух глас.

Той извива китката си и шапката полита от ръката му към ъгъла. После сваля жилетката си бавно, методично. Отива до тоалетката и замахва с жилетката, като че ли се кани да я постави на облегалката на стола. Когато вижда там шапката на Роузи, променя намерението си, сгъва жилетката и я поставя внимателно върху седалката. Очите му се свеждат към отвореното чекмедже и преливащите отвътре копринени шалчета.

— Да не съм ви хванал в неудобен момент? — пита той и поглежда към нас. Гласът му звучи така равно и делнично, като че моли някого да му подаде солта или нещо друго, делнично.

— Скъпи, не знам за какво говориш — отвръща Марлена с тих глас.

Август посяга към чекмеджето и измъква отвътре един дълъг, почти прозрачен оранжев шал.

— Забавлявала си се с шалчетата, а? — дръпва края на шала и той отново се плъзва между пръстите му. — О, ти си била голяма палавница. Но това и преди го знаех.

Марлена го гледа онемяла.

— И тъй — процежда той, — това посткоитално тържество ли е? Разполагахте ли с достатъчно време? Или може би трябва да изляза за малко и после пак да се върна? Макар че трябва да отбележа, слонът е неочаквано допълнение. Чак ме е страх да си представя какво значи това.

— За какво, за бога, говориш? — пита Марлена.

— Две чаши — натъртва той и кимва към ръцете ѝ.

— Какво? — тя вдига чашите толкова бързо, че съдържанието им се разплисква на тревата. — За това ли говориш? Третата е ей...

— За глупак ли ме мислиш?

— Август... — започвам.

— Млъкни! Просто млъкни, да те вземат мътните!

Лицето му е станало мораво, а очите му ще изхвъркнат. Целият се тресе от ярост.

Аз и Марлена оставаме съвсем неподвижни, онемели от изненада. А после изражението на Август отново се променя: на лицето му пак се изписва нещо като безразличие. Ръцете му продължават да си играят с шала и той дори му се усмихва. Сгъва го грижливо и го поставя обратно в чекмеджето. Когато се изправя, бавно поклаща глава.

— Ти... ти... ти...

Издига ръка нагоре, разцепвайки въздуха с пръстите си. После обаче променя намеренията си, тъй като вниманието му е привлечено от бастуна със сребърен връх. Той все още си стои облегнат на чергилото близо до масата, където съм го оставил. Август отива до него и го вдига.

Чувам зад гърба си плисъка на течност върху трева и бързо се обръщам. Роузи пикае на тревата, притиснала уши до главата си и свила хобота си надолу.

Август удря сребърната дръжка на бастуна върху дланта си отново, и отново.

— Колко дълго мислехте, че ще успеете да го скриете от мен? — за миг замлъква и после ме поглежда в очите. — А?

— Август — недоумявам, — не знам за какво...

— Казах да млъкнеш! — обръща се и размахва бастуна над подредената маса, помита чинии, прибори и бутилки и ги събаря на земята. После вдига крак и ритва масата, която се преобръща настрана; китайски порцелан, стъкло и храна политат във въздуха.

За миг Август се взира в бъркотията на пода и после вдига глава.

— Наистина ли си мислехте, че няма да разбере какво става? — очите му се приковават в Марлена, вената на слепоочието му пулсира. — О, ти наистина си добра, скъпа моя — поклаща пръст към нея и се усмихва. — Не мога да ти го отрека. Много си добра.

Връща се пред тоалетката и обляга бастуна върху ръба ѝ. После се навежда и поглежда образа си в огледалото. Намества падналия върху челото му кичур и го приглажда с длан. После замръзва на мястото си, все още с ръка на челото.

— Ку-ку — казва, загледан в отраженията ни. — Виждам ви.

От огледалото ме поглежда ужасеното лице на Марлена.

Август се обръща и вдига шапката на Роузи от розови пайети.

— И точно в това е проблемът, нали така? В това, че ви виждам. Вие си мислите, че не ви виждам, но не е така. Трябва да призная, че това беше добър номер — започва да премята блестящото парче плат през пръстите си. — Преданата съпруга, скрита в килера, която шие и така премахва всяко подозрение. Или не беше килер? Може да е станало точно тук. Или отидохте в палатката на онази курва? Курвите си помагат една на друга, нали така? — поглежда към мен. — И тъй, къде го направи, Якоб? Къде точно се изчука с жена ми?

Улавям Марлена за лакътя.

— Ела. Да вървим.

— Аха! Значи дори не го и отричате! — кресва Август. Пръстите му с побелели кокалчета стисват шапката и яростно я дръпват. През стиснатите му зъби излизат кресъци, докато по дължината на плата в ръцете му плъзва процеп.

Марлена надава писък, изпуска чашите и притиска длан към устата си.

— Курва такава! — крещи Август. — Проститутка! Мръсна кучка! — с всеки епитет разкъсва шапката с все по-голяма сила.

— Август! — изкрещява Марлена и пристъпва напред. — Престани. Престани!

Викът ѝ сякаш го стресна, защото наистина спира. Поглежда към нея и примигва. После поглежда към шапката и пак към Марлена с объркан вид.

След продължила няколко секунди пауза тя пристъпва към него.

— Оги? — изрича колебливо и го поглежда умолително. — Добре ли си вече?

Август се вира в нея озадачен, като че ли се е събудил от сън и не знае как се е озовал тук. Марлена бавно се приближава.

— Скъпи? — гласът ѝ трепери.

Брадичката му се раздвижва, челото му се сбръчка, а шапката на Роузи пада на земята.

Струва ми се, че съм престанал да дишам. Марлена пристъпва още по-напред и застава точно пред него.

— Оги?

Той поглежда надолу към нея. Ноздрите му потръпват. После я отблъсква с такава сила, че тя пада по гръб върху преобърнатите на пода храна и чинии. Той прави една-единствена голяма крачка напред и се опитва да откъсне колието от шията ѝ. Закопчалката обаче не се поддава и Август повлича Марлена за врата, докато тя пищи.

Хвърлям се през празното пространство и го удрям с всички сили. Зад мен Роузи надава рев, докато двамата с Август се стоварваме върху изпочупените чинии и разпилените сосове. Отначало предимството е на моя страна: аз съм отгоре му и удрям лицето му с всички сили. После се преобръщаме, така че отгоре се оказва той и ме удря с юмрук право в окото. Отблъсквам го и го издърпвам на крака.

— Оги! Якоб! — пищи Марлена. — Спрете!

Блъсвам го назад, но той ме сграбчва за реверите и двамата едновременно се удряме в тоалетката. С крайчеца на ухото си дочувам звън, с който огледалото се разбива на парчета около нас. Август ме избутва настрана и двамата се борим в средата на палатката.

Премятам се, сумтейки, наоколо. Толкова сме близо един до друг, че усещам дъха му по лицето си. Сега съм отгоре му, стоварвам юмруците си навсякъде, където сваря. После отгоре е той и блъска главата ми в земята. Надвесена над нас, Марлена ни крещи да спрем, но ние не можем или поне аз не мога. Цялата ярост, болка и гняв, натрупани през последните няколко месеца, се изливат в юмруците ми.

Сега съм с лице към прекатурената маса — към масата и към Роузи, която дърпа веригата на крака си и надава рев. После и двамата сме прави, хванали сме се един друг за реверите, избягваме удари и нанасяме удари. Най-сетне се олюляваме и падаме срещу брезента на изхода, приземявайки се наред насъбралата се отвън тълпа.

След броени секунди ме откъсват от Август и Грейди и Бил притискат здраво ръцете ми към тялото. За миг Август добива вид, като че се кани да тръгне към мен, но после изражението на разбитото му лице се променя, той се изправя и спокойно отърсва прахта от дрехите си.

— Ти си побъркан! Побъркан! — изкрещявам.

Той ме измерва със спокоен поглед, оправя си ръкавите и влиза обратно в палатката.

— Пуснете ме! — умолявам пазачите си, като обръщам глава първо в посоката на Грейди, а после и в тази на Бил. — За бога, пуснете ме! Той е луд! Ще я убие!

Мъча се да се освободя с такава ярост, че успявам да ги издърпам на около метър напред. От вътрешността на шатрата дочувам първо трясъка на строшени съдове, а после писъка на Марлена.

Грейди и Бил пышкат, набивайки крака в земята, за да ми попречат да се отскубна от хватката им.

— Няма да я убие — опитва се да ме укроти Грейди, — не се бой.

От тълпата излиза Ърл и се навежда, за да се вмъкне в палатката. Трясъците спират. Чуват се две тупвания, последвани от трето, по-високо, и после настава подозрително мълчание.

Застивам, втренчен в платнището.

— Ето. Виждаш ли? — обажда се Грейди, без да охлажда здравата си хватка около ръката ми. — Добре ли си? Можем ли вече да те пуснем?

Кимвам, без да отделям поглед от палатката.

Грейди и Бил ме освобождават, но постепенно — първо охлаждават хватката си и чак после ме пускат, ала остават наблизо, за да не ме изпускат от очи.

Усещам на кръста си нечия ръка. До мен е застанал Уолтър.

— Хайде, Якоб — приканва ме той. — Да си вървим.

— Не мога.

— Можеш. Хайде, оттук.

Отново се вирам в тихата палатка. След още няколко секунди откъсвам очи от издутото чергило и си тръгвам.

Двамата с Уолтър се качваме във вагона с животните. Куини се появява иззад куфарите, където хърка Кемъл, размахва късата си опашка и после спира, душейки въздуха.

— Седни! — нарежда й Уолтър и посочва към леглото.

Куини се настанява по средата на пода. Сядам на ръба на леглото. Сега, когато адреналинът се оттича от вените ми, започвам да осъзнавам колко лошо съм пострадал. Ръцете ми са набраздени от рани, дъхът излиза от устата ми така, сякаш дишам през противогаз, а зрението ми е ограничено от цепката на почти затвореното ми, подутото дясно око. Когато докосвам лицето си, ръката ми се покрива с кръв.

Уолтър се надвесва над един отворен куфар и когато се обръща, държи стомна контрабандно питие и една носна кърпичка. Застава пред мен и маха тапата.

— Ехо? Ти ли си, Уолтър? — провиква се Кемъл иззад куфарите. Винаги разчитай на него да се събуди при звука от отваряне на тапа.

— Превърнал си се в кървава каша — отбелязва Уолтър, без да обръща на Кемъл и капка внимание. Поставя кърпата до гърлото на стомната и я преобръща с дъното нагоре, след което прокарва по лицето ми влажния плат. — Стой мирен. Ще пари.

Оказа се, че „парене“ е много слаба дума в този случай. Когато усетих допира на алкохола до лицето си, се отдръпнах с вик назад.

Уолтър ме чака, без да сваля кърпичката.

— Искаш ли да ти дам да захапеш нещо? — навежда се и вдига тапата от пода. — Ето.

— Не — изричам през стиснати зъби. — Просто ми дай една секунда — притискам ръце до гърдите си и се полюлявам напред-назад.

— Хрумна ми нещо по-добро — Уолтър ми подава стомната. — Давай. Докато слиза надолу, гори като огън, но след няколко глътки вече не ти прави такова впечатление. Между другото, какво, по дяволите, стана там?

Поемам стомната. За да я повдигна към лицето си, ми трябват и двете ми потрошени ръце. Движенията ми са непохватни, като че ли ограничени от боксови ръкавици. Уолтър я държи изправена. Алкохолът изгаря разранените ми устни, пробива огнена пътека в гърлото ми и избухва в стомаха ми. Ахвам и отблъсквам стомната така бързо, че течността се плисва през ръба ѝ.

— Да, да, вкусът не е от най-нежните — подхвърля Уолтър.

— Вие смятате ли да ме извадите оттук и да ми дадете и аз да пийна малко, или какво? — вика Кемъл.

— Затваряй си устата, Кемъл — тросва се Уолтър.

— Ей, ей! Това не е подходящият начин да разговаряш с един болен и стар...

— Казах да си затваряш устата, Кемъл! В момента се мъча да се справя с един проблем. Давай — обръща се той към мен и отново се опитва да ми натика стомната в ръцете. — Пийни още малко.

— Какъв проблем? — пита Кемъл.

— Якоб я е оплескал.

— Какво? Как? Да не е имало „Ей, селяндур!“

— Не — отвръща Уолтър навъсено. — По-лошо.

— Какво е „ей, селяндур!“? — измърморвам през подутите си устни.

— Пий — нарежда Уолтър и отново ми подава стомната. — Бой между нас и тях — между хората от цирка и селяндурите. Готов ли си?

Поемам още една глътка от напитката, която въпреки уверенията на Уолтър все още изгаря хранопровода ми като огън. Оставям стомната на пода и затварям очи.

— Мисля, че да.

Уолтър хваща брадичката ми в дланта си и обръща главата ми наляво и надясно, за да установи размера на щетите.

— Проклет вечен ад, Якоб. Какво, за бога, се е случило? — прокарва пръсти по косата на тила ми. Очевидно е направил там някакво ново ужасно откритие.

— Той блъсна Марлена.

— Искаш да кажеш физически?

— Да.

— Защо?

— Просто превъртя. Не знам как иначе да го обясня.

— Косата ти е пълна със стъкла. Не мърдай — пръстите му опипват скалпа ми, като вдигат и разделят кичурите. — И така, защо е превъртял? — пита той и поставя парчета стъкло върху най-близката книга.

— Проклет да съм, ако знам.

— Да бе, да, как ли пък не знаеш. Да не си се забъркал с нея?

— Не. Категорично не — отричам, макар да съм сигурен, че ако лицето ми вече не представляваше кървава каша, щях да се изчервя.

— Надявам се да е така — промърморва Уолтър. — За твое добро се надявам, че е така.

От дясната ми страна се чува шум от влачене и удари. Опитвам се да погледна натам, но Уолтър е хванал здраво брадичката ми.

— Кемъл, какво, по дяволите, се опитваш да направиш? — излайва той. Усещам върху лицето си горещия му дъх.

— Искам да видя как е Якоб.

— За бога — сопва се Уолтър. — Просто стой мирен, става ли? Няма да се учудя, ако след малко ни дойдат гости. Макар да търсят само Якоб, не мисля, че ще имат нещо против да наградят и теб.

Когато Уолтър приключва с почистването на раните ми и изваждането на стъкла от косата ми, долазвам до постелката и се опитвам да намеря възможно най-удобното положение за главата си, която ме боли и отпред, и отзад. Дясното ми око се е подуло така, че сега е съвсем затворено. Куини идва да провери какво става. Колебливо започва да души, отстъпва на около метър назад и накрая ляга на пода, без да ме изпуска от поглед.

Уолтър прибира стомната обратно в куфара и остава приведен, ровейки за нещо на дъното. Когато се изправя, виждам в ръката му голям нож.

Той затваря вътрешната врата и я запречва с парче дърво. Накрая сяда, подпрял гръб на стената, с ножа до себе си.

Малко по-късно чуваме шума на конски копита, които трополят по рампата. Пийт, Отис и Диамантения Джо разговарят с приглушен глас в другата част на вагона, но никой не почуква на вратата и никой не проверява дали е затворена. След известно време ги чуваме как свалят рампата и затварят външната врата.

Когато влакът най-после изпуктява и поема напред, Уолтър изпуска шумна въздишка. Поглеждам към него. Той провесва глава между коленете си и за миг остава така. После става и пъхва големия нож зад куфара.

— Голям си късметлия — въздъхва, докато освобождава парчето дърво. Отваря вратата и отива до редицата куфари, които скриват Кемъл от погледа ни.

— Аз ли? — питам със замъглен от алкохола мозък.

— Да, ти. Поне дотук си късметлия.

Отмества куфарите от стената и изважда Кемъл, след което го завлича до другата част на вагона, за да се погрижи за тоалета му.

Унасям се, замаян от комбинирания ефект на травмите и алкохола.

Едва-едва виждам как Уолтър помага на Кемъл да се нахрани. Спомням си как се изправих на лакът, за да пийна малко вода и после се строполих обратно на постелката. Следващото, което помня, е как Кемъл хърка, проснат по гръб на леглото, а Уолтър седи на конския чул в ъгъла с лампата на пода до себе си и книга в скута си.

Чувам стъпки по покрива на вагона и миг по-късно меко тупване точно пред вратата ни. Цялото ми тяло настръхва от тревога.

Уолтър пропълзва като рак по пода и сграбчва ножа иззад куфара, след което застава зад вратата, стиснал здраво дръжката му. Прави ми знак с ръка да отида до лампата. Повличам се през стаята, но тъй като едното ми око е напълно затворено, не виждам добре и се блъсвам.

Вратата се отваря. Пръстите на Уолтър се свиват и разпускат около дръжката на ножа.

— Якоб?

— Марлена! — извиквам.

— Исусе Христе, жено! — кресва Уолтър и захвърля ножа на пода. — За малко да те убия — сграбчва ръба на вратата и главата му започва да се върти наляво-надясно, докато се опитва да види пространството около нея. — Сама ли си?

— Да — отвърща тя. — Извинявай. Трябва да говоря с Якоб.

Уолтър отваря вратата още малко. Лицето му се отпуска.

— Уфф — изпуфтява той. — Влизай тогава.

Когато тя влиза в стаята, вдигам керосиновата лампа. Лявото око на Марлена е мораво и подуто.

— Исусе Христе! — простенвам. — Той ли го направи?

— О, боже, виж се само! — възкликва тя и посяга към мен. Пръстите ѝ се плъзват по лицето ми. — Трябва да те види лекар.

— Добре съм.

— Кой, по дяволите, е това? — пита Кемъл. — Дама ли е? Нищо не виждам. Някой да ме обърне.

— О, извинете — Марлена е стресната от вида на осакатеното тяло на леглото. — Мислех, че тук сте само двама... О, толкова съжалявам. Ще си тръгвам.

— Не, няма — заявявам.

— Не исках да кажа... при него.

— Не искам да се разхождаш по покривите на движещи се вагони, а още по-малко да скачаш между тях.

— Съгласен съм с Якоб — обажда се Уолтър. — Ще се изнесем при конете и ще можеш да спиш на спокойствие.

— Не, не бих могла — възразява Марлена.

— Тогава нека ти дам онази постелка там. Ще я занеса при конете.

— Не. Не исках да... — поклаща глава. — О, господи. Изобщо не биваше да идвам — закрива лицето си с ръце и след миг избухва в плач.

Подавам лампата на Уолтър и я привличам към себе си. Тя се сгушва в мен, ридаейки с глас, и заравя лице в ризата ми.

— Уф! — отново пуфти Уолтър. — Това като че ли ме превръща в съучастник.

— Нали искаше да говорим? Давай — обръщам се към Марлена.

Тя подсмърква и се отдръпва. Минава през вратата в отделението на конете и аз я следвам, затваряйки вратата зад нас.

Разнася се приглушено цвилене. Познали са я. Марлена се отправя към Полунощ и го погалва по хълбока. Отпускам се до стената и чакам. След малко тя сяда до мен. Докато влакът взема един завой, подът под нас подскача и ни запраща един срещу друг, така че раменете ни се докосват.

Проговарям първи.

— Удрял ли те е преди?

— Не.

— Ако го направи пак, кълна се в бога, че ще го убия.

— Ако го направи пак, няма да ти се наложи.

Поглеждам към нея. Лунната светлина навлиза през процепите между дъските зад нея и профилът ѝ е черен, не се открояват никакви подробности.

— Ще го напусна — заявява тя и навежда брадичка към гърдите си.

Инстинктивно посягам към ръката ѝ. Пръстена ѝ го няма.

— Каза ли му? — питам.

— Недвусмислено.

— И как го прие?

— Сам видя отговора му.

Седим, заслушани в потракването на съединителите под нас. Погледът ми е зареян над гърбовете на спящите коне и е насочен към отрязъците от нощта, видими през процепите между дъските.

— Какво смяташ да правиш? — питам.

— Предполагам, че когато пристигнем в Ери, ще поговоря с чичо Ал и ще видя дали не може да ме смести някъде в купето на момичетата.

— А междувременно?

— Междувременно ще остана в някой хотел.

— Няма ли да се върнеш при семейството си?

Пауза.

— Не. А и не мисля, че те биха ме приели.

Стоим облежнати на стената, все още уловени за ръце. След около час тя заспива и се плъзва надолу, докато главата ѝ се отпуска на рамото ми. Аз оставам буден и попивам близостта ѝ с всяка клетка от тялото си.

---

[1] Тръгвай, Роузи. Хайде, малката ми (пол.) — Б.пр. ↑

19.

— Господин Янковски? Време е да се пригответе.

Гласът се приближава все повече до мен и очите ми се отварят. Над мен се е надвесила Розмари и фигурата ѝ се очертава върху плочките на тавана.

— Тъъ? О, да — с усилие се надигам на лакти. Залива ме прилив на радост, когато осъзнавам, че не само си спомням къде съм и коя е тя, но помня също така и че днес ще ходя на цирк. Може би случилото се по-рано е било просто някакъв вид изтичане на мозък?

— Стойте така. Ще повдигна главата на леглото ви — нарежда ми тя. — Искате ли да минете през банята?

— Не, но си искам хубавата риза. И папийонката.

— Папийонката ви! — задавя се тя, отмята глава назад и избухва в смях.

— Да, папийонката ми — потвърждавам.

— О, боже, ама вие наистина сте забавен — подхвърля, докато отива към шкафа ми.

Докато се върне, успявам да разкопчая три копчета на ризата, която нося в момента. Не е зле за изкривени пръсти като моите. Оставам много доволен от себе си. Ум и тяло, и двете все още в действие.

Розмари ми помага да си сваля ризата, а аз поглеждам надолу към мършавото си тяло. Ребрата ми стърчат, а няколкото косъма, останали на гърдите ми са бели. Дори и в собствените си очи приличам на стара състезателна хрътка — само жили и мършави ребра. Розмари пъха ръцете ми в ръкавите на хубавата ми риза, а няколко минути по-късно се навежда над мен, за да оправи ръбовете на папийонката ми. После се отдръпва, накланя глава и прави последна корекция.

— Е, признавам, че папийонката се оказа удачно решение — одобрително кима тя. Гласът ѝ е дълбок, сладък, лиричен. Мога да я слушам цял ден, без да ми омръзне. — Искате ли да се огледате?

— Изправихте ли я както трябва? — питам.

— Разбира се.

— Тогава не, не искам. Напоследък не изпитвам голяма любов към огледалото — намусвам се.

— Според мен сте много хубав — поставя ръце на хълбоците си и ме разглежда внимателно.

— О, пссст! — размахвам към нея костелива ръка.

Тя отново се смее и звукът на смеха ѝ прилича на вино — затопля вените ми.

— И така, тук ли предпочитате да изчакате семейството си, или да ви изведе в преддверието?

— В колко часа започва представлението?

— В три — отвърща тя. — Сега е два.

— Ще ги почакам в преддверието. Искам да тръгнем веднага щом дойдат.

Розмари търпеливо изчаква да положи скърцащото си тяло в инвалидната количка. Докато ме изкарва, преплитам ръце в скута си и започвам нервно да ги въртя.

Преддверието е пълно със старци в инвалидни колички, строени пред местата, отредени за посетителите. Розмари ме паркира в самия край, до Ифи Бейли.

Ифи е превита на две, старческата ѝ гърбица я принуждава почти да заравя глава в скута си. Косата ѝ е рядка и бяла и някой — очевидно не Ифи — я е сресал грижливо така, че да скрие плешивите петна на главата ѝ. Тя внезапно се обръща към мен и лицето ѝ грейва.

— Морти! — провиква се тя, като протяга прилична на скелет ръка и я сключва около китката ми. — О, Морти, ти се върна!

Отдръпвам ръката си настрана, но нейната ме следва. Докато се опитвам да се отдалеча от нея, тя ме придърпва към себе си.

— Сестра! — виквам, опитвайки се да се освободя. — Сестра!

Няколко секунди по-късно някой ме откопчва от Ифи, която е убедена, че аз съм покойният ѝ съпруг. Нещо повече, убедена е, че вече не я обичам. Тя се навежда през страничната облегалка на количката си, като ридеа с глас и размахва ръце в отчаян опит да стигне до мен. Сестрата с конската физиономия ми се притичва на помощ, като ме премества на известно разстояние от Ифи и слага между нас проходилката ми.

— О, Морти, Морти! Недей да се държиш така! — стене Ифи. — Знаеш, че онова не означаваше нищо. Не беше нищо, само една ужасна грешка. О, Морти! Не ме ли обичаш вече?

Седя в количката и разярен разтривам китката си. Защо не осигурят на такива хора специално крило? Това старо пиленце явно е изкукуригало. Като нищо можеше да ме нарани. Разбира се, ако разполагаха с подобно крило, самият аз навярно щях да свърша там след станалото тази сутрин. Изправям се на мястото си, когато ми хрумва нова мисъл. Може би новите хапчета са причинили изтичането на мозъка; о, непременно трябва да задам на Розмари този въпрос. Или може би не. Тази мисъл ме бе ободрила и не искам да се лиша от това усещане. Трябва да предпазя малките парченца щастие, които все още са ми останали.

Минутите текат и старците изчезват един след друг, докато редицата от колички заприлича на беззъбата усмивка на фенер от тиква. Пристигат семейство след семейство и всяко се устремява към своя грохнал родственик под съпровода на оглушителни викове. Здрави тела се навеждат над грохналите; на бузите се лепят целувки. Ритат се спирачки и един по един хората излизат през плъзгащите се врати, заобиколени от роднини.

Когато пристигат, близките на Ифи, изиграват голямо театро колко са щастливи да я видят. Тя се взира в лицата им с широко отворени очи и уста, озадачена, но щастлива.

Вече сме останали само шестима и се измерваме един друг с подозрителни погледи. Всеки път, когато стъклените врати се отворят, всички лица се обръщат в синхрон и после едно от тях грейва. И това се повтаря пак и пак, докато накрая оставам само аз.

Хвърлям поглед към стенния часовник. Два и четирийсет и пет. По дяволите! Ако не дойдат скоро, ще пропусна спектакъла. Размърдвам се в количката си, чувствам се като постоянно хленчещ старец. По дяволите, та аз съм постоянно хленчещ старец, но трябва да се опитам да не избухна, когато все пак се появят. Просто ще ги подканя да тръгнем веднага, защото няма време за любезности. Могат да ми разкажат кой бил повишен или кой отишъл на ваканция по-късно.

В рамката на вратата се появява главата на Розмари. Тя се оглежда и в двете посоки и забелязва, че съм единственият останал в

преддверието. Минава зад кабината на сестрите и оставя документите, които носи на гишето. После се приближава и сяда до мен.

— Все още ли няма следа от семейството ви, господин Янковски?

— Не! — изкрещявам. — И ако не се появят съвсем скоро, няма смисъл изобщо да идват. Сигурен съм, че всички хубави места вече са заети, а вече съм на път да пропусна спектакъла — отново се обръщам към часовника, нещастен и изпаднал в пристъп на хленчене. — Защо не идват? Винаги са тук по това време.

Розмари си поглежда часовника — златен, с еластична кожена каишка, която сякаш е впита в плътта ѝ. Самият аз винаги съм носил часовника си разхлабен по времето, когато имах такъв.

— Знаете ли кой ще дойде днес? — пита тя.

— Не. Никога не зная. И всъщност няма значение, стига само да дойде навреме.

— Е, нека да видим какво ще успее да разбере.

Тя се надига и сяда зад бюрото в кабините на сестрите.

Изучавам всеки, който мине по тротоара зад плъзгащите се врати, надявайки се да видя познато лице. Но те преминават като петна, преливащи се едно в друго. Поглеждам към Розмари, която стои зад бюрото и говори в телефонната слушалка. Тя ме поглежда, затваря и набира друг номер.

Сега часовникът показва два и петдесет и три — точно седем минути преди началото на представлението. Кръвното ми налягане е толкова високо, че цялото ми тяло бръмчи като флуоресцентните лампи над главата ми.

Съвсем съм се отказал от мисълта да не избухна, когато дойдат. Който и да се покаже, ще си получи едно конско, да, да, точно така. Всяко старо пиленце и всеки дърт глупак в това място ще е видял цялото представление, включително и спектакъла. Не е честно! Ако има някого от живеещите тук, който да трябва да бъде там, то това съм аз. О, само почакайте, докато видя този, който идва, който и да е той. Ако е някое от децата ми, ще му се нахвърля веднага. Ако е някой от другите, ще почакам, докато...

— Толкова съжалявам, господин Янковски.

— Ъъ? — бързо вдигам поглед. Розмари отново е тук, на стола до мен. Дори не съм забелязал кога се е върнала, до такава степен ме е

обзела паниката.

— Загубили са представа чий ред е да дойде.

— Е, кой са решили да бъде в крайна сметка? След колко време ще е тук?

Розмари не отговаря веднага. Стисва устни и взема ръката ми в своите. Изражението ѝ е на човек, който трябва да ми съобщи лоша вест, и адреналинът ми се покачва, докато чакам напрегнато.

— Не могат да дойдат — съобщава тя. — Трябвало е да бъде синът ви Саймън. Когато му позвъних, той си спомни, но вече бе поел друг ангажимент. На другите номера никой не вдигна.

— Друг ангажимент? — изграчвам.

— Да, сър.

— Казахте ли му за цирка?

— Да, сър. И той наистина много съжалява. Но другият ангажимент е нещо, от което просто не може да се измъкне.

Лицето ми се разкривява и преди да разбере какво става, съм се разхленчил като дете.

— Толкова съжалявам, господин Янковски. Знам колко важно бе това за вас. Ако можех, щях самата аз да ви заведа, но смяната ми продължава дванайсет часа.

Поднасям ръце към лицето си, за да скрия старческите си сълзи. Няколко секунди по-късно пред лицето ми се разлюлява кърпичка.

— Вие сте добро момиче, Розмари — прошепвам, поемайки кърпичката, и издухвам течащия си нос. — Нали го знаете? Не знам какво щях да правя без вас.

Тя остава загледана в мен за дълго време. Твърде дълго. Най-после казва:

— Господин Янковски, нали знаете, че утре напускам?

Рязко вдигам глава.

— А? За колко време? — о, мътните да го вземат, точно това ми трябваше. Ако излезе в отпуска, вероятно по времето, когато се върне, вече ще съм забравил как се казва.

— Местим се в Ричмънд. За да сме по-близо до свекърва ми. Напоследък не е добре със здравето.

Като зашеметен съм. За миг челюстта ми се раздвижва безмълвно, преди да успея да намеря думи.

— Омъжена ли сте?

— От дваайсет и шест щастливи години, господин Янковски.

— От дваайсет и шест години? Не може да бъде. Та вие сте още момиче.

Тя се смее.

— Аз съм баба, господин Янковски. На четирийсет и седем години съм.

За миг седим безмълвни един до друг. Тя бръква в светлорозовия си джоб и сменя изцапаната ми кърпичка с чиста. Попивам дълбоките кухни, в чиито дъна се намират очите ми.

— Той е късметлия. Съпругът ви — уточнявам.

— И двамата извадихме късмет. Наистина сме благословени.

— Както и свекърва ви. Знаете ли, че нито едно от децата ми не успя да ме вземе при себе си?

— Е... Това невинаги е лесно, нали знаете.

— Не съм казал, че е.

Тя взема ръката ми.

— Знам, господин Янковски. Знам.

Несправедливостта на всичко това ме съкрушава. Затварям очи и си представям старата Ифи Бейли с точещите се от устата ѝ лиги в голямата палатка. Та тя няма дори да разбере, че е там, камо ли да запомни някой от номерата.

След няколко минути Розмари пита:

— Мога ли да направя нещо за вас?

— Не — отвърщам и наистина е така, освен ако не може да ме заведе в цирка или да доведе цирка при мен. Или да ме вземе със себе си в Ричмънд. — Мисля, че бих предпочел да остана сам — добавям.

— Разбира — казва тя нежно. — Да ви върна ли в стаята ви?

— Не. Мисля, че ще поседя тук.

Тя се изправя, навежда се над количката и остава така достатъчно дълго, за да ме целуне по челото, а после изчезва в коридора, съпроводена от скърцането на гумените си подметки върху плочките.

20.

Когато се събуждам, Марлена е изчезнала. Незабавно започвам да я търся и я виждам да излиза от вагона на чичо Ал, придружена от Ърл. Той я съпровожда до вагон номер 48 и принуждава Август да излезе, докато тя е вътре.

Със задоволство установявам, че Август изглежда по същия начин като мен, тоест като размазан изгнил домати. Когато Марлена се качва във вагона, той извиква името ѝ и се опитва да тръгне след нея, но Ърл му препречва пътя. Август е възбуден и отчаян, мести се от прозорец на прозорец, надига се на пръсти, ридае и целият воня на разкаяние.

Това никога вече няма да се повтори. Той я обича повече от живота си и тя не може да не го знае. Не разбира какво му е станало. Готов е на всичко — всичко! — за да се реваншира в очите ѝ. Тя е богиня, кралица, а той е просто една нещастна купчинка от съжаление. Не може ли тя да разбере колко съжалява? Нарочно ли се опитва да го измъчва? Няма ли сърце?

Когато слиза от вагона с куфар в ръка, Марлена минава край него, без дори да го погледне. Носи сламена шапка с широка периферия, нагласена така, че да прикрива почернялото ѝ око.

— Марлена! — провиква се той, посягайки към нея, и я сграбчва за ръката.

— Пусни я — отсича Ърл.

— Моля те. Умолявам те — Август пада на колене в прахта. Ръцете му се плъзгат надолу по нейната, докато накрая улавят лявата ѝ длан. Той я поднася към лицето си, облива я със сълзи и целувки, а тя е вперила поглед право пред себе си с каменно изражение.

— Марлена. Скъпа. Погледни ме. Стоя на колене пред теб. Какво повече бих могъл да направя? Скъпа моя, любима, моля те, ела вътре с мен. Ще поговорим за това. Ще оправим нещата — започва да рови в джоба си; изважда пръстен, който се опитва да пхне на средния ѝ пръст. Тя издърпва ръката си и продължава да върви.

— Марлена! Марлена! — започва да крещи и дори оцелелите части от лицето му загубват всякакъв цвят. Косата му пада безредно на челото. — Не можеш да го направиш! Това не е краят! Чуваш ли ме? Ти си моя жена, Марлена! Докато смъртта ни раздели, помниш ли? — изправя се на крака и стисва юмруци. — Докато смъртта ни раздели! — изкрещява.

Без да спира, Марлена ми подава куфара си. Обръщам се и тръгвам след нея, взирайки се в тънкия ѝ кръст, докато тя прекосява кафявата трева. Едва когато достига края на терена, забавя ход достатъчно, за да мога да тръгна успоредно с нея.

— Мога ли да ви помогна? — пита хотелският администратор и поглежда към звънчето над вратата, оповестило идването ни. Първоначалното му изражение на загрижена любезност бързо се измества от тревога, а после и от отвращение — същата промяна, която виждахме по лицата на всеки случайно срещнат минувач по пътя за насам. От една от пейките до входната врата мъж и жена на средна възраст ни зяпат най-безочливо.

А ние наистина сме забележителна двойка. Кожата около окото на Марлена се е обагрила в забележителен син оттенък, но лицето ѝ поне не е загубило формата си, за разлика от моето, което представлява разбито кървящо парче месо — от раните по него все още се процежда кръв.

— Трябва ми стая — обажда се Марлена.

Администраторът я поглежда с отвращение.

— Нямаме — отсича, избутва очилата си по-нагоре на носа с един пръст и се връща към счетоводната си книга.

Оставям куфара на земята и заставам до Марлена.

— На табелата ви пише, че имате свободни стаи.

Устните му се свиват в арогантна черта.

— Значи греши.

Марлена докосва лакътя ми.

— Хайде, Jakob.

— Не, няма „хайде“ — заявявам и се обръщам към администратора: — На дамата ѝ трябва стая, а вие имате свободни.

Той отправя подозрителен поглед към лявата ѝ ръка и вдига вежда.

— Не даваме стаи на неженени двойки.

— Не е за нас. Само за нея.

— Аха — клати многозначително глава.

— По-добре внимавай как се държиш, приятел — предупреждавам го. — Не ми харесва намекът ти.

— Нищо не намеквам — отвърща той.

— Якоб, моля те — обажда се Марлена повторно. — Нека просто отидем някъде другаде.

За последен път хвърлям на администратора свиреп поглед, за да го накарам да разбере какво щеше да му се случи, ако я нямаше Марлена, и после вдигам куфара ѝ. Тя се отправя към вратата.

— О, но аз знам коя сте! — възкликва женската половина от двойката на пейката. — Вие сте момичето от плаката! Да, да, сигурна съм! — извърща се към мъжа, седнал до нея. — Норбърт, това е момичето от плаката! Нали така? Госпожице, нали вие сте цирковата звезда?

Марлена отваря вратата, оправя периферията на шапката си и излиза. Тръгвам след нея.

— Чакайте — провиква се администраторът, — мисля, че може и да имаме...

Затръшвам вратата зад себе си.

В хотела, разположен три номера по-надолу по улицата, нямат подобни колебания, макар администраторът да ми е почти толкова неприятен, колкото и другият. Той просто умира да разбере какво се е случило. Очите му ни оглеждат изучаващо, светнали, любопитни, нахални. Ако единствената щета по нас двамата беше почернялото око на Марлена, е, знам какво щеше да си помисли, но тъй като аз съм много по-зле, историята се превръща в далеч по-голяма загадка.

— Стая 2Б — обявява той и провесва един ключ пред себе си, все още без да може да откъсне захласнатия си поглед от гледката, която представляваме. — Нагоре по стълбите и после надясно. В края на коридора.

Запътвам се нагоре след Марлена, наблюдавайки добре оформените ѝ прасци, докато тя се изкачва по стълбите.

За миг се засуetyава с ключа, после отстъпва настрани и го оставя в ключалката.

— Не мога да го завъртя. Искаш ли ти да опиташ?

Завъртам го в дупката. След няколко секунди ключалката поддава. Отварям вратата и отстъпвам, за да ѝ направя път. Тя захвърля шапката си на леглото и отива до отворения прозорец. Полъх на вятъра раздвижва пердето, първо го издува навътре в стаята, а после го засмуква обратно към рамката.

Стаята е обзаведена просто, но с всичко необходимо. Тапетите и пердетата са на цветя, а леглото е покрито с кадифена покривка. Вратата на банята е отворена и се вижда, че помещението е голямо, а ваната има крачета.

Поставям куфара на пода и оставам да стърча неловко в стаята. Марлена е обърната с гръб към мен. На врата ѝ зее рана — там, където закопчалката на колието се е забивала в кожата ѝ.

— Имаш ли нужда от още нещо? — питам, като си играя нервно с шапката си.

— Не, благодаря — отвърща тя.

Наблюдавам я още известно време. Искам да прекося стаята и да я взема в обятията си, но не го правя. Вместо това излизам, като тихо затварям вратата след себе си.

Понеже не мога да измисля какво друго да направя, се отправям към менажерията и се захващам с обичайните си дейности — режа, бъркам и отмервам храна, преглеждам абсцеса на зъба на един як и улавям Бобо за ръцете, развеждайки го със себе си, докато проверявам останалите животни.

Вече съм стигнал до изриването на торта, когато зад гърба ми се появява Диамантения Джо.

— Чичо Ал иска да те види.

За миг го гледам, а после оставам лопатата върху сламата.

Чичо Ал ме очаква във вагон-ресторанта, седнал зад чиния с пържола и картофи. В ръката си държи пура и изпуска кръгчета от

дим. Антуражът му е застанал зад него, всички с много сериозни лица. Свалям шапката от главата си.

— Искал си да ме видиш.

— А, Якоб — казва той и се навежда напред. — Радвам се да те видя. Уреди ли проблема с Марлена?

— Вече е настанена в хотел, ако това имаш предвид.

— Да, и за това питах.

— Тогава не съм убеден, че знам какво имаш предвид.

За миг той не казва нищо. После оставя пурата си и сплита ръце, оформяйки шпиц с пръстите си.

— Много е просто. Не мога да си позволя да загубя нито един от тях.

— Доколкото знам, тя не възнамерява да напуска шоуто.

— Нито пък той. Само си представи какво ще стане, ако те и двамата останат тук, но не се съберат отново. Август просто не е на себе си от мъка.

— Нали не предлагаш да се върне при него!

Той се усмихва и накланя глава на една страна.

— Той я е ударил, Ал. Ударил я е.

Чичо Ал потрива брадичката си и се замисля, преди да ми отговори.

— Е, да. Трябва да кажа, че това не ме интересува особено — махва към мястото срещу себе си. — Седни.

Приближавам се и сядам на крайчеца на стола. Чичо Ал накланя глава настрани, изучавайки лицето ми.

— Има ли нещо вярно в това?

— В кое?

Той започва да барабани с пръсти по масата и присвива устни.

— Ти и Марлена наистина ли сте... хмм, как да го кажа...

— Не.

— Ммм — той е все тъй замислен. — Добре. И аз не мислех, че сте, но е добре да го чуя и от теб. В такъв случай ще можеш да ми помогнеш.

— Какво? — питам.

— Аз ще убедя него, а ти нея.

— Как ли пък не.

— Да, разбирам, че в момента си поставен между чука и наковалнята, нали си приятел и с двамата.

— Не съм му никакъв приятел.

Той въздъхва и на лицето му се изписва преувеличен израз на огромно търпение.

— Трябва да разбереш Август. Той го прави само от време на време. Не е виновен — привежда се напред и приковава поглед в лицето ми. — Мили боже. Май ще е по-добре да потърсим някой лекар да те види.

— Не ми трябва лекар. И разбира се, че е виновен.

Той се взира в мен и отново се обляга назад в стола си.

— Той е болен, Якоб.

Не казвам нищо.

— Има парагойдна шизфония.

— Какво има?!...

— Парагойдна шизфония — повтаря чичо Ал.

— Искаш да кажеш параноидна шизофрения?

— Да. Както и да е. Важното обаче е, че Август е съвсем умопобъркан. Разбира се, той е също така и гениален, затова се налага да се справяме с другото. И разбира се, на Марлена ѝ е най-трудно, затова трябва да я подкрепяме.

Поклащам глава, зашеметен.

— Ти чуваш ли се какво говориш?

— Не мога да загубя нито един от двамата. А ако те не се съберат отново, никой няма да може да озапти Август.

— Той я е ударил — повтарям.

— Да, знам, и това е много тъжно. Но той е неин съпруг, нали така?

Поставям шапката на главата си и се надигам.

— Къде си мислиш, че отиваш?

— Връщам се на работа — отвърщам. — Отказвам да седя тук и да те слушам как разправяш, че няма нищо лошо Август да я бие, защото му била жена. Или че грешката не е негова, защото е луд. Ако наистина е луд, това е още една причина, поради която тя трябва да стои настрана.

— Ако искаш да имаш работа, на която да се върнеш, сега ще седнеш на мястото си.

— Знаеш ли какво? Пет пари не давам за работата ти — запътвам се към вратата. — Довиждане. Ще ми се да можех да кажа, че съм щастлив да те познавам.

— А какво ще кажеш за малкия си приятел?

Застивам на мястото си с ръка на дръжката.

— Малкото лайно с кучето — обяснява Ал замислено. — И другия, как му беше името? — щраква с пръсти, като се мъчи да си припомни.

Бавно се обръщам назад. Вече знам какво ще чуя.

— Знаеш за кого говоря. Безполезния сакат, който от седмици ми подяжда храната и заема място във влака ми, без да върши абсолютно нищо. Та какво ще кажеш за него?

Гледам го безмълвно. Усещам как лицето ми пламва от омраза.

— Наистина ли си мислиш, че можеш да държиш във влака ми пътник без билет, без аз да разбера? Без да разбере той? — лицето му е сурово, а очите му блестят.

Изведнъж изражението му омеква и на устните му се изписва сърдечна усмивка. Той разтваря ръце в умолителен жест.

— Знаеш ли, ти май не ме разбра правилно. Хората, които работят в това шоу са моето семейство. И съм дълбоко привързан към всеки един от тях. Но това, което аз разбирам, а ти очевидно все още не, е, че понякога човек трябва да направи жертва за благото на всички оставали. А това, от което семейството ни има нужда, е Август и Марлена да уредят проблемите си. Разбираме ли се?

Взирам се в светналите му очи и си мисля с какво удоволствие бих забил между тях една брадва.

— Да, сър — отвръщам най-после, — мисля, че се разбираме.

Роузи стои с един крак, подпрян на ведрото, докато пиля ноктите й. Има по пет на всеки крак, като хората. Обработвам един от предните й крака, когато осъзнавам, че цялата дейност в менажерията е замряла. Работниците са застинали по местата си и се взират във входа с разширени очи.

Поглеждам натам. Август се приближава и спира точно пред мен! Косата му е паднала върху челото и той я отмята с подутата си ръка. Долната му устна е синьовиолетова и разцепена като печена

наденица. Носът му е сплескан и от едната страна е покрит с коричка засъхнала кръв. В ръката си държи запалена цигара.

— Боже господи — той се опитва да се усмихне, но сцепената устна не му го позволява. Вдъхва дълбоко от цигарата. — Трудно е да се каже кой от двамата ни е по-зле, а, момчето ми?

— Какво искаш? — питам, като се привеждам и започвам да изпилявам ръба на един от огромните нокти на Роузи.

— Нали вече не си вкиснат?

Не му давам никакъв отговор.

За миг той не казва нищо, само ме наблюдава как работя.

— Виж, знам, че не бях на себе си. Понякога въображението ми се развихря прекалено бурно.

— О, това значи е станало?

— Слушай — започва той, издихвайки дима, — надявах се, че можем да оставим случилото се зад гърба си. И тъй, какво ще кажеш, момчето ми. Приятели ли сме пак? — и ми протяга ръка.

Изправям се и прибирам ръце отстрани до тялото си.

— Ти си я ударил, Август.

Останалите мъже ме зяпат, загубили дар слово. Август е слисан. Устните му се раздвижват, той прибира ръката си и пъха в нея запалената цигара. Ръцете му са разранени, с изпочупени нокти.

— Да, знам.

Отстъпвам и разглеждам ноктите на Роузи.

— Potoz noge. Potoz noge, Роузи.

Тя повдига огромния си крак и го поставя обратно на земята. Ритвам преобърнатото ведро към другия ѝ преден крак.

— Noge! Noge! — Роузи премества тежестта си и поставя крака си върху средата на ведрото. — Teraz do przodu^[1] — избутвам с пръсти задната част на крака ѝ, докато ноктите ѝ увисват над ръба. — Добро момиче — хваля я и я потупвам по рамото. Тя вдига хобот и разтваря уста в усмивка. Бръквам вътре и погалвам езика ѝ.

— Знаеш ли къде е отишла? — пита Август.

Навеждам се и започвам да разглеждам ноктите на Роузи, плъзгайки пръсти по вътрешната част на крака ѝ.

— Трябва да я видя — продължава Август.

Захващам се с пиленето и във въздуха се понася облак от стрити частици от нокти.

— Добре, както искаш — изрича той с писклив глас. — Но тя е моя жена и ще я намеря. Дори да трябва да обикалям от хотел на хотел, ще я намеря.

Поглеждам към него точно когато той захвърля цигарата. Тя описва дъга във въздуха и кацва в отворената уста на Роузи, като изсъсква при допира с езика ѝ. Роузи надава рев, изпаднала в паника, мята глава напред-назад и бърка с хобот в устата си.

Август излиза от менажерията. Отново се обръщам към Роузи. Тя се взира в мен и на лицето ѝ е изписана безмерна тъга. Кехлибарените ѝ очи са пълни със сълзи.

Трябваше да се досетя, че Август наистина ще тръгне да обикаля от хотел на хотел. Но тогава не мислех нищо и ето че Марлена се намира във втория най-близък до цирка хотел. И да иска, не би могла да си намери по-лесно за откриване скривалище.

Знам, че ме наблюдават, затова внимавам и чакам удобен момент. При първата възможност, която ми се открива, се измъквам и се втурвам към хотела. Прекарвам около минута, чакайки зад ъгъла, за да съм сигурен, че не са ме проследили. След като дишането ми се успокоява, си снемam шапката, избърсвам потта от челото си и влизам в сградата.

Администраторът вдига поглед към мен. Не е онзи, който я регистрира по-рано. Очите му са замъглени.

— Какво искате пък вие? — пита той, все едно ме познава отпреди, като че ли появата на разбити изгнили домати е ежедневие за този хотел.

— Искam да видя госпожица Л'Арк — заявявам, спомняйки си, че Марлена се е записала на регистратурата под моминското си име. — Марлена Л'Арк.

— Тук няма човек с подобно име — отвръща той.

— Разбира се, че има. Бях с нея, когато се регистрира тази сутрин.

— Съжалявам, но нещо грешите.

За миг се вирам в него и после се устремявам към стълбите.

— Ей, приятел! Върни се веднага!

Вземам стъпалата по две наведнъж.

— Ако се изкачиш по тези стълби, ще повикам полиция! — виква той.

— Давай!

— Наистина ще го направя! Ще им позвъня още сега!

— Добре!

Започвам да блъскам по вратата ѝ с разбитите си кокалчета.

— Марлена?

Само миг по-късно администраторът ме сграбчва и ме завърта в кръг, след което ме блъсва в стената. Ръцете му са здраво вкопчени в реверите ми, а лицето му е на сантиметри от моето.

— Нали ти казах, че не е тук.

— Всичко е наред, Албърт. Той е приятел.

Марлена е излязла в коридора и сега стои зад нас.

Той замръзва. Горещият му дъх продължава да облъхва лицето ми. Очите му се разширяват от объркване.

— Какво? — пита той.

— Албърт? — изричам аз, също така объркан. — Албърт?

— Но това, което стана по-рано...

— Това не е същият човек. Този е друг.

— Август е бил тук? — най-сетне картинката започва да ми се изяснява. — Добре ли си?

Погледът на Албърт се движи от мен към нея и после пак към мен.

— Той е приятел. Това е мъжът, който се би с него — обяснява Марлена.

Албърт ме пуска, прави непохватен опит да приглади якето ми и после ми протяга ръка.

— Съжалявам, приятел. Работата е там, че страшно приличаш на онзи, другия.

— Ъъъ, няма нищо — отвърщам и хващам ръката му. Той я стиска и аз потръпвам.

— Август те търси — обръщам се към Марлена. — Трябва да те преместим някъде другаде.

— Не ставай глупав — отвърща тя.

— Той вече я намери — обажда се Албърт. — Казах му, че не е отседнала тук и сякаш ми повярва. Затова се учудих когато ти... той... ъъъ, отново се появи на рецепцията.

От първия етаж се чува звън: звънецът на входната врата. Двамата с Албърт се споглеждаме, аз избутвам Марлена в стаята, а той се втурва надолу по стълбите.

— Мога ли да ви помогна? — чувам го да пита, докато затварям вратата, и от гласа му разбирам, че новодошлият не е Август.

Облягам се на вратата и дълбоко въздъхвам от облекчение.

— Наистина ще се почувствам по-спокоен, ако ми позволиш да ти намеря стая някъде по-далеч от цирка.

— Не. Искам да остана тук.

— Но защо?

— Защото вече е идвал тук и си мисли, че ме няма. Освен това не мога да се крия от него до безкрай. Утре трябва да се върна във влака.

Дори не съм помислил за това.

Тя пресича стаята, прокарвайки пътом ръка по повърхността на малката масичка. После рухва в един стол и отпуска глава на облегалката му.

— Той се опита да ми се извини — осведомявам я.

— А ти прие ли извинението му?

— Разбира се, че не — отвърщам оскърбен.

Тя вдига рамене.

— Ще ти бъде по-лесно, ако го приемеш. Ако не го направиш, най-вероятно ще те уволнят.

— Той те удари, Марлена!

Тя затваря очи.

— Боже мой, винаги ли е бил такъв?

— Да. Е, никога досега не ме е удрял. Но тези промени в настроението? Да. Когато заспивам вечер, никога не знам какво ще заваря, когато се събудя.

— Чичо Ал казва, че е болен от параноидна шизофрения.

Тя навежда глава.

— Как си могла да го понесеш толкова време?

— Нямах друг избор. Омъжих се за него, преди да разбере. Ти сам си виждал как стоят нещата. Когато се чувства щастлив, той е най-очарователният човек на света. Когато обаче нещо го ядоса... — въздъхва и не казва нищо за толкова дълго, че се чудя дали изобщо ще продължи. Когато отново проговаря, гласът ѝ трепери. — Когато се случи за пръв път, от женитбата ни бяха изминали само три седмици.

Уплаших се до смърт. Преби един от работниците в менажерията така жестоко, че човекът загуби едното си око. Видях го как го прави. Обадох се на родителите си и ги попитах дали мога да се върна вкъщи, но те отказаха дори да говорят с мен. Това, че съм се омъжила за евреин, само по себе си бе достатъчно лошо, но да искам и развод? Баща ми накара майка да ми каже, че в неговите очи съм мъртва от деня, в който съм избягала с Август.

Прекосявам стаята и коленича до нея. Вдигам ръка да помилвам косата ѝ, но след няколко секунди размислям и я поставям на страничната облегалка на стола ѝ.

— Три седмици по-късно друг работник от менажерията загуби ръката си, докато помагаше на Август да нахрани котките. Почина от загуба на кръв, преди някой да разбере подробности за случилото се. Малко по-късно разбрах, че единствената причина, поради която Август ми повери да обучавам конете е, че предишният дресьор — пак жена — скочила в движение от влака, след като е прекарала една вечер в купето на Август. Има и други инциденти, макар снощи да бе първият път, когато вдигна ръка върху самата мен — изгърбва се напред. Миг по-късно раменете ѝ започват да се тресат.

— Ей, ей — казвам безпомощно. — Стига толкова. Стига толкова. Марлена, погледни ме. Моля те.

Тя се поизправя и избърсва лицето си. Очите ѝ се впиват в моите.

— Ще останеш ли с мен, Якоб? — пита тя.

— Марлена...

— Шшшт — премества се на ръба на стола си и поставя пръст върху устните ми. После се свлича на пода и застава на колене пред мен. Разделят ни само сантиметри и пръстът ѝ трепери върху устните ми.

— Моля те — шепне тя. — Нуждая се от теб.

След съвсем кратка пауза тя проследява чертите ми с пръсти — колебливи, нежни докосвания, ръката ѝ едва се допира до кожата ми. Затаявам дъх и затварям очи.

— Марлена...

— Не казвай нищо — мълви тя. Пръстите ѝ се плъзват около ухото ми и после надолу по задната част на врата ми. Потръпвам. Всяко косъмче по тялото ми е настръхнало.

Когато ръцете ѝ достигат до ризата ми, отварям очи. Тя разкопчава копчетата бавно, методично. Наблюдавам я и знам, че трябва да я спра. Но не мога. Съвсем безпомощен съм.

Когато разкопчава докрай ризата ми, тя я измъква от панталона и ме поглежда в очите. Накланя се към мен и допира устни до моите така леко, че дори не може да се нарече целувка, просто докосване. Спира за миг и устните ѝ са тъй близо, че усещам дъха ѝ върху лицето си. После се навежда още повече и ме целува. Целувката е нежна, колеблива, но продължителна. Втората е по-силна, а третата — още повече. Преди да разбере какво става, вече отвърщам на целувките ѝ, обхванал лицето ѝ с две ръце, докато тя прокарва пръсти по гърдите ми и надолу по тялото ми. Когато посяга към панталона ми, ахвам на глас. Тя спира за миг, проследявайки очертанията на ерекцията ми.

После спира. Мозъкът ми е замъглен, люшкам се на колене. Все още взряна в очите ми, тя взема ръцете ми и ги поднася към устните си. Целува всяка длан и после поставя и двете върху гърдите си.

— Докосни ме, Якоб.

Вече съм обречен. С мен е свършено.

Гърдите ѝ са малки и кръгли като лимони. Обхващам ги с длани, плъзгам палец по тях и усещам как зърната ѝ се напрягат под памучния плат на роклята. Притискам разбитата си уста до нейната, проследявайки с ръце гърдата ѝ, кръста, хълбоците, бедрата...

Когато тя сваля панталона ми и ме поема в ръка, се отдръпвам.

— Моля те — ахвам с предрезгавял глас, — моля те. Позволи ми да вляза в теб.

Някак си успяваме да се доберем до леглото. Когато най-послед потъвам в нея, от очите ми бликват сълзи.

Когато свършваме, се притискам до нея с цялото си тяло. Лежим мълчаливо, докато пада мракът, и тогава тя започва да говори. Плъзва крака между глезените ми, започва да си играе с пръстите ми и не след дълго думите просто избликуват от нея. Говори, без да чака отговор или да ми даде възможност да ѝ отвърна, затова просто я прегръщам и галя косата ѝ. Говори за болката, тъгата и ужаса от последните четири години, за това как е трябвало да се приспособи да бъде омъжена за човек, толкова склонен към насилие, че всяко негово докосване е карало кожата ѝ да настръхва и как съвсем доскоро е мислила, че най-

накрая е успяла. И най-после разказва как моята поява я е накарала да осъзнае, че изобщо не е свикнала.

Най-накрая млъква, а аз продължавам да я галя, прокарвам нежно ръце по косата ѝ, по раменете ѝ, по цялото ѝ тяло. И тогава започвам да говоря аз. Разказвам ѝ за детството си и за кайсиевите ругелачи^[2] на майка ми. Разказвам ѝ как започнах да придружавам баща си на визитации още като момче и колко горд бе той, когато ме приеха в „Корнел“. Разказвам ѝ за университета и за Катрин и как си мислех, че това, което изпитвах към нея, е любов. Разказвам ѝ как старият господин Макферсън е изблъскал родителите ми през моста, как банката ни взе къщата и как рухнах и избягах от изпита, когато лицата се размиха пред очите ми.

На сутринта отново се любим. Този път тя взема ръката ми и направлява пръстите ми, насочвайки ги срещу собствената си плът. Отначало не разбирам, но когато тя потръпва и се надига срещу допира ми, осъзнавам какво ми показва и съм готов да заплача от радост от самото откритие.

По-късно тя се сгушва до мен и косата ѝ гъделичка лицето ми. Пръстите ми нежно се плъзгат по тялото ѝ, запечатват го в паметта ми. Иска ми се да се разтопи върху мен като масло върху препечена филийка. Иска ми се да я погълна и до края на живота си да я нося, вдълбана в кожата си.

Иска ми се.

Лежа неподвижен, попивам усещането, предизвикано от допира на тялото ѝ до моето. Не смея дори да дишам, за да не разваля магията.

---

[1] Кракът! Кракът! Веднага дай напред! (пол.) — Б.пр. ↑

[2] В еврейската кухня кифлички във формата на полумесец с плънка от плодово желе и орехи. — Б.р. ↑

21.

Марлена неочаквано се размърдва, после скача и сграбчва часовника ми от нощната масичка.

— О, боже! — възкликва, захвърля го и премята крака през ръба на леглото.

— Какво? Какво има? — питам.

— Вече е обяд. Трябва да се връщам.

Втурва се към банята и затваря вратата. Миг по-късно пуска водата в тоалетната и от чешмата. После се втурва обратно в стаята и започва да се суети напред-назад и да събира дрехите си от пода.

— Марлена, чакай — казвам и се надигам.

— Не мога. Имам представление — отвърща тя, нахлузвайки чорапите си.

Заставам зад нея и обхващам раменете ѝ с ръце.

— Марлена, моля те.

Тя спира и бавно се обръща към мен. Поглежда първо към гърдите ми, а после надолу към пода.

Взирам се в нея с чувството, че езикът ми неочаквано се е завързал.

— Снощи каза: „Нуждая се от теб“. Изобщо не спомена думата любов, така че знам само какво аз изпитвам — преглъщам мъчително, поглеждайки към косата ѝ. — Обичам те, Марлена. Обичам те с цялото си сърце и искам да бъда с теб.

Тя продължава да гледа към пода.

— Марлена?

Тя повдига глава и виждам, че очите ѝ са насълзени.

— И аз те обичам — прошепва тя. — Мисля, че те обикнах още в мига, в който те видях. Но нима не разбираш? Омъжена съм за Август.

— Можем да уредим това.

— Но...

— Но нищо. Искам да бъда с теб. Ако и ти искаш това, ще намерим начин.

Следва продължително мълчание.

— Искам го повече от всичко на света — най-после изрича тя.

Вземам лицето ѝ в дланите си и я целувам.

— Ще трябва да напуснем шоуто — избърсвам сълзите ѝ с палци.

Тя кимва и подсмърква.

— Но не и преди Провидънс.

— Защо точно там?

— Защото там ще ни чака синът на Кемъл. Ще го заведе вкъщи.

— Не може ли Уолтър да се грижи за него, докато стигнат там?

Затварям очи и опирам чело до нейното.

— Нещата са малко по-сложни.

— Защо?

— Чичо Ал ме повика вчера. Искане да те убедя да се върнеш при Август. Заплаши ме.

— Е, разбира се, че те е заплашил, нали е чичо Ал.

— Не, друго имам предвид. Заплаши ме, че ще изхвърли Уолтър и Кемъл на *червена светлина*.

— О, това са празни приказки — успокоява ме тя. — Не му обръщай внимание. Никога не е изхвърлял никого на *червена светлина*.

— Кой го казва? Август ли? Или чичо Ал?

Тя ми отправя стреснат поглед.

— Спомняш ли си, когато началникът на гарата се появи във влака в Девънпорт? — питам я. — Предишната нощ бяха изчезнали шестима мъже от Летящия ескадрон.

Тя се намръщва.

— Мислех, че е дошъл, защото някой се опитва да създава неприятности на чичо Ал.

— Не, дойде, защото половин дузина мъже бяха изхвърлени от влака на *червена светлина*. Кемъл е трябвало да бъде сред тях.

За миг Марлена само се взира в мен, а после скрива лице в дланите си.

— Мили боже. Мили боже. Каква глупачка съм била.

— Не си глупачка. Съвсем не. Трудно е човек да проумее как е възможно такова зло — отвърщам и я вземам в обятията си.

Тя притиска лице към гърдите ми.

— О, Якоб, какво ще правим?

— Не знам — отвърщам, галейки я по косата. — Ще измислим нещо, но трябва да бъдем много, много внимателни.

Завръщаме се в цирка поотделно, незабелязано. Докато вървим натам, нося куфара й, а когато приближаваме, го взема тя и аз я гледам как пресича терена и изчезва в палатката си. Изчаквам няколко минути в случай че Август се окаже вътре. Когато няма никакви знаци за присъствието му, се връщам във вагона с цирковите животни.

— Значи котаракът се завърна — посреща ме Уолтър, като бута куфарите срещу стената, за да закрие Кемъл. Старецът лежи със затворени очи и отворена уста и хърка. Уолтър трябва да го е оставил здравата да се насмуче.

— Не е нужно да го правиш повече — обявявам.

Уолтър се изправя.

— Какво?

— Вече няма нужда да криеш Кемъл.

Той ме гледа изумен.

— За какво, по дяволите, говориш?

Сядам на постелката. Куини се приближава, размахала опашка, и аз я почесвам по главата. В отговор тя започва да ме души радостно.

— Якоб, какво става?

Когато му разказвам, изразът на лицето му се променя от шокиран към ужасен и после към невярващ.

— Ти, копеле такова — изрича той накрая.

— Уолтър, моля те...

— Значи се каниш да се очистиш след Провидънс. Колко великодушно от твоя страна да почакаш дотогава.

— Това е заради Кем...

— Знам, че е заради Кемъл! — изкрещява той. После се удря с юмрук по гърдите. — А аз?

Устата ми се отваря, но от нея не излиза никакъв звук.

— Да, точно както си мислех — отбелязва той със саркастичен глас.

— Ела с нас — изтърсвам.

— О, да, ще бъде много приятно. Само ние тримата. И накъде изобщо предлагаш да тръгнем, по дяволите?

— Ще разгледаме „Билборд“ и ще видим какво ще намерим.

— Нищо няма да намерим. Цирковете пропадат един след друг из цялата ни скапана държава. Хората гладуват. Гладуват! В Съединените американски щати!

— Все ще намерим нещо, някъде.

— Как не, по дяволите — отвърща той и поклаща глава. — Дявол да го вземе, Якоб, ще ти кажа само едно: надявам се, тя да си струва главоболията.

Отправлям се към менажерията, като през целия път се оглеждам за Август. Няма го вътре, но напрежението на работниците в менажерията е почти осезаемо.

Към средата на следобед съм призован в специалния вагон.

— Седни — с влизането ми чичо Ал махва към стола срещу себе си.

Сядам.

Той се обляга назад на стола си, пригладжайки мустаците си. Очите му са присвити.

— Можеш ли да ми съобщиш за някакъв напредък? — пита.

— Не още — отговарям. — Но мисля, че ще се вразуми.

Очите му се разширяват, а пръстите му престават да мърдат.

— Така ли?

— Е, не веднага, разбира се. Още е сърдита.

— Да, да, разбира се — той нетърпеливо се привежда напред. — Но нали смяташ...? — не довършва въпроса. Очите му засияват от надежда.

Въздъхвам дълбоко и се облягам назад, като кръстосвам крака.

— Когато двама души са предопределени един за друг, ще бъдат заедно. Това е съдба.

Той се взира в очите ми и на устните му бавно потрепва усмивка. Вдига ръка и щраква с пръсти.

— Бренди за Якоб! — нарежда. — И едно за мен.

Минута по-късно държим в ръка по една голяма тумбеста чаша.

— И тъй, кажи ми, след колко време мислиш, че...? — пита той, раздвижвайки въздуха около главата си.

— Мисля, че иска да го накара да се поизпоти, за да е сигурна, че случилото се няма да се повтори.

— Да, да, разбира се — кимва той и се премества напред на стола си. Очите му блестят. — Разбирам я.

— Освен това е много важно тя да усеща, че ние, хората от шоуто, подкрепяме нея, а не него. Нали ги знаеш жените? Ако си помисли, че не проявяваме достатъчно съчувствие, това страшно ще забави нещата.

— Разбира се — повтаря той, като кима и клати енергично глава, така че тя се завърта в кръг. — Безусловно. И какво предлагаш да направим в това отношение?

— Е, естествено Август ще трябва да стои настрана от нея. Така ще започне да ѝ липсва. Може дори да се окаже полезно, ако се престори, че той вече не се интересува от нея. Жените са много странни в това отношение. Освен това тя не бива да си мисли, че се опитваме отново да ги съберем. Много е важно да смята, че идеята е била нейна.

— Ммм, да — поклаща замислено глава. — Имаш право. И след колко време мислиш, че...?

— Не повече от няколко седмици.

Той спира да кима и очите му рязко се разтварят.

— Толкова дълго?

— Мога да се опитам да ускоря нещата, но съществува опасност да се получи обратният ефект. Знаеш ги какви са жените — вдигам рамене. — Може да изминат две седмици, а може да стане и утре. Но ако почувства някакъв външен натиск, тя ще се забави още повече само за да ни покаже, че не ѝ е приятно да ѝ се бъркаме.

— Да, точно така — съгласява се чичо Ал и вдига пръст към устните си. Изпитателният му поглед остава вперен в мен за много дълго време или поне така ми се струва. — И тъй, кажи ми — подема той, — какво те накара да промениш вчерашното си мнение?

Вдигам чашата си и завъртам брeндитo, загледан в мястото, където дръжката се среща с тялото.

— Нека да кажем, че положението изведнъж ми се изясни.

Очите ми се присвиват.

— За Август и Марлена — добавям, изнасяйки чашата си нагоре с мощно движение. Течността се разплисква по стените ѝ.

Чичо Ал бавно вдига своята чаша.

Гаврътвам остатъка от питието си и се усмихвам.

Той сваля чашата си, без да отпие. Накланям глава на една страна и продължавам да се усмихвам. Нека ме разглежда колкото си ще. Оставям го да го прави. Днес съм непобедим.

Той започва да кима с очевидно задоволство и отпива от блендита си.

— Да. Добре. Трябва да призная, че не бях съвсем сигурен за теб след вчера. Радвам се, че си се вразумил. Няма да съжаляваш, Якоб. Така е най-добре за всички. И най-вече за теб — насочва чашата си към мен, връща я обратно и я пресушава на един дъх. — Аз се грижа за хората, които се грижат за мен — облизва устни, вторачва се в мен и продължава: — Грижа се и за тези, които не го правят.

Вечерта Марлена прикрива почернялото си око със силна пудра и изпълнява номера си с конете. Щетите по лицето на Август обаче не могат да бъдат маскирани така лесно, така че номерът със слона се отлага, докато ръководителят на представлението отново не заприлича на човек. Зрителите, които през последните седмици са видели безброй плакати на Роузи, покатерена на топката си, са извънредно недоволни, когато представлението свършва и те разбират, че огромното животно, което с такава радост е приемало бонбони, пуканки и ядки в палатката с менажерията, изобщо няма да се появи в шатрата за представления. Не един и двама мъже започват да си искат парите обратно, но ги избутват настрани, за да ги успокоят умиротворителите, преди да са имали време да стигнат по-далеч в тази посока на мислене.

Няколко дни по-късно шапката с розови пайети отново се появява старателно защитена с розови конци и Роузи изглежда неотразима, докато очарова тълпата, събрала се в менажерията. Все още обаче не излиза на сцената и след всяко представление има оплаквания.

Животът продължава привидно нормализиран. Сутрин изпълнявам задълженията си и когато зрителите влизат, се оттеглям в

задния край на менажерията. Според чичо Ал физиономииите като смачкани изгнили домати не са най-добрите рекламни лица на шоуто и не мога да го виня за това. Преди да започне да се подобрява, видът на раните ми значително се влошава, и когато подутината спада, разбирам, че носът ми ще си остане крив за цял живот.

Ако не смятаме храненията, може да се каже, че изобщо не виждаме Август. Чичо Ал го е преместил на масата на Ърл, но след като става ясно, че единственото, което той възнамерява да прави, е да седи, да се мръщи и да се взира в Марлена, получава заповед да се храни във вагон-ресторанта заедно с чичо Ал, и в крайна сметка става така, че три пъти на ден аз и Марлена седим един срещу друг, странно усамотени в най-претъпканото място в цялото шоу.

Чичо Ал се опитва да спазва своята част от споразумението, признавам му го. Но Август вече не се поддава на какъвто и да било контрол. В деня, след като го изхвърлят от готварницата, Марлена се обръща и го вижда да се привежда зад брезента на една палатка. Един час по-късно той се приближава до нея по главната алея, пада на колене и прегръща краката ѝ. Когато тя се опитва да се освободи, той я събаря на тревата и я затиска там, опитвайки се да нахлузи халката ѝ обратно на пръста, като я залива едновременно с молби и заплахи.

Уолтър хуква към менажерията да ме намери, но когато стигам дотам, Ърл вече е издърпал Август настрана. Побеснял, се устремавам към специалния вагон.

Когато разказвам на чичо Ал как избликът на Август ни е върнал в самото начало, той дава израз на раздразнението си, като разбива една гарафа в стената.

Август изчезва за цели три дни, а чичо Ал отново започва да стоварва бастуна си по намиращите се наблизо глави.

Август не е единственият, обсебен от мисълта за Марлена. Нощ след нощ лежа на конския си чул и я желая така силно, че изпитвам болка. Част от мен се моли тя да дойде при мен, но само част, защото знам, че е твърде опасно. Аз също не мога да отида при нея, защото тя спи във вагона на момичетата с едно от конферансиетата.

За шест дни успяваме да се любим два пъти, приведени зад стените на палатките, вкопчени отчаяно един в друг, смъквайки надолу

дрехите си, защото нямаме време да ги събличаме. Тръгвам си от тези срещи едновременно изтощен и зареден с енергия, отчаян и обнадяден. През останалото време в готварницата се държим преднамерено официално един към друг. Така грижливо поддържаме фасадата, че макар никой да не може да чуе разговорите ни, говорим така, като че ли на масата ни има някого. И въпреки това се чудя дали отношенията ни не са известни на всички. Струва ми се, че връзките между нас са материални и се забелязват с просто око.

В нощта след третата ни неочаквана и забързана среща, докато нейният вкус все още изгаря устните ми, сънувам необикновено жив сън. Влакът е спрял в гората по причина, която не мога да разбера, защото е нощ и никой не мърда. Отвън се чува вой, настойчив и тревожен. Слизам от влака и следвам шума до ръба на стръмен насип. На дъното на една клисура Куини се бори с язовец, увиснал на крака ѝ. Извиквам името ѝ, като отчаяно оглеждам насипа, за да разбера как да се спусна долу. Сграбчвам един покрит с кал клон и се вкопчвам в него, докато се опитвам да се спусна в клисурата, но калта се изплъзва изпод пръстите ми и трябва да се изкатеря обратно.

Междувременно Куини се е изтръгнала от хватката на язовеца и започва да драпа нагоре по възвишението. Вземам я на ръце и проверявам дали има някакви рани. Невероятно, но факт: оказва се невредима. Вдигам я под мишница и се отправям към вагона с животните, за да видя, че вратата му е препречена от алигатор, дълъг над два метра. Устремявам се към следващия вагон, но алигаторът също се обръща и се повлича покрай влака, разтворил тъпата си зъбата муцуна в широка усмивка. Извърщам се ужасен само за да видя, че от другата ми страна се приближава втори огромен алигатор.

Зад нас се разнасят шумове от скърцане на листа и чупене на вейки. Обръщам се и виждам, че язовецът се е изкачил по насипа и се е умножил многократно.

Зад нас — стена от язовци. Пред нас — дузина алигатори.

Събуждам се, облян в студена пот.

Положението става все по-неудържимо и аз го знам.

В Пофкипси неочаквано минава полицейска проверка и в резултат стените, издигнати от разликата в социалния статус на хората

в шоуто, са сринати: работници, артисти и шефове ридаят дружно, оплаквайки скоча, виното, прекрасното канадско уиски, бирата, джина — всички тези контрабандни спиртни питиета, разбити в чакъла от въоръжени мъже с кисели физиономии. Вкупом гледаме как алкохолът попива между камъните и в недрата на земята, която не е направила нищо, за да заслужи цялото това съкровище.

А после ни прогонват от града.

В Хартфорд неколцина зрители изказват сериозни възражения срещу това, че Роузи не участва в представлението, както и срещу продължаващото присъствие на плаката на Прекрасната Лусинда въпреки злополучното ѝ отсъствие. Умиротворителите не са достатъчно бързи и за нула време вагонът за билети се оказва обсаден от куп недоволни мъже, които настояват да им върнем парите. Притиснат между полицията, която се приближава от едната страна, и жителите на града от другата, чичо Ал е принуден да върне на зрителите парите от днешните постъпления.

След което ни прогонват от града.

Следващият ден е ден за заплата, така че работещите в „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“ се строят в редица пред червения вагон за билети. Настроението на общите работници е лошо, защото усещат накъде духа вятърът. Първият, който се приближава до червения вагон, е работник и когато си тръгва с празни ръце, редицата избухва в приглушени гневни проклетия. Останалите работници си тръгват с гневни думи и ругатни и в колоната остават само артистите и разните шефове. Няколко минути по-късно се понася нова вълна от сърдит шепот, този път примесена с изненада. За първи път в историята на този цирк няма пари за артистите. Единствено шефовете си получават заплатите.

Уолтър е бесен.

— Какво е това, майната му? — изкрещява той, когато влиза във вагона с животните, захвърля шапката си в един ъгъл и после се свлича на постелката.

Кемъл изхлипва от леглото. След полицейската проверка той прекарва цялото си време или като гледа в стената, или като плаче. Говори само когато се опитваме да го нахраним или измием и дори

тогава го прави просто за да ни умолява отново и отново да не го водим при сина му. С Уолтър се редуваме да го успокояваме с думи за семейството и прошката, но и двамата имаме лошо предчувствие. Какъвто и да е бил, когато е напуснал семейството си, сега той е сто пъти по-зле, осакатен невъзвратно и вероятно дори без най-нищожната частица от предишната си същност. А ако близките му не са склонни да простят, как щеше да живее той, ако остане съвсем безпомощен в ръцете им?

— Успокой се, Уолтър — вдигам поглед. Седнал съм на конския си чул в ъгъла и съм зает да отпъждам мухите, които ме измъчват цяла сутрин с постоянното си прелитане от един струпей на друг.

— Не, ти спри с шибаното си успокоение. Аз съм артист. Артист! А на артистите им плащат! — кресва Уолтър, като се удря в гърдите. Изхлузва едната си обувка и я удря в стената. За миг остава загледан в нея, след което смъква и другата и я запраща в ъгъла. Тя се приземява върху шапката му. Уолтър стоварва юмрук върху одеялото под себе си, а Куини изпълзява иззад редицата куфари, зад които доскоро криехме Кемъл.

— Няма да продължи дълго — продължавам. — Трябва само да издържиш още няколко дни.

— Така ли? И защо?

— Защото тогава ще приберат Кемъл — от леглото долита проточено ридание, — а ние ще се махнем оттук, по дяволите.

— Така ли? И какво, мамка му, ще правим после? Успя ли най-после да го измислиш?

Погледът ми среща неговия и го задържа за няколко секунди. После извърщам глава.

— Да, точно както си мислех. Ето защо трябва да ми платят. Защото, ако не ми платят, ще се превърнем в шибани скитници — нарежда той.

— Не, няма — отвърщам неубедително.

— Гледай по-добре да измислиш нещо, Якоб. Ти ни забърка в тази каша, не аз. Ти и приятелката ти може и да успеете да си изкарвате прехраната като разбойници по пътищата, но аз със сигурност няма да мога. За вас всичко това може да е страхотно забавление...

— Не е никакво забавление!

— ... но в цялата тази история моят живот е в опасност. Вие поне можете да скачате във влакове в движение и да се местите напред-назад. Аз не мога. — И млъква.

Поглеждам късите му, набити крайници.

Той кимва отсечено и горчиво.

— Да. Точно така. И както ти казах и преди, аз не съм роден за фермер.

Главата ми пламти, докато преминавам през редицата в готварницата. Уолтър е напълно прав: аз ни забърках в тази каша и аз трябва да ни измъкна от нея. Да пукна, ако знам как да го направя обаче. Нито един от трима ни не разполага с дом, в който да се върне. Това, че Уолтър не може да скача в движещи се влакове, няма значение, защото по-скоро адът ще замръзне, отколкото да позволя Марлена да прекара дори една-единствена нощ в някой скитнически лагер. Мислите ми ме обсебват до такава степен, че почти стигам до масата, преди изобщо да погледна накъде вървя. Марлена вече е там.

— Здравей — казвам и сядам на мястото си.

— Здравей — отвръща тя след кратка пауза и аз веднага разбирам, че нещо не е наред.

— Какво има? Какво се е случило?

— Нищо.

— Добре ли си? Да не те е наранил?

— Не, добре съм — прошепва тя, втрещена в чинията си.

— Не, не си добре. Какво се е случило? Какво е направил? — питам. Хората от другите маси започват да ни гледат.

— Нищо — изсъсква тя. — Говори по-тихо.

Успявам да се овладеея и с демонстративно безразличие поставям салфетката на скута си. Вдигам приборите си и внимателно започвам да режа пържолата си.

— Марлена, моля те, кажи ми какво става — изричам тихо и полагам усилия да изпиша на лицето си такова безгрижие, като че ли си говорим за времето. Хората около нас бавно започват да се връщат към храната си.

— Закъснява ми — изтърсва тя.

— Моля?

— Закъснява ми.

— За какво?

Тя вдига глава и се изчервява като цвекло.

— Мисля, че ще имам бебе.

Когато Ърл идва да ме повика, дори не се изненадвам. Денят се познава от сутринта.

Чичо Ал седи в стола си с недоволна кисела физиономия. Днес няма бренди. Той гризе края на една цигара и периодично почуква с бастуна си по килима.

— Изминаха почти три седмици, Якоб.

— Знам — отвърщам. Гласът ми трепери, все още се опитвам да възприема новината, която Марлена ми е съобщила.

— Разочароваш ме. Мислех, че сме се разбрали.

— Така беше. Така е — размърдвам се нервно на мястото си. — Виж, правя всичко, което мога, но Август никак не ни помага. Отдавна щеше да се е върнала при него, ако за известно време просто я бе оставил сама, по дяволите.

— Направих, каквото можах — чичо Ал сваля цигарата от устните си, поглежда я и после изстъргва от езика си парче тютюн. Запраща го към стената и то се залепя там.

— Е, не е достатъчно — отбелязвам. — Той продължава да върви навсякъде след нея. Крещи й. Вика пред прозореца й. Тя се бои от него. Това, че Ърл го следва навсякъде и го издърпва, когато съвсем превърти, не е достатъчно. На нейно място ти би ли се върнал при него?

Чичо Ал ме гледа мълчаливо. Изведнъж осъзнавам, че крещя.

— Съжалявам — не трябваше да викам. — Ще направя всичко възможно да я убедя. Кълна се! Ако можеш просто да го накараш да я остави на мира за още няколко дни...

— Не — произнася тихо. — Този път ще го направим по моя начин.

— Какво?

— Казах, че този път ще го направим по моя начин. Сега можеш да си вървиш — щраква с пръсти към вратата. — Тръгвай.

Гледам го и примигвам глупаво.

— Какво искаш да кажеш, как така по твоя начин?

В следващия миг ръцете на Ърл се сключват около мен като клещи. Той ме вдига от стола и ме понася към вратата.

— Какво искаш да кажеш, Ал? — изкрещявам през рамото на Ърл. — Искам да знам какво искаш да кажеш! Какво смяташ да правиш?

Веднъж затворил вратата зад гърба ми, Ърл ме понася значително по-нежно. Когато най-последно ме оставя на чакъла, дори ми пригласява якето.

— Съжалявам, приятел — измърморва. — Наистина се опитах.

— Ърл!

Той спира и отново се извъръща към мен с мрачно изражение.

— Какво си е наумил?

Той ме поглежда, но не казва нищо.

— Ърл, моля те. Умолявам те. Какво смята да прави?

— Съжалявам, Якоб — повтаря той и се качва обратно във влака.

Шест и четирийсет и пет. До представлението остават петнайсет минути. Зрителите обикалят из менажерията, разглеждайки животните на път за голямата шатра. Стоя на пост до Роузи, докато тя приема подаръци като бонбони, дъвка или дори лимонада от насъбралата се тълпа. С крайчеца на окото си виждам да се приближава висок мъж. Диамантения Джо.

— Трябва да излезеш — казва той, като прекрачва въжето.

— Защо? Какво става?

— Август идва насам. Слоният има представление тази вечер.

— Какво? Искаш да кажеш с Марлена?

— Да. И Август не иска да те вижда. Изпаднал е в едно от неговите си настроения. Хайде, тръгвай.

Оглеждам палатката за Марлена. Тя стои пред конете си, бърборейки с някакво петчленно семейство. Очите ѝ се стрелват към мен и когато вижда изражението ми, продължава периодично да ми отправя погледи.

Подавам на Диамантения Джо бастуна със сребърен връх, който в последно време играе ролята на слонски остен, и прекрачвам въжето.

Виждам цилиндърът на Август да се приближава отляво и тръгвам надясно покрай редицата зебри. Спирам до Марлена.

— Знаеш ли, че трябва да играеш заедно с Роузи тази вечер? — питам.

— Извинете — усмихва се мило на семейството пред нея, после се обръща и се накланя към мен. — Да, чичо Ал ме повика. Каза, че сме на ръба на банкрута.

— Но можеш ли? Имам предвид в твоето... ъм...

— Добре съм. Не се налага да правя нищо уморително.

— Ами ако паднеш?

— Няма. Освен това нямам друг избор. Чичо Ал каза, че... о, по дяволите, ето го Август. Трябва да тръгваш.

— Не искам.

— Нищо няма да ми се случи. Той няма да направи нищо пред селяндурите. Трябва да вървиш. Моля те.

Хвърлям поглед през рамо. Август се приближава с наведена глава като бик, готов за нападение.

— Моля те — повтаря Марлена отчаяно.

Тръгвам по пътеката на хиподрума и се вмъквам през задния вход на голямата палатка. Веднъж озовал се вътре, спирам и после се пъхвам под седалките.

Гледам спектакъла от мястото си между чифт работни ботуши, собственост на един от зрителите. Някъде по средата осъзнавам, че не съм единственият. Някакъв стар работник също стои под седалките, но погледът му е отправен в друга посока. Гледа нагоре, под полата на някаква жена.

— Ей! — виквам. — Ей, престани!

Тълпата изревава от радост, когато на подиума се изкачва огромна сива маса. Роузи. Отново се обръщам към работника. Той е застанал на пръсти, вкопчил се е здраво в подвижния под и е впил поглед нагоре, облизвайки устни.

Повече не мога да търпя. Да, извършил съм ужасни дела, заради които душата ми е осъдена на вечни мъки в ада, но мисълта как някаква случайна жена бива оглеждана по този гнусен начин е повече, отколкото мога да понеса, и независимо че Марлена и Роузи излизат на манежа, аз сграбчвам работника за якето и го измъквам изпод седалките.

— Пусни ме! — противи се той. — Какво ти става?

Продължавам да го държа в хватката си, но вниманието ми е съсредоточено върху арената.

Марлена смело се крепи върху топката си, но Роузи остава съвсем неподвижна, поставила и четирите си крака твърдо на земята. Август размахва ръце нагоре-надолу, размахва бастуна, клати юмрук. Устата му се отваря и затваря. Ушите на Роузи прилепват към главата ѝ и аз се навеждам напред, за да я видя по-ясно. На лицето ѝ е изписано недвусмислено изражение.

О, господи, Роузи, не сега. Не го прави сега.

— О, хайде! — пищи противният гном в ръцете ми. — Това не ти е някакво неделно училище. Просто малко безобидно забавление. Хайде де! Пусни ме!

Поглеждам надолу към него. Виждам, че се задъхва, дъхът му вони в лицето ми, а увисналата му долна челюст разкрива ред кафяви зъби. Отвратен го отблъсквам от себе си.

Той бързо се оглежда наоколо и когато осъзнава, че никой от зрителите не е забелязал нищо, приглажда реверите си в справедливо възмущение и наперено излиза през задния вход. Точно преди да излезе, ми хвърля злобен поглед, но в следващия миг присвитите му очи отскачат от лицето ми към нещо, което се намира зад мен. Той подскача и лицето му застива в маска на ужас.

Обръщам се и виждам Роузи да препуска към мен с вдигнат хобот и отворена уста. Хвърлям се към подиума, притискам се колкото се може по-близо до него и тя преминава; реве и трополи с такава сила, че оставя след себе си еднометров облак прах. Чичо Ал стои в средата на хиподрума като вцепенен. За миг устата му остава отворена, а очите му не се отделят от задния вход на палатката. После се опомня, преминава в действие и дава знак на Лоти.

Надигам се на крака и се оглеждам наоколо за Марлена. Тя преминава покрай мен толкова бързо, че виждам само едно розово петно.

— Марлена!

В далечината Август вече е започнал да налага Роузи. Тя надава резове и писъци, мята глава напред-назад и се дърпа от него, но той е като автомат — вдига онзи проклет бастун и го стоварва върху ѝ, насочил острия връх надолу, отново и отново. Когато Марлена стига до

тях, той се извъръща към нея. Бастунът пада на земята. Той се взира в нея с неистова напрегнатост, съвсем забравил за Роузи. Познавам този поглед.

Втурвам се напред, но само след няколко крачки краката ми се подгъват и се озовавам проснат по лице на земята, нечие коляно притиска бузата ми, а една от ръцете ми е извита зад гърба.

— Махни се от мен, по дяволите! — кресвам, опитвайки се да се освободя. — Какво ти става? Пусни ме!

— Просто млъкни — изрича гласът на Блеки отгоре. — Никъде няма да ходиш.

Август се привежда и се изправя, праметнал Марлена през рамото си. Тя го блъска с юмруци по гърба, рита го и не спира да крещи. Почти успява да се плъзне надолу по гърба му, но той просто я подпира, избутва я отново нагоре и продължава да върви.

— Марлена! Марлена! — изревавам и подновявам усилията си да се освободя.

Изплъзвам се изпод коляното на Блеки и почти съм успял да се изправя на крака, когато нещо се стоварва отзад на тила ми. Умът и очите ми се обръщат в орбитите си. Виждам бели и черни искрици и си мисля, че може и да съм оглушал. След миг зрението ми започва да се възвръща. Появяват се лица, движат се усти, но единственото, което чувам, е оглушително жужене. Полюшвам се на колене, мъча се да си спомня кой, какво и къде, но сега земята се надига насреща ми с оглушителен писък. Не мога да я спра, затова събирам сили за сблъсък, но се оказва, че не е необходимо, защото тъмнината ме поглъща, преди да ме е ударила земята.

22.

— Шшш, не мърдай.

Не мърдам, при все че главата ми се поклаща настрани и назад, нагоре-надолу в ритъм с движението на влака. Писъкът на машината ми се струва далечен, изпълнен с тъга звук, който незнайно как успява да си пробие път през упоритото бръмчене в ушите ми. Струва ми се, че тялото ми се е превърнало в дрипа.

Нещо студено и мокро се допира болезнено до челото ми. Отварям очи и виждам цял калейдоскоп от променящи се цветове и форми. Четири ръце, които виждам някак замъглено, докосват лицето ми и после се сливат в една-единствена, странно малка ръка. Прилошава ми, устните ми се разтварят. Обръщам глава настрана, но от устата ми не излиза нищо.

— Не си отваряй очите — казва Уолтър. — Просто лежи, без да мърдаш.

— Хрр! — изхриптявам. Оставям главата ми да се наклони настрана и платът пада от нея. Миг по-късно отново е там.

— Здравата са те праснали. Радвам се, че се върна.

— Свестява ли се? — пита Кемъл. — Ей, Якоб, още ли си с нас?

Чувствам се, като че ли излизам от дълбока мина и ми трябва малко време, за да се ориентирам в новата си ситуация. Изглежда, лежа на постелката. Влакът вече е тръгнал. Но как съм се озовал тук и защо бях заспал?

Марлена!

Очите ми изведнъж се отварят. Опитвам се да се надигна.

— Не ти ли казах да лежиш мирно? — сгълчава ме Уолтър.

— Марлена! Къде е Марлена? — изпъшквам, падайки обратно на възглавницата. Мозъкът ми се върти в главата с такава сила, та си мисля, че се е повредил при удара. Положението е по-лошо, когато очите ми се отворени, затова ги затварям отново. Всички визуални дразнители изчезват и в резултат черната дупка в главата ми ми се

струва по-голяма от самата глава, като че ли черепната ми кухня се е обърнала с вътрешността навън.

Уолтър е на колене до постелката ми. Отмества парцала от челото ми, топва го във вода и после изстиска излишната течност. Водата започва да капе обратно в купата — чист, ясен звук, познато шумолене. Бръмченето в ушите ми започва да отслабва, заменено от туптяща болка, която се мести от ухо на ухо около задната част на черепа ми.

Уолтър поставя парцала обратно върху лицето ми и избърсва челото, бузите и брадичката ми. Охлаждането кара кожата ми да изтръпне, което пък ми помага да се концентрирам върху нещата, които се случват извън главата ми.

— Къде е тя? Той нарани ли я?

— Не знам.

Отново отварям очи и светът стремително се завърта пред погледа ми. С огромно усилие успявам да се изправам на лакът и този път Уолтър не ме бутва обратно. Вместо това се навежда и надниква в очите ми.

— Майната му. Едната ти зеница е по-голяма от другата. Да ти дам ли да пийнеш нещо?

— Ъъ... да — изпъхтявам. Трудно ми е да намеря думи, в които да облека мислите си. Знам какво искам да кажа, но пътят между устата и мозъка ми сякаш е задръстен с памук.

Уолтър прекосява стаята и след миг чувам тропването на капачка по пода. Той се връща и поднася бутилката до устните ми. Сарсапарила.

— Боя се, че не ми е останало нищо по-добро — клати глава със съжаление.

— Проклети ченгета — намесва се намусено Кемъл. — Якоб, добре ли си?

Искам да му отговоря, но усилието да не падна по гръб на постелката е прекалено голямо и не ми оставя сили за нищо друго.

— Уолтър, добре ли е? — сега гласът на Кемъл звучи далеч по-тревожно.

— Така мисля — отговаря Уолтър и оставя бутилката на пода. — Искаш ли да се опиташ да седнеш? Или предпочиташ да изчакаш няколко минути?

— Трябва да доведе Марлена.

— Забрави за това, Якоб. Точно сега не можеш да направиш каквото и да било.

— Трябва. Ами ако той...? — гласът ми се пречупва. Дори не мога да довърша изречението. Уолтър ми помага да се изправя до седнало положение.

— Точно сега не можеш да направиш каквото и да било.

— Отказвам да го приема.

Уолтър се извърща към мен побеснял.

— За бога, ще ме изслушаш ли поне веднъж?

Гневът му е така неочакван, че наистина млъквам. Намествам коленете си в нова поза и се навеждам напред, за да облегна глава на ръцете си. Струва ми се, че е необичайно тежка, огромна, голяма поне колкото тялото ми.

— Изобщо не ми пука, че се намираме в движещ се влак и че имаш мозъчно сътресение. Затънали сме в каша. В голяма каша. И единственото, което можеш да направиш точно сега е да направиш нещата по-лоши, отколкото вече са. По дяволите, ако не беше в безсъзнание и не трябваше да се съобразяваме с Кемъл, за нищо на света нямаше да се кача пак в този влак.

Забил съм поглед в онази част от постелката, която мога да видя между коленете си, опитвайки се да се съсредоточа върху най-голямата гънка. Сега предметите ми се струват по-стабилни, не се местят толкова много. С всяка изтекла минута още една малка частица от мозъка ми се връща там, където ѝ е мястото.

— Виж — продължава Уолтър с по-мек глас, — остават ни още три дни, преди да разтоварим Кемъл. И през тези три дни ще трябва да направим всичко възможно, за да оцелеем. Което означава да си пазим гърба и да не вършим глупости.

— Да разтоварим Кемъл? — обажда се Кемъл. — Така ли мислиш за мен?

— В момента, да! — тросва се Уолтър. — И трябва да си благодарен, че е така, защото какво, по дяволите, си мислиш, че ще стане с теб, ако решим да си хванем пътя още сега? А?

От леглото не идва никакъв отговор.

След кратка пауза Уолтър въздъхва.

— Виж, това, което става с Марлена, е ужасно, но мили боже! Ако си тръгнем преди Провидънс, с Кемъл е свършено. През следващите три дни Марлена ще трябва да се погрижи сама за себе си. По дяволите, нали го прави от години! Все ще издържи още три дни.

— Тя е бременна, Уолтър.

— Какво?

Дълго мълчание. Вдигам поглед от постелката.

Уолтър е сбръчкал чело.

— Сигурен ли си?

— Така казва.

Той ме поглежда право в очите и остава така дълго време. Опитвам се да срещна погледа му, но очите ми периодично се въртят настрани.

— Още една причина да бъдем внимателни. Якоб, погледни ме!

— Опитвам се! — възкликвам.

— Ще се измъкнем оттук. Но ако искаме всички да оцелеем, не трябва да допускаме грешки. Не можем да направим нищо — нищо! — преди Кемъл да е заминал. Колкото по-скоро проумееш това, толкова по-добре.

От леглото долита ридание. Уолтър обръща глава натам.

— Млъквай, Кемъл! Нямаше да те приемат, ако не ти бяха простили. Или предпочиташ да изхвърчиш оттук на червена светлина?

— Не съм сигурен! — извиква той.

Уолтър отново се обръща към мен.

— Погледни ме, Якоб. Погледни ме! — когато го правя, той продължава: — Тя ще се справи с него, казвам ти, ще се справи. Тя е единственият човек, който може да го направи. Знае какъв е залогът. Само за три дни.

— И след три дни какво? Както повтаряш през цялото време, нямаме къде да отидем.

Той разгневено извъръща лице. После рязко се обръща обратно.

— Ти изобщо разбираш ли в какво положение се намираме, Якоб? Защото понякога се чудя.

— Естествено, че разбирам! Просто нито една от перспективите не ми харесва.

— И на мен не ми харесват. Но както казах, за това ще трябва да мислим по-късно. Нека засега просто се съсредоточим върху това да се

измъкнем живи оттук.

Кемъл ридае и подсмърча през цялото време, преди да заспи, въпреки постоянните уверения на Уолтър, че семейството му ще го посрещне с отворени обятия.

Най-после се унася. Уолтър отива да му хвърли още един поглед, преди да угаси лампата и двамата с Куини да се настанят на конския чул в ъгъла. Няколко минути по-късно Уолтър вече хърка.

Надигам се внимателно, като грижливо пазя равновесие във всеки един момент от всяко едно движение. Когато успешно ставам от леглото, правя неуверена крачка напред. Все още съм замаян, но като че ли мога да пазя равновесие. Правя няколко стъпки една след друга и когато нито залитам, нито падам, прекосявам разстоянието до другия край на стаята, където се намира куфарът.

Шест минути по-късно се придвижвам по покрива на вагона с животните на длани и колене. Между зъбите си стискам ножа на Уолтър.

Това, което от вътрешността на влака звучи като леко потракване, откън е оглушително трещене. Вагоните се накланят настрани и подскочат, когато взимаме един завой, и аз спирам, стиснал гредата на покрива, докато отново не излизаме на прав участък.

Когато достигам до края на вагона, оставам неподвижен и претеглям възможностите си. На теория бих могъл да сляза по стълбичката, да скоча на платформата и да прекося всички вагони поред, докато не стигна до този, който търся. Но не мога да рискувам някой да ме види.

Тъй. И тъй.

Стоя прав, все още стиснал ножа между зъбите си. Краката ми са разкрасени, коленете присвити, ръцете ми се движат напред-назад, за да запазя равновесие, като на въжеиграч.

Разстоянието между този вагон и следващия изглежда огромно — грамадна празнина, под която зее вечността. Набирам смелост, притискайки език към студения метал на ножа. После скачам, напрегам всеки мускул в тялото си, за да изхвърля тежестта си колкото се може по-напред във въздуха. Размахвам диво ръце и крака, подготвяйки се да се хвана за нещо, каквото и да е, в случай че падна.

Стоварвам се върху съседния вагон. Вкопчвам се в гредата на покрива, дишам повърхностно като куче покрай двете страни на

острието. От ъгълчетата на устата ми закапва нещо топло. Все още коленичил върху релсата, изваждам ножа от устата си и облизвам кръвта от устните си. После го пъхвам обратно, внимателно свил устни, за да не ги порежа отново.

Изминавам по този начин пет вагона. При всеки следващ скок се приземявам все по-лесно, все по-леко. На шестия се налага да си напомня, че трябва да бъда предпазлив.

Когато достигам специалния вагон, сядам на покрива и се замислям. Всеки мускул ме боли, главата ми се цепи и не мога да си поема дъх.

Влакът подскача на поредния завой и аз впивам ръце в гредата, като хвърлям поглед към локомотива. Заобикаляме един горист хълм и сме се устремили право към някакъв мост. Доколкото мога да видя, мостът се спуска до един скалист речен бряг дваисет метра по-надолу. Влакът отново се разтриса и аз вземам решение. Останалата част от пътуването ми към вагон 48 ще бъде през вътрешността на влака.

Все още здраво стиснал ножа между зъбите си, се отблъсквам от ръба на покрива. Вагоните, в които спят артистите и шефовете, са свързани един с друг с метални свързки, така че трябва само да се уверя, че ще се приземя точно там. Влакът се разлюлява за пореден път тъкмо когато съм увиснал на ръце и краката ми се понасят настрани към стената на вагона. Вкопчвам ръцете си отчаяно в опората им и усещам как потните ми пръсти се плъзгат надолу по метала.

Когато влакът отново се изправя, рухвам върху съединителя. Платформата е снабдена с парапет и за миг се облягам на него, за да се съвзема. С болезнено туптящи, треперещи пръсти измъквам часовника от джоба си. Почти три сутринта е. Едва ли ще се сблъскам с някого по коридорите, но все пак предпазливостта не е излишна.

Не знам какво да правя с ножа. Прекалено е дълъг, за да се побере в джоба ми, и прекалено остър, за да го мушна под колана си. Най-после го увивам в якето си и го пъхвам под мишница. След това прокарвам пръсти през косата си, избърсвам кръвта от устните си и отварям вратата.

Коридорът е празен, осветен от лунните лъчи, идващи през прозореца. Оставам на мястото си достатъчно дълго, за да хвърля поглед навън. Сега сме на моста. Очевидно съм подценил височината му — в момента висим на около четирийсет метра над каменистия

речен бряг, а пред прозореца няма нищо, абсолютно нищо. Влакът се полюшва, а аз изпитвам задоволство, че вече не съм на покрива.

Скоро се озовавам пред вратата на купе номер 3. Развивам ножа и го оставям на пода, за да облека наново якето. После го вдигам и оставам загледан в дръжката на вратата за още един миг.

Докато завъртам облата ѝ топка, се чува високо щракване. Замръзвам, но не я връщам в първоначалното ѝ положение, защото искам да видя дали отвътре са ме чули. След няколко секунди продължавам да я обръщам и бутвам вратата навътре.

Оставям я отворена, защото се боя, че може да го събудя, ако я затворя.

Ако лежи по гръб, един-единствен прорез в трахеята ще го довърши. Ако е по корем или лежи настрани, ще забия ножа странично и ще се постарая острието да мине през трахеята. И в единия, и в другия случай ще го промуша в шията. Не мога да си позволя никаква засечка, защото раната трябва да е достатъчно дълбока, та кръвта му да изтече бързо, преди да има време да извика.

Промъквам се към спалнята, стиснал ножа в ръка. Каdifената завеса е спусната. Улавям края ѝ, придърпвам го към себе си и надниквам. Когато виждам, че е сам, въздъхвам с облекчение. Тя е в безопасност, навярно спи във вагона на момичетата. Всъщност сигурно съм пропълзлял точно над нея на път за насам.

Безшумно се плъзвам вътре и се спирам пред леглото. Той спи от страната по-близо до мен, оставил място за липсващата Марлена. Завесите на прозорците са завързани и лунната светлина се промъква между дърветата и влиза в помещението, като последователно осветява и скрива лицето му.

Поглеждам към него. Облечен е в раирана пижама и изглежда съвсем спокоен. Прилича на дете. Тъмната му коса е разрошена, а ъгълчето на устата му се свива и разпуска в усмивка. Сънува. Внезапно се размърдва, премлясква с устни и се превърта от гръб на една страна. После посяга към частта от леглото, в която би трябвало да спи Марлена, и потупва празното място няколко пъти едно след друго. Потупванията му се изкачват все по-нагоре, докато достигат възглавницата ѝ. Той я хваща и я притиска до гърдите си, прегръща я, заравя лице в нея.

Издигам ножа с две ръце и задържам върха му на половин метър над гърлото на Август. Трябва да го направя с едно-единствено точно попадение. Нагласям ъгъла на острието за възможно най-силен страничен удар. Линията на дърветата отвън свършва и лунната светлина се плисва върху острието. То засиява, разпръсквайки наоколо малки късчета блясък, докато нагласявам ъгъла. Август отново се раздвижва, изхърква и рязко се обръща по гръб. Лявата му ръка увисва от ръба на леглото и спира само на сантиметри от бедрото ми. Ножът все така блести, улавя и разпръсква светлината. Но движението му вече не се дължи на моите приготовления за удара, а на силата, с която треперят ръцете ми. Устата на Август се отваря и той си поема дъх с ужасно ръмжене и облизване на устни. Ръката до бедрото ми е съвсем отпусната. Пръстите на другата му ръка шават напред-назад.

Навеждам се над него и внимателно поставям ножа на възглавницата на Марлена. Наблюдавам го още няколко секунди и после си тръгвам.

Без прилива на адреналин в кръвта ми отново ми се струва, че главата ми е по-голяма от тялото. Вървя, препъвайки се, по коридорите, докато достигам края на вагоните с купета.

Трябва да реша какво да правя. Трябва или отново да се покатеря на покрива, или да продължа през специалния вагон, където съществува немалка вероятност някой да е все още буден и да играе на комар, и после да мина през всички спални вагони, след което така или иначе пак ще бъда принуден да се покатеря на покрива, за да се добера до вагона за животните. И тъй, решавам да предприема изкачването сега, а не по-късно.

Задачата се оказва почти непосилна. Главата ми тупти с ужасни, тежки удари, едва успявам да пазя равновесие. Покатервам се на парапета на една платформа и незнайно как успявам да стигна до покрива. Веднъж издрапал дотам, лягам върху гредата и оставам така цели десет минути, преди да събера сили да запълзя напред. На края на вагона правя втора почивка, проснат между напречните греди. Изцеден съм до капка. Не знам как ще успея да продължа да се придвижвам, но трябва да го направя, защото заспя ли тук, ще падна още при първия завой.

Бръмченето се завръща, а очите ми започват да се въртят на всички страни. Четири пъти се каня да прескоча огромната дупка, зейнала между двата вагона, и всеки път съм сигурен, че няма да успея. На петия почти не успявам. Ръцете ми улучват тънките стоманени връзки, но ръбът на вагона се забива в корема ми. Увисвам на ръце зашеметен, така уморен, че в един миг ми минава мисълта колко по-лесно ще е, ако просто се пусна. Навярно така се чувстват удавниците в последните няколко секунди, когато най-последно се отказват да се борят и се отпускат в прегръдката на водата. Само че мен не ме очаква прегръдката на водата, а кошмарно разкъсване на части.

Сепвам се и започвам да драпам с крака, докато стигам до покрива на вагона. Сега не е толкова трудно да се изтегля нагоре; миг по-късно отново лежа отгоре и се опитвам да си поема дъх.

Влаковата свирка изпищява и аз надигам огромната си глава. Намирам се на покрива на вагона с животните за представления. Трябва само да изпъля до отвора и да се пусна вътре. Установявам, че е отворен, което е странно — мислех, че съм го затворил. Напъхвам се в процепа, пускам се и се сгромолясвам на пода. Един от конете изцвилва и продължава да хърка и да потропва с копито, раздразнен кой знае от какво.

Обръщам глава и виждам, че външната врата е отворена.

Подскачам на пода и с рязко движение се обръщам към вътрешната врата. И тя е отворена.

— Уолтър! — изкрещявам. — Кемъл!

Отговаря ми само шумът от вратата, която тихо се блъска в стената отзад в ритъм с тракащите под нас съединители.

Някак си успявам да се изправа на крака и се хвърлям към вратата. Превит на две, успявам да не падна, като подпирам едната си ръка на рамката, а другата на бедрото си, и претърсвам стаята с невиждащи очи. Цялата кръв се е оттекла от главата ми, а пред погледа ми отново изригват бели и черни петна.

— Уолтър! Кемъл!

Зрението ми започва да се връща, затова извърщам глава, мъчейки се да различа нещата в периферията на зрителното си поле. Единствената светлина се процежда през процепите между летвите и в

бледото ѝ сияние, виждам празното легло. На постелката също няма никого, както и на конския чул в ъгъла.

Започвам да се препъвам към редицата куфари до отсрещната стена и се навеждам над тях.

— Уолтър?

Но намирам само Куини — разтреперана и свита на топка. Тя ми отправя поглед, изпълнен с ужас, и след този поглед не ми остава и капка съмнение.

Свличам се на пода, съкрушен от скръб и вина. Запращам една книга в стената. Удрям по пода. Вдигам юмруци към небесата и бога, а когато най-после избухвам в неудържими ридания, Куини се измъква иззад куфарите и се плъзва в скута ми. Притискам топлото ѝ тяло към себе си, докато най-накрая и двамата се полюшваме напред-назад в пълно мълчание.

Искам да повярвам, че дори и да не бях взел ножа на Уолтър, нещата пак щяха да завършат по същия начин. И все пак ме изгаря мисълта, че съм го оставил без оръжие, без никакъв шанс.

Искам да повярвам, че са оцелели. Опитвам се да си представя как двамата се търкулват върху мъхестата горска почва сред дъжд от възмутени проклетия. Вероятно в същия този момент Уолтър се е отправил да потърси помощ. Настанил е Кемъл някъде на завет и сега търси помощ.

Добре. Добре. Не е толкова зле, колкото си помислих отначало. Ще се върна за тях. На сутринта ще грабна Марлена, ще се върнем до най-близкия град и ще ги потърсим в болницата или може би дори в затвора, в случай че местните хора са ги сметнали за скитници. Сигурно няма да е трудно да разберем кой град е най-близо. Мога да изчисля по разстоянието до...

Не са го направили. Не биха могли. Няма човек, който да е готов да изхвърли на червена светлина един сакат старец и едно джудже от мост. Даже и Август. Нито дори чичо Ал.

Остатъка от нощта прекарвам, като обмислям всички начини, по които бих могъл да ги убия. Прехвърлям идеите през главата си и изпитвам удоволствие от подробностите, като че ли прокарвам пръсти по приятни гладки камъчета.

Скърцането на въздушните спирачки ме изтръгва от транса ми. Още преди да е спрял влакът, скачам на чакъла и се устремявам към спалните вагони. Изкачвам се по стълбите на първия, който ми изглежда достатъчно порутен, за да подслонява работници, и отварям вратата с такава сила, че тя отново се затваря. Пак я отварям и нахлувам във вагона.

— Ърл! Ърл! Къде си? — гласът ми излиза дълбоко от гърлото с омраза и ярост. — Ърл!

Отправлям се по коридора, надничам през всяка врата. Нито едно от слисаните лица, които ме посрещат, не е на Ърл.

Тогава в следващия вагон.

— Ърл! Тук ли си?

Спирам ход и се обръщам към един стъписан мъж в едно от леглата:

— Къде, по дяволите, е той? Тук ли е?

— Искаш да кажеш Ърл от охраната!

— Да, за него говоря.

Той посочва с палец назад през рамото си.

— Вторият вагон оттук нататък.

Преминавам през още един вагон, избягвайки краката, които стърчат изпод леглата, и ръцете, увиснали през ръбовете им.

Отварям вратата с ужасен трясък.

— Ърл! Къде си, по дяволите? Знам, че си тук! Възцарява се стъписана тишина, докато мъжете от двете страни на пътеката се размърдват в и под леглата си, за да видят по-добре кой е гръмогласният натрапник. Изминал съм три четвърти от дължината на вагона, когато виждам Ърл. Незабавно се хвърлям в атака.

— Кучи син! — крещя и посягам надолу да го сграбча за врата. — Как можа? Как можа?

Ърл скача от мястото си за спане, хваща ръцете ми и ги притиска на една страна.

— Кой... почакай, Якоб. Успокой се. Какво става?

— Знаеш добре за какво говоря! — изтърсвам, започвам да извивам ръце напред-назад и се изтръгвам от хватката му. Отново се хвърлям към него, но преди да го стигна, той отново ме задържа на една ръка разстояние.

— Как си могъл да го направиш? — по лицето ми се стичат сълзи. — Как можа? Ти беше приятел на Кемъл! И какво, по дяволите, ти беше направил Уолтър?

Ърл побледнява и замръзва на мястото си, все още обвил ръце около китките ми. На лицето му се изписва толкова неподправен шок, че ме кара да престана с усилията си да се освободя и отново да го нападам.

Гледаме се с ужас. Секундите текат. През останалите мъже във вагона преминава шепот на луда паника.

Ърл ме пуска и казва:

— Ела с мен.

Слизаме от влака и когато се отдалечаваме на десетина метра, той се обръща към мен.

— Значи са изчезнали?

Взираам се в лицето му с надеждата да прочета там някакви отговори, но не виждам нито един.

— Да.

Ърл рязко си поема дъх. Очите му се затварят и за миг ми минава мисълта, че може да заплаче.

— Да не би да ми казваш, че нищо не си знаел? — питам.

— Не, по дяволите! За какъв ме вземаш? Никога не бих направил нещо подобно. Майната му. По дяволите! Клетият старец! Я чакай малко... — внезапно ме приковава с очи. — А ти къде беше?

— На друго място — отвърщам.

За миг Ърл продължава да ме гледа и после навежда очи към земята. Слага ръце на кръста си и въздъхва, клатейки глава в размисъл.

— Добре — произнася най-сетне. — Ще разбера колко още нещастни копелета са били изхвърлени тази нощ, но ще ти кажа едно: артистите не ги изхвърлят от влака, нито дори най-нископоставените. Ако са изхвърлили Уолтър, това означава, че са търсели теб. На твое място щях да си тръгна още сега, без дори да отправя прощален поглед през рамо.

— Ами ако не мога?

Той рязко вдига поглед. Челюстта му се мести от една страна на друга. Изучава лицето ми много дълго време.

— През деня ще си в безопасност — изрича най-последно. — Ако довечера пак се качиш на този влак, не припарвай до онзи вагон.

Движи се около общите вагони и лягай да спиш под платформите. Не се оставяй да те хванат и постоянно бъди нащрек. И направи това шоу на пух и прах веднага щом можеш.

— Ще го направя, повярвай ми. Но първо трябва да уредя някои неща.

Търл ме удостоява с последен продължителен поглед.

— Ще се опитам да те намеря по-късно — въздъхва той и се отправя към готварницата, където мъжете от Летящия ескадрон се събират на малки групички с уплашени лица и тревожно стрелкащи се във всички посоки очи.

Оказва се, че освен Кемъл и Уолтър са изчезнали още осем души — трима от основния влак, а останалите от Летящия ескадрон, което означава, че Блеки и неговите хора са се разделили на групи и всяка е нападнала различна част от влака. При положение че циркът е на ръба на банкрута, работниците по всяка вероятност пак щяха да бъдат изхвърлени, но не и от мост. Това бе предназначено за мен.

През ума ми минава мисълта, че съвестта ми ме спря да не убия Август в същия миг, в който някой е изпълнявал нареждането му да убие мен.

Питам се как ли се е почувствал, когато се е събудил и е видял ножа. Надявам се да разбира, че докато първоначално го бях оставил там в знак на заплахата, сега заплахата се е превърнала в обещание. Дължа го на всеки един от мъжете, които бяха изхвърлени на червена светлина.

Цяла сутрин се промъквам крадешком насам-натам с отчаяната надежда да зърна Марлена. Нея обаче я няма никъде.

Чичо Ал обикаля наоколо в панталоните си на черни и бели карета и яркочервената жилетка, удряйки по главата всички, които не са успели да се отдръпнат навреме от пътя му. В един момент ме забелязва и застива на мястото си. Гледаме се право в очите, разделени от седемдесет метра разстояние помежду ни. Не откъсвам поглед от него, опитвайки се чрез очите си да изразя цялата си омраза. След няколко мига устните му се извиват в студена усмивка. После

изведнъж се обръща рязко надясно и продължава по пътя си с вечната група блюдолизци по петите си.

Гледам от разстояние как знамето се издига над готварницата, когато става време за обед. Марлена е там, облечена в делнични дрехи и строена за храна. Очите ѝ неспирно преброждат тълпата; знам, че търси мен, и се надявам да е разбрала, че съм добре. Почти веднага след като сяда на масата, отнякъде изниква Август и сяда срещу нея. Не си е взел никаква храна. Казва ѝ нещо, а после посяга и я хваща за китката. Тя се отдръпва назад и разлива кафето си. Около тях хората се обръщат да гледат. Той я пуска и се надига толкова бързо, че пейката му се преобръща и пада на тревата. После изфучава вън от помещението. Веднага щом изчезва от погледа ми, се втурвам към готварницата.

Марлена поглежда към мен и пребледнява.

— Якоб! — ахва.

Изправям обърнатата пейка и сядам на ръба ѝ.

— Той нарани ли те? Добре ли си? — питам.

— Добре съм, но ти? Чух, че... — гласът ѝ се задавя и тя покрива уста с ръката си.

— Тръгваме още днес. Ще те наблюдавам. Просто напусни терена, когато ти се удаде възможност, и аз ще те последвам.

Тя се взира побледняла в мен.

— А Уолтър и Кемъл?

— Ще се върнем и ще видим какво можем да открием.

— Трябват ми няколко часа.

— За какво?

Чичо Ал стои пред готварницата и щрака с пръсти във въздуха. Ърл се приближава отвътре.

— В стаята ни има малко пари. Ще ги взема, когато той не е там — обяснява тя.

— Не. Не си заслужава риска.

— Ще внимавам.

— Не!

— Хайде, Якоб — вика ме Ърл и ме хваща за горната част на ръката. — Шефът иска да отминеш нататък.

— Дай ми една секунда, Ърл — отвърщам.

Той въздъхва дълбоко.

— Добре. Давай, съпротивлявай се. Но имаш само няколко секунди, преди да те разкарам оттук.

— Марлена — казвам отчаяно, — обещай ми, че няма да ходиш там.

— Трябва. Половината от парите са мои и ако не ги взема, няма да имаме и пукнат цент.

Изтръгвам се от хватката на Ърл и заставам лице в лице с него или поне с гърдния му кош.

— Кажи ми къде са и аз ще ги взема — изръмжавам, забивайки пръст в гърдите на Ърл.

— Под пейката до прозореца — забързано прошепва Марлена, надига се и заобикаля масата, за да застане до мен. — Тя се отваря. Намират се в една кутия за кафе. Но ще е по-лесно, ако аз...

— Добре, сега трябва да те отведа — Ърл ме обръща и извива ръката ми зад гърба, след което така ме блъсва напред, че се превивам на две.

Обръщам глава към Марлена.

— Аз ще ги взема. Ти дори не се доближавай до онзи вагон. Обещай ми!

Извивам се в приклещилата ме хватка и Ърл ме оставя да го направя.

— Казах, обещай ми! — изсъсквам.

— Обещавам — отвърща Марлена, — но внимавай.

— Пусни ме, кучи син такъв! — крясвам на Ърл. Само за ефект, разбира се.

Двамата разиграваме чудесно представление, докато напускаме палатката. Чудя се дали някой е разбрал, че силата, с която извива ръката ми, не е достатъчна, за да ми причини и най-слаба болка. Но пък той компенсира тази подробност, като ме избутва така, че отлитам поне на три метра през тревата.

Целият следобед минава в надничане иззад ъглите, промъкване зад палатки и привеждане под фургони. Но нито веднъж не се появява възможност да се приближа до вагон 48, без да ме забележат, а освен това не съм виждал Август от обеда, така че е напълно възможно да е там вътре. Затова търпеливо чакам удобен момент.

Днес няма сутрешно представление. Някъде около три следобед чичо Ал стъпва върху една кутия в средата на терена и съобщава на всички, че е в техен интерес днешното вечерно представление да бъде най-доброто в целия им живот. Не уточнява какво ще се случи, ако представлението не е най-доброто и никой не пита.

И така, импровизираният парад минава по улиците на града, след което животните са отведени в менажерията и продавачите на бонбони и другите концесионери излагат стоките си. Тълпата, която е тръгнала от града след парада, се събира на главната алея и не след дълго Сесил вече обработва наивниците пред входа за страничните атракции.

Притискам се към външната страна на палатката с менажерията и повдигам ръбовете на леко оцветения в различни цветове брезент, за да мога да надникна вътре.

Виждам Август, който води навътре Роузи. Размахва бастуна със сребърен връх под корема ѝ и зад предните ѝ крака, заплашвайки я с него. Тя послушно върви до него, но очите ѝ са замъглени от враждебност. Той я завежда до обичайното ѝ място и привързва крака ѝ към един кол. Тя поглежда надолу към приведения му гръб с прилепнали към главата уши и после май си променя настроението — започва да полюшва хобота си и да разучава земята пред себе си. Намира нещо малко и го вдига. Завива навътре хобота си и потрива предмета до него, за да провери дали е мек. После го пъха в устата си.

Конете на Марлена вече са на мястото си, но нея все още я няма. Повечето от селяндурите вече са се запътили към голямата шатра. Досега трябваше вече да е дошла. Хайде, хайде, къде си...

Минава ми мисълта дали пък въпреки обещанието си не е отишла в купето им. По дяволите, по дяволите, по дяволите! Август все още се суеи с веригата на Роузи, но не след дълго ще забележи, че Марлена я няма, и ще тръгне да я търси.

Някой ме подръпва за ръкава. Обръщам се рязко със стиснати юмруци.

Грейди примирително вдига ръце.

— Ей, приятел. Успокой се.

Свалям юмруците си.

— Просто съм малко нервен, това е всичко.

— Да, е, добре, не мога да кажа, че нямаш причина — кима той и оглежда наоколо. — Я кажи, нахрани ли се вече? Видях как те изхвърлиха от готварницата.

— Не — отвърщам.

— Хайде. Да отидем до щанда за сандвичи.

— Не, не мога. Нямам пукната пара — казвам, изпълнен с отчаяно желание да го накарам да се махне. Обръщам се към брезента и разделям ръбовете му, за да надникна вътре. Марлена все още я няма.

— Ще ти дам назаем.

— Не, наистина, добре съм — обръщам му гръб с надеждата да схване намека и да си тръгне.

— Виж, трябва да поговорим — изрича тихо той. — По-безопасно е на алеята.

Обръщам глава и срещам погледа му.

Тръгвам след него към главната алея. От вътрешността на голямата палатка оркестърът подхваща музиката на спектакъла.

Заставаме в редицата пред щанда за сандвичи. Мъжът зад тезгяха подхвърля и приготвя сандвичи с невероятна скорост, бързайки да ги подаде на малкото останали закъснели.

Аз и Грейди си проправяме път до началото на редицата и Грейди вдига два пръста.

— Два сандвича, Сами. Не бързай.

След броени секунди мъжът зад тезгяха ни протяга две тенекиени чинийки. Вземам едната, а Грейди взема другата, след което подава една навита на руло банкнота.

— Я изчезвай — махва с ръка готвачът — Тук не трябва да плащаш.

— Благодаря, Сами — Грейди пъха банкнотата в джоба си. — Наистина го оценявам.

Запътва се към една очукана дървена маса и премята крак над пейката. Заобикалям, за да седна от другата страна.

— И тъй, какво става? — питам, прокарайки пръсти по един чеп в дървото.

Грейди хвърля скрит поглед наоколо.

— Няколко от мъжете, които снощи изхвърчаха от влака, се върнаха — съобщава, после вдига сандвича си и изчаква, докато на чинията му падат три капки мазнина.

— Какво? Сега тук ли са? — сядам по-изправен на мястото си и обхождам с поглед централната алея. С изключение на шепа мъже, които все още стоят пред страничните атракции — вероятно очакват да ги заведат при Барбара — всички селяндури са в голямата палатка.

— Говори по-тихо! — сгълчава ме Грейди. — Да, петима от тях са тук.

— Уолтър...? — сърцето ми се блъска с луди удари.

Очите на Грейди трепват в мига, в който произнасям името. Не е нужно да ми казва нищо, вече знам отговора.

— О, Исусе — прошепвам и извързвам глава настрана. Примигвам, за да не позволя на сълзите да бликнат и преглъщам мъчително. Трябва ми миг, за да се съвзема. — Какво се е случило?

Грейди поставя бургера си в чинията. Минават пет секунди, преди да проговори, и когато най-после го прави, гласът му е тих, лишен от каквото и да било чувство:

— Хвърлили са ги от моста, всичките. Кемъл си е разбил главата в камъните. Умрял е веднага. Краката на Уолтър са били смазани. Наложило се е да го оставят — преглъща и след това добавя: — Не вярват да е преживял нощта.

Впервам поглед в далечината пред себе си. На ръката ми кацва една муха и аз я отпъждам.

— А останалите?

— Оцелели са. Двама от тях са успели да избягат, а останалите се върнали тук — очите му се местят тревожно от една страна на друга. — Единият от тях е Бил.

— Какво смятат да правят? — питам.

— Не ми каза. Но тъй или иначе мислят да измъкнат килимчето изпод краката на чичо Ал. И аз ще им помогна, стига да мога.

— Защо ми го казваш?

— За да те предупредя да стоиш настрана от цялата тази история. Ти беше добър приятел на Кемъл и това няма да го забравим — привежда се напред, така че гърдите му се притискат до масата. — Освен това — продължава съвсем тихо — струва ми се, че точно сега имаш какво да губиш, и то много.

Рязко вдигам поглед към него. Той се взира право в очите ми. Едната му вежда е повдигната.

В шатрата избухва буря от аплодисменти и без да губи нито миг, групата се впусна във валса на Гуно. Обръщам се към менажерията, движен от рефлекс си, защото Марлена или се подготвя да се качи на Роузи, или вече е седнала върху главата ѝ.

— Трябва да вървя — заявявам.

— Седни — спира ме Грейди. — Яж. Ако смяташ да си обираш крушите, може да мине доста време, преди да успееш да се докопаш до някаква храна.

Подпира лакти на грубото сиво дърво и взема сандвича си.

Поглеждам своя, питайки се дали ще успея да го преглътна.

Посягам към него, но преди да го взема, мелодията се извисява до остър, пронизителен звук и спира. Избухва кошмарна какофония от духови инструменти, която завършва с кухия звън на цимбал. Той се промъква вън от голямата шатра, понася се над терена и после замира, оставяйки след себе си мъртвешка тишина.

Грейди застива на мястото си, все още наведен над сандвича си.

Оглеждам се наоколо. Никой не помръдва дори на косъм — всички очи са вперени в голямата палатка. Няколко стръкчета сено се реят из праха наоколо.

— Какво е това? Какво става? — питам.

— Шшт! — изсъсква Грейди.

Оркестърът отново започва да свири, този път „Звезди и тигри завинаги“.

— О, Исусе Христе! Майната му! — Грейди захвърля сандвича си на масата и скача, преобръщайки пейката.

— Какво? Какво става?

— Маршът на бедите! — виква той през рамо, докато се обръща и се впуска в бяг.

Всеки, който е свързан с шоуто, е хукнал към голямата шатра. Ставам от пейката и заставам зад нея поразен, без да разбирам нищо от случващото се. Обръщам се към готвача, който припряно смъква престилката си.

— Какво има предвид, по дяволите?

— Маршът на бедите — отвръща готвачът и изхлужва престилката през главата си. — Означава, че нещо се е объркало, и то много.

Някой ме блъсва по рамото, преминавайки покрай мен. Диамантения Джо.

— Якоб — менажерията! — крясва той. — Животните са на свобода! Върви, върви, върви!

Не става нужда да ми го повтаря два пъти. Докато се приближавам, изпод краката ми се надига ръмжение и ме хвърля в паника, защото не е обикновен шум. Това е движение — вибрацията, предизвикана от ударите на копита и лапи по твърдата земя. Земята започна да се тресе под краката ми.

Тичам към менажерията и после незабавно се хвърлям към най-близката стена на палатката, докато якът трополи гръмотевично покрай мен, а извитият му рог преминава само на сантиметри от гърдите ми. В раменете му се е вкопчила една хиена с разширени от ужас очи.

Пред погледа ми кипи жива маса от петна и ивици. Всички клетки са отворени, а средата на палатката представлява неясно кълбо. Когато се вирам в него, виждам части от шимпанзе, орангутан, лама, зебра, лъв, жираф, камила, хиена и кон. В действителност виждам не един, а много коне, включително и тези на Марлена, и всички те са полудели от ужас. Животни от всякакъв вид обикалят на зигзаг, тичат, крещят, люлеят се, галопират, сумтят и цвелят. Те са навсякъде, увиснали на въжетата и катерещи се по коловете, скрити под фургоните, притиснати до стените или плъзгащи се по центъра.

Очите ми обхождат палатката, търсейки Марлена, но вместо нея виждат как една пантера се провира през платното, което води до шатрата. Докато гъвкавото ѝ черно тяло изчезва под чергилото, се подготвям за неизбежното. Преди да чуя звука, минаха няколко секунди, но накрая все пак го чух — един дълъг, ужасен писък, последван от друг, а после и от трети, и тогава цялата шатра сякаш избухна от чудовищния шум на човешки тела, които се опитваха да се махнат от пейките, да се измъкнат преди другите и да се спасят.

Моля те, господи, направи така, че да излязат през задния вход. Моля те, господи, не им позволявай да се опитат да минат оттук.

Зад кипящото море от животни мярвам двама мъже, които люлеят въжета и тласкат животните към все по-буйна паническа лудост. Единият е Бил. Той улавя погледа ми и го задържа за миг. После се промъква в голямата шатра заедно с другия. Мелодията

отново се извисява още по-пронизително и замира и този път не се възобновява.

Очите ми обхождат палатката, отчаянието ми стига до ръба на лудостта. Къде си? Къде си? Къде си, по дяволите?

Пред погледа ми се мярват розови пайети. Главата ми рязко се извърща към тях. Когато виждам Марлена, застанала до Роузи, извиквам от облекчение.

Август стои пред тях — разбира се, че е там, къде другаде би могъл да бъде? Марлена е покрила устата си с ръце. Все още не ме е видяла, но Роузи ме е забелязала. Отправя ми дълъг, настойчив поглед и нещо в израза ѝ ме кара да замръзна на мястото си. Август не забелязва нищо — той реве с пълно гърло, с почервенияло лице, размахва ръце и люлее бастуна си. Цилиндърът му лежи на сламата до него, спаднал, като че ли е бил пробит с крак.

Роузи изправя хобот, посягайки към нещо. Помежду ни профучава един жираф — дългият му врат се полюшва грациозно дори в паниката му — и когато отминава, виждам, че Роузи е измъкнала пръта си от земята. Държи го хлабаво, подпряла края му на твърдата земя. Веригата все още е привързана около крака ѝ. Роузи ме поглежда озадачено. А после очите ѝ се преместват към голия тил на Август.

— О, Исусе! — прошепвам, внезапно разбрал какво си е наумила. Залитам напред и отскачам встрани от хълбока на един преминаващ покрай мен кон. — Не го прави! Не го прави!

Тя вдига пръта високо във въздуха, като че ли е безтегловен и разцепва главата на Август с едно-единствено движение — пук! — като че ли е счупила твърдо сварено яйце. Продължава да държи пръта, докато Август се прекатурва напред, и после почти лениво го забива обратно в земята. После отстъпва назад и зад нея виждам Марлена, която може да е или да не е видяла какво се случи току-що.

Почти незабавно пред тях преминава цяла група зебри. Между трополящите черни и бели крака проблясват вършеещи човешки крайници. Нагоре, надолу, тук ръка, там крак се извиват и отскачат, като че ли са лишени от кости. Когато зебрите отминават, Август се е превърнал в безформена маса от плът, черва и слама.

Марлена се вира в него с широко отворени очи. После се строполява на земята. Роузи разперва уши, отваря уста и прави крачка встрани, така че застава директно над нея.

Въпреки че животните продължават да тичат, обзети от паника, без да дават никакви признаци за скорошно спиране, сега поне знам, че Марлена няма да бъде стъпкана, преди да успея да измина разстоянието, което ни разделя.

Разбира се, зрителите се опитват да излязат от голямата шатра по пътя, от който са влезли — през менажерията. Стоя на колене до Марлена и държа главата ѝ в дланите си, когато през тунела започват да се изсипват хора. Вече са навлезли на около метър във вътрешността на менажерията, преди да осъзнаят какво става.

Тези, които са най-отпред, спират като приковани и са изблъскани на земята от онези зад тях. Единствената причина да не ги прегаят, е това, че хората зад тях също са видели паническото безумие на животните.

Животните изведнъж променят посоката си на движение. Приличат на стадо, съставено от най-различни видове — лъвове, ламии и зебри, тичащи съвсем близо до орангутани и шимпанзета; хиена, хукнала рамо до рамо с тигър; дванайсет коня и жираф с една маймуна, увиснала на врата му; полярната мечка, стъпила на четирите си крака. И всички те са устремени към хората, влезли в менажерията.

Тълпата се обръща, надава писъци и се опитва да се върне обратно в голямата палатка. Хората най-отзад подскочат от отчаяние и удрят стоящите пред тях по гърбовете и раменете. Настава всеобща паника и хора и животни побягват, слети в една обща пищяща маса. Трудно е да се каже кой е по-ужасен — единственото, което искат животните в този момент, е да оцелеят. Един бенгалски тигър профучава между краката на някаква жена и я повдига от земята. Тя поглежда надолу и припада. Съпругът ѝ я сграбчва под мишниците и я дръпва от тигъра, след което я завлича в шатрата.

За броени секунди в менажерията са останали само три живи същества, ако не броим мен: Роузи, Марлена и Рекс. Жалкият стар лъв е пропълзлял обратно в клетката си и сега лежи и трепери в ъгъла.

Марлена надава стон, повдига ръка и я пуска надолу. Хвърлям бърз поглед към онова, което е останало от Август, и решавам, че не мога да ѝ позволя отново да го види. Вдигам я на ръце и я изнасям през входа за билети.

Теренът е почти пуст. Периметърът му е ясно очертан от хора и животни, които гледат да избягат колкото се може по-бързо и колкото се може по-надалеч, разширявайки и стеснявайки обема на кълбото си като кръгове по спокойната вода на езеро.

23.

След паническото бягство, ден първи.

Продължаваме да търсим и прибираме животните. Успяхме да намерим немалко, но тези, които се оставят да ги хванем, не са онези, от които се страхуват местните хора. Все още не сме успели да хванем по-голямата част от котките, нито пък полярната мечка.

Веднага след обяда ни повикват от един градски ресторант. Когато пристигаме, заварваме Лео да трепери от ужас, скрит под кухненската мивка. До него е приклещен един също така ужасен мияч на чинии. Човек и лъв, буза до буза.

Чичо Ал също е изчезнал, но това не предизвиква никаква изненада. Теренът гъмжи от полиция. Тялото на Август бе намерено и изнесено още снощи и сега се провежда следствие — съвсем формално, тъй като е очевидно, че е бил стъпкан в паниката. Слуховете говорят, че чичо Ал възнамерява да стои настрана, докато не се увери, че никой няма да го обвини в нищо.

След паническото бягство, ден втори.

Животно след животно менажерията се запълва. Шерифът се връща на терена, придружен от гарови чиновници, и вдига голям шум с приказките си за законите срещу скитниците. Исква да се разкараме от коловоза колкото се може по-бързо. И иска да разбере кой е шефът ни.

До вечерта храната в готварницата свършва.

След паническото бягство, ден трети.

В късните часове на сутринта влакът на цирк „Братя Нески“ спира на съседния коловоз. Шерифът и гаровите чиновници се връщат и поздравяват управителя по начин, от който човек може да реши, че е най-малкото кралска особа. Минават заедно през терена и завършват срещата със сърдечни ръкостискания и гръмък смях.

Когато хората на „Братя Нески“ започват да преместват животните и оборудването на „Братя Бензини“ в палатките и в своя влак, дори и най-отчаяните оптимисти сред нас повече не могат да отричат очевидното.

Чичо Ал е офейкал. Всички ние, до един, сме безработни.

Мисли, Якоб. Мисли!

Разполагаме с достатъчно пари, за да се махнем оттук, но каква полза, когато няма къде да отидем? Очакваме дете. Трябва ни план. Трябва да си намеря работа.

Отивам до града, влизам в пощата и се обаждам на Дийн Уилкинс. Боях се, че няма да си спомни кой съм, но в гласа му прозвучава облекчение, че най-послед може да разбере нещо за мен. Казва, че често се е чудил къде съм отишъл, дали съм добре и между другото, какво съм правил през последните три месеца и половина.

Поемам дълбоко дъх и още докато си мисля колко трудно ще е да му обясня всичко, думите започват да се изливат от устата ми. Избликват навън, борейки се за преднина, и понякога излизат така накъсани, че трябва да се върна назад и да започна да говоря за друга част от преживелиците си. Когато най-послед млъквам, Дийн Уилкинс остава безмълвен толкова дълго, че се питам дали връзката не е прекъснала.

— Дийн Уилкинс? Там ли сте? — питам, отдалечавам слушалката от ухото си и я поглеждам. За момент ми се прииска да я ударя в стената, но се въздържа, понеже началничката на пощата ме вижда. Всъщност се взира в мен с трескава възбуда, защото внимателно е слушала всяка дума. Обръщам се към стената и отново вдигам слушалката към ухото си.

Дийн Уилкинс прочиства гърло, запъва се за миг и после казва, че да, разбира се, мога да се върна в колежа и да положа изпитите си.

Когато се връщам на терена, заварвам Роузи застанала на известно разстояние от менажерията заедно с управителя на „Братя Нески“, шерифа и един гаров чиновник. Затичвам се към тях.

— Какво, по дяволите, става тук? — питам, спирайки до рамото на Роузи.

Шерифът се обръща към мен.

— Вие ли сте управителят на този цирк?

— Не.

— Тогава не ви влиза в работата.

— Това е моят слон, следователно ми влиза в работата.

— Това животно е част от движимото имущество на цирк „Братя Бензини“ и като шериф съм упълномощен от името на...

— Как ли пък не е, по дяволите. Тя е моя.

Наоколо започва да се събира тълпа, състояща се главно от бивши работници от „Братя Бензини“. Шерифът и гаровият чиновник нервно се споглеждат.

Грег излиза напред. Очите ни се срещат. А после той се обръща към шерифа:

— Вярно е. Наистина е негова. Той е прекупвач на слонове. Пътуваше с нас, но слонът е негов.

— В такъв случай предполагам, че можете да го докажете.

Лицето ми пламва. Грег е вперил поглед в шерифа с неприкрита враждебност. След няколко мига започва да скърца със зъби.

— В такъв случай — заявява шерифът и се усмихва със стиснати устни — моля, оставете ни да продължим работата си.

Извърщам се рязко към управителя на „Братя Нески“ и виждам как очите му се разширяват от изненада.

— Повярвайте ми, не я искате — казвам. — Тълпа е като галош. Аз мога да я накарам да направи някои работи, но вие няма да изкопчите от нея и най-малкото нещо.

Веждите му се повдигат.

— Моля?

— Хайде, накарайте я да направи нещо — подканвам го.

Той се втренчва в мен така, като че ли са ми поникнали рога.

— Сериозно говоря — продължавам да го убеждавам. — Нали имате човек за слонове? Опитайте се да я накарате да направи нещо. Тя е съвсем безполезна, страшно е глупава.

Той ме гледа още една секунда. После обръща глава.

— Дик! — излайва. — Накарай я да направи нещо.

Напред излиза мъж със слонски остен в ръка.

Поглеждам Роузи право в очите. Моля те, Роузи. Разбери какво става. Моля те!

— Как се казва? — пита Дик и ми хвърля поглед през рамо.

— Гъртруд.

Той се извъръща към Роузи.

— Гъртруд, ела при мен. Ела при мен веднага! — гласът му е висок и остър.

Роузи издишва и започва да полюшва хобота си.

— Гъртруд, ела при мен веднага! — повтаря той.

Роузи примигва, прокарва хобот по земята и после спира. Завива върха на хобота и бутва с крака си към него малко пръст. После го премията нагоре, разпръсквайки събраната пръст по гърба си и върху хората около нея. Неколцина от тълпата се разсмяват.

— Гъртруд, вдигни си крака — заповядва Дик, пристъпва напред и застава до рамото ѝ. Потупва я отзад по крака с остена. — Вдигни го!

Роузи размърдва уши и го подушва с хобота си.

— Вдигни го! — нарежда той и я удря по-силно.

Роузи се усмихва и започва да претърсва с хобот джобовете му. И четирите ѝ крака остават твърдо на земята.

Човекът за слоновете избутва хобота ѝ настрана и се обръща към шефа си.

— Прав е. Тя не знае дори едно-единствено скапано нещо. Как изобщо успяхте да я извадите и да я докарате тук?

— Този човек я доведе — управителят сочи към Грег и после се обръща обратно към мен: — И така, какво все пак прави този слон?

— Стои в менажерията и посетителите я черпят с бонбони.

— И това ли е всичко? — пита той невярващо.

— Да — отвърщам.

— Нищо чудно, че скапаният цирк е пропаднал — заключава той и поклаща глава, след което отново се извъръща към шерифа: — И така, какво друго имате?

Не чувам нито дума повече от разговора им, защото ушите ми бръмчат.

Какво направих, по дяволите?

Гледам окаяно към прозорците на вагон 48 и се чудя как да поднеса на Марлена новината, че сега притежаваме слон, когато тя изведнъж излита през вратата и скача на перона като газела. Още

преди да се е приземила, вече се е устремила в бяг, изтласквайки се с ръце и крака.

Обръщам се да проследя траекторията ѝ и веднага виждам причината за полета ѝ. Шерифът и управителят на „Братя Нески“ стоят до палатката с менажерията, стискат си ръце и се усмихват. Нейните коне са строени в редица зад тях и хората на „Братя Нески“ държат юздите им.

Управителят и шерифът рязко се обръщат, когато тя стига до тях. Прекалено съм далеч, за да чуя кой знае колко от разговора им, но отделни изрази от гневната ѝ реч — онези, изречени с най-висок глас все пак достигат до ушите ми — думи като „как смеете“, „ужасяващо хладнокръвие“ и „неописуема наглост“. Тя жестикулира буйно, размахва ръце и над терена съвсем ясно се чуват думите „грандиозен крадец“ и „съдебно преследване“. Или пък беше „затвор“?

Мъжете я гледат изумени.

Най-после тя спира. Скръства ръце, озъбва им се и започва да тропа с крак по земята. Двамата мъже се споглеждат с широко отворени очи. Шерифът се обръща към нея и отваря уста, но преди да успее да промълви и една дума, Марлена отново избухва. Пищи като вещица, насочва пръст към лицето му. Той отстъпва назад, но тя тръгва след него. Той спира и се примирява със съдбата си, изпъчва гърди и затваря очи. Когато спира да клати пръст, тя отново скръства ръце. Кракът ѝ не престава да тропа по земята, главата ѝ се тресе енергично.

Очите на шерифа се отварят и той се обръща да хвърли поглед към управителя. След напрегната пауза той уморено вдига рамене. Управителят се намръщва и се извързва към Марлена.

Успява да издържи около пет секунди, преди да отстъпи назад и да вдигне ръце в знак на поражение. На лицето му е изписано изражение, което сякаш казва: „всичко е наред“. Марлена поставя ръце на кръста си и чака, хвърляйки му страховити погледи. Най-после той се обръща с почервено лице и излайва нещо на мъжете, които държат конете ѝ.

Марлена не откъсва поглед от тях, докато и последният, единайсети, не е върнат в менажерията. После се отправя обратно към вагон 48.

Мили боже! Не само че съм безработен и бездомен, но сега вече имам бременна жена, осиротяло куче, слон и единайсет коня, за които

трябва да се погрижа някак.

Отивам отново в пощата и се обаждам на Дийн Уилкинс. Този път мълчанието му продължава още по-дълго от предишния път. Най-после той успява да изломоти извинение: наистина съжалява, иска му се да може да ми помогне, все още съм добре дошъл в колежа, за да положа последните си изпити, но няма ни най-малка представа какво да направя със слона.

Връщам се, обзет от паника. Не мога да оставя Марлена и животните тук, за да се върна в Итака и взема изпитите си. Ами ако докато ме няма, шерифът продаде менажерията? За конете ще имаме пари за подслон, можем да си позволим да наемем хотелска стая, където Марлена и Куини да останат за известно време, но Роузи?

Прекосявам терена, като описвам широка дъга около разпилените парчета брезент. Работниците от „Братя Нески“ развиват различни части от голямата шатра под бдителното око на отговорника по палатките. Струва ми се, че проверяват за дупки, преди да предложат да я купят.

Докато се изкачвам по стъпалата на вагон 48, сърцето ми бие лудо, а дъхът излиза учестено от гърдите ми. Трябва да се успокоя, защото умът ми се върти във все по-смаляващи се кръгове, а от това полза няма. Изобщо никаква.

Отварям вратата. Куини се приближава до краката ми и вдига към мен поглед, в който се четат едновременно объркване и благодарност. Опашката ѝ се размахва несигурно. Навеждам се и я почесвам по главата.

— Марлена? — викам, докато се изправям.

Тя излиза иззад зелената завеса. Изглежда угрижена, кърши пръсти и избягва да ме погледне в очите.

— Якоб... о, Якоб, направих голяма глупост.

— Какво? — питам. — Конете ли имаш предвид? Всичко е наред. Вече знам.

Тя ми отправя бърз поглед.

— Знаеш ли?

— Видях всичко. Повече от ясно беше какво става.

Тя се изчервява.

— Съжалявам. Не се замислих, просто... реагирах. Изобщо не се запитах какво ще правим с тях после. Просто толкова ги обичам. Не можех да му позволя да ги отведе. Той не е по стока от чичо Ал.

— Всичко е наред. Разбирам, — замлъквам. — Марлена, аз също трябва да ти кажа нещо.

— Така ли?

Устата ми се отваря и затваря, но отвътре не излиза нито звук.

Марлена изглежда обезпокоена.

— Какво? Какво става? Нещо лошо ли?

— Позвъних на Дийн в „Корнел“ и той е готов да ми позволи да положа изпитите си.

Лицето ѝ грейва.

— Това е прекрасно!

— Освен това сега Роузи е наша.

— Роузи е какво?

— Беше същото като теб и конете — изричам бързо, изпълнен с желание да се защитя пред нея. — Техният човек за слоновете хич не ми хареса. Не можех да му позволя да я вземе — един бог знае какво щеше да стане с нея тогава. Обичам този слон. Не можех да ѝ позволя да си отиде, затова се престорих, че е моя. Е, предполагам, че сега наистина е моя.

Марлена се взира в мен дълго време, без да каже нищо. После, за мое огромно облекчение, кимва и казва:

— Правилно си постъпил. И аз я обичам. Тя заслужава по-добър живот от досегашния. Но това означава, че сме загазили здравата — поглежда навън през прозореца и очите ѝ замислено се присвиват. — Ще трябва да отидем в някой друг цирк — заявява тя най-накрая. — Нямаме друг избор.

— Как? Никъде не наемат нови хора.

— „Ринглинг“ винаги наемат, стига да са достатъчно добри.

— Мислиш ли, че наистина имаме някакъв шанс?

— Със сигурност имаме. Имаме прекрасен номер със слон, а ти си ветеринар от „Корнел“. Положително имаме шанс. Но все пак ще трябва да се оженим, преди да отидем там. Там наистина са много стриктни в това отношение.

— Скъпа, възнамерявам да се ожения за теб в мига, в който изсъхне мастилото върху смъртния акт.

Цялата кръв се оттича от лицето ѝ.

— О, Марлена, толкова съжалявам — изохквам. — Изобщо не исках да прозвучи така. Исках само да кажа, че нито за миг не е имало съмнение, че ще се ожения за теб.

След продължила един миг пауза тя се пресяга и поставя ръка на бузата ми. После грабва портмонето и шапката си.

— Къде отиваш? — питам я.

Тя се завърта на пръстите на краката си и ме целува.

— Да им се обадя по телефона. Пожелай ми късмет.

— Късмет — повтарям.

Излизам навън след нея, сядам на металната платформа и наблюдавам как фигурата ѝ се смалява в далечината. Върви така уверено, поставяйки единия крак точно пред другия, с изправени рамене. Докато минава край тях, всички мъже на терена се обръщат да я погледнат. Наблюдавам я докато не изчезва зад ъгъла на някаква сграда.

Когато се изправям с намерение да се върна в купето, от мъжете, които развиват брезентите, долита изненадан вик. Един от тях прави дълга крачка назад и се хваща за корема, а после се превива на две и повръща на тревата. Другите продължават да се взират в това, което са развили току-що. Отговорникът по палатките сменя шапката си и я притиска до гърдите си. Един по един останалите последват примера му.

Отивам при тях и поглеждам към потъмнелия вързоп. Той е голям и като се приближавам, мярвам късчета яркочервен, обшит, със злато брокат и черни и бели карета.

Пред мен лежи чичо Ал. Около почернелия му врат е увита ръчно изработена гарота.

По-късно тази нощ двамата с Марлена се промъкваме в менажерията и вземаме Бобо в купето ни.

Ако ще е гарга, да е рошава.

24.

И ето до какво се свежда всичко това, нали така? До днешния ден, когато седя сам в преддверието в очакване на семейство, което няма да дойде.

Не мога да повярвам, че Саймън е забравил. Особено днес. Особено Саймън; та това момче прекара първите седем години от живота си в цирк „Ринглинг“.

Ако трябва да бъда честен, момчето е на седемдесет и една. Или на шейсет и девет? По дяволите, толкова съм уморен, не знам със сигурност. Когато Розмари се върне, ще я попитам коя година е и това ще реши въпроса веднъж и завинаги. Тя е толкова добра с мен, тази Розмари. Няма да ме накара да се почувствам като глупак, дори и наистина да съм. Всеки човек трябва да знае на колко е години.

Спомням си толкова много неща с кристална яснота. Като деня, в който се роди Саймън. Боже, каква радост беше това! Какво облекчение! Колко бях замаян, когато пристъпвах към леглото, и какъв трепет ме изпълваше. И там беше моят ангел, моята Марлена, която ми се усмихваше, уморена, лъчезарна, с увит в одеяло вързоп, сгушен в сгъвката на лакътя ѝ. Лицето му бе толкова тъмно и набръчкано, изобщо не приличаше на човешко същество. Но когато Марлена дръпна завивката от косата му и видях, че е червена, си помислих, че ще припадна от радост. Не че съм се съмнявал, не наистина, а дори и да беше така, пак щях да го отгледам и да го обичам, но все пак... По дяволите, едва не се строполих на пода, когато видях тази червена коса.

Поглеждам към часовника и едва не полудявам от отчаяние. Спектакълът сто на сто е свършил. О, не е честно! Всички тези грохнали старци, които дори няма да знаят какво гледат, а ето ме аз къде съм! Прикован в това преддверие!

Или пък не?

Сбърчвам чело и примигвам. Кое точно ме кара да мисля, че съм прикован?

Оглеждам се от едната страна на фоайето до другата. Никой. Обръщам се и поглеждам към коридора. Една сестра преминава забързано покрай мен, стиснала един картон, загледана в обувките си.

Премествам се на ръба на количката си и посягам към проходилката. Според собствените си изчисления съм само на пет метра от свободата. Е, вярно, че след това ще трябва да измина цялото разстояние до следващата пресечка, но ако все пак се отправя пеш натам, обзалагам се, че ще успея да хвана последните няколко номера и края — няма да компенсира пропускането на спектакъла, но все пак е по-добре от нищо. През тялото ми преминава топъл пламък и трябва да вдишам дълбоко, за да сподавя кикота, който заплашва да се откъсне от устните ми. Може и да съм прехвърлил деветдесетте, но кой казва, че съм безпомощен?

Стъклената врата се отваря при приближаването ми. Благодаря на бога за това, защото не мисля, че щях да успея да се справя едновременно с проходилката и с обикновена врата. Не, краката ми не са стабилни, признавам го, но няма нищо. Въпреки това мога да се справя.

Достигам до тротоара и спирам, заслепен от слънцето.

Толкова време съм бил откъснат от реалния свят, че от комбинацията от шума на двигателите, лаенето на кучетата и свирките на колите в гърлото ми се свива буца. Хората по тротоара се разделят пред проходилката ми и отминават нататък, като че ли не съм човешко същество, а подводен камък в някаква река. На никого не му се струва странно, че някакъв старец по чехли е застанал на тротоара точно пред старческия дом. На мен обаче ми хрумва, че все още съм в ползрението на всяка сестра, минаваща през фоайето.

Повдигам проходилката си, извъртам я на няколко сантиметра вляво и отново я пускам. Пластмасовите ѝ колела застъргват върху асфалта и от силата на този звук ми се вие свят. Това е шум — истински шум, а не скърцането или потрепването на гума.

Не бива да вървя прекалено бързо. Ако падна, това ще е катастрофално по много начини. Тук няма плочки на пода, затова измервам прогреса си в крачки — моите крачки. Всеки път когато направя стъпка напред, поставям петата на единия си крак успоредно на пръстите на другия. И така продължавам, по десет инча^[1] наведнъж. От време на време спирам, за да проверя напредъка си —

бавен, но стабилен. Червено-бялата палатка става малко по-голяма всеки път, когато погледна към нея.

Трябва ми половин час и на два пъти ми се налага да спра, но вече съм почти там и усещам радостта от победата. Малко съм запъхтян, но краката ми все още са стабилни. Имаше една жена, за която си мислех, че може да създаде проблеми, но успях да се отърва от нея. Не се гордея с това — обикновено не говоря на никого по този начин, а още по-малко на жени, но да пукна, ако позволя на някаква сплетница, която се изживява като голяма самарянка да провали излизането ми. За нищо на света не възнамерявам да се връщам в онзи дом, преди да съм видял това, което е останало от представлението. Дори ако сестрите ме настигнат в същия този миг, ще направя сцена. Ще вдигна скандал. Ще ги поставя в неудобно положение на обществено място и ще ги накарам да доведат Розмари. Когато тя види колко твърдо съм решен да отида на това представление, ще ме заведе там. Дори и да пропусне края на смяната си, някак ще го преживее, все пак това е последният ѝ работен ден.

О, господи. Как ще оцелея на това място, когато тя си отиде? Мисълта за предстоящото ѝ заминаване изпълва старото ми тяло с непоносима тъга, но тя бързо е заменена от радост: сега съм достатъчно близо, за да чуя музиката, която се разнася от голямата шатра. О, този сладък, сладък звук на циркова музика. Изплезвам език от ъгълчето на устата си и забързвам. Вече почти съм стигнал. Само още няколко метра...

— Ей, деденце. Къде си мислиш, че отиваш?

Стръскам се и спирам. Поглеждам нагоре. Зад прозореца за билети седи едно хлапе и около лицето му висят торбички с розови и сини бонбони. В стъкления шкаф под пръстите му блестят искрящи играчки. През веждата му минава халка, на долната му устна има пиърсинг, а на всяко от рамената му — по една огромна татуировка. Ръцете му завършват с лакирани в черно нокти.

— А на теб къде ти се струва, че отивам? — питам кисело. Нямам време за разпавии и бездруго съм изпуснал достатъчно от представлението.

— Билетът е дванайсет кинта.

— Нямам пари.

— Тогава не можеш да влезеш.

Оставам поразен. Все още се опитвам да намеря думи, когато до мен изниква някакъв мъж — по-възрастен от хлапака, гладко избръснат, добре облечен. Готов съм да се обзаложа, че е управителят.

— Какво става, Ръс?

Хлапетото ме сочи с пръст.

— Хванах този старец да се опитва да се вмъкне без билет.

— Да се вмъкна! — възкликвам с оправдано възмущение.

Новодошлият поглежда към мен и се обръща отново към хлапетото:

— Какво, по дяволите, ти става?

Ръс се намушва и забива поглед в земята.

Управителят застава пред мен и се усмихва любезно.

— Сър, ще бъда щастлив да ви заведа в палатката. Няма ли да ви е по-лесно, ако имате количка? Така няма да трябва да се тревожим дали ще ви намерим хубаво място.

— Това е много мило от ваша страна. Благодаря ви — готов съм да заплача от облекчение. От препирнята с Ръс ме бяха побили тръпки — самата мисъл, че съм стигнал толкова далеч само за да ме изгони някакво хлапе с пиърсинг на устната е ужасяваща. Но сега всичко си идва на мястото. Не само че успях да стигна дотук, но може би дори съм на път да се сдобия с предно място.

Управителят заобикаля голямата палатка и се връща с една обикновена инвалидна количка — от онези, които ги има във всяка болница. Оставям го да ми помогне да се настаня в нея и после отпускам горящите си мускули, докато той ме бута към входа.

— Не си мислете лошо за Ръс — заговаря ме. — Всъщност той е добро момче под всички тези дупки, макар че е чудо как така не е започнал да протича, когато пие.

— По мое време на будката за билети поставяха старите хора. Нещо като край на пътя им.

— В цирк ли сте работили? — пита мъжът. — В кой?

— Работил съм в два. Първият беше „Най-великолепното шоу на земята на братя Бензини“ — изричам гордо, подчертавайки всяка сричка. — А вторият беше „Ринглинг“.

Количката спира. Лицето на мъжа неочаквано се появява пред моето.

— Били сте с „Братя Бензини“? През кои години?

— Лятото на 1931.

— Значи сте били там по време на паническото бягство?

— И още как! — възкликвам. — По дяволите, бях в самия му център. Насред самата менажерия. Аз бях ветеринарят на цирка.

Той се взира в мен с невярващо изражение.

— Не мога да повярвам! След пожара в Хартфорд и катастрофата на „Хагенбек-Уолъс“^[2] това навярно е най-прочутата циркова трагедия на всички времена.

— Е, наистина беше нещо. Спомням си го като че ли беше вчера. По дяволите, помня го по-добре от вчера.

Мъжът примигва и ми протяга ръка.

— Чарли О'Брайън Трети.

— Якоб Янковски — казвам, поемайки ръката му. — Първи.

Чарли О'Брайън се взира в мен дълго време, притиснал ръка до гърдите си, като че ли изрича тържествена клетва.

— Господин Янковски, сега ще ви заведе да видите представлението, докато все още има какво да се види, но за мен ще бъде чест и привилегия, ако ме придружите да пийнем по нещо във фургона ми след края на шоуто. Вие сте жива история и много бих желал да чуя за онази катастрофа от човек, който е бил пряк участник в нея. Ще се радвам да ме посетите у дома.

— За мен ще е удоволствие — отвърщам.

Той възвръща деловия си вид и минава зад количката.

— Значи се разбрахме. Надявам се представлението ни да ви хареса.

Чест и привилегия.

Усмихвам се от все сърце, докато той ме води към арената.

---

[1] Английска мярка за дължина, равна на 2,5 см. — Б.р. ↑

[2] На 6 юли 1944 при пожар в шатрата на цирк в град Хартфорд, Кънектикът, загиват 180 души и около 700 са ранени; на 22 юни 1918 един машинист заспива по време на работа и празният влак се забива в най-задната част на влака на цирк „Хагенбек–Уолъс“, при което се подпалват керосиновите лампи и огънят бързо се разпространява из останалите вагони. 86 души загиват, а други 127 са ранени. — Б.пр. ↑

25.

Представлението вече е свършило — при това дяволски добро шоу, макар да не е от величината нито на „Братя Бензини“, нито на „Ринглинг“. Но как би могло да бъде? За това трябва влак.

Седя на една пластмасова маса в задната част на впечатляващо обзаведен фургон, отпивам от чаша също така впечатляващо малцово уиски — „Лафроа“, ако не греша — и пея като канарче. Разказвам на Чарли всичко: за родителите си, за романа си с Марлена и за смъртта на Кемъл и Уолтър. Разказвам му как пълзях през нощта върху покрива на влака с нож между зъбите и с мисълта за убийство в съзнанието си. Разказвам му за мъжете, изхвърлени на червена светлина, за паническото бягство и как намериха чичо Ал удушен. И най-последно му разказвам за това, което направи Роузи. Дори не се замислям, просто отварям уста и думите излизат от нея.

Облекчението, което ми донасят е огромно, почти физическо. Толкова години бях държал истината, стаена в себе си. Мислех, че ще се почувствам виновен, като че ли съм я предал, но това, което изпитвам — особено когато виждам съчувственото кимане на Чарли — е по-скоро близко до чувството, което човек изпитва след изповед. Може би дори освобождение.

Така и не разбрах със сигурност дали Марлена знае — в онзи момент в менажерията ставах толкова неща, че нямам представа какво е видяла, а и никога не я попитах. Не можех, защото не исках да рискувам да променя чувствата ѝ към Роузи — или, като става въпрос за това, чувствата ѝ към мен. Роузи може да бе тази, която уби Август, но аз също исках той да умре.

Отначало мълчах, за да защита Роузи — и нямаше нито капка съмнение, че тя се нуждае от защита, в онези дни екзекуциите на слонове не бяха нещо необичайно, но няма никакво извинение за това, че скрих истината от Марлена. Дори тази истина да накърнеше любовта ѝ към Роузи, тя никога не би ѝ причинила болка. Това бе единствената тайна, която пазих от нея по време на целия ни брак, и

накрая нямах друг избор освен да продължа да я пазя. С такава тайна в един момент съдържанието ѝ си губи значението, но не и фактът, че си я пазил.

След като чу докрай историята ми, Чарли не придоби ни най-малко шокиран или осъдителен вид, а облекчението, което изпитвам е толкова огромно, че когато приключвам разказа си за паническото бягство, продължавам да говоря. Разказвам му за годините, прекарани в „Ринглинг“ и как напуснахме цирка след раждането на третото ни дете. Марлена просто се бе уморила да скита по пътищата — предполагам, че инстинктът за създаване на гнездо си казва думата, а освен това възрастта на Роузи напредваше все повече. За щастие ветеринарят на зоологическата градина „Бруклин“ в Чикаго избра точно тази пролет за да умре, и аз бях кандидатът с най-големи шансове за успех от всички, прицелили се в това място — не само че имах седемгодишен опит с какви ли не екзотични животни и адски впечатляваща диплома, но притежавах и слон.

Купихме един селски имот, достатъчно отдалечен от зоологическата градина, за да можем да държим там конете, но достатъчно близо, та шофирането до работата ни да не се превръща в проклятие. Конете повече или по-малко престанаха да препускат, при все че Марлена и децата продължаваха да ги яздат от време на време. Ставаха все по-дебели и все по-щастливи — конете, не децата, нито пък Марлена, като става дума за това. Бобо естествено дойде с нас. През годините тази маймуна се забърка в повече неприятности, отколкото всички деца заедно, но въпреки това я обичахме.

Това бяха младите ни дни, спокойните години! Безсънните нощи, плачещите бебета; дните, в които къщата изглеждаше така, сякаш през нея е минал ураган; времената, в които имах пет деца, шимпанзе и съпруга, всички на легло с треска. Въпреки четирите чаши за мляко, счупени една след друга за една-единствена нощ, въпреки писъците, които заплашваха да пробият черепа ми, или когато трябваше да измъквам един или друг от синовете ни — или в един паметен случай Бобо — от разни дребни неприятности в полицейския участък — това бяха добри години, златни години.

Но всичко свърши изведнъж. В един момент с Марлена бяхме затънали до шия в този начин на живот с всичките му проблеми, а в

следващия миг децата вземаха колата назаем и отлитаха към колежа. И ето ме тук сега. Прехвърлил деветдесетте и сам.

Чарли, благословено да е милостивото му сърце, наистина е заинтригуван от историята ми. Той взема бутилката и се навежда напред. Докато бутам чашата си към него, някой почуква на вратата. Веднага отдръпвам ръката си, като че ли е изгорена.

Чарли се смъква от пейката и се навежда към един прозорец, повдигайки внимателно завесата с два пръста.

— Проклятие! — ругае. — Ченгетата. Чудя се какво става?

— Дошли са заради мен.

Той ме поглежда сурово и напрегнато.

— Какво?

— Тук са заради мен — повтарям, като се опитвам да не отклонявам поглед от неговия, но не е лесно, тъй като страдам от нистагмус^[1] — резултат от старо мозъчно сътресение. Колкото повече се опитвам да се взра неотклонно в някого, толкова повече очите ми започват да се въртят неконтролируемо.

Чарли пуска завесата и отива до вратата.

— Добър вечер — чува се дълбок глас от вратата. — Търся Чарли О'Брайън. Казаха ми, че мога да го намеря тук.

— Вече го намерихте. Какво мога да направя за вас, господин полицай?

— Надявах се, че ще успеете да ни помогнете. Един възрастен мъж е изчезнал от старческия дом на другия край на улицата. Персоналът мисли, че най-вероятно е дошъл тук.

— Не бих се изненадал. Хората обичат цирка, на каквато и възраст да са.

— Да, разбира се. Работата е там, че човекът е на деветдесет и три и е доста немощен. Сестрите се надяваха, че ще се върне сам след представлението, но оттогава са изминали няколко часа, а него още го няма. Много се безпокоят за него.

Чарли примигва към ченгето.

— Дори и да е дошъл, не вярвам все още да е наоколо. Приготвяме се да потеглим, и то съвсем скоро.

— Не си ли спомняте да сте видели някого, който да отговаря на това описание?

— О, да. Много хора. Сума ти семейства доведоха старците си да гледат шоуто.

— А не сте ли виждали един старец, който да е съвсем сам?

— Не съм забелязал, но пък тук минават толкова хора. След известно време просто преставам да ги забелязвам.

Ченгето пъха глава в стаята и очите му се спират върху мен с очевиден интерес.

— Кой е това?

— Кой, той ли? — пита Чарли и махва към мен.

— Да.

— Това е баща ми.

— Имате ли нещо против да вляза за малко?

След продължила само секунда пауза Чарли отстъпва настрана.

— Моля, заповядайте.

Ченгето се покатерва във фургона. Толкова е висок, че трябва да се наведе. Има издадена брадичка и силно изкривен нос. Очите му са разположени прекалено близо едно до друго, като на орангутан.

— Как сте, сър? — пита той, докато се приближава. Присвива очи и започва да ме разглежда внимателно.

Чарли ме стрелва с поглед.

— Татко не може да говори. Преди няколко години претърпя удар.

— Няма ли да е по-добре да си остане у дома? — пита офицерът.

— Това е неговият дом.

Оставям челюстта си да увисне и да започне да трепери. Посягам с треперееща ръка към чашата си и почти я преобръщам — почти, защото ще е срамота да прахосам толкова добър скоч.

— Хайде, татко, дай да ти помогна — втурва се към мен Чарли, сяда на пейката ми и посяга към чашата, за да я повдигне към устните ми.

Изплезвам език като папагал и го оставям да докосне кубчетата лед, който се търкалят към устата ми.

Ченгето ни гледа. Не гледам направо към него, но го виждам в ъгъла на зрителното си поле.

Чарли оставя чашата ми на масата и поглежда спокойно към ченгето.

Полицаят ни наблюдава за известно време, а после обхожда стаята с присвити очи. Лицето на Чарли е безизразно като стена, а аз старателно пускам струя слюнка, която се проточва от устата ми.

Най-после ченгето докосва фуражката си.

— Благодаря ви, господа. Ако видите или чуете нещо, моля, незабавно ни съобщете. Старецът наистина не е в състояние да издържи дълго сам навън.

— Със сигурност ще го направя — заявява Чарли. — Чувствайте се свободен да огледате целия терен. Ще бъде ужасно, ако на онзи старец му се случи нещо.

— Това е телефонният ми номер — ченгето връчва на Чарли картичка. — Обадете ми се, ако чуете нещо.

— Разбира се.

Полицаят хвърля един последен поглед из фургона и се упътва към вратата.

— Добре тогава, лека нощ — сбогува се той.

— Лека нощ — отвърща Чарли и тръгва след него към вратата. След като я затваря, се връща на масата, сяда и налива и на двама ни по още едно уиски. Отпиваме и седим безмълвни.

— Сигурен ли си? — пита той най-сетне.

— Да.

— Ами здравето ти? Не ти ли трябва лекарства?

— Не. Нищо ми няма, просто съм стар и предполагам, че рано или късно старостта сама ще си уреди сметките.

— Ами семейството ти?

Отпивам още една глътка уиски, завъртам останалата в чашата ми течност и после я изпивам на един дъх, до последната капка.

— Ще им изпращам пощенски картички.

Поглеждам го и осъзнавам, че думите ми са прозвучали съвсем погрешно.

— Не исках да кажа това. Обичам ги и знам, че и те ме обичат, но вече не съм част от живота им. По-скоро съм задължение. Затова трябваше да дойда сам тук тази вечер. Те просто забравиха за мен.

Челото на Чарли е сбърчено. Изражението му е несигурно.

Продължавам да го увещавам, напълно отчаян:

— Аз съм на деветдесет и три години. Какво имам да губя? Все още мога да се грижа сам за себе си общо взето. За някои неща ще ми

трябва помощ, но не такава, каквато си мислиш — усещам как очите ми се навлажняват и се опитвам да изпиша на разрушеното си от времето лице някакво подобие на твърдост. Не съм някой безполезен слабак, слава богу. — Позволи ми да дойда с вас. Мога да продавам билети. Ръс може да прави какво ли не — той е млад. Дай ми неговата работа. Все още мога да смятам и не мамя с рестото. Знам, че не ръководиш някакво мошеническо шоу.

Очите на Чарли се замъгляват. Кълна се в бога, че е така.

Продължавам, без да спирам:

— Ако моите хора ме намерят, е, тогава просто ме намират. Ако ли не, на края на сезона ще им се обадя и ще се върна. А ако междувременно ми се случи нещо, просто им се обади и те ще дойдат да ме вземат. Какъв е проблемът?

Чарли се вира в мен. Никога не съм виждал човек, който да изглежда по-сериозен.

Едно, две, три, четири, пет, шест... Няма да ми отговори... Седем, осем, девет... Ще ме върне обратно там и защо не, все пак не ме познава кой знае откога... Десет, единайсет, дванайсет...

— Добре — изрича накрая.

— Добре?

— Добре. Нека да има какво да разказваш на внуците си. Или на правнуците си. Или на праправнуците си.

Изпръхтявам от радост. Струва ми се, че ще полудея от щастие. Чарли ми намигва и ми налива още един пръст уиски. После се замисля и отново обръща бутилката над чашата ми.

Посягам и я хващам за гърлото.

— По-добре не — казвам. — Не искам да се напия и да си счупя хълбока.

И се размивам, защото всичко това е толкова смешно и така прекрасно, и единственото, което мога да направя, е да не се разкикотя като луд. Какво като съм на деветдесет и три? Какво, като съм древен и ексцентричен и тялото ми е руина? Щом са готови да ме приемат заедно с чувството ми за вина, защо да не избягам с цирка?

Това, което Чарли каза на ченгето, е истина. За старец като мен това е моят дом.

[1] Неволни бързи движения на очните ябълки в хоризонтална или вертикална посока. — Б.р. ↑

ПОСЛЕСЛОВ

Идеята за тази книга се роди съвсем неочаквано: в началото на 2003 година се готвех да започна да пиша съвсем различна книга, когато в „Чикаго Трибюн“ се появи статия, посветена на Едуард Дж. Келти — фотограф, който се е движил с пътуващи циркове из цяла Америка през двайсетте и трийсетте години на XX век. Придружаващата статията снимка дотолкова ме очарова, че си купих две книги със снимки от едновременните циркове: „Пристъпи право натам: фотографии на Едуард Келти“ и „Див, опасен и прекрасен: американският цирк пред очите на Ф. У. Глазиер“. По времето, когато започнах да прелиствам страниците, вече бях запленена. Изоставих книгата, която смятах да напиша и вместо това се потопих в света на пътуващите с влак циркове.

Започнах, като се снабдих с библиография от четива, препоръчани ми от архивиста на „Светът на цирка“ в Барабу, Уисконсин, където навремето е била зимната квартира на „Братя Ринглинг“. Много от книгите бяха с изчерпан тираж, но успях да ги намеря чрез продавачи на редки антикварни издания. Предприех неколкоседмично пътуване до Сарасота, Флорида, за да посетя музея „Цирк Ринглинг“ и открих, че там правят разпродажба на екземпляри на много от книгите в тази рядка колекция. Върнах се у дома олекнала с няколкостотин долара и с ръце, натежали от повече книги, отколкото можех да нося.

Следващите четири месеца и половина прекарах в придобиване на знания, необходими, за да навляза в същността на света на цирка. Предприех три допълнителни изследователски пътувания (завръщане в Сарасота, посещение в „Светът на цирка“ в Барабу и едноседмично пътуване до зоологическата градина в Канзас Сити заедно с един от бившите треньори на слонове, за да науча повече за езика на тялото на слоновете, както и за тяхното поведение).

Историята на американския цирк е така богата, че повечето от най-ексцентричните случки от тази история съм заимствала от

исторически факти или от анекдоти (в историята на цирка границата между тези две неща е много размита). Такива са излагането на показ на хипопотам, консервиран във формалдехид, пренасянето на трупа на една двестакилограмова „силна дама“ през целия град в клетка за слон, слон, който постоянно измъквал пръта си от земята и крадял лимонадата, друг слон, който избягал и се настанил в лехата със зеленчуци на една градина, лъв и мияч на чинии, скрити един до друг под мивката, убит управител, чието тяло било увито в палатка и така нататък. От историята заех също така и ужасната и съвсем автентична трагедия на ямайската джинджифилова парализа, опропастила живота на приблизително сто хиляди американци в периода между 1930 и 1931.

И най-накрая бих желала да привлека вниманието ви към два женски слона от старите американски циркове — не просто защото някои от основните точки на сюжета са вдъхновени от тях, но защото тези стари момичета заслужават да бъдат помнени.

През 1903 една слоница на име Топси убила треньора си, след като той пхнал в устата ѝ запалена цигара. По онова време на повечето циркови слонове им се прощавали едно или две убийства — стига жертвата да не била някой селяндур, но това бил третият удар на Топси. Собствениците ѝ от лунапарк в Кони Айленд решили да превърнат екзекуцията ѝ в публично събитие, но съобщението, че възнамеряват да я обесят, било посрещнато с всеобщо възмущение — все пак обесването било много жестоко и рядко срещано наказание, нали така? Находчивостта на собствениците на Топси ги подтикнала да се свържат с Томас Едисън. Едисън от години „доказвал“ опасностите на променливите токове, използвани от съперника му Джордж Уестингхаус чрез публичното електрифициране на улични котки и кучета, както и на някой и друг кон или крава, но амбициите му никога досега не били включвали толкова голям обект като слон. Той приел предизвикателството. Тъй като електрическият стол бил заменил бесилката като официален метод за екзекуция в Ню Йорк, протестите спрели.

Съществуват различни мнения дали са дали на Топси поръсени с цианид моркови като по-ранен, неуспешен опит за умъртвяване, или ги е погълнала непосредствено, преди да бъде екзекутирана чрез електрическия ток, но това, което си остава несъмнен факт е, че

Едисън донесъл филмова камера, преди да омотае краката на Топси с покрити с мед жици и да изпрати към тялото ѝ шест хиляди и шестстотин волта пред очите на петнайсет хиляди зрители. Тя умряла след десет секунди. Едисън, убеден, че този подвиг дискредитира предимствата на променливия ток, продължил да показва филма пред хора от цялата страна.

Продължаваме с не толкова трагична история. Също през 1903 един цирк в Далас се сдобил със слон на име Старото мамче. Слоницата им била продадена от цирковата легенда Карл Хагенбек, който я описал като най-умния слон, който бил притежавал някога. Огромните надежди на новите треньори обаче били попарени, когато установили, че не могат да накарат Старото мамче да направи каквото и да било, освен да се тътри напред-назад. Била толкова безполезна, че „трябвало да я теглят и влачат от един цирков терен към друг“. Когато Хагенбек посетил Старото мамче в новия ѝ дом, бил безкрайно огорчен да чуе, че я смятат за глупава, и го казал на глас — на немски. Изведнъж всички проумели, че Старото мамче разбира само команди на немски. След този повратен момент Старото мамче била тренирана наново, за да привикне към английския, и се устремила към блестяща кариера. Починала през 1933 на преклонната възраст от осемдесет години, заобиколена от приятелите и колегите си от трупата.

Тази книга е в чест на Топси и Старото мамче.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.